

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY W Y D A W N I C T W G O S P O D A R C Z Y C H

Rok VII

Maj – Czerwiec 1953 r.

Zeszyt 3

T R E Ś Ć

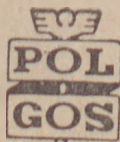
Aleksander Müller — Prace J. W. Stalina w Polsce Ludowej 108

BIBLIOGRAFIA

I	Marksizm-leninizm	111
II	Ekonomia polityczna	113
III	Historia	116
IV	Geografia	118
V	Budownictwo socjalistyczne	118
VI	Polityka i gospodarka światowa	121
VII	Planowanie gospodarki narodowej	123
VIII	Ustawodawstwo	124
IX	Statystyka	124
X	Rachunkowość	125
XI	Finanse	126
XII	Praca	131
XIII	Przemysł	135
XIV	Rolnictwo i Leśnictwo	143
XV	Transport	148
XVI	Handel i żywnieie zbiorowe	150
XVII	Zagadnienia komunalne. Gospodarka mieszkaniowa	152
XVIII	Szkolenie zawodowe	153
XIX	Bibliografia. Encyklopedie, Słowniki	154

PRZEGLĄDY LITERATURY, ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE, SPRAWOZDANIA

Wielka Encyklopedia Radziecka. Przewodnik bibliograficzny (dokończ.) Geografia — Mieczysław Fleszar	155
„Nauka Polska“. Rok I nr 1. Organ Polskiej Akademii Nauk — Rec. Piotr Kaltenberg, Zofia Zakrzewska	157
Marks i Engels w Polsce. Materiały do bibliografii 1842—1952 — Rec. Andrzej Grodek	159
Zagadnienia bibliograficzne w „Przeglądzie Bibliotecznym“ — H. S.	161
Służba informacyjno-bibliograficzna bibliotek krakowskich w dziedzinie nauk społeczno-ekonomicznych — Krystyna Dęborska	163
Uzupełnienia i zmiany w Wykazie skrótów czasopism	165
Spis treści zeszytu 2/53 „Przeglądu Bibliograficznego Wydawnictw Gospodarczych“	165

ALEKSANDER MÜLLER

Prace J. W. Stalina w Polsce Ludowej

Imię Józefa Stalina, genialnego myśliciela naszej epoki, wodza proletariatu światowego, stoi w jednym szeregu z imionami Marksa, Engelsa, Lenina — twórców marksizmu-leninizmu, którzy wnieśli największy wkład w dzieło rozwoju nauki ogólnoludzkiej.

Dzieła Stalina uogólniają w sposób naukowy doświadczenia z walki międzynarodowego ruchu robotniczego, przede wszystkim doświadczenia ze zwycięskiej walki Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego o zwycięstwo rewolucji socjalistycznej i zbudowanie społeczeństwa socjalistycznego, o stworzenie i umocnienie państwa socjalistycznego, o przejście od socjalizmu do komunizmu.

Stalin w swych pracach kontynuuje i twórczo rozwija naukę Marksa, Engelsa i Lenina w nowych warunkach historycznych, w epoce zwycięstwa rewolucji socjalistycznej i zaostrzenia się ogólnego kryzysu kapitalizmu, w epoce zwycięskiego socjalizmu i budowy podstaw społeczeństwa komunistycznego. Dzieła Stalina są genialnym wzorem łączenia teorii rewolucyjnej z rewolucyjną praktyką — stosowania teorii marksizmu-leninizmu jako wytycznej działania w pracy partii i teoretycznego uogólniania zjawisk życia społecznego.

Dzieła Stalina wzbogacają naukę marksizmu-leninizmu o nowe doświadczenia ruchu rewolucyjnego, o nowe twierdzenia i wnioski, rozwijają i posuwają ją naprzód, nie cofając się przed tym, aby zastąpić niektóre nieaktualne już twierdzenia i wnioski nowymi twierdzeniami i wnioskami, odpowiadającymi nowej sytuacji dziejowej.

„Ogromne znaczenie teoretycznych prac towarzysza Stalina polega na tym, że ostrzegają one przed ślizganiem się po powierzchni, sięgają do głębi zjawisk, do samej istoty procesów rozwoju społeczeństwa, uczą dostrzegać w zarodku te zjawiska, które będą określały bieg wydarzeń, co daje możność marksistowskiego przewidywania“¹⁾

Trudno jest znaleźć słowa, którymi można by wyrazić ogromne znaczenie twórczości naukowej i rewolucyjnej J. Stalina dla całej postępowej ludzkości.

Szczególnie wielkie znaczenie mają dzieła Stalina dla polskiej klasy robotniczej, dla całego narodu polskiego. W ciągu długich lat wal-

ki o wyzwolenie społeczne i narodowe, walki z rodzimym i obcym faszyzmem, w warunkach ucisku sanacji i okupacji hitlerowskiej prace Stalina uzbrajały partię rewolucyjną i klasę robotniczą w niezawodny oręż walki, wytyczały jasno kierunki działania i pomagały przewy-
cieżać błędy.

Dzięki Stalinowi bohaterska Armia Radziecka wyzwoliła nasz kraj, masy pracujące Polski potrafiły obalić panowanie kapitalizmu i wkroczyć na drogę budownictwa socjalistycznego.

Dzięki Stalinowi naród polski, pod kierownictwem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, zwycięsko realizuje trudne zadania zbudowania podstaw socjalizmu, zachowania i utrwalenia pokoju. W całej swej działalności Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, przodująca siła narodu, opiera się o genialne wskazania i naukę Marksa, Engelsa, Lenina, Stalina, niesie tę naukę do mas, rozpala w masach niezłomną wolę walki o zbudowanie socjalizmu w Polsce, o zapewnienie naszemu narodowi szczęścia i radości.

Sędziwy pisarz duński — Martin Andersen Nexø pisał: „Przyszłość należy do idei, której najpiękniejszym wcieleniem jest Stalin“.

„Idea tę — podkreśla B. Bierut — jest socjalizm — budowanie nowego, lepszego, szczęśliwszego świata“²⁾

Od pierwszej chwili powstania Polski Ludowej, w wyniku usilnego dążenia naszego narodu do poznania teorii marksistowsko-leninowskiej i historycznych doświadczeń Związku Radzieckiego, prace klasyków marksizmu ukazały się u nas w kraju w różnych wydaniach: dzieł zbiorowych, w specjalnych wyborach na różne tematy, w oddzielnych publikacjach i wreszcie w formie broszur przeznaczonych dla najszerszego ogółu czytelników. (Mała Biblioteczka Marksizmu-Leninizmu i Biblioteka Klasyków Marksizmu-Leninizmu).

Ilość wydanych egzemplarzy prac Marksa, Engelsa, Lenina, Stalina w latach 1945 — 1953 obrazują następujące dane:

Prace	Ilość egzemplarzy
K. Marksa i Fr. Engelsa	4.675.000
W. I. Lenina	4.524.000
J. W. Stalina	6.013.000

Ta zaiste imponująca ilość świadczy o wielkim dążeniu mas pracujących naszego kraju do opanowania nauki marksizmu-leninizmu, a zwłaszcza dzieł Stalina. Ażeby zapewnić na-

¹⁾ Malenkow G. M.: Referat sprawozdawczy Komitetu Centralnego WKP(b) na XIX Zjeździe partii. Referat sekretarza KC WKP(b) tow... Nowe Drogi. Numer specjalny poświęcony XIX Zjazdowi Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego. 1952, str. 77.

²⁾ Bierut B.: O partii. Wyd. II. Warszawa 1952. KłW, s. 113.

szemu narodowi możliwość jak najpełniejszego korzystania z prac Stalina, aby udostępnić bezcenną skarbnicę wiedzy marksistowsko-leninowskiej, która powinna być podstawą przekształcenia narodu naszego w naród socjalistyczny, Biuro Polityczne Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej powzięło w dniu 22 lipca 1949 r. uchwałę o pełnym wydaniu Dzieł Stalina w języku polskim.

W myśl tej uchwały wydawnictwo „Książka i Wiedza“ w ciągu krótkiego okresu czasu, w latach 1949 — 1951 dokonało polskiego przekładu i wydało 13 tomów Dzieł Stalina.

Pierwsze 13 tomów wydania zbiorowego Dzieł J. W. Stalina zawiera prace napisane od początku Jego działalności rewolucyjnej do 1934 roku, kiedy to narody Związku Radzieckiego zwycięsko zrealizowały budownictwo ekonomicznych podstaw socjalizmu.

Dzieła T. 1—13 W-wa 1949 — 1952. „Książka i Wiedza“.

Poszczególne tomy obejmują prace z następujących okresów:

T. 1	1901 — 1907	W-wa 1949 s. 436
T. 2	1907 — 1913	W-wa 1949 s. 434
T. 3	1917 marzec — październik	W-wa 1951 s. 438
T. 4	listopad 1917 — 1920	W-wa 1951 s. 496
T. 5	1921 — 1923	W-wa 1950 s. 452
T. 6	1924	W-wa 1951 s. 434
T. 7	1925	W-wa 1950 s. 423
T. 8	1926 styczeń — listopad	W-wa 1950 s. 411
T. 9	grudzień 1926 — lipiec 1927	W-wa 1951 s. 383
T. 10	1927 sierpień — grudzień	W-wa 1950 s. 399
T. 11	1928 — marzec 1929	W-wa 1951 s. 338
T. 12	kwiecień 1929 — czerwiec 1930	W-wa 1951 s. 400
T. 13	lipiec 1930 — styczeń 1934	W-wa 1951 s. 431

Każdy tom Dzieł J. Stalina jest znakomitym drogowskazem na drodze tworzenia nowego komunistycznego społeczeństwa, jest wzorem twórczego stosowania i rozwijania nauki marksistowsko-leninowskiej.

Prace J. Stalina z lat 1935 — 1952, które nie weszły do wydania zbiorowego publikowane były przez „Książkę i Wiedzę“ oddzielnie, a wypowiedzi i wywiady zamieszczane były w różnych zbiorach oraz ogłaszane w naszej prasie.

Prace J. Stalina z tego okresu obejmują problemy rozwoju ekonomiki socjalistycznej i stopniowego przejścia do komunizmu, problemy teoretycznego uzbrojenia i politycznego zahartowania kadr partyjnych i gospodarczych, problemy wojennej strategii i taktyki oraz problemy polityki zagranicznej. Wzbogacają one naukę marksistowsko-leninowską w teorię możliwości budownictwa komunizmu w ZSRR, w teorię państwa socjalistycznego, rozwijają dalej naukę dialektycznego i historycznego materializmu na podstawie najnowszych osiągnięć wiedzy ludzkiej i praktyki rewolucyjnej.

Do najwybitniejszych i najbardziej rozpoznanych prac J. Stalina z tego okresu należą: „Historia WKP(b). Krótki kurs“, który jest encyklopedią podstawowych wiadomości z dziedziny marksizmu-leninizmu, „Ekonomicz-

ne problemy socjalizmu w ZSRR“, „Przemówienie na XIX Zjeździe KPZR“, w których J. Stalin precyzuje odkryte i poznane przez siebie prawa rozwoju społeczeństwa socjalistycznego oraz prawa rozwoju współczesnego kapitalizmu, wykazujące niebywałą wyższość ustroju socjalistycznego nad ustrojem kapitalistycznym. Te ostatnie prace będąc uwiecnieniem całej naukowej twórczości i rewolucyjnej działalności J. Stalina są zarazem nauką podstawą budownictwa społeczeństwa socjalistycznego i jego przejścia do komunizmu, nauką podstawą walki narodów o pokój, niezawisłość narodową, demokrację i socjalizm.

Poniżej podajemy wydane w języku polskim prace J. Stalina z tego okresu, ułożone w porządku chronologicznym z zaznaczeniem ostatniego wydania polskiego.

Prace J. W. Stalina z lat 1935 — 1952 wydane przez „Książkę i Wiedzę“

Przemówienie w pałacu kremlowskim na uroczystości promowania akademików Armii Czerwonej 4 maja 1935 r. Przemówienie na pierwszej wszechzwiązkowej naradzie stachanowców 17 listopada 1935 r. Warszawa 1949. s. 30.

O projekcie konstytucji Związku SSR. Konstytucja (ustawa zasadnicza) Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. Warszawa 1951. s. 121.

O brakach w pracy partyjnej i o środkach likwidacji trockistowskich i innych dwulicowców. Referat i słowo końcowe wygłoszone na plenum KC WKP(b) 3—5 marca 1937 r. Warszawa 1952. s. 48.

Przemówienie wygłoszone na przedwyborczym zebraniu wyborców Stalinowskiego Okręgu Wyborczego Moskwy 11 grudnia 1937 roku. W książce „Przemówienia wygłoszone na przedwyborczych zebraniach wyborców Stalinowskiego Okręgu Wyborczego w Moskwie“. Warszawa 1952. s. 3—9.

Historia Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (bolszewików). Krótki kurs. Warszawa 1952. s. 410. Przemówienie wygłoszone podczas przyjęcia w Kremlu pracowników wyższych uczelni 17 maja 1938 r. Lenin W. I.: Dzieła Wybrane t. I. Warszawa 1949. s. 52—54.

O materializmie dialektycznym i historycznym (wrzesień 1938 r.). Warszawa 1949. s. 43.

Referat sprawozdawczy na XVIII Zjeździe partii o działalności KC WKP(b) 10 marca 1939 r. Warszawa 1950. s. 76.

O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego. Warszawa 1951. s. 213.

Wybór dokumentów w sprawie polskiej. Warszawa 1950. s. 25.

Przemówienie wygłoszone na przedwyborczym zebraniu wyborców Stalinowskiego Okręgu Wyborczego Moskwy 9 lutego 1946 roku. W książce „Przemówienia wygłoszone na przedwyborczych zebraniach wyborców Stalinowskiego Okręgu Wyborczego w Moskwie“. Warszawa 1951. s. 10—15. Marksizm a zagadnienie językoznawstwa. Warszawa 1950. s. 51.

Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR. Warszawa 1952. s. 102

Przemówienie na XIX Zjeździe KPZR. Warszawa 1952. s. 15.

Ogromne znaczenie dla zrozumienia polityki zagranicznej obozu pokoju ze Związkiem Radzieckim na czele mają wypowiedzi i przeprowadzone z J. Stalinem wywiady.

Poniżej podajemy wykaz tych wywiadów i wypowiedzi w układzie chronologicznym.

Wypowiedzi J. W. Stalina

Podżegaczom wojennym odpowiedź. Wywiad z korespondentem „Prawdy“ w sprawie przemówienia p. Churchilla 13 marca 1946 r. Łódź 1946. Książka. s. 11.

Odpowiedź na pytania korespondenta agencji „Associated Press“ p. Eddie Gilmore'a w sprawie sytuacji międzynarodowej 22 marca 1946 r. Głos Ludu 1946. nr 82.

Wywiad z dziennikarzem amerykańskim p. Hugh Baillie 23 października 1946 r. Zbiór Dokum., wyd. Polskiej Instytut Spraw Międzynarodowych 1946, nr 10—11, s. 373—381.

Wywiad z Elliot Roosveltem. Głos Ludu 1947, nr 23.

Rozmowa z Haroldem Stassenem. Głos Ludu 1947, nr 126.

Odpowiedź na list otwarty p. Wallace'a 17 maja 1948 r. Zbiór Dokum. 1948, nr 6. s. 360—363.

Odpowiedzi na pytania korespondenta „Prawdy“ w sprawie sytuacji w Berlinie. Trybuna Wolności 1948, nr 44—45.

Odpowiedź na pytania Kingsbury Smitha w sprawie polityki zagranicznej ZSRR 31 stycznia 1949 r. Zbiór Dokum. 1949, nr 2. s. 150—152.

Depesza do prezydenta Piecka i premiera Grotewohla z okazji utworzenia NRD (Moskwa 13.X 1949 r.). Zbiór Dokum. 1949, nr 10. s. 913—915.

Odpowiedź na pismo pana Nehru (W związku z uregulowaniem kwestii koreańskiej). O trwałą Pokój 1950, nr 29.

Rozmowa tow. Stalina z korespondentem „Prawdy“ (15 lutego 1951 r.). Warszawa 1951, KiW, s. 11.

Odpowiedź na pytania korespondenta „Prawdy“ w sprawie broni atomowej (Moskwa 6.X.1951 r.). Zbiór Dokum. 1951, nr 11, s. 2013—2017.

Do redaktora Naczelnego agencji Kiudo p. Kūsi Yuamoto. (Orędzie noworoczne do narodu japońskiego) O trwałą Pokój 1952, nr 2.

Depesza Towarzysza Józefa Stalina do Towarzysza Bolesława Bieruta Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Trybuna Ludu 1952, str. 109.

Odpowiedzi na pytania grupy redaktorów gazet amerykańskich. Nowe Drogi 1952, nr 4. s. 3.

Odpowiedzi na pytanie korespondenta dyplomatycznego „New York Times“ p. Jamesa Restona z dnia 21.XII.1952. Trybuna Ludu 1952, nr 359.

W każdej pracy J. Stalina zawarta jest głęboka analiza naukowa określonego etapu historycznego walki narodu radzieckiego o komunizm, walki mas pracujących wszystkich krajów przeciwko niewolnictwu kapitalistycznemu, przeciwko podżegaczom wojennym o pokój między narodami. Idee rozwinięte w pracach Stalina są potężnym orężem duchowym partii komunistycznej klasy robotniczej i mas pracujących całego świata w walce o obalenie kapitalizmu, o zwycięstwo socjalizmu.

Swoim twórczym podejściem do nauki Marksas, Engelsa, Lenina, J. Stalin udowadnia, że marksizm — nauka o prawach rozwoju przyrody i społeczeństwa, o rewolucji uciskanych i wyzyskiwanych mas, nauka o zwycięstwie socjalizmu we wszystkich krajach, nauka o budownictwie społeczeństwa komunistycznego — nie jest dogmatem, lecz żywą wytyczną działania, nauką, która wzbogaca się w miarę swego rozwoju o nowe doświadczenia walki rewolucyjnej i odkrycia naukowe.

Bolesław Bierut, mówiąc o wielkim znaczeniu nauk Stalina dla naszego narodu, podkreślił: „...odchodząc od nas, Towarzysz Stalin pozostawił po sobie potężną i nieśmiertelną spuściznę. Geniusz Jego myśli podniósł współczesną naukę społeczną na wyżyny, odpowiadające nowej epoce dziejowej — epoce zwycięskiej Rewolucji Socjalistycznej, której wraz z Leninem dał właściwy, rewolucyjny kierunek i rozmach“³⁾.

Najgłębszą czią i miłością otacza naród polski pamięć Nieśmiertelnego Stalina, którego dzieła i działalność rewolucyjna są uosobieniem niezwykłej mocy idei komunizmu, siły i piękna nadchodzącej komunistycznej epoki pełnego wyzwolenia i szczęścia ludzkości.

³⁾ Bierut B.: Nieśmiertelne nauki Towarzysza Stalina — orężem walki o dalsze wzmocnienie partii i Frontu Narodowego. Referat Towarzysza Bolesława Bieruta na VIII Plenarnym Posiedzeniu KC PZPR. Nowe Drogi 1953, nr 3, str. 55.

I MARKSIZM — LENINIZM

KLASYCY MARKSIZMU - LENINIZMU

1220. ★LENIN W.: **O związkach zawodowych, o sprawach bieżących i o błędach Trockiego.** STALIN J.: **Nasze rozbieżności.** Warszawa 1952. KiW, s. 41, 2 nlb. Mała Biblioteczka Marksizmu-Leninizmu Nr 56.

Materiały do studiowania IX rozdziału „Krótkiego kursu historii WKP(b)”. (ch)

Zob. poz. 1601.

PRACE O KLASYKACH MARKSIZMU-LENINIZMU

1221. ★ALEKSANDROW G.: **I. W. Stalin o języku jak obszcześniom jawnienji.** Moskwa 1952. Akademijska Nauk SSSR, s. 86, 2 nlb.

Stalinowska krytyka fałszywych, antynaukowych teorii w językoznawstwie. Rozwinięcie przez J. Stalina marksistowskiej teorii o pochodzeniu i roli języka w życiu społecznym, o stosunku języka do myślenia. Narody i języki przed i po zwycięstwie socjalizmu na całym świecie. (ch)

1222. ★ALEKSANDROW G.: **Trudy I. W. Stalina o językoznawstwie i woprosy istoriczeskowo materializma.** Moskwa 1952. Gospolitizdat, s. 511, 1 nlb. Institut Filozofii Akademii Nauk SSSR.

Rozwinięcie przez J. Stalina w pracy „Marksizm a zagadnienia językoznawstwa” zagadnień materializmu historycznego. W pięciu rozdziałach autor kolejno omawia następujące zagadnienia: J. Stalin o marksizmie jako o nauce; rozwinięcie przez J. Stalina marksistowskiej teorii bazy i nadbudowy; przeciwieństwo między bazą i nadbudową kapitalistyczną a bazą i nadbudową socjalistyczną; język jako zjawisko społeczne oraz znaczenie pracy J. Stalina „Marksizm a zagadnienia językoznawstwa” dla walki ze współczesną reakcyjną filozofią i socjologią. (ch)

1223. ★ANDRIEJEW I.: **Wydażuszczejesja proizwiedienje marksistsko-leninskoj filozofii.** (O trudie I. W. Stalina „Anarchizm ili socjalizm”). Moskwa 1952. Znanie, s. 45, 3 nlb.

Autor charakteryzuje historyczne warunki, w których została napisana praca J. Stalina „Anarchizm czy socjalizm”, omawia jej poszczególne części z uwzględnieniem problemów w nich zawartych i wskazuje na wkład J. Stalina w rozwinięcie marksizmu. W zakończeniu omówione jest znaczenie tej pracy J. Stalina. (ch)

1224. ★ARZANOW M.: **O pracy W. I. Lenina „Państwo a rewolucja”.** Warszawa 1953. KiW, s. 50, 1 nlb.

Historyczne warunki powstania tej pracy. Jej zasadnicze tezy i myśli przewodnie. Rozwinięcie przez Lenina marksistowskiej nauki o państwie i rewolucji. Znaczenie tej pracy. (ch)

1225. BOBIŃSKA C.: **Marks a kwestia polska w okresie I Międzynarodówki. Od powstania styczniowego do komuny paryskiej.** Wiedza i Życie. 1953, nr 3, str. 166—173.

Druga część artykułu prof. C. Bobińskiej omawia stosunek Marksa i Engelsa do kwestii polskiej w okresie 1863—1883. Autorka wskazuje na stałe wiązanie przez klasyków marksizmu sprawy polskiej z całokształtem stosunków europejskich i z interesem rewolucji socjalistycznej, podkreślając ich głęboko internacjonalistyczne stanowisko. (g)

1226. BURDZAŁOW E.: **Wydażuszeżijsja trud I. W. Stalina o strategii i taktikie leninizma.** Kommunist 1953, nr 4, str. 33—53.

Artykuł omawia wyczerpująco opracowanie przez J. Stalina zagadnienia elementów obiektywnych i subiektywnych w ruchu robotniczym oraz zasadniczych założeń leninowskiej strategii i taktyki. Charakteryzuje strategię i taktykę leninizmu jako oręż walki o zwycięstwo komunizmu. Artykuł napisany został z okazji 30-lecia opublikowania pracy J. Stalina „Przyczynki do zagadnienia strategii i taktyki komunistów rosyjskich”. (ch)

1227. CZESNOKOW D.: **Zagadnienia filozofii marksistowskiej w pracy J. W. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR”.** Zesz. filoz. Nowych Drog i Myśli filoz. 1953, nr 1, str. 32—61. (ch) Zob. poz. 4.

1228. DEMBOWSKI J.: **Stalin — bojownik o postęp i rozwój nauki.** Nowe Drogi 1953, nr 4, str. 12—22.

Biorąc za punkt wyjścia prace „W sprawie marksizmu w językoznawstwie” oraz „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR” autor charakteryzuje J. Stalina jako kontynuatora nauki marksizmu-leninizmu. (ch)

1229. ★Dzieło Stalina żyje i zwycięża. Warszawa 1953. KiW, s. 39, 1 nlb.

Broszura zawiera: odezwę KC KPZR, Rady Ministrów ZSRR i Prezydium Rady Najwyższej ZSRR w związku ze śmiercią J. Stalina, przemówienia G. Malenkowa, L. Berii i W. Mołotowa wygłoszone z trybuny Mauzoleum Lenina-Stalina dn. 9.III.1953 r.; przemówienie B. Bieruta na lotnisku w Warszawie i jego artykuł „Stalin — twórca niezłomnej braterskiej jedności wolnych narodów”, opublikowany w „Prawdzie” dn. 10.III.1953 r. (ch)

1230. FOMINOW N.: **„Dietskaja bolezn „lewizny” w komunizmie”.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 142—145.

Omówione są zasadnicze tezy pracy W. I. Lenina „Dziecięca choroba „lewicowości” w komunizmie”, poświęconej problemom strategii i taktyki partii komunistycznych. Wskazując na znaczenie tej pracy autor stwierdza, że stanowi ona oręż w walce o pokój, demokrację i socjalizm. (ch)

1231. ★GLEZERMAN G.: **Marksizm-leninizm o bazie i nadbudowie.** Warszawa 1953. KiW, s. 29, 1 nlb. Zagadnienia teorii marksizmu-leninizmu Nr 13.

Rozwinięcie przez J. Stalina marksistowskiej nauki o bazie i nadbudowie w pracy „Marksizm a zagadnienia językoznawstwa”. Wzajemne stosunki między bazą i nadbudową. Aktywna rola nadbudowy, zwłaszcza w warunkach socjalizmu. Znaczenie pracy J. Stalina w tym zakresie. (ch)

1232. GOSTIEW W. I.: **Towarzysz Stalin — twórca i organizator socjalistycznej kontroli państwowej.** (Tłum. z mies. Sowiet. Gosud. Prawo 1952, nr 10). Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 2, str. 33—38.

Autor wskazuje na rolę Stalina w tworzeniu socjalistycznej kontroli państwowej w ZSRR. Omawia, opracowane pod kierownictwem Lenina i Stalina, podstawowe akty ustawodawcze w sprawach kontroli państwowej oraz podstawy opracowane przez wodzów komunizmu teorii socjalistycznej kontroli państwowej. Charakteryzuje działalność Stalina na stanowisku kierownika kontroli w latach 1919—1922. (j)

1233. „Grozjaszczą katastrofa i kak s niej borot'sja“. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 11—13.

Omówienie pracy Lenina, napisanej w październiku 1917 r., pt. „Grozżąca katastrofa i jak z nią walczyć“. W pracy tej Lenin przedstawił i uzasadnił naukowo program ekonomiczny partii bolszewickiej w przededniu Wielkiej Rewolucji. Lenin wskazał drogi przezwyciężenia zacofania Rosji oraz środki uchronienia kraju od katastrofy gospodarczej i głodu. Artykuł wskazuje na znaczenie omawianego dzieła w przygotowaniu i przeprowadzeniu Rewolucji Październikowej, a także na jego znacznie historyczne i międzynarodowe. (s)

1234. JUDIN P.: **Trud I. W. Stalina „Ekonomiczeskije problemy socjalizmu w SSSR“ — osnowa dalniejszewo razwija obszczestwiennych nauk.** Kommunist 1953, nr 3, str. 43—63.

Opracowany na nowo stenogram referatu wygłoszonego na sesji Akademii Nauk ZSRR. Autor wszechstronnie oświetla genialną pracę Stalina, charakteryzując ją jako nowy etap w rozwoju marksizmu-leninizmu i wskazując na jej znaczenie dla wszystkich nauk społecznych. Przeprowadza następnie krytykę błędów popełnianych dotychczas w różnych gałęziach nauk społecznych. W zakończeniu nakreśla zadania stojące obecnie przed naukami społecznymi i warunkujące dalszy rozwój nauki. (s)

1235. KIEDROW B.: „Dialektika prirody“. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 272—277.

Praca F. Engelsa „Dialektika przyrody“ jako filozoficzne uogólnienie ówczesnych osiągnięć przyrodniczo-nauki rozwijające materializm dialektyczny. Omówione są zasadnicze tezy pracy oraz jej obecne znaczenie. (ch)

1236. KOSULNIKOW A.: **Dwie taktiki socjal-demokratji w diemokratycznej riewolucji.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 410—415.

Omówienie zasadniczych tez pracy W. Lenina „Dwie taktiki socjaldemokratji w rewolucji demokratycznej“, w której zostały sformułowane podstawy taktyki partii bolszewików. Znaczenie tej pracy. (ch)

1237. KULA W.: **Karol Marks — przyjaciel i obrońca Polski.** Nowe Drogi 1953, nr 4, str. 60—73.

Stanowisko Marksa w sprawie polskiej jako wyraz proletariackiego internacjonalizmu. Podkreślony jest związek między sprawą niepodległości Polski a sprawą rewolucji socjalnej, który twórcy socjalizmu naukowego dostrzegali od pierwszej chwili. Artykuł zawiera liczne wypowiedzi Marksa i Engelsa w sprawie polskiej. (ch)

1238. LEONOW M.: **Zagadnienia marksistowskiej teorii poznania w świetle pracy J. W. Stalina o językoznawstwie.** Zesz. filoz. Nowych Dróg i Myśli filoz. 1953, nr 1, str. 62—83. (ch) zob. poz. 5.

1239. ★LARKOW A.: **O pracy J. W. Stalina „Raz jeszcze o socjal-demokratycznym odchyleniu w naszej partii“.** Warszawa 1952. KiW, s. 31, 1 nrb.

Międzynarodowa i wewnętrzna sytuacja ZSRR w r. 1926. Rozwinięcie przez J. Stalina w tej pracy nauki o partii, teorii rewolucji socjalistycznej, kwestii jedności narodowej i międzynarodowych zadań klasy robotniczej. (ch)

1240. MOŁODCOW W.: **I. W. Stalin ob obiektywnom charakterie zakonow prirody i obszczestwa.** Profies. Sojuzy 1953, nr 2, str. 14—24.

Artykuł, na popularnym poziomie, omawia obiektywny charakter działania praw przyrody i społeczeństwa. Wykazuje nienaukowość idealistycznych twierdzeń, zaprzeczających obiektywnemu charakterowi praw społecznych. Autor zajmuje się różnicami między prawami przyrodniczymi a społecznymi i podkreśla, że zbudowanie komunizmu wymaga dokładnej znajomości praw nauki. (g)

1241. ★PASZKOW A.: **O książce W. I. Lenina „Rozwój kapitalizmu w Rosji“.** Warszawa 1953. KiW, s. 43, 1 nrb.

Historyczne warunki powstania tej pracy. Analiza poszczególnych rozdziałów i twierdzeń w nich zawartych. Autor wykazuje, że książka W. Lenina „Rozwój kapitalizmu w Rosji“ była największym, po „Kapitale“ Marksa, dziełem rewolucyjnej nauki o prawach rozwoju społecznego. (ch)

1242. RUDZKI J.: **Obrady sesji naukowej IKKN w związku z pracą J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“.** Życie Szkoły Wyższej 1953, nr 3, str. 120—123.

Streszczenie referatów i dyskusji przeprowadzonej na sesji naukowej IKKN w dniach 27.II—1.III. 1953 r. (g)

1243. SCHAFF A.: **Józef Stalin a nauka.** Życie Szkoły Wyższej 1953, nr 3, str. 12—19.

Znaczenie prac i działalności J. W. Stalina dla rozwoju nauki socjalistycznej, a w szczególności nauki polskiej. Stalin jako wróg dogmatyzmu i scholastyki, nauczyciel partyjności w nauce i twórczego stosunku do marksizmu. (g)

1244. ★Stalin. **Dokumenty 5—9 marca 1953 r.** Warszawa 1953. KiW, s. 126, 1 nrb.

Zbiór poświęcony pamięci J. Stalina składa się z trzech części. W pierwszej zamieszczone są odezwy i uchwały KC KPZR i Rady Ministrów ZSRR w związku ze śmiercią J. Stalina oraz przemówienia G. Malenkowa, L. Berii i W. Mołotowa na zgromadzeniu żałobnym dn. 9.III.1953 r. W drugiej — odezwy i uchwały KC PZPR, Rady Ministrów i Rady Państwa PRL, przemówienia B. Bieruta, E. Ochaba, J. Cyrankiewicza i F. Józwiaka, jak również art. B. Bieruta „Stalin — twórca niezłomnej braterskiej jedności wolnych narodów“. W trzeciej części znajdują się art. Mao-Tse-tunga „Największa przyjaźń“, opublikowany w „Prawdzie“ dn. 10.III.1953 r. oraz depeche z wyrazami współczucia, nadesłane do Moskwy z różnych krajów od rządów i partii komunistycznych i robotniczych. (ch)

1245. STIEPANOWA E.: **Karol Marks — wielki osnowopolożnik naucznowo komunizma.** Kommunist 1953, nr 4, str. 98—118.

Artykuł, analizując poszczególne prace Marksa, przedstawia rozwój jego poglądów, zawartą w tych pracach krytykę ideologii burżuazyjnej i poglądów oportunistycznych oraz ich związek z praktyką. Marks jako genialny uczyony i przywódca klasy robotniczej. Lenin i Stalin kontynuatorami nauki Marksa. (ch)

1246. WIKIENTIEW A.: **Istoriczeskaja rzecz wielikowo wozdja sowietkowo naroda.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 2, str. 3—15.

Artykuł poświęcony historycznemu przemówieniu Stalina na zebraniu przedwyborczym 9 lutego 1946 r. Po omówieniu stalinowskiej analizy źródeł i charakteru II wojny światowej, głównych wyników wojny oraz przesłanek wielkiego zwycięstwa ZSRR, autor artykułu nawiązuje do przedstawionego przez Stalina planu pracy partii i rządu ZSRR. Charakteryzuje osiągnięcia 4 pięcioletki oraz wytyczne 5 pięcioletki wykazując, że stanowią one realizację zapowiedzi stalinowskich. (s)

1247. ŻURAWICKI S.: **W 70 rocznicę śmierci Karola Marksa.** Życie gosp. 1953, nr 10—11, str. 299—300.

Życie i działalność twórcza Karola Marksa jako wielkiego rewolucjonisty, nauczyciela i wodza międzynarodowego proletariatu. Zwięźle omówienie głównych dzieł Marksa. (s)

Zob. poz. 1277, 1288-91, 1297-98, 1308, 1380, 1737.

PRACE O MARKSIZMIE-LENINIZMIE

1248. GRIGORJAN M.: **Gumanizm socjalistyczny.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 196—198.

Humanizm socjalistyczny jako cecha rewolucyjnej

ideologii i praktyki proletariatu. Troska o człowieka w ZSRR. Dołączony jest wykaz literatury. (ch)

1249. **Dialektika.** KIEDROW B., SMIRNOWA Z., DYNNIK M. i in. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 266—272.

Artykuł składa się z 2 części. W pierwszej przedstawiona jest dialektyka przedmarksowska, — w szczególności omówiona jest dialektyka naiwna w starożytności, dialektyka w pracach filozofów i przyrodników zachodnio-europejskich oraz dialektyka w pracach filozofów i przyrodników rosyjskich. W części drugiej omówiona jest dialektyka marksistowska. Autorzy przedstawiają zasadnicze tezy dialektyki marksistowskiej, wskazują na jej związek z teorią poznania oraz obrazują rozwinięcie dialektyki przez Lenina i Stalina. Dołączony jest obszerny wykaz literatury. (ch)

1250. **Leninizm — znamja bor'by za pobiedu komunizmu w SSSR.** Wopr. Istorji 1953, nr 1, str. 3—15.

Rozwinięcie marksizmu-leninizmu przez Lenina i Stalina. Leninizm jako teoretyczna podstawa w walce o zwycięstwo komunizmu w ZSRR. Znaczenie XIX Zjazdu KPZR. (ch)

1251. MARTEL K.: **O marksistowsko-leninowskiej teorii poznania.** Myśl filoz. 1953, nr 1, str. 281—303.

Omówiono poszczególne problemy marksistowsko-leninowskiej teorii poznania, podkreślając ścisły związek teorii z praktyką. Dużo uwagi poświęcono znaczeniu marksistowsko-leninowskiej teorii poznania dla praktycznej działalności partii proletariatu. (ch)

1252. NAAN G.: **Dwizenje.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 438—440.

Przedstawienie ruchu jako formy istnienia materii. Idealistyczne poglądy na istotę ruchu. Ruch w ujęciu materializmu przedmarksowskiego. Ujęcie istoty ruchu i jego form przez materializm dialektyczny. (ch)

1253. NIKOŁAJEW W.: **Diktatura proletariata.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 344—350.

W pierwszej części artykułu zreferowane są poglądy Marksa i Engelsa na zagadnienie dyktatury proletariatu. W części drugiej omówiono naukę Lenina i Stalina o dyktaturze proletariatu. Autor wskazuje na dyktaturę proletariatu jako na najważniejsze zagadnienie w marksizmie-leninizmie i omawia poszczególne tezy, dot. tego zagadnienia, jak np.: dyktatura proletariatu jako narzędzie rewolucji proletariackiej, dyktatura proletariatu jako sojusz klasy robotniczej z pracującym chłopstwem i in. Dołączony jest wykaz literatury. (ch)

1254. ROZENTAL M.: **Dialekticzeskij materializm.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 277—296.

Artykuł charakteryzuje materializm dialektyczny jako światopogląd partii marksistowsko-leninowskiej. Omawia powstanie materializmu dialektycznego, znaczenie poszczególnych prac Marksa i Engelsa dla sformułowania tezy materializmu dialektycznego, oraz rozwinięcie materializmu dialektycznego przez Lenina i Stalina. Dalej omówione są poszczególne cechy marksistowskiej metody dialektycznej oraz cechy materializmu filozoficz-

nego. W zakończeniu autor wskazuje na znaczenie tez materializmu dialektycznego dla rewolucyjnej praktyki. Dołączony jest wykaz literatury. (ch)

1255. ★ROZENTAL M.: **Marksistowska metoda dialektyczna.** Warszawa 1953. KiW, s. 376. (ch) Zob. poz. 1256.

1256. ★ROZENTAL M.: **Marksistskij dialekticzeskij mietod.** Moskwa 1952. Gospolitizdat, s. 347, 1 nlb. Rec. BAŻENOW Ł.: Rozental M. — Marksistskij dialekticzeskij mietod. Wopr. Filosof. 1953, nr 1, str. 203—208.

Rec. stwierdza, że poprawione wydanie książki M. Rozentala wykazuje znaczny postęp w porównaniu z poprzednim. Zalety: uwzględnienie najważniejszych zagadnień marksistowskiej metody dialektycznej, oparcie się o najnowsze osiągnięcia nauki radzieckiej. Rec. charakteryzuje książkę jako pracę przeznaczoną dla szerokiego kręgu czytelników. Braki: nieumiejętne nieraz z metodycznego punktu widzenia grupowanie materiału, nieuwzględnienie w wystarczającej mierze pracy J. Stalina „Marksizm a zagadnienia językoznawstwa“, niezbyt konsekwentne przestrzeganie zasady bolszewickiej partyjności przy omawianiu niektórych zagadnień. Wymieniony jest ponadto szereg braków o charakterze szczegółowym w poszczególnych rozdziałach. (ch) Zob. poz. 2134 z 1952 r.

1257. **Teoria, która stała się wielką siłą materialną.** Nowe Czasy 1953, nr 12, str. 8—12.

Artykuł, napisany w 70 rocznicę śmierci K. Marksa, charakteryzuje wszechświatowe znaczenie jego nieśmiertelnej nauki. Omawia genialne rozwinięcie marksizmu przez W. I. Lenina i J. W. Stalina. (g)

1258. ★TROSZIN D.: **O koriennoj protiwopolożnosti dwuch koncepcij razwítija.** Moskwa 1952, Znanje, s. 37, 3 nlb.

Autor przedstawia rozwój jako walkę starego z nowym. Wskazuje na niezwykłość nowego, nierozzerwalną jedność ewolucji i rewolucji. Charakteryzuje walkę przeciwieństw jako siłę napędową rozwoju. Podkreślona jest reakcyjna rola błędnych, idealistycznych koncepcji rozwoju. (ch)

1259. **Tryumf idei marksizmu-leninizmu.** Zesz. filoz. Nowych Dróg i Myśli filoz. 1953, nr 1, str. 3—31.

Znaczenie XIX Zjazdu KPZR i pracy J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“. XIX Zjazd jako zwycięstwo twórczego marksizmu. Charakterystyka współczesnego imperializmu i jego ideologii. Ideologia marksizmu-leninizmu jako oręż w walce mas pracujących na całym świecie o wyzwolenie społeczne. (ch)

1260. WINZER O.: **O prawie nieuchronności wojen w warunkach imperializmu.** Zesz. filoz. Nowych Dróg i Myśli Filoz. 1953, nr 1, str. 99—110.

Analiza odkrytego przez Lenina prawa o nieuchronności wojen między krajami kapitalistycznymi. Rozwinięcie przez J. Stalina tego zagadnienia w pracy „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“. Analiza sprzeczności współczesnego imperializmu. (ch)

Zob. poz. 1323, 1384.

II EKONOMIA POLITYCZNA

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1261. ★ANDRIEJEW I.: **Usłowja materialnoj żizni obščestwa.** Moskwa 1952. Znanje, s. 31, 1 nlb.

Autor omawia warunki materialnego życia społeczeństwa i ich rolę w rozwoju społeczeństwa. Po przedstawieniu roli środowiska geograficznego i roli czynnika demograficznego charakteryzuje sposób produkcji dóbr materialnych jako główny czynnik rozwoju społecznego. (ch)

1262. **Diffierencjalnaja renta.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 509—510.

Zwięzły wykład marksowskiej teorii renty różniczkowej w rolnictwie. Przyczyny powstawania renty różniczkowej I i II. Renta różniczkowa a walka klasowa w rolnictwie. Destrukcyjny wpływ renty na rolnictwo kapitalistyczne. Renta różniczkowa i jej całkowicie odmienna treść w rolnictwie socjalistycznym. Znaczenie tej renty dla wzrostu do-

brobytu kołchoźników i jej wpływ na rozwój rolnictwa. (s)

1263. M.: **Woprosy ekonomiki — II półrocze 1952 r.** Gosp. plan, 1953, nr 3, str. 69—72.

Obszerne omówienie treści „Woprosów Ekonomiki” z II półrocza 1952 r. Publikacja zawiera tłumaczenia fragmentów poszczególnych artykułów. Szczególnie szeroko omawia autor artykuł z nr. 12 pt. „Zadania Instytutu Ekonomiki Akademii Nauk ZSRR w związku z opublikowaniem pracy J. W. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR”. (g)

1264. MÖBIUS W.: **Über das ökonomische Grundgesetz des modernen Kapitalismus, das ökonomische Grundgesetz des Sozialismus und die Aufgaben der deutschen Gewerkschaften.** Arbeit 1953, nr 2, str. 91—104.

Różnice pomiędzy podstawowymi prawami ekonomicznymi współczesnego kapitalizmu i socjalizmu. Rola związków zawodowych w realizacji praw ekonomicznych socjalizmu (m)

1265. ★RJAZANCEW N. I.: **O triech osobennostiach proizvodstva.** Moskwa 1952. Znanje, s. 31.

Autor w popularnej formie omawia sformułowane przez J. W. Stalina trzy cechy szczególne produkcji wskazując na ich znaczenie dla praktycznej działalności partii komunistycznych. (g)

1266. TOMASZEWSKI Z.: **Podstawowe prawo ekonomiczne współczesnego kapitalizmu i podstawowe prawo ekonomiczne socjalizmu.** Życie Szkoły Wyższej 1953, nr 1, str. 21—40.

Obiektywny charakter praw nauki. Charakterystyka działania podstawowego prawa ekonomicznego współczesnego kapitalizmu i socjalizmu. Znaczenie stalinowskiej nauki o podstawowych prawach ekonomicznych. (g)

1267. **Za polnoje priodolenje oszibok i koriennoje ułuczzenie raboty sowietskich ekonomistow.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 1, str. 3—16.

Artykuł redakcyjny, omawiający samokrytycznie błędy i braki w pracy czasopisma, wykazuje, że źródło ich tkwiło w idealistyczno-subiektywistycznej postawie niektórych redaktorów czasopisma. Wskazuje na zadania, stojące przed radzieckimi ekonomistami w związku z opublikowaniem pracy J. W. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR”. (g)

HISTORIA MYŚLI EKONOMICZNEJ

1268. **Dżewons.** Bolsz. Sow. Enc., izd 2, t. 14, str. 217.

William Stanley Jevons. Krótka krytyczna charakterystyka reakcyjnych teorii tego czołowego przedstawiciela tzw. szkoły matematycznej wulgarnej ekonomii burżuazyjnej. (s)

1269. **Dźordź.** Bolsz. Sow. Enc., izd 2, t. 14, str. 235—236.

Henry George. Charakterystyka poglądów wybitnego drobnomieszczańskiego ekonomisty amerykańskiego XIX w. Krytyka tych poglądów przez Marksa i Lenina. (s)

1270. LIPIŃSKI E.: **Kopernik jako ekonomista.** Wiedza i Życie, 1953, nr 4, str. 248—252.

Nowe spojrzenie na teorie ekonomiczne Kopernika. Autor wskazuje na w pełni postępową treść jego nauki o pieniądzu. Wykazuje niestusność i fałszywość twierdzeń burżuazyjnej historii myśli ekonomicznej, traktującej Kopernika jako prekursora ilościowej teorii pieniądza. (g)

1271. MOROZOW F.: **Ekonomiczeskije wzglady N. W. Szelgunowa.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 1, str. 108—120.

Autor omawia ekonomiczne poglądy N. W. Szelgunowa (1824—1891), wybitnego przedstawiciela kierunku rewolucyjno-demokratycznego w rosyjskiej myśli społecznej. Wskazuje na jego zasadniczo materialistyczne stanowisko, wyrażające się w trafnej

opinie kapitalistycznego rozwoju Rosji w tym okresie. Dokładnie charakteryzuje stosunek Szelgunowa do poglądów narodnickich. (g)

1272. NIECZKINA M.: **Diekabristy.** Bolsz. Sow. Enc., izd., 2, t. 13, str. 574—587.

Stosunki polityczne i gospodarcze w Rosji na początku XIX w. Powstanie pierwszych tajnych organizacji rewolucyjnych w Rosji w tym okresie. Powstanie grudniowe w Petersburgu w r. 1825. Poglądy dekabrystów w dziedzinie filozofii, historii, ekonomii, sztuki wojennej oraz ich twórczość literacka. Dołączony jest obszerne wykaz literatury. (ch)

Zob. poz. 1324.

EKONOMIA POLITYCZNA FORMACJI PRZEDKAPITALISTYCZNYCH

1273. POLJANSKIJ F.: **O towarnom proizvodstwie w usłowjach feodalizma.** (Po materiałom istorji zapadnojewropiejskowo feodalizma). Wopr. Istorji 1953, nr 1, str. 40—60.

Znaczenie pracy J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR” dla prawidłowego ujęcia zagadnienia produkcji towarowej w warunkach feudalizmu. Produkcja towarowa we wczesnym średniowieczu. Produkcja towarowa gospodarstwa pana feudalnego i gospodarstw chłopów pańszczyźnianych w w. XI—XIII. Powstanie i rozwój miast średniowiecznych. Ich rola w rozwoju produkcji towarowej. (ch)

EKONOMIA POLITYCZNA KAPITALIZMU

1274. **Dleprlessja.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 49—50.

Charakterystyka depresji jako następującej po kryzysie fazy cyklu koniunkturalnego w ekonomice kapitalizmu. Depresja szczególnego rodzaju jako cecha deformacji cyklu w okresie ogólnego kryzysu kapitalizmu. (s)

1275. RUBINSZTEJN M.: **Podstawowe prawo ekonomiczne współczesnego kapitalizmu.** Zesz. ekon. Nowych Dróg 1953, nr 6, str. 79—99.

Autor omawia działanie podstawowego prawa ekonomicznego współczesnego kapitalizmu na poszczególnych etapach ogólnego kryzysu kapitalizmu. Wykazuje zależność pozostałych praw ekonomicznych kapitalizmu od prawa podstawowego. Przedstawia sposoby, za pomocą których współczesny kapitał monopolistyczny zabezpiecza sobie maksymalne zyski. (g)

1276. TRACHTENBERG I.: **Cechy szczególne reprodukcji i kryzysów współczesnego kapitalizmu.** Zesz. ekon. Nowych Dróg 1953, nr 6, str. 100—119.

Autor przeprowadza porównawczą analizę kryzysów kapitalistycznych okresu przedmonopolistycznego i kryzysów okresu ogólnego kryzysu kapitalizmu. Szeroko omawia wpływ czynników wojenno-inflacyjnych na przebieg cyklu gospodarczego. (g)

Zob. poz. 1241, 1387, 1872.

EKONOMIA POLITYCZNA SOCJALIZMU

1277. BOŁGOW A. W.: **Moguczeje oruże w bor'bie za kommunizm.** Wiestn. Akad. Nauk SSSR 1952, nr 12, str. 3—21.

Autor omawia węzłowe zagadnienia pracy J. W. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR” podkreślając jej znaczenie dla dalszego rozwoju nauki radzieckiej. Dzieło J. W. Stalina uczy głębokiej partyjności w nauce. (g)

1278. **Dwizuszczijsie siły sowietskowo obszczestwa.** Bolsz. Sow. Enc. izd. 2, t. 13, str. 466—467.

Ogólna charakterystyka sił napędowych społeczeństwa radzieckiego, ich zasadniczej odmienności od sił napędowych rozwoju społeczeństw opartych na wyzysku. Bliższej charakterystyce poszczególnych sił napędowych poświęcone są osobne artykuły. (s)

1279. GAK G.: **Zakon objazatielnowo sootwlestwija proizwodstwiennych odnoszenij charakteru proizwoditielnych sil.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 2, str. 16—27.

Prawo koniecznej zgodności stosunków produkcji z charakterem sił wytwórczych, jako prawo kierujące wszelkim postępowaniem historycznym. Autor omawia szerzej zag. zastosowania tego prawa w rewolucji socjalistycznej, w budownictwie okresu przejściowego (wyrazem tego jest polityka kolektywizacji) oraz w przygotowaniu przejścia od niższej do wyższej fazy komunizmu. (s)

1280. GAPOCZKA P.: **Sprawy społeczne i osobiste w warunkach socjalizmu.** (Tłum. z czas. Profies. Sojuzy 1952, nr 9). Prz. związk. 1953, nr 2, str. 71—76. (j) Zob. poz. 3351 z 1952 r.

1281. GLEZERMAN G.: **Prawo koniecznej zgodności stosunków produkcji z charakterem sił wytwórczych.** Gosp. plan. 1953, nr 3, str. 54—60.

Autor wykazuje, że socjologiczne prawo zgodności stosunków produkcji z charakterem sił wytwórczych tłumaczy przyczyny zastępowania jednej formacji społecznej przez inne. Podkreśla, że tylko w warunkach socjalizmu istnieje możliwość zapewnienia stałej zgodności stosunków produkcji z siłami wytwórczymi. Skrócone tłumaczenie artykułu zamieszczonego w nr 2/1953 czasopisma Kommunist. (g)

1282. JEFANOW P.: **Staly wzrost dobrobytu mas pracujących w warunkach socjalizmu.** Nowe Czasy 1953, nr 13, str. 8—13.

Autor obrazuje stały wzrost stopy życiowej mas pracujących w warunkach socjalizmu przeciwstawiając go stałej pauperyzacji proletariatu i chłopstwa w krajach kapitalistycznych. (g)

1283. KIM M.: **K woprosu o formirowaniji socjalistycznych nacji.** Wopr. Istorij 1953, nr 1, str. 16—39.

Powstanie i rozwój narodów socjalistycznych jako obiektywne prawo rozwoju społeczeństw w epoce dyktatury proletariatu. Czynniki przyspieszające rozwój narodów socjalistycznych. Przyjaźń i współpraca między narodami socjalistycznymi jako jeden z zasadniczych warunków ich rozwoju. (ch)

1284. KONSTANTINOW F. W.: **Główny dwigatiel razwitija proizwoditielnych sil.** Wopr. Fikosow. 1953, nr 1, str. 29—46.

Nauka stalinowska o prawie koniecznej zgodności stosunków produkcji z charakterem sił wytwórczych. Autor omawia rolę socjalistycznych stosunków produkcji, otwierających drogę burzliwemu rozwojowi sił wytwórczych, oświetla zag. świadomego przekształcania stosunków produkcji w okresie przejściowym od kapitalizmu do socjalizmu oraz na drodze do komunizmu. Ponadto charakteryzuje hamującą rolę stosunków produkcji we współczesnym kapitalizmie, związuąc to zagadnienie z działaniem prawa nierównomierności rozwoju kapitalizmu w okresie imperializmu. (s)

1285. KORJAGIN A.: **Prieimuszestwiennij rost proizwodstwa sriedstw proizwodstwa — nicobehodimoje ustlawje nieuklonnowo podjoma narodnowo chozjajstwa.** Kommunist 1953, nr 5, str. 35—51.

Zapewnienie pierwszeństwa wzrostu produkcji środków produkcji jako niezbędna droga realizacji podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu. Autor omawia m. in. zag. odmienności charakteru rozwoju techniki w socjalizmie i w kapitalizmie. Wykazuje znaczenie prymatu produkcji środków produkcji w procesie budowy materialno-technicznej bazy komunizmu. (s)

1286. KOSIACZENKO G.: **Osnownoj ekonomiceskij zakon socjalizma.** Plan. Choz. 1952, nr 6, str. 15—34.

Artykuł teoretyczny, wyjaśniający znaczenie odkrycia podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu dla prawidłowego rozumienia ekonomiki socjalistycznej. Autor wykazuje, iż prawo podstawowe jest prawem rozwoju i rozkwitu, siłą napędową przejścia do komunizmu. Omawia też sze-

roko zag. wzajemnego stosunku między prawem podstawowym a prawem planowego, proporcjonalnego rozwoju, wyjaśniając istotę zag. proporcjonalności produkcji społecznej i metod jej osiągnięcia. W zakończeniu omawia drogi dalszej walki o wyższy poziom planowania socjalistycznego, o pełniejsze dostosowanie go do wymogów prawa podstawowego i prawa planowego, proporcjonalnego rozwoju. (s)

1287. KOZŁOW G.: **Podstawowe prawo ekonomiczne socjalizmu.** Zesz. ekon. Nowych Dróg 1953, nr 6, str. 25—43.

Autor omawia działanie i formy przejawiania się podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu na tle wspaniałego rozwoju gospodarki narodowej ZSRR. Wskazuje na zależność pozostałych praw ekonomicznych socjalizmu od prawa podstawowego. Na zakończenie zajmuje się działaniem podstawowego prawa socjalizmu w okresie przejściowym od kapitalizmu do socjalizmu. (g)

1288. KOZŁOW G.: **J. W. Stalin o produkcji towarowej i prawie wartości w ustroju socjalistycznym.** Zesz. ekon. Nowych Dróg 1953, nr 6, str. 59—79.

Autor analizuje różnice w produkcji towarowej oraz w działaniu prawa wartości w ustroju socjalistycznym i w kapitalistycznym. Krytykuje przecenianie roli prawa wartości w socjalizmie jako prawa regulującego podział pracy społecznej. Na zakończenie omawia warunki w których prawo wartości przestanie działać. (g)

1289. KUROPATKIN A.: **J. W. Stalin ob uniczożeniji protiwopolożnosti mieżdu gorodom i dieriewnjej w SSSR i putiach priedolenija suszczestwiennowo razliczija mieżdu nimi.** Kommunist 1953, nr 4, str. 53—67.

Istota przeciwieństwa między miastem a wsią w warunkach kapitalizmu. Likwacja tego przeciwieństwa po zwycięstwie rewolucji proletariackiej przedstawiona na przykładzie Zw. Radzieckiego. Problem przewyciężenia istotnych różnic między miastem a wsią powstający po zwycięstwie socjalizmu. (ch)

1290. LANGE O.: **Prawa ekonomiczne w socjalizmie w świetle ostatniej pracy Józefa Stalina.** Nauka pol. 1953, nr 1, str. 8—54.

Stwierdzając, że ostatnia praca J. W. Stalina ugruntowała podstawy teoretyczne ekonomii politycznej socjalizmu, autor omawia obiektywny charakter praw ekonomicznych i wykazuje, że tylko w warunkach socjalizmu możliwe jest pełne ich wykorzystanie. Analizuje też działanie niektórych praw ekonomicznych socjalizmu. Na zakończenie zajmuje się ich działaniem w warunkach okresu przejściowego od kapitalizmu do socjalizmu. (g)

1291. LIAPIN A.: **I. W. Stalin ob osnownych priedwaritelnych uslownjach podgotowki pieriechoda k komunizmu.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 1, str. 17—32.

Autor omawia, sformułowane przez J. W. Stalina podstawowe warunki przygotowania przejścia do komunizmu. Wykazuje, że dotychczasowe osiągnięcia ZSRR umożliwiły mu wkroczenie na drogę do komunizmu. Samokrytycznie ocenia własne, dotychczasowe wypowiedzi, w których błędnie przedstawiał warunki zbudowania społeczeństwa komunistycznego. (g)

1292. ŁOKSZIN E.: **Prawo planowego, proporcjonalnego rozwoju gospodarki narodowej ZSRR.** Zesz. ekon. Nowych Dróg 1953, nr 6, str. 44—58.

Autor omawia działanie prawa planowego, proporcjonalnego rozwoju właściwego tylko gospodarce socjalistycznej. Wykazuje, że daje ono pełną możliwość uniknięcia dysproporcji w rozwoju gospodarki narodowej. (g)

1293. MALINOWSKI J.: **O prawie ekonomicznym planowego proporcjonalnego rozwoju gospodarki.** Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 17—21.

Autor omawia działanie prawa planowego, proporcjonalnego rozwoju. Wykazuje, że prawo to działa wyłącznie w gospodarce socjalistycznej. Stwierdza, że nasze narodowe plany gospodarcze odpowiadają wymogom prawa planowego, proporcjonalnego rozwoju. (g)

1294. MISZEWSKI B.: **O warunkach wstępnych przejścia od socjalizmu do komunizmu.** Życie gosp. 1953, nr 10—11, str. 301—304.

Omówienie sformułowanych przez Stalina warunków wstępnych przejścia do komunizmu. Charakterystyka różnic pomiędzy niższą a wyższą fazą komunizmu. (s)

1295. RUMIANCEW A. M.: **Odkrycie i obosnowanie Towarzystwem Staliny osnowowo ekonomiczskowo zakona socjalizmu.** Wopr. Filozof. 1953, nr 1, str. 6—28.

Obszerna charakterystyka podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu. Prawo podstawowe a socjalistyczna reprodukcja rozszerzona. Rola potrzeb ludności jako dźwigni rozwoju ekonomiki. Działanie prawa podstawowego stwarza bodziec rozwoju osobowości członków społeczeństwa. Autor poddaje krytyce niektóre błędne interpretacje prawa podstawowego, w szczególności zmierzające do

niesłusznego izolowania potrzeb materialnych od kulturalnych. (s)

1296. SMOLIN M.: **O zaczątkach produktoobmienu.** Wopr. Ekonóm. 1953, nr 1, str. 33—45.

Omówienie rozwoju systemu wymiany produktów między kołchozami a państwem w ZSRR. Wykazanie korzyści płynących dla kołchozów ze stosowania tego systemu. Podkreślenie, że obecnie, po akcji scalenia kołchozów, system wymiany produktów umożliwi podniesienie własności kołchozowej do rzędu własności ogólnospołecznej. (g)

1297. SZEPIŁOW D.: **J. W. Stalin o charakterze ekonomicznych praw socjalizmu.** Zesz. ekon. Nowych Dróg 1953, nr 6, str. 3—24.

Autor omawia naukę J. W. Stalina o obiektywnym charakterze praw ekonomicznych. Krytykuje teorie subiektywistyczne przeceniające rolę państwa socjalistycznego, a nie uwzględniające determinującej roli ekonomiki. Tylko socjalistyczny system gospodarczy zapewnia pełną możliwość planowego wykorzystania praw ekonomicznych. (g)

Zob. poz. 1234, 1242, 1345.

III HISTORIA

HISTORIA RUCHU ROBOTNICZEGO

1298. BIERUT B.: **Nieśmiertelne nauki Towarzysza Stalina — orężem walki o dalsze wzmocnienie partii i Frontu Narodowego.** Nowe Drogi 1953, nr 3, str. 55—88.

Referat wygłoszony na VIII Plenum KC PZPR. Stosunek J. Stalina do zagadnienia niepodległości Polski, Jego pomoc dla narodu polskiego. Najważniejsze zadania stojące przed partią, zadania wpływające z nauk Wielkiego Stalina. (ch)

1299. CZERNIAJEW A.: **Riewolucyjnyj podjom raboczewo dżiwienja w Anglii w 1917—1920 godach i prieditelstwo lejboristowskich liderow.** Wopr. Istorji 1953, nr 1, str. 61—84.

Przyływ fali rewolucyjnej w Anglii w wyniku zwycięstwa Rewolucji Październikowej. Walka klasy robotniczej Anglii przeciw antyradzieckiej interwencji w r. 1918 i 1919. Przejawy i metody tej walki. Podniesienie się walki angielskiej klasy robotniczej na nowy, wyższy poziom w r. 1920. Komunistyczna Partia Anglii na czele angielskich mas pracujących. Zdradziecka rola oportunistycznych przywódców labourzystowskich. (ch)

1300. ★CZOJBALSAN C.: **Kratkij oczerk istorji mongolskoj narodnoj riewoluciji.** Moskwa 1952. Izd. Inostrannoj Litieratury, s. 76, 2 nlb.

Dzieje rewolucji ludowej w Mongolii, rewolucji, która wprowadziła naród mongolski na drogę budowy państwa ludowo-demokratycznego. Rola Mongolskiej Partii Ludowo-Rewolucyjnej. (ch)

1301. FOMINOW N.: **Diesjatyj sjezd RKP(b).** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 116—118.

Omówione są historyczne warunki, w których obradował X Zjazd RKP(b) oraz zagadnienia rozważane na Zjeździe i rezultaty jego prac. (ch)

1302. IGNATIEW W.: **Dwienadcatyj sjezd RKP(b).** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 416—418.

Porządek obrad XII Zjazdu RKP(b). Omówienie warunków, w których Zjazd rozpoczął obrady. Wyniki tych obrad. (ch)

1303. JAKOWLEW N.: **Krasnojarskoje woorużonnoje wostanje 1905 g.** Istoriceskije Zapiski, nr 40, str. 29—72. Akademijska Nauk SSSR Institut Istorji.

Artykuł omawia jeden z ważniejszych momentów w historii walk zbrojnych proletariatu rosyjskiego w rewolucji 1905 r. — powstanie zbrojne w Krasnojarsku. Kierownicza rola w tym powstaniu najwcześniej utworzonej Zjednoczonej Rady Delegatów Robotniczych i Żołnierskich. (ch)

1304. JONCZYK J.: **Strajk górników 1871 r. w Królewskiej Hucie na tle sytuacji klasy robotniczej na Górnym Śląsku (1865—1878).** Prz. zach. 1952, zesz. dodatkowy „Studia Śląskie“, str. 310—368.

Praca, oparta w dużej części na materiałach źródłowych (archiwalnych), obrazuje podłoże i przebieg strajku z uwzględnieniem sytuacji w ruchu robotniczym w l. 60 i 70 XIX w. Stanowi cenny materiał do poznania żywiołowego okresu w historii ruchu robotniczego na Górnym Śląsku. (ch)

1305. ★JÓZWIĄK F.: **Polska Partia Robotnicza w walce o wyzwolenie narodowe i społeczne.** Warszawa 1952. KiW, s. 284, 3 nlb. Rec. CHRIENOW I.: Kniha o bor'bie polskoj raboczej partii za nacjonalnoje i socjalnoje oswożdienje polskowo naroda. Wopr. Istorji 1952, nr 12, str. 130—136.

Recenzja wskazuje na najważniejsze momenty w historii walki narodu polskiego z faszyzmem hitlerowskim i rodzimą reakcją w okresie 1939—1948 omówione w książce F. Józwiaka. (ch)

1306. KOSTOMAROW G.: **Diekabrskoje woorużonnoje wostanje 1905.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 588—591.

Sytuacja rewolucyjna w Rosji na jesieni 1905 r. Podłoże i przebieg powstania grudniowego w Moskwie w 1905 r. Znaczenie powstania. (ch)

1307. ★LIEBKNECHT K.: **Ausgewählte Reden, Briefe und Aufsätze.** Berlin 1952. Dietz. Verlag, s. 551, tabl. 10. Zbiór przemówień, listów i prac jednego z najznakomitszych przywódców niemieckiej klasy robotniczej. Stanowi cenny materiał dla poznania historii ruchu robotniczego w Niemczech w okresie od r. 1900 do 1918. Zamiast wstępu zamieszczone jest przemówienie W. Plecka, wygłoszone 13.VIII.1951 r.

z okazji 80-lecia urodzin K. Liebknechta. Dołączony jest również wybór wypowiedzi Lenina o Liebknechcie. (ch)

1308. ★SATJUKOW P.: **Stalinskaja gazeta „Brdzola“**. Moskwa 1952. Znanje, s. 31.

Autor przedstawia sytuację w ruchu robotniczym w Rosji na przełomie XIX i XX w., ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji w ruchu robotniczym w Gruzji. Na tym tle pokazuje rolę „Iskry” i „Brdzoly”. Omówione są poszczególne numery „Brdzoly” oraz jej znaczenie dla ruchu robotniczego w Gruzji. (ch)

1309. ★**Walka ludu polskiego o wolność i socjalizm**. (Wybór dokumentów i materiałów dla słuchaczy szkół politycznych na temat...). Warszawa 1953. KiW, s. 252, 3 nb. Wydział Szkolenia Partyjnego KC PZPR.

Zbiór obejmuje dokumenty z okresu od powstania Wielkiego Proletariatu do chwili bieżącej. Zawiera wyjątki z pism klasyków marksizmu-leninizmu, z wypowiedzi czołowych przywódców ruchu robotniczego w Polsce oraz wyjątki z odezwy i artykułów, opublikowanych w prasie robotniczej w tym okresie. (ch)

1310. WASILKOWA A.: **Raboczi kontrol w pieriod podgotowki i prowadzenia Wielkiej Oktiabr'skoj socjalistycznej riwolucji**. Profies. Sojuzy 1953, nr 2, str. 49—57.

Autorka omawia organizację kontroli robotniczej nad produkcją fabryczną w okresie przygotowywania i przeprowadzania Wielkiej Rewolucji Październikowej. Podkreśla znaczenie uchwał VI zjazdu RKP(b) dla dalszego rozwoju kontroli robotniczej. Wskazuje na to, że z doświadczeń ZSRR korzystały kraje demokracji ludowej przy wprowadzaniu kontroli robotniczej nad produkcją i podziałem. (g)

1311. ZIELIENOW T.: **Diewiatyj sjezd RKP(b)**. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 541—543.

Art. zawiera porządek dzienny IX Zjazdu RKP(b) oraz omówienie wyników prac tego Zjazdu. (ch)

Zob. poz. 1225, 1237, 1368.

HISTORIA GOSPODARCZA

1312. **Dissiertacjii po filosofji zaszciszczenyje w 1951—1952 godach**. Wopr. Filosof. 1953 nr 1, str. 230—237.

Tematyka rozpraw na stopień kandydata i doktora nauk historycznych w ZSRR w okresie 1951—1952. (ch)

1313. GOLACHOWSKI S.: **Gliwice u progii industrializacji**. Prz. zach. 1952, zesz. dodatkowy „Studia Śląskie”, str. 266—309.

Praca obrazuje stosunki ekonomiczno-społeczne w Gliwicach w okresie poprzedzającym szybki rozwój przemysłu w tym mieście na początku w. XIX. (ch)

1314. JACUNSKIJ W.: **Promyslennyj pierieworot w Rossji**. (K problemie wzaimodiejstwa proizwoditelnych sił i proizwodstwiennych odnoszenij). Wopr. Istorji 1952, nr 12, str. 42—70.

Autor na wstępie charakteryzuje współczesny stan badań nad zagadnieniem rewolucji przemysłowej w Rosji oraz analizuje samo pojęcie rewolucji przemysłowej. Omawiając temat, posługuje się przykładami z dwóch gałęzi przemysłu: przemysłu bawełnianego i czarnej metalurgii. Wskazuje na działania ogólnych praw kapitalizmu w Rosji uwzględniając specyfikę jej rozwoju. (ch)

1315. JONCA K.: **Strajk na Górnym Śląsku w r. 1889**. Prz. zach. 1952 zesz. dodatkowy „Studia Śląskie”, str. 368—402.

Autor omawia rozwój ekonomiczny Górnego Śląska w latach 80 XIX w. i na tym tle obrazuje ciężkie położenie proletariatu. Dalej przedstawiony jest przebieg strajku, jego rozmiary oraz wyniki. (ch)

1316. ★KUCZYŃSKI J.: **Położenie robotników w Stanach Zjednoczonych od roku 1789 do czasów dzisiejszych**. Tłum. z niem. Warszawa 1950. Rec. GROSS Z.: Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 2, str. 49—51.

Recenzent podkreśla wysoką wartość naukową pracy Kuczyńskiego. Praca ta zawiera, zebrany przez autora, bogaty materiał faktyczny i statystyczny i jest pierwszą próbą systematycznego opracowania położenia klasy robotniczej w państwach kapitalistycznych. Recenzent zarzuca jednak m. in. brak wszechstronnego ujęcia zagadnienia i niedostateczne uwypuklenie walki klasowej w St. Zjedn. (j)

1317. ORZECZOWSKI K.: **Uwagi o przebiegu i rezultatach uwłaszczenia w powiecie kozielskim na Górnym Śląsku**. Prz. zach. 1952, zesz. dodatkowy „Studia Śląskie”, str. 120—202.

Praca, oparta na materiałach źródłowych (archiwalnych), przedstawia przebieg procesów uwłaszczeniowych w powiecie kozielskim. Składa się z 4 części: 1) Ogólne wiadomości o badanym terytorium; 2) Stan przed wydaniem ustaw uwłaszczeniowych; 3) Przebieg i rezultaty regulacji; 4) Przebieg i rezultaty znoszenia ciężarów chłopskich (reluicji). Zawiera bogaty materiał faktyczny i duży wybór literatury. (ch)

1318. ★**Pierwsza Konferencja Metodologiczna Historyków Polskich**. Przemówienia, referaty. Dyskusja. T. I. Warszawa 1953, PWN, s. 535.

W tomie I zamieszczone zostały referaty i wypowiedzi dyskusyjne, wygłoszone na Pierwszej Konferencji Metodologicznej Historyków Polskich w Otwocku (28.XII.1951 — 12.I.1952) w dniach 28.XII — 1951 — 6.I.1952. Dotyczą one zagadnień metodologicznych, periodyzacji historii polski i procesu historycznego w epoce feudalizmu. (ch)

1319. POLEWOJ B.: **Pierwye popytki SSzA zachwatit' ostrowa Rjukju, Bonin i Tajwan (1853—1857)**. Wopr. Istorji 1952, nr 12, str. 117—126.

Artykuł przedstawia posunięcia imperialistów amerykańskich w l. 1853—1857 zmierzające do podboju wysp Riu-Kiu, Bonin i Tajwan. Wykazuje, że obecna polityka imperialistów amerykańskich wobec narodów Azji jest dalszym ciągiem polityki zapoczątkowanej jeszcze w XIX w. (ch)

1320. POPKIEWICZ J.: **Z badań nad strukturą klasową Górnego Śląska**. Prz. zach. 1952, zesz. dodatkowy „Studia Śląskie”, str. 403—418.

Praca obejmuje okres od początku XX w. do lat 30. Autor wykazując, że struktura klasowa ludności Górnego Śląska odpowiadała ściśle strukturze narodowościowej, omawia skutki tego stanu rzeczy. (ch)

1321. RUBINSZTEJN N.: **K charakteristike wotczinnowo rieźma i krietjanskowo dwiżenja w końcu 70-eh gg. XVIII wieka**. Istoriceskije Zapiski, nr 40, str. 140—153. Akademiya Nauk SSSR Institut Istorji.

Przyczynek do mało dotychczas zbadanego zagadnienia ruchów chłopskich w Rosji w l. 70 XVIII w. Opracowanie oparte jest na danych dla guberni pskowskiej, nowgorodzkiej i twerskiej. (ch)

1322. RYSZKA F.: **Kapitał monopolistyczny na Górnym Śląsku i formy jego polityki**. Prz. zach. 1952, zesz. dodatkowy „Studia Śląskie”, str. 203—265.

Praca obejmuje okres do r. 1913 oraz — wydzielony osobno — okres I wojny światowej. Zawiera obfity materiał ilustrujący stopień monopolizacji przemysłu górnośląskiego zwłaszcza górniczo-hutnicze-

go, działalność monopoli jak również powstanie i działalność kapitału finansowego. Dołączony jest obszerny wykaz literatury i materiałów źródłowych. (ch)

1323. **SCHAFF A.: Zagadnienie obiektywności praw historycznych.** Myśl filoz. 1953, nr 1, str. 3—37.

Artykuł, poświęcony walce z subiektywistycznymi koncepcjami, dotyczącymi charakteru praw rozwojowych. Autor wykazuje reakcyjny charakter historiografii burżuazyjnej stojącej na stanowisku negacji praw historycznych, podkreślając polityczny sens tego stanowiska. Omówione są poglądy poszczególnych reprezentantów tego kierunku na gruncie polskim oraz wnioski wypływające dla historyków polskich, przed którymi stoją zadania „nowego ujęcia naszej przeszłości, naszej historii zgodnie z postulatami naukowej metody”. Autor wskazuje, że nieocenioną pomocą dla historyków polskich w tym zakresie stanowi praca J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR”. (ch)

1324. **★SPIRIDONOWA Ja. W.: Ekonomiczeskaja politika i ekonomičeskie wzgljady Piotra I.** 1952. Gospolitizdat, s. 284, 4 nłb.

Praca poświęcona jest polityce ekonomicznej i poglądom ekonomicznym Piotra I. Autorka obrazując działalność Piotra I w rozmaitych gałęziach gospodarki narodowej wykazuje niesłuszność klasyfikowania jego postępowych poglądów jako poglądów merkantylistycznych. Praca zawiera także obszernie omówienie rosyjskiej myśli społeczno-ekonomicznej z okresu przed Piotrem I. (g)

1325. **Tematika dissertacji po woprosam istorji SSSR i wsieobszecznej istorji utwierdżionnych WAK w 1951 godu.** Wopr. Istorji 1952, nr 12, str. 158—171.

Tematyka rozpraw na stopień kandydata nauk historycznych i doktora nauk historycznych. (ch). Zob. poz. 64.

Zob. poz. 1241, 1272, 1315, 1753, 1734—35.

IV GEOGRAFIA

1326. **Danja. Ekonomiko-geograficeskij oczerk.** Bølsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 341—343.

Ekonomika Danii po II wojnie świat. Destrukcyjny wpływ „planu Marshalla” na całość kształtu życia gospodarczego. Pauperyzacja mas pracujących. Struktura ekonomiczna kraju. Przegląd sytuacji w poszczególnych gałęziach gospodarki narodowej. (s)

1327. **LAMBOR J.: Przyczyny pogłębiających się okresów suszy na ziemiach naszych.** Gosp. wodna 1953, nr 2, str. 48—52.

Referat, wygłoszony na III Krajowym Naukowo-Technicznym Zjeździe Wodno - Melioracyjnym w Warszawie w dniu 11.XII.1952 r. (j)

1328. **★Narisi ekonomicznoj geografiji Ukrajnskoj Radjanskoj Socjalistycznej Ricspubliki.** Tom II. Kijew 1952, Widawnictwo Akad. Nauk URSR, s. 567. Akademia Nauk Ukrajnskoj RSS. Institut Ekonomiki. Rec. AŁAMPIEW P. M. Izw. Akad. Nauk SSSR, sier. geogr. 1953, nr 1, str. 73—75.

Omówienie wydanej w języku ukraińskim pracy „Zarys geografii gospodarczej Ukraińskiej Radzieckiej Socjalistycznej Republiki”, charakteryzują-

cej strukturę gospodarczą poszczególnych rejonów kraju. Podkreślenie walorów książki: dobrej podbudowy teoretycznej, właściwego opracowania obfitego materiału faktycznego. (g)

1329. **SIEMIONOW J.: Geopolityka jako ideologiczna broń imperialistów USA.** Zesz. filoz. Nowych Dróg i Myśli filoz. 1953, nr 1, str. 84—98. (ch) Zob. poz. 67.

1330. **ZIMAN L. Ja.: Po stranicam zarubieżnych geograficeskich żurnalow „Ekonomik dżeografi” (SSZA).** Izw. Akad. Nauk SSSR, sier. geogr. 1953, nr 1, str. 75—80.

Autor omawia amerykańskie burżuazyjne pismo „Geografia gospodarcza”. Wykazuje jego klasowy charakter dowodząc, że polityka pisma zmierza do zatuszowania wewnętrznych sprzeczności kapitalizmu oraz do ukrycia i zafałszowania wspaniałych osiągnięć ZSRR i krajów demokracji ludowej. Apologetyczna treść pisma nie jest jednak w stanie w pełni ukryć konfliktów rozsadzających kapitalistyczną ekonomikę. (g)

Zob. poz. 1261.

V BUDOWNICTWO SOCJALISTYCZNE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1331. **Die Erfüllung der Wirtschaftspläne in den europäischen Volkdemokratien 1952.** Statist Praxis 1953, nr 3, str. nłb.

Dane procentowe, dot. wykonania narodowych planów gospodarczych w europejskich krajach demokracji ludowej w r. 1952. W tekście — tablice, ilustrujące wzrost gospodarczy tych krajów w porównaniu z r. 1951. (m)

1332. **ŁOSZCZAKOW A., CZISTIĄKOW A.: Ukreple-nje ekonomiczeskowo sotrudnicestwa stran socjalistickeskowo łagierja.** Kommunist 1953, nr 4, str. 84—97.

Zacieśnienie współpracy gospodarczej między krajami obozu socjalizmu — realizacją zasady internacjonalizmu proletariackiego. Rozwój handlu międzynarodowego i stosunków kredytowych jako główne elementy zacieśniania współpracy gospodarczej. Znaczenie współpracy dla przyspieszenia tempa rozwoju krajów obozu socjalizmu. (s)

1333. **RAU H.: Przyjazna współpraca w światowym systemie gospodarczym krajów demokratycznych i socjalistycznych.** Zesz. ekon. Nowych Dróg 1953, nr 6, str. 120—129.

Autor charakteryzuje nowy typ międzynarodowych stosunków gospodarczych w światowym obozie socjalistycznym. Szeroko omawia znaczenie pomocy gospodarczej i naukowo-technicznej udzielanej przez ZSRR krajom demokracji ludowej i NRD. (g)

Zob. poz. 1615—16, 1892.

POLSKA

1334. **★BIERUT B.: Pod sztandarem Frontu Narodowego.** Warszawa 1952, KłW, s. 115, 2 nłb.

Wybór artykułów i przemówień B. Bieruta, związanych z problematyką Frontu Narodowego. Przemówienia i artykuły (z r. 1952) obrazują cele i zadania Frontu Narodowego, podają środki jego umacniania. (ch)

1335. ★BIERUT B.: **Wykonanie zadań planu — to najwyższy obowiązek każdego robotnika, technika, inżyniera, kierownika.** Katowice 1953, KW PZPR, s. 15, 1 nlb.

Przemówienie wygłoszone w Stalinogrodzie dn. 1.II.1953 r. na spotkaniu z aktywnym partyjnym i gospodarczym przemysłu węglowego. (ch)

1336. GOLDE A.: **Huta „Stalowa Wola“ umacnia sojusz robotniczo-chłopski.** Życie gosp. 1953, nr 9, str. 266—269.

Przegląd doświadczeń jednego z wielkich zakładów przemysłowych w zakresie organizacji współpracy ze wsią. Autorka wskazuje na znaczenie tej współpracy w dziele umacniania sojuszu robotniczo-chłopskiego. Osiągnięcia „Stalowej Woli“ powinny być wykorzystane przez inne zakłady produkcyjne. (s)

1337. KŁOSIEWICZ W.: **Pod kierownictwem Partii będziemy nieugięcie walczyć o wykonanie zadań czwartego roku sześciolatki.** (Z referatu na XI Plenum CRZZ). Prz. związk. 1953, nr 3, str. 105—117. (j) Zob. poz. 1599.

1338. **Komunikat PKPG o wykonaniu narodowego planu gospodarczego w roku 1952.** Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 2—5. (g)

1339. **Realizacja planu w trzecim roku 6-letki.** Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 6—13.

Analiza wyników wykonania narodowego planu gospodarczego w r. 1952. Omówienie osiągnięć naszego budownictwa socjalistycznego w poszczególnych dziedzinach gospodarki narodowej w przeciwstawieniu do upadku gospodarki krajów kapitalistycznych. Wskazanie istniejących trudności oraz sposobów ich likwidacji. (g)

1340. SZYR E.: **Zadania rad narodowych w wykonaniu narodowego planu gospodarczego na 1953 r.** Rada nar. 1953, nr 6, str. 5—11.

Obszerne streszczenie podsumowania dyskusji przez Min. E. Szyra na naradzie działaczy rad narodowych (W-wa dn. 11.II.1953 r.). Min. Szyr poruszył m. in. następujące zagadnienia: konieczność ścisłego powiązania terenowych planów gospodarczych z budżetem, zadania Woj. RN na odcinku rolnictwa, zagadnienie kompleksowości w planowaniu, zadania WKPG w dziedzinie kontroli wykonania planu, zagadnienie stosunków między ministerstwami i prezydiami rad narodowych. (j)

1341. ŚWIĘTOPEŁK-CZETWERTYŃSKI E.: **Problem gospodarki wodnej w Polsce.** Nauka pol. 1953, nr 1, str. 107—117.

Znaczenie racjonalnej gospodarki wodnej dla planowego rozwoju socjalistycznej ekonomiki. Nasze dotychczasowe zacofanie na tym odcinku jako rezultat polityki rządów burżuazyjno-obszarnicznych. Wspaniały rozwój budownictwa wodnego w Polsce Ludowej. (g)

1342. TYSZKO J.: **Osiągnięcia budownictwa urządzeń kulturalnych i socjalnych.** Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 32—38.

Rozwój budownictwa socjalistycznego w dziedzinie społeczno-kulturalnej. Osiągnięcia okresu planu trzyletniego i sześcioletniego, przeciwstawione stanowi z lat międzywojennych, wykazują likwidację zacofania na tym odcinku. (g)

Zob. poz. 1376, 1798.

ZWIĄZEK RADZIECKI

1343. **Dagestańska ASSR. Narodnoje chozjajstwo.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 283—285.

Rozwój gospodarczy Dagestańskiej SRR w kolejnych pięciolatkach stalinowskich. Industrializacja kraju. Potężny rozwój rolnictwa i hodowli oraz umacnianie się ustroju kolchozowego. (s)

1344. **Gruzinska SSR. Narodnoje chozjajstwo.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 62—67.

Charakterystyka gospodarki narodowej Gruzinskiej SRR. Likwidacja zacofania gospodarczego Gruzji dzięki władzy radzieckiej. Zarys historyczny socjalistycznej industrializacji Gruzji. Dane obrazujące szybki wzrost przemysłu, rolnictwa i transportu. (s)

1345. KOROBOW A.: **Piataja stalinskaja piatiletka — nowyj krupnyj szag po puti k kommunizmu.** Kommunist 1953, nr 4, str. 68—83.

Pięta pięciolatka stalinowska jako plan dalszej realizacji podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu, plan ogromnego postępu technicznego we wszystkich gałęziach gospodarki narodowej. Autor analizuje rolę pięciolatki w przygotowywaniu warunków przejścia do komunizmu. Omawia też aktualne zadania w walce o dalsze ulepszanie planowania socjalistycznego. (s)

1346. KOROBOW A.: **Podjom materialnowo blagosostojanja i kulturnowo urownia žizni sowjetskowo naroda w piatoj piatiletke.** Plan. Choz. 1953, nr 6, str. 71—88.

Piąty plan pięcioletni — realizacją wymogów podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu. Główne wskaźniki wzrostu dobrobytu narodu radzieckiego w okresie piątej pięciolatki: nieustanny wzrost dochodu narodowego, stały planowy wzrost liczby zatrudnionych, podnoszenie kwalifikacji, szybki wzrost funduszu płac itd. (s)

1347. **Narodnoje chozjajstwo SSSR na puti moszcznowo podjoma.** Kommunist 1953, nr 3, str. 15—22.

Podsumowanie osiągnięć gospodarki narodowej ZSRR w realizacji planu na rok 1952 w świetle wytycznych piątej pięciolatki. Wszechstronny rozwój ekonomiki ZSRR w zakresie realizacji podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu. (s)

1348. ★PIOTROWSKA-HOCHFELDOWA K.: **Urządzenia kulturalne i socjalne w ZSRR.** Warszawa 1953. Polgos, s. 262, 2 nlb.

Oparta na obfitym materiale źródłowym praca, oświetlająca wszechstronnie dotychczasowe zdobycze społeczeństwa radzieckiego w zakresie urządzeń kulturalnych i socjalnych oraz ukazująca perspektywę dalszego rozwoju tych urządzeń. Autorka wykazuje ogromną wyższość ustroju socjalistycznego w dziedzinie osiągnięć kulturalnych i socjalnych, uwydatniając rolę twórczej aktywności mas pracujących w ich realizowaniu, a także ich znaczenie w umacnianiu i rozwoju ekonomiki i polityki ZSRR. M. in. obszerny rozdział poświęcony jest ubezpieczeniu społecznemu, ich organizacji i funkcjonowaniu. W innych rozdziałach znajdujemy wiele wiadomości, dot. oświaty, nauki, masowych urządzeń kulturalnych, ochrony zdrowia itp. (s)

1349. ★**Wielkije strojki kommunizma.** Moskwa 1952. Znanje, s. 358, 2 nlb.

Zbiór artykułów wybitnych radzieckich naukowców, które poświęcone są omówieniu wielkich budowli komunizmu. Charakteryzują one, m. in. z punktu widzenia gospodarczego i technicznego, znaczenie gigantycznego stalinowskiego budownictwa komunistycznego. (g)

1350. **Wykonanie państwowego planu rozwoju gospodarki narodowej w ZSRR w r. 1952.** Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 65—67.

Omówienie gigantycznych osiągnięć radzieckiego budownictwa socjalistycznego w r. 1952. Artykuł jest streszczeniem komunikatu Państwowej Komisji Planowania ZSRR. (g)

Zob. poz. 1229, 1244, 1246, 1250, 1278, 1287, 1289, 1291—92, 1328, 1373, 1618, 1673, 1734, 1751—52.

KRAJE DEMOKRACJI LUDOWEJ

BULGARIA

1351. G. A. J.: **Wykonanie planu Bułgarskiej Republiki Ludowej w r. 1952.** Gosp. plan. 1953, nr 3, str. 67—69. Autor, na podstawie oficjalnych danych, charakteryzuje osiągnięcia bułgarskich mas pracujących w r. 1952 na drodze budowy podstaw socjalizmu. (g)

1352. SIENNICKI L.: **Bulgaria przystąpiła do drugiej pięcioletki.** Życie gosp. 1953, nr 9, str. 279—281.

Osiągnięcia narodu bułgarskiego w realizacji pierwszego planu pięcioletniego (1949—1953). Plan wykonano o rok wcześniej. Wszechstronny rozwój gospodarki narodowej Bułgarii. (s)

CHINY

1353. **Hohe Planziele der chinesischen Volkswirtschaft.** Wirtschaft 1953, nr 7, str. 1.

Wskaźniki wzrostu produkcji przemysłowej w planie gospodarczym Chin Ludowych na r. 1953. Wydatny wzrost nakładów na transport oraz na urządzenia kulturalne i socjalne. (m)

CZECHOSŁOWACJA

1354. G. A. J.: **Wykonanie planu w r. 1952 i plan na r. 1953 w czechosłowackiej gospodarce narodowej.** Gosp. plan. 1953, nr 3, str. 64—66.

Omówienie wykonania planu z r. 1952 w poszczególnych gałęziach gospodarki narodowej CzSR. Nowy roczny plan na r. 1953 opracowany jest w pełni według metod radzieckich, przystosowanych do warunków czeskich. Charakterystyka zadań wysuniętych przez ten plan. (g)

1355. **Wysledky plneni statniho planu rozvoje narodniho hospodarstvi CzSR w r. 1952.** Plan Hosp. 1953, nr 2, str. 129—137.

Pełny tekst komunikatu czechosł. Państwowego Urzędu Statystycznego o wynikach realizacji państwowego planu gospodarczego na r. 1952. (c)

1356. ★ZAPOTOCKY A.: **Rewolucyjnie-odborowe hnutí po unoru 1948.** Praha 1953. Prace, s. 780.

Przemówienia i artykuły nowowybranego prezydenta CzSR, napisane i wygłoszone w l. 1948—1949 na temat aktualnej problematyki ekonomiczno-społecznej CzSR. (c)

Zob. poz. 1474.

MONGOLSKA REPUBLIKA LUDOWA

1357. ★CEDIENBAL Ju.: **O żizni i diejatielnosti Marszałka Czobjalsana.** Moskwa 1952. Izd. Inostrannoju Litieratury, s. 50, 2 nlb.

Broszura przedstawia życie i działalność Marszałka Czobjalsana, jego zasługi w dziele utworzenia Mongolskiej Republiki Ludowej i umocnienia przyjaźni ze Związkiem Radzieckim. Zamieszczone jest przemówienie premiera Cedenbala na uroczystości pogrzebowej Marszałka Czobjalsana. (ch)

Zob. poz. 1300.

NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

1358. **Die entscheidende Aufgaben im Plan-jahr 1953.** Arbeit u. Sozfürsorge 1953, nr 4, str. 97.

Omówienie zadań, wynikających z Narodowego Planu Gospodarczego NRD na r. 1953 dla kluczowych działów przemysłu. (m)

1359. **Entwicklung der Produktion einzelner Erzeugnisse von 1946 bis 1952 in der Deutschen Demokratischen Republik.** Statist. Praxis 1953, nr 3, str. nlb.

Tabele, obrazujące wzrost produkcji energii elektrycznej, stali, pojazdów mechanicznych i in. w NRD w okresie 1946—1952. (m)

1360. **Erfüllung des Volkswirtschaftsplans 1952 der Deutschen Demokratischen Republik.** Statist. Praxis 1953, nr 3, str. nlb.

Dane procentowe, obrazujące wykonanie zadań planu gospodarczego NRD za r. 1952. Tabele, wykazujące wzrost potencjału gospodarczego NRD w porównaniu z r. 1951. Dane dotyczą produkcji przemysłowej i rolnej, transportu i komunikacji, inwestycji, handlu, zatrudnienia i płac oraz urządzeń kulturalnych i socjalnych. (m)

1361. KERN K.: **Eine erfolgreiche Bilanz zum Internationalen Frauentag.** Arbeit u. Sozfürsorge 1953, nr 5, str. 130—131.

Autorka zajmuje się zag. politycznego i gospodarczego równouprawnienia kobiet w NRD i zag. upośledzenia kobiet w Niemczech Zach. Osiągnięcia NRD w dziedzinie opieki nad matką i dzieckiem. (m)

1362. LECHTENBERG: **Schluss mit der Unterschätzung der Ausschüsse und Kommissionen der Volksvertretungen.** Finanzwirtschaft 1953, nr 4, str. 181—184.

Przemówienie głównego referenta Lechtenberga, wygłoszone w Izbie Ludowej NRD z okazji przedłożenia projektu narodowego planu gospodarczego na r. 1953. Referent omawia system oszczędnościowy NRD i domaga się utworzenia komisji mających za zadanie kontrolę: produkcji, wykonania zadań oszczędnościowych oraz obniżania kosztów własnych. (k)

1363. **Narodowy plan gospodarczy NRD na r. 1953.** Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 67—69.

Zadania gospodarcze w dziedzinie budownictwa socjalistycznego wysunięte przez nowy plan roczny w NRD. Zestawienia statystyczne i wykazy. (g)

1364. RAU H.: **Der Stand der Erfüllung unseres Fünfjahrplanes.** Wirtschaft 1953, nr 6, str. 3.

Autor obrazuje wykonanie planu 5-letniego NRD do r. 1953. We wszystkich gałęziach gospodarki narodowej (z wyjątkiem górnictwa, energetyki i chemii) plan został przekroczony. (m)

1365. RUMPF W.: **Konsequenter Kampf um die Einführung einer strengen und allseitigen Sparsamkeitswirtschaft.** Finanzwirtschaft 1953, nr 4, str. 179—181.

Przemówienie przewodniczącego klubu poselskiego SED W. Rumpfa wygłoszone w Izbie Ludowej NRD na temat projektu narodowego planu gospodarczego na r. 1953. Szczegółowo omówione są zadania w zakresie oszczędności i obniżania kosztów własnych przedsiębiorstw przemysłowych. (k)

1366. **Volkswirtschaftsplan 1953 der Deutschen Demokratischen Republik.** Statist. Praxis 1953, nr 2, str. nlb.

Liczby, dotyczące planu na r. 1953 w podstawowych gałęziach gospodarki NRD. Tablice obrazujące wzrost produkcji w porównaniu z r. 1952. (m)

1367. **„Die Wirtschaft“.** Życie gosp. 1953, nr 10—11, str. 348—349.

Omówienie dorobku 7 lat pracy tygodnika gospodarczego NRD „Die Wirtschaft“. Przegląd podstawowej tematyki. Rola czasopisma w służbie budownictwa podstaw socjalizmu w NRD oraz jego znaczenie dla polskiego czytelnika. (s)

Zob. poz. 1460.

RUMUNIA

1368. ★Rumuńska Partia Robotnicza. **Krótki zarys historyczny 1921—1951.** Warszawa 1953. KiW, s. 179, 1 nlb.

Książka przedstawia historię rewolucyjnego ruchu robotniczego w Rumunii od jego zarania do chwili obecnej. Na wstępie zamieszczony jest referat

Gh. Gheorghiu Dej'a „Trzydzieści lat walki partii pod sztandarem Lenina i Stalina“, wygłoszony 8. V. 1951 na akademii ku czci 30 rocznicy powstania Rumuńskiej Partii Komunistycznej. (ch)

1369. SZEWIEJA J.: **Planowy rozwój gospodarki rumuńskiej.** Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 48—52.

Autor, po przedstawieniu katastrofalnego stanu gospodarki narodowej Rumunii w latach międzywojennych, omawia wspaniałe rezultaty socjalistycznego budownictwa. Podaje interesujące dane o postępach socjalistycznej industrializacji, o przemianach na wsi rumuńskiej i o strukturze rumuńskiego handlu zagranicznego. (g)

VIETNAM

1370. E. K.: **Das Leben der Bauern im freien Vietnam.** Wirtschaft 1953, nr 4, str. 12.

Położenie polityczne i gospodarce ludności wiejskiej Vietnamu przed rozpoczęciem wojny wyzwo-

leńczej. Wzrost kultury rolnej i stopy życiowej ludności na terenach wyzwolonych spod jarzma francuskiego. (m)

WĘGRY

1371. MAST J.: **Węgierska gospodarka narodowa w r. 1952.** Gosp. plan. 1953, nr 3, str. 66—67.

Omówienie wspaniałych osiągnięć socjalistycznego budownictwa w poszczególnych gałęziach gospodarki narodowej Węgier w r. 1952. Artykuł jest streszczeniem komunikatu Komisji Planowania Gospodarczego Węgierskiej Republiki Ludowej. (g)

1372. **Ungarn erfüllte Volkswirtschaftsplan 1952.** Wirtschaft 1953, nr 5, str. 1.

Wskaźniki wykonania przez Węgry planu gospodarczego za r. 1952 w zakresie produkcji przemysłowej i rolnej. (m)

VI POLITYKA I GOSPODARKA ŚWIATOWA

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1373. HELLING G.: **Zwei Tendenzen in der Nahrungsmittelproduktion Asiens.** Wirtschaft 1953, nr 6, str. 11.

Posługiwanie się średniowiecznymi metodami uprawy roli i stosunki feudalne panujące w krajach Azji, uzależnionych od obcego kapitału — przyczynami klęsk głodu. Wspaniały rozwój azjatyckiej części ZSRR — zaprzeczeniem lansowanej przez burżuazyjnych ekonomistów teorii Malthusa. (m)

1374. IWANOW N., IKONNIKOW I.: **Ukriepjenje mirowowo rynka stran demokratyczeskowo lagierja.** Wniesz. Torg. 1953, nr 1, str. 1—10.

Autor przedstawia, na tle osiągnięć pokojowego budownictwa, umocnienie światowego rynku obozu demokracji w r. 1952. Dokładnie charakteryzuje wzrost wymiany handlowej, opartej na nowym typie stosunków międzynarodowych, na tym rynku, przeciwstawiając ten rozwój upadkowi ekonomiki kapitalistycznych krajów Europy, wyzyskiwanych przez monopolistyczny kapitał amerykański. (g)

1375. MALINOWSKI J.: **Z problematyki rozpadu jednolitego rynku światowego.** Gosp. plan. 1953, nr 3, str. 39—47.

Rozpad jednolitego rynku światowego — zarys historycznej sytuacji na światowym rynku kapitalistycznym. Rujnujący wpływ polityki handlowej St. Zjedn. na ekonomikę mniejszych krajów kapitalistycznych. Pomyślny rozwój stosunków handlowych na światowym rynku socjalistycznym, opartych na braterskiej współpracy ZSRR i krajów demokracji ludowej. (g)

1376. MORAWIECKI W.: **Zagadnienie walki o pokój w pracach towarzysza Bolesława Bieruta.** Państwo i Prawo 1953, nr 1, str. 3—25.

Omówienie prac B. Bieruta, w których przeprowadzona jest wyczerpująca analiza współczesnego etapu ogólnego kryzysu kapitalizmu oraz podane cele i metody walki o pokój w naszym kraju. (g)

1377. ★MUSZKAT M.: **Interwencja — zbrodniczy oręż polityki Stanów Zjednoczonych.** Warszawa 1953. MON, s. 174, 1 nlb.

Analiza polityki interwencji prowadzonej przez Stany Zjedn. do chwili bieżącej. Klasowe podłoże i klasowy cel tej polityki. Polityka St. Zjedn. wobec Polski — wyrazem agresywnych dążeń imperializmu amerykańskiego. (ch)

1378. NIESTIEROW M., KOTKOWSKI J.: **O raspadle jednolitego mirowowo rynka.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 2, str. 57—74.

Autorzy przedstawiają dwie linie rozwoju na dwóch rynkach światowych. Omawiając zwężanie się światowego rynku obozu kapitalizmu, wykazują, że militaryzacja gospodarki wzmaga rozkład światowego rynku kapitalistycznego. Charakteryzują następnie stosunki nowego typu między krajami obozu socjalizmu, zapewniające nieustanne rozszerzanie się wymiany w oparciu o umowy długoterminowe. (s)

1379. ORŁOW N.: **Raspad jedynowo wsieochwatywaszuszczewo mirowowo rynka i obrazowanie mirowowo diemokratyczeskowo rynka.** Kommunist. 1953, nr 5, str. 82—101.

Artykuł ilustruje tezę stalinowską o rozpadzie jednolitego rynku światowego na dwa rynki. Autor przy pomocy danych liczbowych, charakteryzuje upadek handlu międzynarodowego na rynku kapitalistycznym, zaostrzanie się nierównomierności rozwoju oraz wykorzystanie handlu zagranicznego przez monopole amerykańskie w celach grabieży krajów kolonialnych i zależnych. Przeciwstawia temu rozwój i umacnianie się stosunków wymiennych nowego typu między krajami obozu socjalizmu, uwydatniając rolę pomocy ZSRR w pokojowym budownictwie tych krajów. (s)

1380. SIELEZNIIEW I. A.: **O sosuszczestwowanij dwuch sistiem — kapitalistyczeskoi i socjalistyczeskoi.** Wopr. Filosof. 1953, nr 1, str. 65—80.

Autor omawia naukę Lenina i Stalina o konieczności okresu współistnienia oraz o realnej bazie pokojowego współistnienia i współpracy kapitalizmu i komunizmu. Realizacją tej nauki jest polityka zagraniczna ZSRR, zmierzająca do rozwijania handlu i współpracy między krajami różnych systemów. Autor analizuje obecne warunki pokojowego współistnienia państw 2 systemów uwydatniając znaczenie walki sił postępowych w krajach kapitalistycznych o pokój i demokrację. (s)

1381. WINKLER H.: **Erbittertes Ringen um das persische Erdöl.** Wirtschaft 1953, nr 5, str. 12.

Na przykładzie walki o naftę irańską autor wykazuje, iż w świecie kapitalistycznym ekspansja gospodarcza pociąga za sobą nieuniknioną ekspansję polityczną. (m)

1382. WISKOW S.: **Dwiżenje storonnikow mira.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 454—464.

Artykuł przedstawia dzieje ruchu obrońców pokoju, jego cele i bazę społeczną. Omówione są ważniejsze wydarzenia w historii tego ruchu, oraz pokazany jego rozwój. Dołączone jest zestawienie liczo-

bowe podpisów złożonych w różnych krajach pod Apellem Sztokholmskim oraz tablica chronologiczna ważniejszych wydarzeń w historii ruchu obrońców pokoju w okresie VIII.1948 — VIII.1952. (ch)

Zob. poz. 1259, 1329—30.

KRAJE KAPITALISTYCZNE

1383. A. N.: **Aktivizacja japońskich monopolii w jugo-wschodniej Azji.** Wniesz. Torg. 1953, nr 1, str. 41—42.

Artykuł informacyjny, omawiający wzrost ekspansji monopolii japońskich na tereny południowo-wschodniej Azji. Autor stwierdza, że wzrost ten prowadzi do zaostrzenia walki konkurencyjnej z angielskim monopolistycznym kapitałem. (g)

1384. AKOPJAN G.: **O nacjonalno-oswobodzicielnym dźwigniu narodów bliźniowo i sriedniowo wostoka.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 1, str. 58—75

Autor przedstawia leninowsko-stalinowską teorię rewolucji ludowo-demokratycznej w krajach kolonialnych i zależnych. Charakteryzuje obecną sytuację gospodarczą krajów bliskiego i średniego wschodu, wskazując na wzrost ekspansywności amerykańskich i angielskich monopolii. Dokładnie omawia potęgowanie się ruchu narodowo-wyzwoleńczego w tych krajach, podkreślając kierowniczą rolę partii komunistycznych. (g)

1385. ★ARCONADA F. M.: **Espana colonio yanqui.** Mexico 1951. Ediciones „Nuestro Tiempo“, s. 121. Rec. WISIENS Ch.: Ekonomiczeskaja ekspansja amierikanskowo impierializma w Ispanji. Wopr. Ekonom. 1953, nr 1, str. 121—127.

Omówienie postępowej pracy, przedstawiającej metody za pomocą których monopole amerykańskie podporządkowują sobie gospodarkę narodową Hiszpanii. Recenzent wskazuje na gwałtowną pauperyzację hiszpańskich mas pracujących. (g)

1386. BUTINOWA M. S.: **Sowriemiennoje polożenje koriennowo nasilenja Awstralji i Okieanji.** Izw. wsiessojuz. giecgr. Obszczestwa 1952, nr 6, str. 583—592.

Autorka przedstawia ciężkie warunki życia tubylczej ludności Australii i Oceanii, uciążliwej przez imperializm angielski. Wykazuje w jaki sposób wyzysk kolonialny prowadzi do całkowitego wyniszczenia całych plemion rdzennej ludności tych terenów. (g)

1387. ★CZERMIENSKIJ W.: **Obniszczanie trudjaszczich-sja w stranach kapitała.** Moskwa 1953, Gospolitizdat, s. 117, 2 nlb.

Marksistowska teoria akumulacji kapitalistycznej i pauperyzacji klasy robotniczej oraz wzrost jej eksploatacji w warunkach kapitalizmu. Wzrastające zubożenie klasy robotniczej w metropoliach i krajach kolonialnych i zależnych. Walka klasy robotniczej w krajach kapitalistycznych o poprawę warunków bytu. Wzrost stopy życiowej mas pracujących w ZSRR jako wynik działania podstawowego prawa socjalizmu. (ch)

1388. **Dauesa Plan.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 401—402.

Plan Dawesa, charakterystyka jego znaczenia jako planu umocnienia imperializmu niemieckiego pod kontrolą monopolii amerykańskich. Treść ekonomiczna planu. Jego rujnujący wpływ na położenie niemieckich mas pracujących. Rola planu Dawesa w przygotowaniu agresji hitlerowskiej. (s)

1389. **Dżeneral Elektrik Kompani.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 220—221.

General Electric Co. Zarys działalności i rozwoju najpotężniejszego monopolu amerykańskiego przemysłu elektrotechnicznego. Udział jego w przygotowaniu II wojny światowej. Ekspansjonistyczna polityka i metody zapewniania maksymalnych zysków. Dane liczbowe, ilustrujące działalność monopolu. (s)

1390. **Dżeneral Motors, Korporejszen.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 220.

General Motors Corp. Rys historyczny rozwoju jednego z największych monopolii amerykańskich. Dane, dot. ekspansji, wzrostu kapitału, wysokości zysków oraz stopy wyzysku w latach wojny i w okresie powojennym. (s)

1391. **Generalangriff auf den Lebensstandard Westdeutschlands.** Finanzwirtschaft 1953, nr 3, str. 129—130.

Analiza wzrastających cen na artykuły spożywcze w Niemczech Zach. Obniżenie się stopy życiowej mas pracujących a wzrost dochodów klasy posiadającej. (k)

1392. H. N.: **Über die beschleunigte Verelendung der Werktätigen in Westdeutschland.** Wirtschaft 1953, nr 2, str. 6.

Podział dochodu narodowego w Niemczech Zach. Spadek realnych zarobków robotników na skutek wzrostu zysków monopolistów rodzimych i obcych. Usiłowania prawicowych przywódców zach.-niemieckich związków zawodowych zmierzające do rozbitcia jedności klasy robotniczej. (m)

1393. KUCZYŃSKI J.: **Zaostrzenie sprzeczności w obzic imperializmu.** Zesz. ekon. Nowych Dróg 1953, nr 6, str. 130—138.

Autor, na podstawie wskazań J. W. Stalina, omawia zaostrzenie się walki konkurencyjnej między państwami imperialistycznymi. Wskazuje na spotęgowanie się sprzeczności między pracą a kapitałem i na narastanie walki narodowo-wyzwoleńczej ludów kolonialnych. (g)

1394. ★LESZCZYŃSKI L.: **Krach ideologii wojennej imperializmu niemieckiego.** Warszawa 1953. MON, s. 525, 2 nlb.

Źródła ideologii wojennej imperializmu niemieckiego i jej rozwój w różnych okresach historycznych. Poglądy poszczególnych teoretyków imperializmu niemieckiego, ich wsteczny, reakcyjny, zbójcecki charakter. Rola imperialistów amerykańskich jako spadkobierców i kontynuatorów ideologii imperializmu niemieckiego. (ch)

1395. M. B.: **Ideologia angielskich prawicowych labou-rzystów — broń imperializmu i agresji.** Wiedza i Życie 1953, nr 3, str. 206—209.

Przegląd idealistycznych, reakcyjnych teorii, głoszonych przez angielskich prawicowych socjalistów, udowadniający, że są oni agenturą amerykańskiego i angielskiego imperializmu. (g)

1396. ★**Obniszczanie i masowe razorlenie krietianstwa stran zapadnoj Jewropy.** Moskwa 1952. Izd. Akad. Nauk SSSR, s. 182, 2 nlb. Akademia Nauk SSSR, Institut Ekonomiki.

Zbiór artykułów wybitnych radzieckich ekonomistów, przedstawiających pauperyzację mas pracującego chłopstwa w krajach zachodniej Europy w okresie po II wojnie światowej. Praca wykazuje dyferencjację chłopstwa, przyspieszoną przez militaryzację ekonomiki krajów kapitalistycznych, prowadzącą z jednej strony do koncentracji własności ziemskiej w rękach kulaństwa, z drugiej — do proletaryzacji milionowych mas chłopskich. (g)

1397. **Die Preisentwicklung auf dem imperialistischen Weltmarkt 1952.** Statist. Praxis 1953, nr 3, str. nlb.

Problem wyższości cen na imperialistycznym rynku światowym w r. 1952. W tekście — tabele ilustrujące wzrost cen ważniejszych produktów w St. Zjedn. i Wielkiej Brytanii. (m)

1398. PUCZKOW A.: **Kak żiwut mietallurgii SSzA.** W Pomożecz profsojuz. Aktiwu 1953, nr 6, str. 36—39.

Dane obrazujące katastrofalny spadek stopy życiowej robotników - metalowców w St. Zjedn. w wy-

niku militarystyki gospodarki. Wzrost natężenia walki strajkowej. (s)

1399. RJABCZIKOW A. M.: **K ekonomiczskomu położeniu Pakistanu**. Izw. wsiesojuz. geogr. Obszczestwa 1952, nr 6, str. 573—582.

Autor przedstawia współczesne ekonomiczne położenie Pakistanu. Podaje interesujące dane o rolnictwie, przemyśle i handlu zagranicznym Pakistanu. Wykazuje katastrofalne skutki podporządkowania gospodarki narodowej angielskiemu i amerykańskiemu kapitałowi monopolistycznemu. (g)

1400. ★SEGAL Ja. E.: **Ekonomika i politika sowiej miennoji Szwecji**. Moskwa 1952. Izd. Akad. Nauk SSSR, s. 222, 2 nlb.

Obszerne opracowanie, obejmujące całokształt zagadnień, dot. rozwoju ekonomicznego i politycznego Szwecji przed, w czasie i po II wojnie świat. wraz z ich analizą. Autor charakteryzuje panowanie kapitału monopolistycznego oraz rozwój kapitalizmu państwowo - monopolistycznego w Szwecji, analizuje stanowisko Szwecji w czasie wojny i konszachty z hitleryzmem. Rozpatrując szczegółowo okres powojenny, wskazuje na rosnącą zależność Szwecji od Stanów Zjedn. oraz destrukcyjny wpływ polityki amerykańskiej na ekonomikę Szwecji. Wreszcie omawia zdradziecką działalność prawico-

wych socjalistów oraz walkę sił demokratycznych pod kierownictwem KP Szwecji. (s)

1401. STÜHLER K.: **Politik des Staatsbankrotts in Frankreich**. Wirtschaft 1953, nr 4, str. 12.

Polityczne i gospodarcze zaangażowanie Francji w obozie wojny — przyczyną pogłębiającej się inflacji, wzrostu cen i obniżki realnych płac. (m)

1402. SUSLİN P.: **Za kulisami tak zwanego europejskiego zjednoczenia węgla i stali**. Nowe Czasy 1953, nr 8, str. 11—17.

Autor omawia ujemne skutki wprowadzonego w życie planu Schumana. Wskazuje na zaostrzenie się sprzeczności między państwami imperialistycznymi w europejskim zjednoczeniu węgla i stali. Podkreśla rujnąjący wpływ planu Schumana na ekonomikę małych krajów kapitalistycznych. (g)

1403. TOSCHEFF D.: **Die Restaurierung des Kapitalismus in Jugoslawien**. Wirtschaft 1953, nr 3, str. 11.

Metody zwalczania swobód demokratycznych w Jugosławii. Rola obcych kapitalistów i „doradców politycznych“ w odbudowie kapitalizmu w tym kraju. (m)

Zob. poz. 1260, 1316, 1422, 1445, 1452, 1472, 1536, 1872.

VII PLANOWANIE GOSPODARKI NARODOWEJ

1404. ★ARAKIELJAN A.: **Planowanie narodowochozjajstwa SSSR**. Moskwa 1952. Znanje, s. 39, 1 nlb.

Przystępny, syntetyczny wykład podstaw planowania gospodarki narodowej ZSRR uwzględniający najnowsze osiągnięcia nauki. Autor omawia prawo planowego, proporcjonalnego rozwoju gospodarki i na tej podstawie charakteryzuje główne zadania oraz zasady planowania. Przedstawia też w zarysie metodę bilansową i organizację planowania w ZSRR, a ponadto przytacza podstawowe wiadomości o rozwoju radzieckiej gospodarki planowej. (s)

1405. **Ekonomiczeskije zakony socjalizma i zadacz planirowanija narodowo chozjajstwa**. Plan. Choz. 1952, nr 6, str. 4—14.

Artykuł omawia zadania planowania gospodarki narodowej oraz nauki o planowaniu w świetle genialnej pracy Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“. W szczególności podkreśla konieczność gruntownego zbadania i opracowania problemów socjalistycznej reprodukcji rozszerzonej w warunkach stopniowego przejścia do komunizmu. Walka o wyższy poziom planowania musi opierać się na coraz pełniejszym poznawaniu wymogów obiektywnych praw ekonomicznych socjalizmu. (s)

1406. HERICH C.: **Niektore skuszenosti z rospisu sztatnieho planu**. Plan. Hosp. 1953, nr 3, str. 204—206.

Doświadczenia w doprowadzaniu czechosł. planu państw. do przedsiębiorstw. Analiza zaobserwowanych niedociągnięć i zaniedbań na odcinku rozbijania planu finansowego i planu zaopatrzenia. Drogi prowadzące do poprawy istniejącego stanu rzeczy. (c)

1407. KONAREK G.: **Ukoly a funkce planowacich komisi narodnich wyboru**. Plan. Hosp. 1953, nr 3, str. 168—179.

Obszerne artykuł na temat struktury organizacyjnej, zadań i funkcji komisji planowania czechosł. rad narodowych, wynikających z dokonanej

w sierpniu 1952 r. reorganizacji czechosł. organów planowania terenowego. (c)

1408. MINC B.: **Planowanie gospodarki narodowej a niektóre zagadnienia teorii reprodukcji**. Gosp. plan. 1953, nr 3, str. 12—18.

Autor analizuje założenia marksowskiej teorii reprodukcji i wykazuje jej ogromne znaczenie dla planowania socjalistycznej gospodarki narodowej. Podkreśla wagę też wysuniętych przez Marksa w „Krytyce programu Gotajskiego“ o tworzeniu i przeznaczeniu funduszy społecznych dla podziału produktu globalnego i dochodu narodowego w gospodarce socjalistycznej. (g)

1409. **O usprawnienie metodyki planowania**. Gosp. mater. 1953, nr 7, str. 187—189.

23 tezy do nowej instrukcji w sprawie planowania zaopatrzenia (mającej zastąpić obecnie obowiązującą Instrukcję PKPG nr 28), opracowane przez Komisję Usprawnienia Zaopatrzenia Materiałowego. Tezy mają charakter dyskusyjny. (j)

1410. **„Planowoje Chozjajstwo“ — drugie półrocze 1952 r.** Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 69—72.

Omówienie treści nr 4 i 5 „Planowoje Chozjajstwo“ z r. 1952. Tłumaczenia poszczególnych fragmentów omawianych artykułów. (g)

1411. WLCZEK J.: **Zkuszenosti z plnieni usneseni strany a włady o nowe methodle sestawowanij statnieho planu**. Plan. Hosp. 1953, nr 3, str. 189—203.

Artykuł na temat doświadczeń, osiągniętych przy opracowywaniu czechosł. planu gospodarczego na r. 1953. Problem naukowego uzasadnienia planu. Koordynacja poszczególnych elementów planu. Plan techn.-przemysłowy i plan finansowy. Problem statystyki i ewidencji. Udział rad narodowych przy opracowywaniu planu (c)

Zob. poz. 1292-93, 1340, 1420, 1607.

VIII USTAWODAWSTWO

1412. BEM L.: **Arbitraż gospodarczy w służbie gospodarki narodowej.** Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 3, str. 81—85.

Założenia kompetencyjne, charakter prawny i zadania arbitrażu gospodarczego oraz działalność arbitrażu w zakresie orzecznictwa i sygnalizacji. (j)

1413. HENKER W.: **Vertragssystem—beste Verbindung zwischen Planaufgaben und wirtschaftlicher Rechnungsführung.** Wirtschaft 1953 nr 4, str. 3.

Autor podkreśla konieczność szerszego stosowania systemu umów planowych w przemyśle maszynowym oraz w handlu zagranicznym i wewnętrznym NRD. (m)

1414. POPLAWSKI H.: **Falszowanie danych sprawozdawczo-statystycznych jako przestępstwo gospodarcze.** Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 2, str. 45—48. (j)

1415. **Przegląd ustawodawstwa gospodarczego za czas od 15 grudnia 1952 do 15 stycznia 1953 (Dz. U. nr 47—53 z 1952 r. i nr 1 i 2 z 1953 r.) oraz za czas od 15 stycznia do 15 lutego 1953 (Dz. U. nr 3—10) z uwzględnieniem uchwał, zarządzeń i okólników ogłoszonych w Monitorze Polskim, Biuletynie PKPG i Dziennikach Urzędowych.** Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 2, str. 50—56; nr 3, str. 89—95. (j)

1416. **Umowy planowe.** Gaz. handl. 1953, nr 31, str. 2, 3.
Przedstawiono cel i omówiono cechy charakterystyczne umów planowych oraz tryb zawierania i zakres poszczególnych rodzajów umów planowych: generalnych, szczegółowych i bezpośrednich. (j)

Zob. poz. 1232, 1441, 1459, 1568, 1584, 1686, 1824, 1890.

IX STATYSTYKA

ZAGADNIENIA OGÓLNE. TEORIA

1417. **Gruppiowka w statystyce.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 134—136.

Marksistowsko - leninowska teoria grupowania w statystyce. Teoretyczne i praktyczne znaczenie, opartej na przesłankach naukowych, metody grupowania. Jej szerokie zastosowanie w statystyce radzieckiej. Przykłady. Krytyka nienaukowych sposobów grupowania, stosowanych w statystyce burżuazyjnej w celach apologetycznych. (s)

1418. HATTOWSKI T.: **O wyższy poziom sprawozdawczości w pracy rad narodowych.** Rada nar. 1953, nr 6, str. 15—17.

Obecny poziom kwartalnych sprawozdań rad narodowych. Zasadnicze braki tych sprawozdań. Wskazówki, dotyczące usunięcia tych braków. (j)

1419. HERBST F.: **Informace o studiu statystiky.** Plan. Hcsp. 1953, nr 3, str. 215—216. ◆

Artykuł informacyjny na temat studiów statystyki CzSR. Studia statystyki na Wyższej Szkole Nauk Politycznych i Gospodarczych w Pradze. Studium zaoczne i wieczorowe. Stałe kursy prowadzone przez Państwowy Urząd Statystyczny. (c)

1420. OSIPOW I.: **O bliższe powiązanie programu badań statystycznych w 1953 r. z planowaniem.** Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 22—26.

Autor omawia zmiany wprowadzone przez GUS w roku bieżącym do sprawozdawczości statystycznej. Zmiany te rozszerzają zakres badań, upraszczają system sprawozdawczości, umożliwiają pełne włączenie służby statystycznej w realizację wytycznych VII Plenum KC PZPR. (g)

1421. ★SZULC S.: **Metody statystyczne.** T. I. Warszawa 1952. Polges, s. 367, 5 nlb.

W pracy zostały omówione wszechstronnie metody statystyczne. Autor kładzie nacisk na potrzebę ścisłego kontaktu teorii z praktyką gospodarki planowej, podkreślając, że statystyka służy do poznania konkretnej rzeczywistości. Książka jest podręcznikiem techniki statystycznej. Tom I omawia organizację i technikę badania statystycznego oraz szeregi statystyczne. (g)

Zob. poz. 1414.

STATYSTYKA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

1422. CYRLIN Ł.: **Burżuaznaja falsifikacja danych o bezrobociu w SSZA.** Plan. Choz. 1952, nr 6, str. 89—94.

Krytyka metod stosowanych w oficjalnych i innych publikacjach amerykańskich przy opracowywaniu statystyki bezrobocia. Autor demaskuje falsyfikatorski charakter tych metod i wykazuje, że nawet systematyczne fałszowanie danych przez ekonomistów i statystyków burżuazyjnych nie może ukryć faktu istnienia i wzrostu chronicznego, masowego bezrobocia w St. Zjedn. (s)

1423. ISZKOWSKI J.: **Z praktyki ulepszania sprawozdawczości.** Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 54—56.

Usprawnienia w dziedzinie sprawozdawczości statystycznej, wprowadzone w resorcie Ministerstwa Przemysłu Chemicznego. Konieczność eliminacji sprawozdawczości nie zatwierdzonej przez GUS. (g)

1424. ★PATLIKOWSKI W.: **Statystyka transportowa.** Warszawa 1952, WK, s. 255.

Podręcznik statystyki socjalistycznego transportu kolejowego, drogowego i żeglugi śródlądowej. Omówiono szczegółowo następujące działy statystyki transportowej: statystykę eksploatacyjną, zatrudnienia i płac, materiałową i finansową. (j)

1425. ★SIPOWSKAJA I. W.: **Statistika riecznowo transporta.** Moskwa — Leningrad 1952. Izd. Min. Riecznowo Flota SSSR, s. 435, 1 nlb.

Książka omawia metodologiczne zagadnienia sprawozdawczości statystycznej w dziedzinie transportu rzeczowego. Rozdział I zawiera podstawowy kurs teoretycznej statystyki; dalsze rozdziały dotyczą sposobu stosowania jej dla odzwierciedlenia procesów produkcyjnych transportu rzeczowego. Książka jest podręcznikiem dla wyższych szkół Min. Floty Riecznej. (g)

Zob. poz. 1470.

STATYSTYKA DEMOGRAFICZNA

Zob. poz. 1261.

X RACHUNKOWOŚĆ

1426. BARAKOW A.: **Organizacja raboty w buchgalterji kolchoza.** Kolchozn. Proizw. 1953, nr 2, str. 53—54.

Artykuł popularny, omawiający organizację rachunkowości kolchozowej: skład aparatu rachunkowego, jego czynności oraz podstawowe zasady prowadzenia ksiąg rachunkowo-sprawozdawczych. (g)

1427. BOJARCZYK M.: **Zatwierdzanie bilansów.** Rachunk. 1953, nr 2, str. 56—59.

Tryb zatwierdzania przez przedsiębiorstwa nadrzędne bilansów i rachunków wyników (zysków i strat) przedsiębiorstw pracujących na rozrachunku gospodarczym. Analiza bilansów przez przedsiębiorstwa nadrzędne (centralne zarządy). (k)

1428. CHRISTOW F.: **Landwirtschaftliche Produktionsgenossenschaften noch immer ohne Buchführung.** Finanzwirtschaft 1953, nr 2, str. 61—62.

Autor domaga się ustalenia jednolitego planu kont dla spółdzielni produkcyjnych NRD. Omawia projekt ramowego planu kont dla tych spółdzielni. (k)

1429. ★ CZYSZKOWSKA J.: **Rachunkowość w spółdzielniach produkcyjnych.** Księgowość pojedyncza. Warszawa 1953. PWRiL, s. 160, 2 nlb.

Charakteryzując zadania rachunkowości w ustroju socjalistycznym autorka omawia następujące zagadnienia: metody ewidencji wkładów członkowskich, strukturę bilansu, preliminarz wpływów i wydatków spółdzielni produkcyjnej w Polsce Ludowej. Książkę zamykają rozdziały poświęcone zagadnieniom techniki zamknięć rocznych oraz sprawozdawczości finansowej (k)

1430. ★ FEDOROWICZ Z.: **Rachunkowość przemysłu mięsnego.** Część VIII. Analiza działalności gospodarczej zakładów mięsnych. Warszawa 1952 CZPMięs., s. 121 (Masz. pow.)

Podręcznik omawia zagadnienia analizy wykonania: planu produkcji, planu technicznego, planu zaopatrzenia, planu zatrudnienia, planu kosztów i akumulacji przedsiębiorstw podległych Centralnemu Zarządcowi Przemysłu Mięsnego. (k)

1431. FERUGA L.: **Tabela rozliczenia kosztów.** Rachunk. 1953, nr 2, str. 90—95.

Technika rozliczeń kosztów przy pomocy nowej „tabeli rozliczeń kosztów“. Autor podaje przykłady posługiwania się ułożoną przez siebie tabelą. (k)

1432. FRANKOWSKI M.: **Umarzanie środków trwałych w przemyśle naftowym.** Gosp. Górn. 1953, nr 2, str. 10—14.

Omawiając dotychczasowe sposoby sporządzania odpisów umorzeniowych w przemyśle naftowym, autor podaje wskazówki, dot. ustalenia właściwej metody obliczania tych odpisów. (Artykuł dyskusyjny) (j)

1433. HESS S.: **Die verbesserte Abgabenbuchführung 1953.** Finanzwirtschaft 1953, nr 3, str. 152—154.

Znaczenie księgowości w ustroju socjalistycznym. Szkolenie zawodowe pracowników aparatu finansowego NRD. Zmiany w księgowości budżetowej w r. 1953 w porównaniu z r. 1952. (k)

1434. KAYSER W.: **Die Abrechnung der Werkküche.** Finanzwirtschaft 1953, nr 3, str. 143—144.

Sposoby rozliczeń stołówek przyzakładowych z przedsiębiorstwem macierzystym stosowane w NRD. Konieczność wprowadzenia uproszczonej rachunkowości w tych stołówkach w celu obniżenia kosztów własnych. (k)

1435. KIPARISOW N. A.: **Woprosy teoriji i praktiki sowjetskowo buchgalterskowo ucetza w żurnale „Buch-**

galtierskij uczet“. Wopr. Ekonm. 1953, nr 2, str. 103—106.

Krytyczny przegląd trzech roczników miesięcznika „Buchgalterskij uczet“ (1950, 1951, 1952 r.). Konfrontując treść roczników z zadaniami czasopisma, recenzent wykazuje, że poziom pisma jest niezadowolający. Nie ma ono charakteru naukowego, a jego praktyczne znaczenie w walce o wyższy poziom rachunkowości jest niewielkie. Recenzja wskazuje na drogi podniesienia poziomu miesięcznika. (s)

1436. KRANZUSCH W.: **Über die rechtliche Stellung des Hauptbuchhalters.** Finanzwirtschaft 1953, nr 2, str. 65—68.

W oparciu o obowiązujące w NRD przepisy, określające prawa i obowiązki głównego księgowego w przedsiębiorstwie przemysłowym, autor omawia jego rolę jako czynnika kontroli. (k)

1437. MAMCZARCZYK M.: **Zadania głównych księgowych w górnictwie w 1953 r.** Gosp. Górn. 1953, nr 4, str. 3—7.

Zadania te dotyczą m. in.: wprowadzenia w życie nowego planu kont, pogłębienia i usprawnienia analizy ekonomicznej, wzmocnienia funkcji kontrolnej głównego księgowego, pogłębienia rozrachunku gospodarczego i zorganizowania oraz uruchomienia organów rewizji dokumentalnej przedsiębiorstw. (j)

1438. MICHONSKI T.: **Zatwierdzanie rocznych bilansów i rachunków wyników.** Biul. Banku Inw. 1953, nr 1, str. 24—33. (!)

Omówienie i ocena trybu zatwierdzania rocznych bilansów przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego. Sprawozdawczość finansowa. Sposoby analizy poszczególnych grup kont oraz zestawień rocznych. (k)

1439. ★ **Nowa organisace ucetni ewidencje.** Praha 1953. Ministerstwo Financj, s. 76.

Zbiór materiałów, dotyczących przeprowadzonej ostatnio w CzSR reorganizacji księgowości. Ustawa o głównym księgowym. Ogólne przepisy regulujące zasady nowego systemu księgowości. Teksty referatów czołowych czechosł. działaczy gospodarczych i politycznych na temat znaczenia nowego systemu księgowości dla czechosł. gospodarki narodowej. (c)

1440. **Przeszacowanie zapasów i księgowanie dodatków wyrównawczych.** Rachunk. 1953, nr 2, str. 78—79.

Sposoby przeszacowania zapasów materiałowych i produkcji w toku (wg stanu na dzień 31.XII 1952 r.), podlegających zmianie cen w wyniku Uchwały z dn. 3.I.1952 r. Sposoby księgowania dodatków wyrównawczych, płac oraz nadwyżek i niedoborów środków obrotowych po zmianie cen i płac na podstawie ww. Uchwały. (k)

1441. SCIBORSKI J.: **Sytuacja prawna głównego księgowego w przedsiębiorstwie państwowym.** Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 2, str. 48—50.

Artykuł zamyka dyskusję prowadzoną na łamach czasopisma w l. 1951—1952. Autor interpretuje niektóre niejasne sformułowania dekretu z 26.X.1950 r. w zakresie uprawnień głównego księgowego. (j)

1442. SWIETLICKI W.: **Organizacja pracy w pionie głównego księgowego w przedsiębiorstwach MHD.** Rachunk. 1953, nr 1, str. 17—22; nr 2, str. 63—68.

Omówienie struktury organizacyjnej MHD, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji komórek księgowości. Konieczność wprowadzenia ewidencji księgowej w punktach sprzedaży detalicznej. Re-

jest raportów sklepowych — podstawą księgowości rejestrowej w przedsiębiorstwach MHD. Przykłady liczbowe. (k)

1443. **Wytyczne na r. 1953 w sprawie prowadzenia księgowości przez jednostki nadzoru inwestycyjnego.** Rachunk. 1953, nr 2, str. 81—83.

Znaczenie poszczególnych kont w księgowości jednostek nadzoru inwestycyjnego. Sposoby księgowania przedmiotów nietrwałych. (k)

1444. **Zum Rechnungswesen in der Landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften der Tschechoslowakischen Volksrepublik.** Finanzwirtschaft 1953, nr 3, str. 131—132.

Charakterystyka rachunkowości spółdzielni produkcyjnych w Czechosłowacji. Wady i zalety tej rachunkowości i konieczność zmian niektórych jej działów. Artykuł jest tłumaczeniem z czasopisma „Hospodarz“ (1951, nr 3). ((k)

Zob. poz. 1621.

XI FINANSE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1445. **ATLAS Z.: Kryzys jęwropiejskowo płatnieżnowo sojuza.** Finansy i Kriedit 1952 nr 6, str. 82—93.

Autor na podstawie danych liczbowych stwierdza kryzys planu Marshalla na odcinku europejskiego „planu“ płatności poszczególnych państw. Podkreśla stale wzrastające uzależnienie europejskich państw kapitalistycznych od St. Zjedn. (k)

1446. **BACZURIN A.: Finansy SSSR na służbie ekonomicznych zakonow socjalizma.** Finansy i Kriedit 1952, nr 6, str. 8—19.

Nawiązując do genialnej pracy J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“ autor omawia zadania finansów socjalistycznych w realizacji praw ekonomicznych socjalizmu w ZSRR. (k)

1447. **BRIEGIEL E.: Osnowoj ekonomiczkiej zakon socjalizma i sowietskaja finansowo-krieditnaja sistema.** Finansy i Kriedit 1953, nr 1, str. 9—23.

Znaczenie systemu finansowo-kredytowego, a w szczególności budżetu w realizacji podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu, tj. maksymalnego zaspokojenia potrzeb materialnych i kulturalnych mas pracujących. Na przykładzie danych statystycznych autor przedstawia realizację podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu w ZSRR w przeciwieństwie do realizacji podstawowego prawa ekonomicznego kapitalizmu w niektórych krajach kapitalistycznych. (k)

1448. **CMIELOWSKI K.: Usilenje finansowowo kontrola.** Finansy i Kriedit 1952, nr 6, str. 52—54.

Biorąc za punkt wyjścia postanowienia XIX Zjazdu WKP (b) autor domaga się pogłębienia przez organy finansowe kontroli gospodarki narodowej. (k)

1449. **Diekriet ob annullrowaniji gosudarstwiennych zajmow.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 621.

Treść rewolucyjnego aktu władzy radzieckiej z r. 1918, który wyzwalał Kraj Rad z zależności finansowej od zagranicznych kapitalistów. Artykuł omawia zakres dekretu o anulowaniu długów carskich oraz drogi jego wprowadzania w życie, wskazując na jego znaczenie dla poprawy położenia mas pracujących i dla przyspieszenia akumulacji socjalistycznej. (s)

1450. **Disciplina finansowaja.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 488—489.

Dyscyplina finansowa w ZSRR, jej rola i znaczenie jako jednego z najważniejszych elementów umacniania rozrachunku gospodarczego i realizacji planów. Organizacja nadzoru nad przestrzeganiem dyscypliny finansowej w ZSRR. (s)

1451. **★DUNDUKOW G. F.: Planowanie finansowe.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. Polgos, s. 194, 1 nlb. Bi-

blioteka Finansów. T. 43. Rec. T. W. Rachunk. 1953, nr 2, str. 99—100.

Recenzent, omawiając treść książki, wskazuje na różnice między polską a radziecką praktyką planowania finansowego. M. in. podkreśla odmienną strukturę planu finansowego i odmienne ujęcie wyników operacyjnych. (k) Zob. poz. 2508 z 1952 r.

1452. **SOŁODNIKOW W.: Wywóz kapitała — sriedstwo obiesieczanja maksimalnoj pribyli monopoliam SSZA.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 1, str. 76—90.

Wywóz kapitału jako środek zabezpieczenia maksymalnych zysków przez monopole St. Zjedn. Rujnujący wpływ tego wywozu na ekonomikę krajów kolonialnych i zależnych. Charakterystyka zaostżenia się walki konkurencyjnej między monopolami amerykańskimi i angielskimi. (g)

1453. **Szirie ispolzowat'riezlerwy w narodnom chozjajstwie.** Finansy i Kriedit 1953, nr 1, str. 3—8.

Artykuł wskazuje na nie wykorzystane dotychczas rezerwy w gospodarce narodowej. Omawia sposoby mobilizacji tych rezerw dla celów budownictwa komunizmu w ZSRR. Rozważania oparte są na pracy J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“ i uchwałach XIX Zjazdu. (k)

1454. **Za mobilizaciju dienieżnych riesursow na dielo chozjajstwiennowo i kulturnowo stroitielstwa.** Finansy i Kriedit 1952, nr 6, str. 3—7.

Zadania organów finansowych w zakresie mobilizacji rezerw gospodarczych i przestrzegania reżimu oszczędnościowego przy wydatkowaniu środków pieniężnych na cele budownictwa gospodarczego i cele kulturalno-socjalne. (k)

Zob. poz. 1887.

SYSTEM BUDŻETOWY

1455. **BLJASZOW W.: Za wypolnienje plana gosudarstwiennych dochodow.** Finansy i Kriedit 1952, nr 6, str. 54—55.

Krytyka niedociągnięć w pracy niektórych organów finansowych na odcinku wykonania planu dochodów państwowych. (k)

1456. **BRIEGIEL E.: Rost nalogowowo briemieni i inflacja w kapitalistycznych stranach.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 2, str. 75—91.

Artykuł teoretyczny, poświęcony analizie stosunku wzajemnego podatków i inflacji jako dwóch różnych metod grabieży mas pracujących przez monopole kapitalistyczne. Autor udowadnia, że podatki nie są same przez się czynnikiem inflacyjnym, choć są narzędziem grabieży ludności. Wskazuje także nieluzność innych poglądów na to zagadnienie, głoszonych m. in. przez radzieckich ekonomistów — Kronroda i Michałewskiego. (s)

1457. **Deficit budżetowy.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 179—180.

Deficyt budżetowy jako zjawisko typowe dla budżetów państw kapitalistycznych. Przyczyny szybkiego wzrostu deficytów budżetowych w świecie kapitalistycznym po II wojnie światowej. Rujujące skutki wzrostu deficytów dla mas pracujących. (s)

1458. GELLRICH W.: **Steuern sind keine Kesten.** Finanzwirtschaft 1953, nr 4, str. 191—193.

Autor domaga się zmiany zarządzenia Ministerstwa Finansów NRD, wliczającego podatki do kosztów przedsiębiorstwa. Stwierdza, że podatki płacone przez przedsiębiorstwa uspołecznione nie powinny wchodzić do kosztów tych przedsiębiorstw. (k)

1459. **Gesetz über den Staatshaushaltsplan 1953.** Finanzwirtschaft 1953, nr 4, str. 184—186.

Ustawa budżetowa NRD na r. 1953 określająca wielkość dochodów i wydatków budżetu państwowego oraz budżetów terenowych. Precyzuje ona zadania oszczędnościowe na r. 1953 i ustala tryb kontroli budżetowej oraz zadania aparatu sprawozdawczego. (k)

1460. GROTEWOHL O.: **Vorwärts zu neuen Erfolgen.** Finanzwirtschaft 1953, nr 4, str. 169—172.

Fragment przemówienia premiera NRD O. Grotewohl'a, wygłoszonego w Izbie Ludowej z okazji przedłożenia ustawy o narodowym planie gospodarczym na r. 1953. Omówione są: struktura budżetu NRD w przeciwstawieniu do budżetu Niemiec Zach., nowe zasady wykonywania budżetów, zadania organów finansowych na odcinku poboru podatków oraz zadania oszczędnościowe na r. 1953. (k)

1461. GROZOWSKIJ M., IWANCZENKO A.: **Usilit' tlempy mechanizacji uczeťa w Gosbankie.** Finansy i Kriedit 1952, nr 6, str. 56—61.

Omawiając mechanizację pracy w Banku Państwa ZSRR, na podstawie danych liczbowych autorzy stwierdzają niedostateczne tempo tej mechanizacji. (k)

1462. JUZBASZEW A.: **Bjudget i chozjajstwiennokulturnoje stroitelstwo Turkmeńskiej SSSR.** Finansy i Kriedit 1952, nr 6, str. 43—47.

Charakterystyka wydatków budżetowych na cele kulturalno-socjalne Turkmeńskiej SRR. Dane statystyczne. (k)

1463. KABES J.: **Neue Steuergesetze in der Tschechoslowakei.** Finanzwirtschaft 1953, nr 2, str. 71—74; nr 3, str. 132—135.

Przemówienie Ministra Finansów Republiki Czesosłowackiej na temat reformy systemu podatkowego. Zawiera ono omówienie projektu ustawy, dotyczącej wprowadzenia podatku obrotowego (w postaci różnicy między ceną zbytu a kosztami własnymi) od przedsiębiorstw uspołecznionych, podatku obciążającego gospodarke prywatną, podatku od wynagrodzeń, podatku od rzemiosła, nieruchomości, od widowisk, od lokali. (k)

1464. KOUDELKA M.: **Plnieni a kontrola statního rozpočtu na r. 1953.** Finance a Uwier. 1953, nr 1, str. 1—7.

Zasady kontroli czechosł. budżetu na r. 1953. Kontrola działalności inwestycyjnej. Znaczenie socjalistycznej ewidencji. Walka o umocnienie zasady oszczędności, rozrachunku gospodarczego i o podniesienie akumulacji. Kontrola kasowa budżetu państwowego. (c)

1465. KUPRANOW A.: **Isczisljenje podochnodnowo naloga a pribyli organizacij promkoopieracij.** Finansy i Kriedit 1953, nr 1, str. 71—75.

Znaczenie rocznych zamknięć księgowych dla obliczania podatku dochodowego z zysku spółdzielni przemysłowych w ZSRR. (k)

1466. LOCH H.: **Der Kampf um die Sparsamkeit steht 1953 an erster Stelle.** Finanzwirtschaft 1953, nr 4, str. 172—179.

Przemówienie Ministra Finansów NRD H. Locha na temat preliminarza budżetowego na r. 1953. Zawiera wnikliwą analizę: systemu pieniężnego, źródeł mobilizacji rezerw i oszczędności w NRD, dyscypliny finansowej, oszczędności pieniężnych ludności, zaległości podatkowych przedsiębiorstw prywatnych, wzrastających wydatków na cele socjalno-kulturalne oraz możliwości obniżenia kosztów produkcji i administracyjnych. (k)

1467. PAULIGK K.: **Erster Staatshaushaltsplan des sozialistischen Aufbaus in der DDR.** Wirtschaft 1953, nr 6, str. 1—2.

Komentarz do ustawy o budżecie NRD na r. 1953. Źródła wpływów. Planowane wydatki. Autor stwierdza, iż plan rzeczowy znajduje całkowite pokrycie w budżecie. (m)

1468. PLOTNIKOW K.: **Dochody gosudarstwiennowo bjudgeta SSSR w czwartej stalinskiej piatiletce.** Finansy i Kriedit 1953, nr 1, str. 24—37.

Charakterystyka dochodów budżetowych ZSRR w okresie czwartej pięcioletki stalinskiej (1946—1950). Na podstawie porównania dochodów budżetowych ZSRR z dochodami budżetowymi niektórych państw kapitalistycznych autor wykazuje wyższość ustroju socjalistycznego nad kapitalistycznym. (k)

1469. ★ROWINSKIJ N. N.: **Gosudarstwiennyj bjudget SSSR.** Moskwa 1951. Gosfinizdat, s. 449. Rec. BACZURIN A., WIENIAMINOW N.: O niedostatkach uczebnika po gosudarstwiennomu bjudgetu SSSR. Wopr. Ekonom. 1953, nr 2, str. 107—111.

Krytyczne omówienie książki Rowińskiego, zawierającej, zdaniem recenzentów, szereg błędów i braków. Głównym błędem teoretycznym jest subiektywistyczne stanowisko autora, które znajduje wyraz zwłaszcza w ujęciu zagadnień planowania budżetowego. Do poważnych braków recenzenci zaliczają niedostateczne oświetlenie zadań ekonomicznych, wypełnianych w toku zestawiania i wykonywania budżetu państwowego. (s)

1470. RZESNITZEK F.: **Abgabenplanung und Abgabenstatistik.** Finanzwirtschaft 1953, nr 3, str. 149—152.

Autor omawia niektóre zagadnienia planowania dochodów budżetowych w NRD oraz zadania statystyki podatkowej przy realizacji budżetu państwowego NRD. (k)

1471. RZESNITZEN F.: **Zur Neuregelung des Abgabensystems in der DDR.** Finanzwirtschaft 1953, nr 1, str. 6—10; nr 2, str. 58—60.

W oparciu o obowiązujący system podatkowy NRD, autor omawia zagadnienie podatku obrotowego w przedsiębiorstwach uspołecznionych oraz funkcji kontrolnej podatków. Domaga się wprowadzenia podatku obrotowego w postaci różnicy między kosztami produkcji a ceną zbytu. (k)

1472. SIERIEBRJANYJ M.: **Dieniečno-krieditnaja si-stiema Zapadnoj Germaniji orudje riemilitarizacij.** Finansy i Kriedit 1953, nr 1, str. 76—82.

Autor, na podstawie danych statystycznych, przedstawia rolę systemu pieniężnego i kredytowego Niemiec Zach. w remilitaryzacji tego państwa. Wskazuje na obniżenie się stopy życiowej pracujących wskutek wzrostu podatków zbrojeniowych rządu bońskiego. (k)

1473. STREHL E.: **Bonner Haushaltsakrobatik.** Finanzwirtschaft 1953, nr 2, str. 69—70.

Autor charakteryzuje strukturę dochodów i wydatków budżetu Niemiec Zach. na r. 1953. Omawiając deficyty budżetowe, długi państwowe, oraz strukturę budżetów autor wykazuje zależność Niemiec Zach. od imperializmu amerykańskiego. (k)

1474. ★ **Tiesnopisecka sprawa o schuzieh Narodniho Shromazhdzeni.** 68 schuze — 11.XII.1952. Praha 1953. Orbis, s. 212.

Stenogram z obrad 68 posiedzenia czechosl. Zgromadzenia Narodowego z 11.XII.52 r. nad uchwaleniem nowego systemu podatkowego, ustawy o budżetach rad narodowych, ustawy o reorganizacji finansów, ubezpieczeń społecznych, o działalności kontrolnej i rewizyjnej organów ministerstwa finansów oraz nad umową gospodarczą między CzSR i Libanem. (c)

1475. **TUCZEK M.: K wyznamu nowe danowe soustawy pro budovani socialismu.** Nowa Mysl 1953, nr 1, str. 92—109.

Znaczenie wprowadzonego ostatnio w CzSR nowego systemu podatkowego dla budownictwa socjalistycznego. Rola systemu podatkowego w ustroju kapitalistycznym i socjalistycznym. System podatkowy w przedwojennej Czechosłowacji. Analiza i charakterystyka nowego systemu podatkowego w CzSR. (c)

1476. **WEBER K. H.: Was sind die wesentlichen Aufgaben zum Beginn des Haushaltsjahres 1953?** Finanzwirtschaft 1953, nr 2, str. 79—90.

Omówienie najważniejszych zadań aparatu finansowego, związanych z realizacją budżetu na r. 1953. Studiowanie materiałów, dotyczących narodowego planu gospodarczego, prawidłowe sporządzanie i wykonywanie planów oraz zatwierdzanie właściwych norm wydatków — podstawowymi zadaniami finansowców NRD w r. 1953. (k)

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

1477. ★ **BIRMAN A.M.: Planowanie środków obrotowych.** Tłum. z ros. Z przedm. prof. L. Kurowskiego. Warszawa 1953. Polgós, s. 207.

Naukowa analiza zagadnienia planowania środków obrotowych, źródeł ich pokrycia oraz sposobów wykorzystywania. Książkę zamyka rozdział, poświęcony kontroli wykorzystania środków obrotowych w przedsiębiorstwach socjalistycznych w ZSRR. (k)

1478. **BIRMAN A.: Planирование финансов предприятия.** Finasy i Kriedit 1953, nr 1, str. 42—50.

Na podstawie dyrektyw XIX Zjazdu WKP(b) autor omawia rolę planu finansowego w przedsiębiorstwach przemysłowych. Krytykuje niedociągnięcia w planowaniu finansowym niektórych przedsiębiorstw i domaga się wprowadzenia oddolnego planowania oraz ścisłego powiązania planu finansowego z innymi planami (technicznym, produkcyjnym). (k)

1479. **BORESZ F.: Financowani chozaszczotnich organizatsi.** Plan. Hosp. 1953, nr 3, str. 152—167.

Finansowanie przedsiębiorstw na rozrachunku gosp. Przedsiębiorstwa finansowane z budżetu i przedsiębiorstwa na rozrachunku gosp. Istota rozrachunku gosp. Organizacyjne przesłanki wprowadzenia rozrachunku gosp. Kontrola koroną. Finansowanie działalności inwestycyjnej. Źródła finansowania przedsiębiorstw państwowych. (c)

1480. **DIEMCZENKO M.: Riežim ekonomji — važnejšij ryczag dalnejšzewo podjoma narodnowo chozjajstwa.** Profies. Sojuzy. 1953, nr 1, str. 22—28.

Autor omawia gospodarcze znaczenie pełnej realizacji systemu oszczędności. Na konkretnych przykładach przodujących przedsiębiorstw ZSRR wykazuje istnienie wielu możliwości uzyskania dalszej obniżki kosztów produkcji. (g)

1481. **ENGELHARDT H.: Zur Frage der Bestätigung von Betriebsplänen.** Finanzwirtschaft 1953, nr 4, str. 202—203.

Omówienie sposobu zatwierdzania planów produkcyjnych przedsiębiorstw, działających na zasadach

rozrachunku gospodarczego w NRD. Uwagi krytyczne. (k)

1482. **FADIEJEW I.: Iskał', nachodił' i ispolzował' riezirwy!** Finasy i Kriedit 1953, nr 1, str. 38—41.

Artykuł Ministra Finansów RFSRR I. Fadijewa wskazuje przedsiębiorstwom przemysłowym na źródła nie wykorzystanych rezerw i na konieczność ich mobilizacji. Wykorzystanie wszystkich rezerw ma doniosłe znaczenie przy zamknięciach rocznych rachunków i bilansów poszczególnych przedsiębiorstw. (k)

1483. **FIEDOSJEJEW K.: Riežim ekonomji — važnejšij ryczag dalnejšzewo podjoma narodnowo chozjajstwa.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 2, str. 28—40.

Reżim oszczędności jako podstawowa metoda gospodarowania socjalistycznego. Autor omawia formy i metody walki o umacnianie tego reżimu we wszystkich dziedzinach gospodarki narodowej. Znaczenie prawidłowego obliczania kosztów własnych produkcji, które są głównym wskaźnikiem stosowania reżimu oszczędności. (s)

1484. **FISCHER K.: Die Forderung nach strengen Sparsamkeit in der volkseigenen Wirtschaft.** Finanzwirtschaft 1953, nr 2, str. 63—64.

Omówienie systemu oszczędności w przedsiębiorstwach uspołecznionych NRD. Krytyka rozrzutnej gospodarki niektórych przedsiębiorstw. Konieczność większej gospodarności przy wydatkowaniu środków pieniężnych. (k)

1485. **GEIER H.: Löhne, Gehälter und soziale Aufwendungen in der steuerlichen Gewinnermittlung der privaten Wirtschaft.** Finanzwirtschaft 1953, nr 4, str. 212—214.

Przyczynek do metodyki obliczania dochodów przedsiębiorstw prywatnych w NRD dla celów podatkowych. Konieczność ujednoczenia sposobów księgowania płac, wynagrodzeń i nakładów socjalnych. (k)

1486. **HORTYŃSKI S.: Oslągnięcia i braki I i II etapu rozrachunku wewnątrzzakładowego.** Życie gosp. 1953, nr 12, str. 355—357.

Charakteryzując znaczenie planowania i rozrachunku wewnątrzzakładowego autor analizuje trudności, głównie typu organizacyjnego, jakie wyłoniły się zwłaszcza w drugim etapie wprowadzania rozrachunku wewnątrzzakładowego. Wskazuje przy tym drogi zmierzające do usunięcia tych trudności. (s)

1487. ★ **KALKUTIN W., MITROFANOW W.: Riewizja i kontrol' chozjajstwiennoj diejatielnosti promyslennych priedpriatij.** Moskwa 1952. Gosfinizdat, s. 255, 1 nłb.

Autorzy, po krótkiej charakterystyce struktury organizacyjnej aparatu kontroli państwowej w ZSRR, omawiają tryb i sposoby rewizji działalności przedsiębiorstw przemysłowych. M. in. oświetlone są następujące zagadnienia: wydatkowanie środków pieniężnych, operacje kredytowe, środki obrotowe, finansowanie inwestycji, fundusz płac oraz finansowe wyniki działalności przedsiębiorstw przemysłowych. Publikacja stanowi podręcznik dla studentów wyższych uczelni ekonomiczno-finansowych w ZSRR. (k)

1488. **KARPINSKI W.: Zmiany w planie finansowym na rok 1953.** Życie gosp. 1953, nr 13, str. 391—393.

Artykuł zawiera zwięzłe omówienie głównych zmian w zasadach planowania finansowego na r. 1953, wynikających z pogłębienia metodologii planowania. (s)

1489. **MEYER K., FRANKE W.: Das Rechnungslegungsverfahren und seine Anwendung.** Finanzwirtschaft 1953, nr 3, str. 121—125.

Po krótkim wstępie o ogólnych ekonomicznych założeniach rozliczeń inkasowych autor analizuje części składowe tych rozliczeń jak: wysokość rozliczeń inkasowych, tryb zapłaty, sposoby odmowy zapłaty przez odbiorcę oraz rodzaje i termin akceptacji. (k)

1490. ★MOLJAKOW D.S., SZUWAŁOW A. M.: **Prowierka finansowo-chozjajstwiennoj diejatelnosti promyslennowo priedprijatja.** Moskwa 1952. Gosfinizdat. Rec. MOSZKIN N., ELJASZEW L. *Finansy i Kriedit* 1953, nr 6, str. 91—92.

Recenzenci analizując treść książki, poświęconej zagadnieniu kontroli, sprawozdawczości z działalności finansowej przedsiębiorstw przemysłowych, wskazują na braki i niedociągnięcia publikacji, m. in. na niewłaściwe ujęcie zagadnienia funduszu dyrektorskiego, środków obrotowych i zapasów ponadnormatywnych. (k)

1491. SZENGIER Ju.: **Finansowyj plan i rasczetyj szczet priedprijatja.** *Finansy i Kriedit* 1952, nr 6, str. 36—42.

Autor, charakteryzując znaczenie i strukturę planu finansowego (bilansu dochodów i wydatków) przedsiębiorstw przemysłowych, omawia tryb rozliczeń tych przedsiębiorstw. (k)

Zob. poz. 1365, 1619, 1638, 1643, 1652, 1756, 1838.

FINANSOWANIE INWESTYCJI

1492. BARAN S.: **Inwestycje pozalimitowe.** *Inwest. i Budown.* 1953, nr 3, str. 21—23.

Omówiono charakter i cele inwestycji pozalimitowych, środki finansowe, które mogą być przeznaczone na te inwestycje oraz tryb planowania i zatwierdzania inwestycji pozalimitowych. (j)

1493. CZYŻNIEWSKI K.: **Kilka uwag o zadaniach bankowej kontroli na tle analizy systemu kredytowego przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego na r. 1953.** *Biul. Banku Inw.* 1953, nr 1, str. 11—13. (!) (k)

1494. **Dokumentacja wymagana dla finansowania inwestycji scentralizowanych limitowych.** *Inwest. i Budown.* 1953, nr 3, str. 33—36. (j)

1495. MADEJCZYK E.: **Zasady finansowania inwestycji spółdzielczości w I kwartale 1953 r.** *Biul. Banku Inw.* 1953, nr 1, str. 5—7. (!) (k)

1496. ★**Organizacja finansowania i kredytowania nakładów inwestycyjnych.** Oprac. pod red. prof. N. N. Rowińskiego. Tłum. z ros. Warszawa 1953, Polgos, s. 327, 1 nlb.

Szczegółowy wykład, dot. zagadnień: finansowania, kredytowania, rozliczania, planowania i kontroli działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw socjalistycznych w ZSRR. Praca jest pierwszym podręcznikiem obejmującym całokształt zagadnienia finansowania i kredytowania inwestycji w ZSRR. (k)

1497. RUTKOWSKI J.: **Przez kontrolę bankową do usprawnienia dopływu dokumentacji projektowo-kosztorysowej.** *Biul. Banku Inw.* 1953, nr 1, str. 15—18 (!) (k)

1498. STRAPKO A.: **Rola inwestycji w rozwoju spółdzielczości produkcyjnej.** *Inwest. i Budown.* 1953, nr 4, str. 6—10.

Wskaźniki wzrostu nakładów inwestycyjnych w l. 1949—1952 oraz cyfry, dotyczące wykorzystania tych nakładów. Znaczenie pomocy pośredniej państwa dla spółdzielni, wyrażającej się w finansowaniu: POM, przemysłu zaopatrującego spółdzielnie w środki produkcji oraz Rolniczych Zakładów Naukowo-Doświadczalnych. (j)

1499. STREHMEL: **Aus der Praxis des Rechnungseinzugsverfahrens bei Investitionen.** *Finanzwirtschaft*

- 1953, nr 3, str. 125—126.

Sposób rozliczeń inkasowych z działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw uspołeczniczonych w NRD. Krytyka niedociągnięć. (k)

1500. **Zasady finansowania inwestycji w r. 1953.** *Inwest. i Budown.* 1953, nr 3, str. 31—33.

Omówiono, na podstawie zarządzenia Przewodniczącego PKPG z dn. 14.I.1953, zasady finansowania przez banki specjalne inwestycji scentralizowanych limitowych i wskazano na różnice pomiędzy obecnie ustalonymi zasadami a przepisami obowiązującymi w r. 1952. (j)

Zob. poz. 1574.

OBIEG PIENIĘŻNY I KREDYT

1501. BALKE W.: **Die neue Kreditpolitik der Deutschen Bauern-Bank.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 2, str. 98—100.

Polityka kredytowa Niemieckiego Banku Rolników w stosunku do spółdzielni produkcyjnych, spółdzielni handlowych i gospodarstw indywidualnych w NRD. Sposoby zabezpieczania kredytów udzielanych spółdzielczości i gospodarstwom indywidualnym. (k)

1502. DEWEY C.: **Einige Fragen des Waren- und Geldumlaufs beim Aufbau des Sozialismus.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 3, str. 154—156.

Autor, w oparciu o system pieniężny NRD i funkcję kontrolną pieniądza, omawia znaczenie gospodarce planu kasowego w gospodarce socjalistycznej. (k)

1503. **Diengi.** *Bolsz. Sow. Enc.*, izd. 2, t. 14, str. 32—39.

W części pierwszej, poświęconej formacjom przed-socjalistycznym, artykuł zawiera wykład marksistowskiej nauki o powstaniu, istocie i funkcjach pieniądza oraz charakterystykę obiegu pieniężnego we współczesnym kapitalizmie. W części drugiej znajdujemy wykład teorii pieniądza socjalistycznego. Wykazane są źródła wyższości waluty radzieckiej nad walutami krajów kapit. Szczegółowo omówiono funkcje pieniądza socjalistycznego w ZSRR. (s)

1504. **Diengi bumażnyje.** *Bolsz. Sow. Enc.*, izd. 2, t. 14, str. 39—42.

Artykuł wyjaśnia pochodzenie i ważność pieniądza papierowego. Omawia prawa jego obiegu oraz wykazuje klasowy charakter wykorzystania obiegu znaków w kapitalizmie. Ponadto zawiera rys historyczny obiegu pieniądza papierowego w różnych krajach i charakterystykę tego obiegu we współczesnym kapitalizmie. (s)

1505. **Dienieźnyj kapital.** *Bolsz. Sow. Enc.*, izd. 2, t. 14, str. 21.

Kapitał pieniężny, jego rola w ruchu określonym kapitału. Akumulacja kapitału pieniężnego i jej znaczenie. (s)

1506. **Dienieźnyje rieformy.** *Bolsz. Sow. Enc.*, izd. 2, t. 14, str. 14—20.

W części poświęconej kapitalizmowi artykuł zawiera historyczny przegląd najbardziej typowych reform epoki kapitalizmu przedmonopolistycznego i imperializmu ze szczególnym uwzględnieniem reform po II wojnie światowej. W części dot. ZSRR znajdujemy ogólną charakterystykę roli reform walutowych w socjalizmie oraz szczegółowe omówienie reformy z l. 1922—24 i reformy z r. 1947. Ostatnia część artykułu omawia reformy przeprowadzone w krajach dem. lud., w NRD i w Chinach Ludowych. (s)

1507. **Dienieźnoje obraszczenje.** *Bolsz. Sow. Enc.*, izd. 2, t. 14, str. 13—14.

- Obieg pieniężny, jego ogólna charakterystyka w ustroju kapitalistycznym i socjalistycznym. Rola obiegu pieniężnego w kapitalizmie i źródła chaosu walutowego. Istota obiegu pieniężnego w socjalizmie i jego rola w służbie mas pracujących. (s)
1508. **Dienieżnyj rynek.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 21—22.
Rynek pieniężny jako jedna z form stosunków rynkowych w społeczeństwie kapitalistycznym. Istota operacji rynku pieniężnego. Znaczenie tego rynku w epoce imperializmu, jego opanowanie i wykorzystywanie przez oligarchię finansową. (s)
1509. **Dienieżnyje sistiemy.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 20—21.
Rys historyczny rozwoju form organizacji obiegu pieniężnego w kapitalizmie. Chwiejność współczesnych kapitalistycznych systemów walutowych. Charakterystyka radzieckiego systemu walutowego i źródeł stałości waluty radzieckiej. (s)
1510. **Diewalwacja.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 529.
Dewaluacja jako typ reformy obiegu pieniężnego, stosowany w krajach kapitalistycznych. Klasowe znaczenie dewaluacji jako narzędzia grabieży mas pracujących. Dewaluacje w okresie ogólnego kryzysu kapitalizmu i ich wykorzystanie przez imperializm amerykański. (s)
1511. **GERSDORF M.: Funkcje i realizacja ubezpieczeń bankowych w gospodarce socjalistycznej.** Prz. Ustaw. gosp. 1953, nr 2, str. 42—45.
Artykuł zawiera analizę zagadnień, dotyczących zabezpieczeń bankowych. Omówiono: zasadnicze cechy kredytu socjalistycznego, formy prawne zabezpieczenia bankowego, realizację zabezpieczenia. Autor zwraca uwagę na niedostatecznie jeszcze opracowane zasady zabezpieczeń bankowych. Rozważania swe ogranicza do kredytu krótkoterminowego, udzielanego jednostkom gospodarki socjalistycznej. (j)
1512. **GUSAKOW A.: Piat' let sowietskoi dienieżnoj reformy.** Finansy i Kriedit 1952, nr 6, str. 20—28.
Autor porównuje reformę pieniężną, przeprowadzoną w ZSRR w l. 1922—24 z reformą z r. 1947. Stwierdza dalsze wzmocnienie się obiegu pieniężnego w ZSRR po II wojnie światowej. (k)
1513. **KRÜGER S.: Aus der Arbeit der Kreisstellen der Deutschen Bauern-Bank für die Landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften.** Wirtschaft 1953, nr 5, str. 4.
Omówienie trudności w realizacji zadań, stojących przed Bankiem Rolnym NRD na odcinku pomocy spółdzielczości produkcyjnej. (m)
1514. **KUCKHOFF G.: Die Deutsche Notenbank 1952 und 1953.** Finanzwirtschaft 1953, nr 3, str. 114—116.
Omówienie osiągnięć Niemieckiego Banku Emisyjnego w r. 1952. Zadania Niemieckiego Banku Emisyjnego w r. 1953 na odcinku kredytowania, przyspieszania krążenia środków obrotowych i kontroli procesów gospodarczych. (k)
1515. **KÜHNE W.: Jeder Werktätige Inhaber eines Sparvertrages.** Finanzwirtschaft 1953, nr 2, str. 101—102.
Krytyczna ocena sposobu wkładów oszczędnościowych ludności NRD. Powiązanie oszczędności pieniężnych ludności pracującej z planem odbudowy w NRD. (k)
1516. **MEYER K., FRANKE W.: Zur Technik des Rechnungseinzugsverfahrens.** Finanzwirtschaft 1953, nr 2, str. 95—97.
Omówienie techniki rozliczeń inkasowych, przeprowadzanych, za pośrednictwem Niemieckiego Banku Emisyjnego, między przedsiębiorstwami uspołecznionymi w NRD. (k)
1517. **MÜLLER R.: Die ersten Ergebnisse und Erfahrungen im Vertragsparen.** Finanzwirtschaft 1953, nr 4, str. 193—194.
Doświadczenia z rozpoczętej w NRD akcji oszczędzania środków pieniężnych przez ludność pracującą miast i wsi na podstawie umów. Wyniki tej akcji. (k)
1518. **OKROUHLY J.: Kratkodoby uwier jako prostrzedek pienieźni kontroly statniho planu.** Plan Hosp. 1953, nr 2, str. 91—100.
Funkcje kontrolne kredytu eksploatacyjnego. Plan kredytowy, jego funkcje kontrolne. Ekonomiczne znaczenie wskaźników planu kredytowego. Kontrola wskaźników. Powiązanie wskaźników planu kredytowego z państwowym planem gospodarczym. Kredyt—środek umocnienia dyscypliny państwowej. (c)
1519. **PASZEK J.: Zasady krátkodobego uwierowanl naszeho gospodarztwi.** Finance a Uwier 1953, nr 1, str. 8—15.
Zasady, wprowadzonego ostatnio w CzSR, jednolitego systemu krótkoterminowego kredytowania gospodarki narodowej. Poszczególne rodzaje kredytu krótkoterminowego. (c)
1520. **★Rasczetnyje i tlekuszczyje szczeta w Gosbankie.** Pod red. N.W. Wasniewa. Moskwa 1952. Gosfinizdat, s. 123.
Autorzy, w oparciu o normy prawne, regulujące zagadnienie bankowych rachunków rozliczeniowych i bieżących, omawiają przebieg rozliczeń przedsiębiorstw przemysłowych z Bankiem Państwa. Szereg przykładów i danych liczbowych. (k)
1521. **★RĄCZKOWSKI S., SIEBENEICHEN A.: Zagadnienia walutowe i technika rozliczeń międzynarodowych.** Warszawa 1953. PWN, s. 283. (Masz. pow.).
Szczegółowe omówienie zagadnień, dotyczących finansowania obrotów zagranicznych, bilansu handlowego, form zapłaty oraz planowania obrotów płatniczych z zagranicą. (k)
1522. **STICHEL C.: Ein neuer Raubzug der westdeutschen Finanzkapitalisten.** Wirtschaft 1953, nr 3, str. 6.
Gospodarcze i polityczne przesłanki rozpisania w Niemczech Zach. 500-milionowej pożyczki. (m)
1523. **STRUCK: Die Tätigkeit der Bäuerlichen Kreditausschüsse bei der Deutschen Bauern-Bank.** Finanzwirtschaft 1953, nr 3, str. 159—161.
Autor omawia działalność Chłopskich Komisji Kredytowych, utworzonych przy Oddziałach Niemieckiego Banku Rolników, ułatwiających prowadzenie klasowej polityki kredytowej na wsi. Podkreśla konieczność planowania pracy tych Komisji oraz domaga się odmiennego zabezpieczenia kredytów, udzielanych spółdzielniom produkcyjnym i gospodarstwom indywidualnym. (k)
1524. **ULIŃSKI W.: Kreditgewährung an MTS und VEG auf neuer Grundlage.** Finanzwirtschaft 1953, nr 4, str. 215—216.
Udzielanie kredytów stacjom traktorowym oraz państwowym gospodarstwom rolnym przez Niemiecki Bank Emisyjny. Różne sposoby zabezpieczania tych kredytów. (k)
1525. **WALLER L.: Narodnyje sbierieženja w SSSR.** Finansy i Kriedit 1952, nr 6, str. 29—35.
Znaczenie i zadania kas oszczędnościowych w gromadzeniu oszczędności pieniężnych ludności. Stały wzrost tych oszczędności jako wyraz wzrostu stopy życiowej mas pracujących w ZSRR. (k)
1526. **WITKOWSKI Z.: Cykl inkasowy.** Biul. Banku Inw. 1953, nr 1, str. 18—20. (!)

Różne sposoby obliczania cyklu inkasowego faktur, tj. czasokresu między dniem wpływu faktury a dniem jej zapłaty w Banku Inwestycyjnym. (k)

Zob. poz. 1647.

UBEZPIECZENIA GOSPODARCZE

1527. DOMASCHKE K. H.: *Fortschrittliche Entwicklung in der Innenorganisation des Versicherungswesens. Finanzwirtschaft* 1953, nr 2, str. 103—105; nr 3, str. 162—165.

Charakterystyka przemian struktury organizacyjnej ubezpieczeń w NRD. Organizacja okręgowych dyrekcji ubezpieczeń. Mechanizacja prac typowych. Przebieg pracy oraz wyniki nowej organizacji pracy aparatu ubezpieczeniowego. Dalsze możliwości usprawnień na tym odcinku. (k)

1528. FEUERSTAKE W.: *Die neue Struktur der Kreisdirektionen der Deutschen Versicherungs-Anstalt. Finanzwirtschaft* 1953, nr 2, str. 105.

Omówienie nowej struktury organizacyjnej dyrekcji okręgowych Niemieckich Zakładów Ubezpieczeń. (k)

1529. MONTALBETTI E.: *Taryfy składek za ubezpieczenie budynków stosowane przez radzieckie ubezpieczenia państwowe. Wiad. ubezp.* 1953, nr 2, str. 24—26. (k)

1530. PFAU G.: *Einige Bemerkungen zur Theorie der Versicherung im Sozialismus. Finanzwirtschaft* 1953, nr 4, str. 218—221.

Artykuł zawiera naukową analizę zag. ubezpieczeń w socjalizmie. Autor, definiując pojęcie ubezpieczeń, omawia zagadnienie łączności funduszu ubezpieczeń z budżetem państwowym oraz podkreśla konieczność istnienia ubezpieczeń w socjalizmie. (k)

1531. REZNY W.: *Powinno pojiszteni majetku JZD. Za socialist. Zemied.* 1953, nr 2, str. 132—137.

Autor szczegółowo omawia obowiązujące przepisy przymusowego ubezpieczenia majątku czechosł. spółdz. produkcyjnych. Dalsze rozważania dotyczą sprawy odszkodowania, stawek ubezpieczeniowych, ubezpieczeń dobrowolnych i udziału czechosł. instytucji ubezpieczeniowych w walce o przestrzeganie dyscypliny państwowej. (c)

1532. ★WARKAŁŁO W.: *Wstęp do nauki ubezpieczeń. Warszawa* 1951—52, s. 223.

Na tle historycznego rozwoju autor omawia poszczególne rodzaje ubezpieczeń (gospodarcze, społeczne, osobowe, dobrowolne i obowiązkowe), występujące w polskim systemie ubezpieczeń. (k)

1533. WARMAN B.: *Ubezpieczenia na życie. Wiad. ubezp.* 1953, nr 2, str. 19—22.

Rozwój ubezpieczeń na życie w Polsce burżuazyjnej. Zadania i cel ubezpieczeń na życie w Polsce Ludowej. Istota prawna umów ubezpieczeniowych. Zalety grupowych ubezpieczeń na życie w porównaniu z ubezpieczeniami indywidualnymi. Znaczenie gospodarcze i polityczne tych ubezpieczeń. (k)

XII P R A C A

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1534. *Bibliografia z dziedziny zagadnień socjalnych i pokrewnych. Oprac. J. Gromadzki. Prz. Zagad. socjal.* 1953, nr 2, str. 61—64; nr 3, str. 52—55.

Bibliografia adnotowana, w układzie działowym, książek i artykułów w języku polskim i obcych. (j)

1535. *Disciplina trudowaja. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 484—488.*

W części pierwszej artykuł zajmuje się istotą dyscypliny pracy w formacjach antagonizacyjno-klasowych, w szczególności w kapitalizmie. Przytacza szereg faktów ilustrujących stosowanie najbardziej reakcyjnych metod wyzysku robotnika we współczesnym kapitalizmie. W części drugiej scharakteryzowano rolę i znaczenie dyscypliny pracy w społeczeństwie socjalistycznym, gdzie opiera się ona na dobrowolnym i świadomym jej stosowaniu. Wreszcie omówiono formy i metody walki o umocnienie i rozwój socjalistycznej dyscypliny pracy jako podstawy wzrostu dobrobytu mas pracujących. (s)

1536. *Dyskryminacja trudowaja. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 427—428.*

Artykuł omawia formy stosowania dyskryminacji odnośnie prawa do pracy w krajach kapitalistycznych. Podaje fakty dyskryminacji rasowej, narodowościowej, i in. (w postaci nierównej zapłaty za pracę, ograniczania dostępu do zawodów, nierówności w dziedzinie ubezpieczeń itd.) w głównych krajach kapitalistycznych. (s)

1537. KUDRIAWCEW I. S., FIEDOROWA A. T.: *O likwidacji suszczestwiennowo razliczja mieždu fiziczkim i umstwiennym trudom. Wopr. Filosof.* 1953, nr 1, str. 47—64.

Powstanie i rozwój przeciwieństwa między pracą fizyczną a umysłową w formacjach przedsocjalistycznych oraz proces jego likwidacji w ZSRR. Wykład nauki stalinowskiej o drogach likwidacji istotnych różnic między pracą fiz. a umysł. przy

przejściu od socjalizmu do komunizmu. Możliwości likwidacji tych różnic, tkwiące w socjalistycznej organizacji pracy, realizowane są w nieustannej walce o podnoszenie poziomu kulturalno-technicznego robotników i chłopów radzieckich. (s)

1538. LEHMANN O.: *Einige Lehren des XIX Parteltages für unsere Lohnpolitik. Arbeit* 1953, nr 2, str. 138—145.

Konieczność wykorzystywania w NRD wskazań XIX Zjazdu KPZR, dotyczących polityki zatrudnienia i polityki płac. (m)

1539. *Nieprierywnyj rost proizwoditelnosti trudaważniejszeje uslowje wypolnienja plana. Lesn. Promysl.* 1953, nr 1, str. 1—3.

W artykule wykazano, że tylko stały wzrost wydajności pracy warunkuje pełną realizację zadań wysuniętych przez piąty plan pięcioletni. Podkreślono znaczenie dalszego rozwoju ruchu socjalistycznego współzawodnictwa pracy. (g)

1540. RUŻNIKOW W.: *Puti powyszenja proizwoditelnosti truda w SSSR. W Pomoszcz profsojuz. Aktiwu* 1953, nr 4, str. 6—12.

Przegląd metod walki o wzrost wydajności pracy w ZSRR. Autor wydatnia rolę organizacji związkowych w tej walce i wskazuje na kierunki dalszego rozszerzenia ich działalności. (s)

1541. STEFAŃSKI F.: *Dom Słowa Polskiego w walce o prawidłowe normy pracy. Życie gosp.* 1953, nr 10—11, str. 315—317.

Omówienie i analiza doświadczeń największego polskiego zakładu poligraficznego w dziedzinie organizacji płac, kontroli pracy i walki o wzrost wydajności pracy. (s)

1542. WASILJEW T.: *Ekonomiczna problematyka zespolowej normy pracy. Życie gosp.* 1953, nr 10—11, str. 314—315.

Autor wskazuje na braki w dotychczasowej praktyce ustalania norm pracy zespołowej. W szczególności rozważa zagadnienie wyboru optymalnej, pod względem ekonomicznym, organizacji pracy ważne dla prawidłowego ustalania norm zespołowych. (s)

KADRY — ZATRUDNIENIE

1543. BECKER E.: **Mehr Jugendliche für die Mitarbeit im Staatsapparat gewinnen.** Arbeit u. Sozfürsorge 1953, nr 5, str. 137—138.

Konieczność pozyskania szerokiego rzesz młodzieży do pracy w administracji państwowej. Rola Związku Młodzieży NRD w werbowaniu swych członków do tej pracy. (m)

1544. KL-S.: **Arbeitseinsatz der Rentner in allen Betrieben möglich.** Wirtschaft 1953, nr 6, str. 10.

Autor rozpatruje możliwości zatrudniania emerytów w ich zawodach, w zależności od wieku i płci. Zagadnienie plac. (m)

1545. MÜLLER E.: **Mehr Frauen in die Betriebe des Maschinenbaus.** Arbeit u. Sozfürsorge 1953, nr 4, str. 102—103.

Omówienie możliwości dalszej rekrutacji kobiet w NRD do pracy zawodowej. Wskazówki, dotyczące szkolenia i doszkalania zawodowego kobiet. (m)

1546. ORZECZOWSKI R.: **Z zagadnień normowania zatrudnienia w administracji gospodarczej.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 2, str. 82—86.

Autor stwierdza, że właściwe ustalenie norm zatrudnienia dla aparatu administracyjnego pozwoli na zlikwidowanie przerostów administracyjnych. Podkreśla trudność rozwiązywania zagadnienia i omawia metody ustalania norm zatrudnienia dla różnych jednostek administracji gospodarczej. (Artykuł dyskusyjny). (j)

1547. SOBOTTA K.: **Qualifizierung der Kader.** Verkehr 1953, nr 1, str. E8—E9.

Znaczenie kadr dla dzieła budownictwa socjalistycznego. Rola i zadania wydziałów kadr w resorcie kolei w NRD. (m)

1548. WASILJEW T.: **Problematyka etatyacji w przedsiębiorstwach.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 2, str. 86—89.

W związku z przewidywaną na r. 1953 etatyacją zarządów przedsiębiorstw omówiono szereg zagadnień, które należy rozwiązać przed przystąpieniem do etatyacji oraz warunki w jakich prace etatyacyjne powinny przebiegać. (Artykuł dyskusyjny). (j)

WSPÓLZAWODNICTWO — — RUCH RACJONALIZATORSKI

1549. ALEKSANDROW D.: **Wielikaja siła lenińskich idei o socjalistycznym soriewnowanji.** Profies. Sojuzy 1953, nr 1, str. 13—21.

Autor charakteryzuje znaczenie genialnych idei Lenina i Stalina dla organizowania socjalistycznego współzawodnictwa pracy. Daje krótki historyczny zarys rozwoju współzawodnictwa pracy w ZSRR. Wskazuje na ogromne znaczenie tego ruchu w dziele budowania komunizmu. (g)

1550. BOLECKI J.: **Wpływ metody inż. Kowalowa na rozwój współzawodnictwa w przemyśle włókienniczym.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 4, str. 147—152.

Znaczenie metody Kowalowa jako czynnika umasowienia ruchu współzawodnictwa socjalistycznego. Wpływ stosowania tej metody w naszych zakładach włókienniczych na: podnoszenie zawodowych kwalifikacji robotników, wprowadzanie nowych form współzawodnictwa pracy, rozszerzenie ruchu wielowarsztatowców oraz na wykonanie i przekroczenie planów produkcyjnych. (j)

1551. DIAMAND D.: **Ulepszyć metodę pracy w zakresie rozwoju ruchu racjonalizatorskiego.** Drobna Wytwórcz. 1953, nr 2, str. 16—17.

Krytyczna analiza sytuacji na odcinku ruchu racjonalizatorskiego w przemyśle drobnym. Autor wskazuje na konieczność przeprowadzenia szczegółowej rewizji dotychczasowego systemu pracy w dziedzinie racjonalizacji, rozpoczęcia masowej akcji instruktarskiej, aktywizacji ogniw związkowych i właściwej obsady komórek wynalazczości w instytutach i zakładach. (j)

1552. GOLDE A.: **O szybszą realizację pomysłów racjonalizatorskich.** Życie gosp. 1953, nr 12, str. 360—363.

Autorka analizuje czynniki hamujące realizację projektów racjonalizatorskich i wskazuje na palącą potrzebę usprawnień. M. in. omawia zadania aparatu planowania w zakresie usprawnienia toku realizacji wniosków racjonalizatorskich. (s)

1553. **K nowym sukcesom socjalistycznym soriewnowanija.** Profies. Sojuzy 1953, nr 2, str. 1—8.

Podsumowanie osiągnięć ruchu współzawodnictwa pracy w ZSRR w r. 1952 na tle wyników socjalistycznego budownictwa. Wskazanie zadań ruchu współzawodnictwa pracy na r. 1953. (g)

1554. KIRCHNER R.: **Lehren des XIX Parteitages der KPdSU für unseren sozialistischen Wettbewerb.** Arbeit 1953, nr 2, str. 119—120.

Krytyczna ocena wyników współzawodnictwa w NRD. Przyczyny niezadowolających osiągnięć. Wskazania XIX Zjazdu KPZR, dotyczące właściwej organizacji socjalistycznego współzawodnictwa. (m)

1555. KŁOSIEWICZ W.: **Socjalistyczeskije soriewnowanije w Polskiej Narodnoj Rjespublikie.** Profies. Sojuzy 1953, nr 2, str. 25—31.

Autor omawia dotychczasowy rozwój ruchu współzawodnictwa pracy w Polsce Ludowej. Analizuje osiągnięcia i wskazuje na istniejące jeszcze braki. Podkreśla stały wzrost stopy życiowej mas pracujących jako następstwo działania podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu w Polsce Ludowej. (g)

1556. msk: **O właściwą organizację współzawodnictwa pracy w kopalnictwie naftowym.** Życie gosp. 1953, nr 13, str. 397—399.

Krytyka braków i niedociągnięć w organizacji współzawodnictwa w kopalniach ropy naftowej. Błędy te — przyczyną opóźnień w realizacji planów. Wskazanie sposobów usprawnienia i możliwości zastosowania nowych form współzawodnictwa. (s)

1557. NAZAREWICZ J.: **Brygady robotniczo-inżynierskie w ruchu racjonalizatorskim.** Prz. techn. 1953, nr 2, str. 59—64.

Nowa forma ruchu racjonalizatorskiego: racjonalizacja zespołowa i tworzenie brygad racjonalizatorskich. Powstawanie tych brygad. Przebieg pracy brygady i jej wynagrodzenie. Brygady pomocy technicznej. Znaczenie brygad w ruchu racjonalizatorskim. (j)

1558. NAZAREWICZ J.: **Rozwój ruchu racjonalizatorskiego w przemyśle maszyn elektrycznych.** Prz. elektrot. 1953, nr 2, str. 65—71.

Rozwój ruchu racjonalizatorskiego i jego znaczenie dla przemysłu maszyn elektrycznych. Opisy niektórych zrealizowanych pomysłów racjonalizatorskich. Wytyczne na przyszłość. (j)

1559. ★NOWAK F.: **Przkład spoluprace technika s delniky.** Praha 1953. Prace, s. 56.

Sylwetka jednego z wybitnych czechosł. działaczy gospodarczych, kawalera Orderu Pracy odznaczonego za wybitne zasługi położone przy rozbudowie kraju ostrawskiego, głównego ośrodka przemysłu. (c)

1560. PILAWSKI B.: **Oszczędność w procesie produkcyjnym a premia racjonalizatorska.** Życie gosp. 1953, nr 13, str. 394—396.

Autor w oparciu o obowiązujące przepisy wyjaśnia zasady obliczania pełnorocznej oszczędności oraz premii racjonalizatorskiej. (s)

1561. **Prawne a administratiwne otázky zlepšovateľskeho hnutia.** Zlepsz. a Wynal. 1953, nr 3, str. 87—88.

Artykuł informacyjny, poświęcony prawnej i administracyjnej problematyce czechosł. ruchu racjonalizatorskiego. Istota projektu racjonalizatorskiego. Klasyfikacja wniosków. Tryb zgłaszania. Sposób badania zgłoszonego projektu. Wynagrodzenie za przyjęte wnioski racjonalizatorskie. Zadania i obowiązki referenta wynalazczości w czechosłowackim przemyśle. (c)

1562. PREUSCH E.: **Rationalisatorenbewegung in allen Betrieben entfalten.** Wirtschaft 1953, nr 2, str. 3.

Omówienie osiągnięć ruchu racjonalizatorskiego w NRD w r. 1952. Podkreślenie konieczności objęcia tym ruchem również małych zakładów pracy. Zagadnienie to nie było dotychczas doceniane. (m)

1563. **33 Tonnen Rohstahl über den Plan.** Wirtschaft 1953, nr 2, str. 1.

Omówienie wyników współzawodnictwa w przemyśle metalurgicznym NRD: wzrost produkcji (tabele wskaźników), poprawa jakości wyrobów. (m)

1564. **Wladni usneseni o social. soutezeni.** Zlepsz. a Wynal. 1953, nr 4, str. 95—96.

Uchwała Rządu CzSR w sprawie dalszego rozwoju współzawodnictwa socjalistycznego. Zadania personelu inż.-techn., dyrekcji przedsiębiorstw, centralnych zarządów i ministerstw na tym odcinku. (c)

1565. WOJAKOWSKI J.: **Analiza rozwoju ruchu wynalazczości w zakładach przemysłu motoryzacyjnego na przełomie 1952—53.** Motoryz. 1953, nr 1, str. 12—14.

Rozwój ruchu wynalazczości w r. 1952. Porównanie osiągnięć zakładów na tym odcinku z wynikami r. 1951. Omówienie zaobserwowanych braków i błędów, które powinny być usunięte w r. 1953. (j)

1566. WOJAS P.: **O polepszenie organizacij ruchu współzawodnictwa pracy.** Prz. związk. 1953, nr 3, str. 117—120.

W wyniku przeprowadzonej analizy zasadniczych błędów w pracy organów związkowych, w zakresie kierowania ruchem współzawodnictwa podniesiono konieczność mobilizacji grup związkowych i kierowania ich pracą, wprowadzenia nowego systemu kontroli współzawodnictwa i odznaczania przodujących pracowników. (Przemówienie na XI Plenum CRZZ) (j)

1567. **Za dalszi rozvoj social. soutezeni.** Zlepsz. a Wynal. 1953, nr 4, str. 91—94.

Omówienie nowych wytycznych czechosł. zw. zawodowych w sprawie rozwoju ruchu współzawodnictwa pracy w poszczególnych gałęziach gospodarki narodowej. Szczegóły, dot. form i kierunków współzawodnictwa w r. 1953. Zadania powiatowych rad zw. zaw., rad zakładowych, mężów zaufania na odcinku dalszego rozwoju i umasowienia współzawodnictwa socjalist. (c)

1568. ★ **Zakon o vynalezch a zlepšovateľch namitech.** Praha 1953, Orbis, s. 256.

Tekst czechosł. ustawy z marca 1952 r. oraz rozporządzenia wykonawczego z kwietnia 1952 o wynalazkach i projektach racjonalizatorskich. Wytyczne regulujące tryb premiowania za zaakceptowane wynalazki, usprawnienia oraz pomysły racjonalizatorskie. (c)

1569. ZASACKI Z., GAWRYSZAWSKA L.: **Racjonalizatorzy środków technicznych pracy biurowej.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 2, str. 90—91.

Przegląd, nadesłany do Instytutu Ekonomiki i Organizacji Przemysłu, pomysłów racjonalizatorskich w zakresie pracy biurowej. (j)

Zob. poz. 1539, 1696, 1809.

PLACE

1570. **Ako odmiěňovat technikov za zlepšenie.** Zlepsz. a Wynal. 1953, nr 2, str. 57.

Artykuł informacyjny na temat obowiązujących w przemyśle czechosł. przepisów, regulujących tryb wynagradzania pracowników pionu technicznego za usprawnienia i projekty racjonalizatorskie. (c)

1571. DEMISZ O.: **Otázky mzdové politiky ve stáwebnictví.** Staweb. Prum. 1953, nr 2, str. 36—41; nr 3, str. 51—53.

Artykuł dotyczący problematyki płac w budownictwie czechosł. Normy pracy. Premiowanie pracowników fizycznych. Wynagrodzenie pracowników inż.-techn. i administracyjnych. Socjalistyczne współzawodnictwo w budownictwie czechosł. Szkolenie techników normowania. Fundusz płac, Resumé. (c)

1572. FIGRANEK A.: **O zwiěkszenie prac zakordowaných.** Prz. związk. 1953, nr 2, str. 65—67.

Dalsze wprowadzanie i udoskonalanie akordowego systemu pracy — ważnym czynnikiem osiągnięcia wysokiej wydajności pracy i sprawnej organizacji produkcji. Stan obecny na tym odcinku. Konieczność rozwinięcia akcji akordowania prac w przemyśle. (j)

1573. FRENKEL S.: **Szerzej stosovat system placy akordovej.** Życie gosp. 1953, nr 9, str. 259—261.

Istota płacy akordowej w ustroju socjalistycznym, jej zasadnicza odmięność od kapitalistycznego systemu akordowego. Znaczenie narodowo-gospodarcze rozszerzania systemu płacy akordowej w Polsce. Wskazówki ogólne co do właściwego zorganizowania prac przygotowawczych przy wprowadzaniu akordu w przedsiębiorstwie. (s)

1574. KARGOL J.: **Zagadnienie kontroli funduszu plac w jednostkach nadzoru inwestyjnego.** Biul. Banku Inw. 1953, nr 1, str. 13—15. (!) (k)

1575. ★ KOZDERA J.: **Soustava mezd podle zaslúhy w lesním hospodarství.** Praha 1953. Prumysl. Wzdawatelství, s. 408, tabl. 130.

Praca czechosł. ekonomisty na temat zasad socjalistycznej polityki płac w leśnictwie czechosł. wraz z komentarzem do obowiązujących w CzSR odnośnych przepisów i wytycznych. Tablice norm wydajności, przykłady i komentarze. (c)

1576. **Neue Preislawine in Westdeutschland und Westberlin—Folgen der Bonner Kriegspolitik.** Wirtschaft 1953, nr 3, str. 2.

Nowa obniżka realnych płac w Niemczech Zach. na skutek podwyżki cen artykułów żywnościowych i innych artykułów codziennego użytku. (m)

1577. **Zur Bewertung der Arbeit in den Landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften.** Wirtschaft 1953, nr 6, str. 4.

Omówienie opracowanego przez Akademię Nauk Rolnych NRD, projektu obliczania dniówek roboczych i szacowania pracy podziótkowej w spółdzielczości produkcyjnej. (m)

Zob. poz. 1560, 1583, 1770.

PRAWO PRACY — UMOWY ZBIOROWE

1578. ★ BUKSDORF S.: **Karta stoczniołca.** Warszawa 1953. WK, s. 43.

W sposób popularny omówiono treść i znaczenie uchwały Prezydium Rządu w sprawie zadań przemysłu stoczniołowego oraz praw i obowiązków stoczniołców. (j)

1579. ILSE H.: **Sind Kampagnearbeiten zeitlich begrenzte Arbeitsvertragsverhältnisse?** Arbeit u. Sozfürsorge 1953, nr 4, str. 116.

Artykuł dyskusyjny, dotyczący prawnego stanowiska pracownika zatrudnionego na okres tzw. „kampanii”. (m)

1580. KARINSKIJ S. S.: **K woprosu o roli sowietskowo trudowowo prawa w ochranie socjalisticeskoj sobstwiennosti.** Sowiet. Gosud. Prawo 1952, nr 12, str. 39—47.

Autor charakteryzuje rolę radzieckiego prawa pracy jako elementu nadbudowy w ochronie socjalistycznej własności. Wykazuje, że zasada materialnej odpowiedzialności pracownika jest jednym z głównych środków wychowawczych, zapewniających właściwy stosunek do własności społecznej. (g)

1581. KOLBUSA W.: **Schliesst Vereinbarungen der gegenseitigen Verpflichtungen ab.** Handel 1952, nr 21, str. 498—450.

Znaczenie umów, zawieranych między kierownictwem i załogą poszczególnych zakładów, dotyczących wzajemnych obowiązków przy wykonywaniu zadań planowych. Tryb zawierania umów i ich zasięg. (m)

1582. **Kollektiwnyj dogovor na 1953 god.** W Pomošč profsojuz. Aktiwu 1953, nr 2, str. 1—4.

Znaczenie umów zbiorowych w gospodarce ZSRR. Uwagi, dot. zasad sporządzania umów w r. 1953 i głównych wytycznych przy ich zawieraniu. (s)

1583. ★PASZERSTNIK A.: **Zagadnienia prawne wynagrodzenia za pracę robotników i pracowników umysłowych.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. PWN, s. 211.

W części pierwszej pracy omówiono zagadnienie prawnego normowania płacy w krajach kapitalistycznych i wykazano eksploatorski charakter kapitalistycznego systemu normowania płacy. Część druga, obszerniejsza, omawia system normowania wynagrodzenia za pracę w ZSRR i uwykuła jego bezsporną wyższość, wynikającą z radzieckiego ustroju społeczno-politycznego i gospodarczego. Ponadto omówiono pojęcie wynagrodzenia za pracę i pojęcie płacy w prawie radzieckim oraz organizację prawną i systemy płacy w ZSRR. (j)

1584 **Przegląd bieżących przepisów i zarządzeń, orzecnictwa oraz wyjaśnień urzędowych z zakresu prawa pracy i zagadnień pokrewnych.** Prz. Prawa społ. 1953, nr 2, str. 17—32; nr 3, str. 33—48. Wkładka do mies. Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 2, 3. (j)

1585. SILUJANOW W.: **Kolektywne dogowory — mocgeje sriedstwo bor'by za wypolnienie piatiletnowo plana.** Profies. Sojuzy 1953, nr 1, str. 29—35.

Omówienie gospodarczego znaczenia rocznych zakładowych umów zbiorowych. Wskazanie na braki w dotychczasowej praktyce zawierania umów. Wnioski na rok bieżący. (g)

UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

1586. CHECHLIŃSKI J.: **Gospodarcze znaczenie kontroli finansowej. Uwagi w związku z nowym systemem kontroli składek i finansowania zasiłków.** Prz. Ubezpiep. społ. 1953, nr 2, str. 31—34. (k)

1587. KIKTIENKO Je.: **Sowierszenstwowa' rabotu sowietow socjalnowo strachowanja.** W Pomošč profsojuz. Aktiwu 1953, nr 3, str. 20—24.

Rola i zadania organizacji związkowych w dziedzinie ubezpieczeń społecznych. Autor omawia w szczególności drogi usprawnienia działalności finansowej rad ubezpieczeń społecznych, wskazując na istniejące jeszcze błędy i niedociągnięcia. (s)

1588. MAMROTOWA W.: **Zmiana wysokości świadczeń ubezpieczeniowych i emerytur w związku z uchwałą Rady Ministrów z 3 stycznia 1953 r.** Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 2, str. 31—36. (j)

1589. PASTERNAK J.: **Podstawy wyłączenia z ubezpieczenia osób kontynuujących ubezpieczenie dobrowolne.** Prz. Ubezpiep. społ. 1953, nr 1, str. 6—7.

Komentarz do norm prawnych i orzeczeń Trybunału Ubezpieczeń Społecznych, dotyczących wyłączenia z ubezpieczeń osób korzystających z nich dobrowolnie. Trybunał Ubezpiep. Społ. orzekł, iż ubezpieczenia społeczne służą jedynie ludziom pracy, dlatego osoby nie pracujące podlegają wyłączeniu z ubezpieczeń społecznych. (k)

1590. SOŁOWIOW L.: **Ubezpieczenia społeczne w Związku Radzieckim.** Nowe Czasy 1953, nr 8, str. 17—20.

Artykuł w popularnej formie omawia zasady organizacyjne ubezpieczeń społecznych w ZSRR. Podkreśla wspaniały rozwój systemu ubezpieczeń, wskazując na kierowniczą rolę związków zawodowych. (g)

1591. SURMICKA M., SZEREMETA E.: **Obliczanie zasiłków z ubezpieczenia chorobowego w związku z uchwałą Rady Ministrów z dn. 3. I. 53 r.** Prz. Ubezpiep. społ. 1953, nr 2, str. 35—36. (k)

1592. TAUZOWSKI J.: **Słów kilka o reorganizacji Zakładu.** Wiad. ubezpiep. 1953, nr 2, str. 23—24.

Komentarz do statutu nadanego PZU Uchwałą Rady Ministrów z dn. 3.XI.1952, dot. nowej struktury organizacyjnej ubezpieczeń społecznych. (k)

1593. **Ubezpieczenia rentowe członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i osób samodzielnie pracujących w Czechosłowacji.** Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 2, str. 42—45.

Zasady systemu ubezpieczeń rentowych, wprowadzonego w Czechosłowacji rozporządzeniem z 9.IX.1952 r. Rozporządzenie to odrębnie reguluje zag. ubezpieczenia rentowego członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych o socjalistycznej formie gospodarki i odrębnie zag. ubezpieczenia osób pracujących samodzielnie, w tym również członków spółdzielni produkcyjnych niższych typów. (j)

Zob. poz. 1348, 1532.

AKCJA SOCJALNA

1594. ADAMSKA J.: **Sprawy kobiet w przemyśle gastronomicznym.** Żyw. zbior. 1953, nr 5, str. 68—69.

Artykuł porusza zagadnienie budowy żłobków i przedszkoli przy zakładach gastronomicznych. Wysuwa propozycje dotyczące uregulowania sprawy urlopów macierzyńskich kobiet w przemyśle gastronomicznym. (j)

Zob. poz. 1361.

ZWIĄZKI ZAWODOWE

1595. BUNZEL E.: **Mehr Aktivität bei der Durchführung der Gewerkschaftswahlen.** Handel 1953, nr 2, str. 32.

Znaczenie związków zawodowych w dziele budowy socjalizmu. Krytyka dotychczasowego sposobu przeprowadzania wyborów związkowych. (m)

1596. ★DEN-CZZUN-SJA: **Kratkaja istorja profsojuznowo dwiženja w Kitaje.** Moskwa 1952. Izd. Inostranoj Litieratury, s. 308, 2 nlb.

Praca zawiera historię związków zawodowych w Chinach do rewolucji 1925—1927. Omawia rolę rewolucyjnych związków zawodowych w wystąpieniach chińskiej klasy robotniczej, jak również próby rozbicia ruchu związkowego i tworzenia żółtych związków zawodowych. (ch)

1597. ★HUTT A.: **British Trade Unionism**. London 1952, s. 200. Rec. LEBIEDIEW I.: **Kniga po istorji profsojuznowo dwizenja w Anglii**. Profies. Sojuzy 1953, nr 1, str. 56—63.

Recenzja szeroko omawia książkę angielskiego postępowego historyka, poświęconą historii angielskich związków zawodowych. Recenzent, na podstawie przytoczonych wyjątków z pracy, wykazuje narastanie nastrojów oportunistycznych wśród kierownictwa trade-unionów. Omawia walkę angielskiej partii komunistycznej o zrewolucjonizowanie ruchu związkowego. (g)

1598. KŁOSIEWICZ W.: **Nasze zadania w związku z uchwałą Rządu z dnia 3 stycznia**. Prz. związk. 1953, nr 2, str. 50—54.

W związku z uchwałą Prez. Rządu z dnia 3.I.1953 r. autor omawia podstawowe zadania organizacji związkowych w dziedzinie rozwijania współzawodnictwa socjalistycznego, szkolenia zawodowego, wykorzystywania funduszy na akcje socjalne i kulturalne. Wskazuje na obowiązki członków związków zawodowych w zakresie usprawnienia aparatu handlu uspołecznionego oraz na obowiązek prowadzenia akcji uświadamiającej wśród pracujących chłopów. (j)

1599. KŁOSIEWICZ W.: **Zadania związków zawodowych w 1953 r.** Gosp. plan. 1953, nr 3, str. 18—25.

Autor podsumowuje osiągnięcia i braki ruchu związkowego w r. 1952. Dokładnie omawia zadania związków zawodowych w r. 1953 podkreślając ich rolę kierowniczą w ruchu współzawodnictwa i racjonalizatorstwa pracy i wskazując na konieczność szerszego uwzględnienia przez związki zawodowe spraw socjalno-bytowych. (g)

1600. KRATKO Z.: **Powiązanie pracy masowo-politycznej z zagadnieniami produkcyjnymi**. Prz. związk. 1953, nr 3, str. 120—122.

Niedostateczna praca masowo-polityczna, jako główne źródło błędów w pracy związkowej. Konieczność rozwijania pracy masowo-politycznej przez organizowanie odczytów na tematy światopoglądowe i polityczne, powiązania pracy kulturalno-oświatowej z zagadnieniami produkcyjnymi, oparcia pracy kulturalno-oświatowej o wzorcowe osiągnięcia w tej dziedzinie poszczególnych zakładów pracy oraz reorganizacji struktury Wyd. Oświaty i Kultury CRZZ. (Przemówienie na XI Plenum CRZZ). (j)

1601. ★LENIN W., STALIN J.: **O związkach zawodowych**. Warszawa 1953. KiW, s. 527.

Ułożony w kolejności historycznej wybór artykułów, przemówień i dokumentów, ilustrujący zadania, które wielcy przywódcy międzynarodowego proletariatu stawiali przed związkami zawodowymi na wszystkich etapach walki klasy robotniczej o zwycięstwo socjalizmu. Zawiera szereg prac publikowanych w języku polskim po raz pierwszy. (ch)

1602. MORAWSKI W.: **Rola i zadania organizacji związkowych w aparacie prezydów rad narodowych**. Rada nar. 1953, nr 6, str. 17—20.

Podstawowe zadania organizacji związkowych na odcinku: realizacji planów, walki o czujność, troski o warunki socjalne i warunki pracy pracowników. (j)

Zob. poz. 1220, 1264, 1337, 1356, 1392, 1566, 1587, 1650.

XIII PRZEMYSŁ

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1603. ARAKIELIAN A.: **Główne drogi postępu technicznego w okresie przechodzenia od socjalizmu do komunizmu**. Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 56—62.

Autor omawia znaczenie kompletnej mechanizacji, automatyzacji i chemizacji produkcji oraz elektryfikacji gospodarki narodowej dla zbudowania materialno-technicznej bazy komunizmu. Wykazuje, że tylko socjalistyczne stosunki produkcji pozwalają osiągnąć tak znaczny stopień rozwoju sił wytwórczych. Artykuł jest skróconym tłumaczeniem pracy z „Wopr. Ekonom.” (1952, nr 11). (g)

1604. ★CHOLIŃSKI T.: **Normowanie środków obrotowych w przemyśle**. Warszawa 1953. Polgos, s. 181, 2 nrb.

Praca obejmuje całokształt zagadnień, związanych z normowaniem środków obrotowych w przemyśle. Autor zwraca szczególną uwagę na różnorodność normowania środków obrotowych w poszczególnych gałęziach przemysłu. Wykresy i przykłady liczbowe. (k)

1605. CHROMOW P.: **Podjom promyslnosti SSSR w nowej piatiletce**. Wopr. Ekonom. 1953, nr 1, str. 46—57.

Autor omawia planowany rozwój przemysłu ZSRR w nowej pięcioletce. Wskazuje na dalszy wzrost mechanizacji i automatyzacji produkcji. Szczegółowo przedstawia rozwój produkcji środków produkcji, zapewniający pełne wykonanie zadań wysuniętych przez plan. (g)

1606. DINSE R.: **Wege zu einer systematischen und exakten Bedarfsermittlung**. Statist. Praxis 1953, nr 3, str. 38—40.

Artykuł wskazuje drogi umożliwiające systematyczne i wystarczające zaopatrzenie przemysłu państwowego NRD. Autor, opierając się na obowiązujących przepisach prawnych i na dotychczasowej praktyce, analizuje proces zaopatrywania przedsiębiorstw państwowych w środki produkcji. (m)

1607. DZIUBA W.: **Niedociągnięcia przy planowaniu zaopatrzenia**. Życie gosp. 1953, nr 9, str. 262—265.

Autor omawia metody zapewnienia właściwej koordynacji planu zaopatrzenia z pozostałymi częściami planu techniczno-przemysłowo-finansowego. Analizuje niektóre istotne założenia planowania zaopatrzenia, których szersze uwzględnienie jest niezbędne dla realności planu. (s)

1608. FARANA J.: **Limitowanie zużycia materiałów nieodzownym czynnikiem uzdrowienia gospodarki materialowej**. Gosp. mater. 1953, nr 6, str. 161—165.

Autor przedstawia stan obecny gospodarki materialowej w zakresie zużycia materiałów wskazując na niedostateczne powiązanie planowania zaopatrzenia z realizacją zaopatrzenia i rozchodem materiałów do produkcji. Podkreśla konieczność wprowadzenia limitowania zużycia materiałów. Omawia zasady limitowania i warunki jego wprowadzenia. (Artykuł dyskusyjny). (j)

1609. HANNIG G.: **Die Anwendung des Wertgesetzes in der Preispolitik**. Wirtschaft 1953, nr 2, str. 2.

Komentarz do zarządzenia Rady Ministrów NRD o podwyżce cen niektórych surowców i półfabrykatów. Autor stwierdza, iż podwyżka cen ma na celu zwiększenie oszczędności zużycia surowców w produkcji. (m)

1610. KLIMIENKO K. I., HAUSMAN A. I.: **Litiera-tura po woprosam tiechniczieskowo progiressa sowiet-skoj promyszlnosti.** Sowiet. Kniga 1953, nr 2, str. 76—82.

Krytyczny przegląd wydawnictw radzieckich z okresu 1951—1952, poświęconych zag. postępu technicznego w przemyśle ZSRR. Autorzy skupiają główną uwagę na ocenie książek z punktu widzenia sposobu ujęcia zagadnienia ekonomicznej efektywności nowej techniki i znaczenia postępu technicznego dla realizacji wymogów podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu. (s)

1611. ★ŁOKSZIN E. Ju.: **Planowanie materialno-techniczieskowo snabżenia narodowo chozjajstwa SSSR.** 1952 Gospolizdat, s. 162, 2 nlb.

Praca poświęcona jest zagadnieniom planowania zaopatrzenia materiałowego w gospodarce narodowej ZSRR. Autor omawia kolejno organizację zaopatrzenia, podstawowe zagadnienia planowania zaopatrzenia, metodykę sporządzania bilansów materiałowych, normowanie zużycia surowców i materiałów oraz przebieg wykonania państwowego planu zaopatrzenia materiałowego. (g)

1612. **O usprawnienie zaopatrzenia.** Gosp. mater. 1953, nr 6, str. 155—156.

Organizacji i zadania powołanej przez Przewodniczącego PKPG Komisji Usprawnienia Zaopatrzenia Materiałowego. (j)

1613. **Przegląd dokumentacyjny normalizacji.** (Oprac. przez Dział Dokumentacji Naukowo-Technicznej PKN). Dod. do mies. Wiad. PKN 1953, nr 1, str. 63—64; nr 2, str. 159—160.

Bibliografia adnotowana książek i artykułów w języku polskim i obcych. Klasyfikacja dziełna i działowa. (j)

1614. **Rezolucja I Krajowej Narady Remontowej.** Prz. techn. 1953, nr 1, str. 4—7. (j)

1615. SIEMIENOW I.: **Trudowyje uspiewi raboczewo klasa stran narodnoj diemokratji.** W Pomożez prof-sojuz. Aktiwu 1953, nr 4, str. 39—44.

Artykuł informacyjny o osiągnięciach krajów demokracji ludowej w dziedzinie uprzemysłowienia socjalistycznego. Autor omawia znaczenie pomocy radzieckiej oraz przytacza wiele faktów, świadczących o coraz szerszym korzystaniu z doświadczeń radzieckich we wszystkich krajach dem. lud. (s)

1616. SIENNICKI L.: **Socjalistyczne uprzemysłowienie krajów demokracji ludowej.** Życie gosp. 1953, nr 10—11, str. 305—308.

Charakterystyka realizowanych obecnie w krajach demokracji ludowej planów wieloletnich jako planów uprzemysłowienia. Czynniki określające główne kierunki rozwoju przemysłu w poszczególnych krajach. Planowa współpraca gospodarcza między krajami dem. lud. i międzynarodowy podział pracy. Doniosłe znaczenie pomocy ZSRR. (s)

1617. TUHACZEK W.: **Nowe ukoly normalisace w strojirenstwi.** Strojir. 1953, nr 2, str. 153—155.

Plan wprowadzania standartów radzieckich do gospodarki narodowej CzSR. Sporządzenie ogólnopaństwowego planu przechodzenia na standarty radzieckie. Środki techn.-organizacyjne. Konieczność usprawnienia prac prowadzonych w przemyśle czechosł. w zakresie normalizacji. (c)

1618. WOJTINSKAJA D., ZADIERMAN L.: **Tiechniczieskoj progiress w SSSR.** Bibliotekar' 1953, nr 2, str. 10—16.

Przegląd literatury radzieckiej, poświęconej zagadnieniom walki partii Lenina-Stalina o zbudowanie materialnej bazy produkcyjnej komunizmu w ZSRR, zag. roli postępu technicznego w rozwoju gospodarki narodowej ZSRR oraz twórcom postępu technicznego ZSRR. (s)

PRZEDSIĘBIORSTWO PRZEMYSŁOWE

1619. ★BACHWAŁOW I. G.: **Riezierwy proizwodstwa i ich ispolzowanje.** Moskwa. 1952. Znanje, s. 21, 3 nlb.

Opierając się na licznych przykładach z praktyki produujących zakładów przemysłowych ZSRR autor wskazuje na drogi i metody walki o mobilizację rezerw produkcyjnych. W szczególności omawia zag. rezerw wzrostu wydajności pracy, rezerw wykorzystania mocy produkcyjnych oraz rezerw oszczędności materiałów. (s)

1620. GRZELIŃSKI W.: **Planowanie pracy biurowej źródeł wykorzystania wewnętrznych rezerw.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 2, str. 92—94.

Autor proponuje odrębne planowanie czynności o charakterze technicznym i czynności zarządzania. Planowanie czynności o charakterze technicznym należy oprzeć na opracowanych normach wydajności, natomiast planowanie czynności zarządzania — na ustalanych przez kierownictwo miesięcznych planach pracy. (j)

1621. IWANOW N., KAPIELJUSZ S.: **Niekotoryje woprosy sostawlenja zakljuczitielnych bałansow po osnownoju diejatielnosti promyszlnych przedpriatij na 1 janwarja 1953 g.** Buchgałt. Uczet. 1952, nr 12, str. 35—44.

Autorzy omawiają na tle bilansów zamknięcia niektóre zagadnienia, związane z ewidencją wyników działalności eksploatacyjnej przedsiębiorstw przemysłowych (m. in. zag. kapitalnych remontów i rachunku rozliczeniowego). (k)

1622. ★KALKUTIN W., MITROFANOW W.: **Riewizja i kontrol chozjajstwiennoj diejatielnosti promyszlnych przedpriatij.** Moskwa 1952. Gosfinizdat, s. 255, 1 nlb.

Usystematyzowany wykład podstawowych zagadnień organizacji, metod i techniki kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorstw przemysłowych w ramach resortu. W części ogólnej omówiono znaczenie i formy kontroli gospodarczej; w części szczegółowej scharakteryzowano metody przeprowadzania kontroli i rewizji dokumentalnej na poszczególnych odcinkach działalności przedsiębiorstw przem. Osobne rozdziały poświęcono kontroli w organizacjach zaopatrzenia i zbytu oraz kontroli stosowania dyscypliny finansowej na budowach. Książka jest podręcznikiem dla instytucji finansowo-ekonomicznych. (s)

1623. KAMIENICER S., KONTOROWICZ W., PISZCZULIN G.: **K woprosu o przedmielic i sodierżanii nauki ob ekonomike i organizacii socjalisticzieskowo promyszlnennoju przedpriatja.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 2, str. 92—102.

Kolejny artykuł w dyskusji nad przedmiotem ekonomik szczegółowych, poświęcony przedmiotowi nauki o ekonomice i organizacji socjalistycznego przedsiębiorstwa przemysłowego. Zdaniem autorów nauka ta jako nauka ekonomiczna, bada: prawa rozwoju gosp. socj. w konkretnych przejawach w przedsiębiorstwie, wykorzystanie tych praw przez politykę gospodarczą partii i państwa oraz twórczą działalność kolektywu pracowniczego. Autorzy konstruują też szkic programu nauczania. (s)

1624. KORSUNOW W.: **Analiz wypolnienja plana po assortimientu i sortnosti produkcii.** Finansy i Kriedit 1952, nr 6, str. 75—81.

W oparciu o dane statystyczne autor analizuje zagadnienie wykonania planu produkcji przedsiębiorstw przemysłowych pod względem asortymentu i jakości wyrobów. (k)

1625. LESZ M.: **Usprawnienie gospodarki remontowej mobilizacją rezerw produkcyjnych.** Prz. techn. 1953, nr 1, str. 8—12.

Konieczność właściwego planowania remontów i pełnej realizacji planów remontowych. System

- remontów planowo-zapobiegawczych. Organizacja i zadania przedsiębiorstw remontowych. Remonty szybkościowe. Sprawa przedłużenia okresu międzyremontowego. (Referat na I Krajowej Naradzie Remontowej). (j)
1626. PRYMUS E.: **Prkłady doskonalej organizacie wyroby.** Technicka Prace 1953, nr 1.
Przykłady sprawnej organizacji produkcji. Ewolucja organizacji przedsiębiorstwa przemysłowego w zależności od zmian zachodzących w technice produkcji. Na szeregu typowych przykładów autor wykazuje obrzynie możliwości w zakresie obniżki kosztów własnych. (c)
1627. ★STARICZKOW I.: **Sbornik zadacz po analizu chozjajstwennoj diejatelności promyszlennych prieditajij.** Moskwa 1952. Gosfinizdat, s. 239, 1 nlb.
Popularny wykład analizy gospodarczej przedsiębiorstw przemysłowych. Obejmuje m. in. zagadnienie analizy wykonania planu produkcji, kosztów własnych i planu finansowego. Podręcznik przeznaczony dla słuchaczy wyższych uczelni ekonomicznych w ZSRR. (k)
1628. **Statut państwowych przedsiębiorstw przemysłowych w Czechosłowacji.** Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 2, str. 62—64.
Wybrane fragmenty z rozdziału IV pt. „Organizacja przedsiębiorstwa państwowego“ statutu ramowego czechosłowackich przemysłowych przedsiębiorstw państwowych. Artykuł zawiera ważniejsze przepisy ustalające m. in. cel organizacji przedsiębiorstwa, tryb wydawania regulaminu przedsiębiorstwa, uprawnienia dyrektora, obowiązki i zakres działania pracowników bezpośrednio podległych dyrektorowi. (j)
1629. STEPIEŃ W.: **Aktualne zagadnienia ochrony przeciwpożarowej w przemyśle.** Życie gosp. 1953, nr 12, str. 364—367.
Doniosłe narodowo-gospodarcze znaczenie walki o podniesienie poziomu ochrony przeciwpożarowej zakładów przemysłowych. Zadania i zasady właściwej organizacji ochrony. (s)
1630. W.: **Die Ausarbeitung der Betriebspläne 1953.** Wirtschaft 1953, nr 4, str. 2.
Autor krytykuje biurokratyczne i formalistyczne ustosunkowanie się komórek administracyjnych do obowiązków współpracy przy sporządzaniu oddolnych planów zakładowych. (m)
1631. ★WINTER E.: **Analiza działalności gospodarczej przedsiębiorstw przemysłowych.** Warszawa 1953. PWN, s. 223. (Masz. pow.)
Analiza wykonania planu produkcji, planu kosztów własnych, planu finansowego oraz analiza czynników wpływających na stopień wykonania planu produkcji przedsiębiorstw przemysłowych. Podręcznik dla słuchaczy WSE. (k)
- Zob. poz. 1458.
- ### BUDOWNICTWO — INWESTYCJE
1632. **Aktualne zadania budowniczych kombinatu Nowa Huta.** Budown. przem. 1953, nr 3, str. 75—76.
Główne zadania przedsiębiorstw budujących Nową Hutę, związane z realizacją planu w r. 1953: wzmocnienie generalnego wykonawstwa, wzmocnienie roli majstrów i brygadzystów, stosowanie systemu planowania tygodniowo-dobowego, wprowadzenie ścisłej i systematycznej kontroli wykonania zadań dobowych, stosowanie przodujących metod pracy i wprowadzanie małej mechanizacji. (j)
1633. ANDRZEJEWSKI W.: **Zagadnienie planowania w budownictwie w ujęciu rzeczowym.** Prz. budowl. 1953, nr 1, str. 8—11. (j)
1634. BALIŃSKI B.: **O wyższą efektywność inwestycji i obniżenie kosztów budownictwa.** Inwest. i Budown. 1953, nr 3, str. 1—11.
Przegląd zasadniczych źródeł oszczędności w budownictwie. Możliwości obniżki kosztów w poszczególnych etapach działalności inwestycyjnej: projektowania, opracowania rocznych planów inwestycyjnych i realizacji budownictwa. Szczególną uwagę zwrócono na dotychczas niedooczniane zagadnienia ekonomiczne budownictwa, podkreślając m. in. konieczność podnoszenia ekonomicznych kwalifikacji kierowników i pracowników budów. (j)
1635. BAŁIŃSKI C.: **Dokumentacja techniczna okresu uruchomienia i eksploatacji.** Prz. techn. 1953, nr 2, str. 51—54.
Zadania inwestora w zakresie przygotowania dokumentacji uruchomienia i eksploatacji przedsiębiorstwa. Wskazówki opracowania projektów organizacji eksploatacji. (j)
1636. BAŁIŃSKI C.: **Węzłowe zadania pracy aparatu Ministerstwa Budownictwa Przemysłowego na 1953 rok.** Budown. przem. 1953, nr 2, str. 33—35.
Omówiono krótko wykonanie planu na r. 1952. Podano główne kierunki planu pracy resortu na r. 1953. Ujęto w punktach najważniejsze zadania resortu na poszczególnych odcinkach jego działalności. (j)
1637. CHODOROWSKI Z., WIELA S.: **Planowanie operatywne i system dyspozytorski jako czynniki kierowania budową.** Inwest. i Budown. 1953, nr 3, str. 11—15.
Znaczenie i zalety planowania operatywnego jako czynnika wzrostu rytmiki pracy komórek wykonawczych w budownictwie. Metodyka planowania operatywnego (miesięcznego i tygodniowo-dobowego) w resortach Budownictwa Przem. i Bud. Miast i Osiedli. Rola służby dyspozytorskiej w zakresie kontroli wykonania planów operatywnych. Organizacja służby dyspozytorskiej, zadania i funkcje dyspozytora głównego oraz dyspozytorów odcinkowych i usługowych. (j)
1638. **Chozjajstwiennyj rasczet w stroitielstwie.** Buchgałt. Uczet. 1952, nr 12, str. 7—20.
Sposoby ewidencjonowania rozliczeń brygad roboczych z przedsiębiorstwem macierzystym. Krytyka dotychczasowych rozliczeń. Przykłady liczbowe. (k)
1639. FARIASZEWSKI S.: **Zadania centralnych zarządów w zakresie realizacji zadań produkcyjnych i wprowadzania w życie postępu technicznego.** Budown. przem. 1953, nr 2, str. 39—41.
Krytyczna analiza działalności centralnych zarządów w r. 1952; zasadnicze braki i niedociągnięcia w pracy centralnych zarządów. Najważniejsze zadania w roku 1953. (j)
1640. ★**Informator inwestora.** Praca zbiorowa pod red. W. Lissowskiego. Warszawa 1953. Polgos, s. 579.
Najważniejsze zagadnienia z zakresu planowania, organizacji, finansowania oraz rzeczowej realizacji inwestycji w Polsce Ludowej. Szczegółowy wykaz literatury i przepisów, dot. działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw i instytucji. (k)
1641. IWANOW P.: **Stroitielnaja programma piatogo plattielki.** Plan. Choz. 1953, nr 6, str. 35—47.
Artykuł poświęcony omówieniu ogromnego programu inwestycyjnego, zawartego w piątym planie pięcioletnim. Autor przedstawia podział środków inwestycyjnych między poszczególne gałęzie gospodarki, główne zadania rozwoju tych gałęzi, a także zmiany w geograficznym rozmieszczeniu przemysłu. Nakreśla też szereg zadań, stojących przed organizacjami budowlanymi w związku z dalszym rozszerzeniem skali budownictwa w ZSRR. (s)

1642. KIERSNOWSKI J.: **Z doświadczeń dyspozytorskiego systemu kierowania budową.** Budown. przem. 1953, nr 1, str. 13—16.

Analiza dotychczasowych niedociągnięć w pracy aparatu dyspozytorskiego. Autor szczególnie podkreśla konieczność podniesienia na wyższy poziom planowania operatywnego i wzmocnienia dyscypliny wykonywania poleceń dyspozytorskich. (j)

1643. KRZYŻEWSKI T.: **Pełny czy ograniczony wewnętrzny rozrachunek gospodarczy w budownictwie.** Życie gosp. 1953, nr 10—11, str. 321—323.

Autor opowiada się za stosowaniem zasady pełnego rozrachunku wewnętrznego dla jednostek organizacyjnych zjednoczenia budowlanego. Uzasadnia to za pomocą analizy utrudnień o charakterze manipulacyjno-finansowym i organizacyjnym, powstających przy stosowaniu rozrachunku ograniczonego. (s)

1644. KULESZA W.: **Plan budownictwa przemysłowego na rok 1953.** Budown. przem. 1953, nr 1, str. 1—4.

Cechy charakterystyczne planu resortu na r. 1953 w porównaniu do planu na r. 1952. Przewidywane zmiany w sieci i strukturze przedsiębiorstw budownictwa przemysłowego oraz w organizacji produkcji i planowaniu na placach budów. Przewidywany wzrost wydajności oraz założenia planu technicznego. Zadania resortu na tle planu. (j)

1645. MAŁACHOWSKI M.: **Środki realizacji planu budownictwa w 1953 roku.** Inwest. i Budown. 1953, nr 4, str. 10—15.

Wzrost nakładów na rozbudowę technicznego zaplecza budownictwa w r. 1953. Węzłowe zagadnienia planu rozwoju techniki: zmniejszenie zużycia materiałów deficytowych, rozszerzenie produkcji i stosowania elementów prefabrykowanych, dalsze uprzemysłowienie budownictwa. Konieczność wzmocnienia walki o pełne wykorzystanie mocy produkcyjnej oraz o najwyższy poziom mechanizacji, w szczególności na wielkich budowach. (j)

1646. MICHOTEK S.: **Koszty ogólne w budownictwie i sposoby ich obniżki — M. I. Balichin.** (Uwagi recenzenta). Prz. budowl. 1953, nr 1, str. 21—23.

Recenzent podkreśla, że udostępnienie tej książki czytelnikowi polskiemu wypełni poważną lukę w naszej literaturze technicznej. Przykładowo przytoczono opracowane przez autora tablice obrazujące: strukturę kosztów ogólnych w budownictwie, czynniki wpływające na wysokość tych kosztów oraz zależność kosztów ogólnych od podstawowych czynników budowy. Recenzent zwraca uwagę na konieczność przyspieszenia przez instytucje wydawnicze tłumaczeń szczególnie wartościowych radzieckich wydawnictw technicznych. (j)

1647. ★MOLCZANOW A. H., PIERIELMAN L. I.: **Chozjajstwiennyj rasczet w stroitielstwie i bankowskij kontrol.** Gosfinizdat, 1952. Rec. M. SOKOWNIN. Finansy i Kriedit 1953, nr 1, str. 93—94.

Recenzent wskazuje na niedociągnięcia książki, omawiającej rozliczenia bankowe i kontrolę bankową. M. in. zwraca uwagę na niewłaściwe ujęcie funkcji kontrolnej sprawowanej przez bank oraz na brak omówienia planu kapitałnych remontów. (k)

1648. **Przegląd dokumentacyjny organizacji i mechanizacji budownictwa.** (Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Naukowo-Technicznej IOMB) 1953, nr 1, 2. Dod. do mies. Prz. budowl. 1953, nr 1, str. 39—40; nr 2, str. 87—88.

Bibliografia adnotowana książek i artykułów w języku polskim i obcych. Klasyfikacja dziesiętna i działowa. (j)

1649. SIGUSCH F.: **Die Vorbereitung und Durchführung von Investitionsvorhaben.** Wirtschaft 1953, nr 2, str. 5.

Omówienie zakresu i trybu planowania inwestycji na r. 1953. Wyposażenie inwestycyjne. Wykonawstwo inwestycji. Zadania Banku Inwestycyjnego. (m)

1650. **Sowierszenstwowa' obszczestwiennyj kontrol nad stroitielstwom.** W Pomoszcz profsojuz. Aktiwu 1953, nr 4, str. 27—32.

Materiały z narady aktywu związkowego, poświęconej sposobom usunięcia błędów i podniesienia operatywności społecznej kontroli budownictwa. Materiały zbierają bogate doświadczenia radzieckich organizacji związkowych oraz wskazują na doniosłe znaczenie i zadania kontroli społecznej w walce o lepsze wyniki pracy w budownictwie. (s)

1651. URBAŃSKI C.: **Inwestycje niescentralizowane limitowe.** Biul. Banku Inw. 1953, nr 1, str. 1—5. (l)

Tryb planowania i zatwierdzania inwestycji niescentralizowanych limitowych. Źródła pokrycia inwestycji niescentralizowanych limitowych jednostek budżetowych, przedsiębiorstw na rozrachunku gospodarczym i spółdzielczości. (k)

1652. USPIENSKIJ W. W.: **Chozjajstwiennyj rasczet — moszczennoje sriedstwo bor'by za snizenje stolmosti stroitielstwa.** Gorodsk. Choz. Moskwy 1953, nr 2, str. 9—11.

Opierając się na analizie źródeł wysokich kosztów budownictwa w niektórych przedsiębiorstwach, autor uzasadnia konieczność szerokiego wprowadzenia rozrachunku wewnątrzzakładowego w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych. Wysuwa szereg konkretnych propozycji, dot. organizacji rozrachunku i objęcia nim wszystkich obiektów. (s)

1653. WRZESZCZYŃSKI E.: **O oszczędne budownictwo w spółdzielniach produkcyjnych.** Nowe Roln. 1953, nr 2, str. 59—62.

Wyeliminowanie w spółdzielniach prod. zleceniowego systemu robót i przeprowadzenie inwestycji systemem gospodarczym — środkiem uzyskiwania dużych oszczędności. Przykłady oszczędnego budownictwa w terenie oraz wskazówki, dotyczące sposobów osiągnięcia dalszych oszczędności. (j)

1654. ZAKRZEWSKI S.: **Nowe budownictwo mieszkaniowe w świetle doświadczeń użytkowników i gospodarujących.** M.asto 1953, nr 2, str. 14—17.

Krytyczna ocena zalet i wad nowego budownictwa mieszkaniowego. Trudności w dziedzinie organizacyjnej (administracji i eksploatacji). (j)

1655. ZWONSKIJ G. S.: **Wsiemierno uluczszat' ekonomiku w kapitalnom stroitielstwie.** Rybn. Choz. 1953, nr 2, str. 20—22.

Autor nakreśla drogi zmierzające do zapewnienia wyższego poziomu pracy w budownictwie inwestycyjnym w przemyśle rybnym. W szczególności omawia zadania w zakresie usprawnienia planowania, rachunkowości i kontroli oraz umacniania rozrachunku gospodarczego. (s)

Zob. po. 1492—1500, 1574, 1662, 1727.

PRZEMYSŁ MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

1656. CIEŚLIŃSKI W., SULIKOWSKI J., NIEWIADOMSKI J.: **Przelomowy rok przemysłu materiałów wiążących.** Cement 1953, nr 1, str. 1—4.

Zadania przemysłu cementowego w r. 1953. Plan postępu technicznego i plan inwestycyjny. Zadania przemysłu wapienniczego i gipsowego w r. 1953. (j)

1657. SZEMETYŁO S.: **Osiągnięcia współpracy polsko-radzieckiej w przemyśle ceramiki budowlanej.** Mater. budowl. 1953, nr 1, str. 4—7.

Znaczenie doświadczeń radzieckich dla prawidłowego i ekonomicznego projektowania nowych zakładów ceramicznych w Polsce Ludowej. Wyniki zastosowania w przemyśle polskim doświadczeń radzieckich. (j)

GÓRNICTWO

1658. **Aktualne zadania kopalnictwa rud nieżelaznych.** Gosp. Górn. 1953, nr 4, str. 7—9.

W związku z naradą aktywu przemysłu kopalnictwa rud nieżelaznych (7.II.1953) omówiono najważniejsze zadania przemysłu w zakresie prac inwestycyjnych, prac badawczo - poszukiwawczych, zagadnień kadrowych i gospodarki materiałowej. (j)

1659. **Beschluss des Politbüros des ZK der SED vom 3. Februar über die Verbesserung der Arbeit in der Steinkohlenproduktion.** Wirtschaft 1953, nr 7, str. 3.

Trzęś uchwały Biura Politycznego KC SED 3.II.1953 r. w sprawie usprawnienia pracy w górnictwie węglowym. (m)

1660. **BRZOWSKI O.: Organizacja przemysłu naftowego.** Nafta 1953, nr 1, str. 2—4.

Reorganizacja polskiego przemysłu naftowego, przeprowadzona zgodnie z zasadami koncentracji przemysłowej i jednolitego profilu produkcyjnego. (j)

1661. **CZERSKI A.: Kopalnictwo rud nieżelaznych na półmetku Planu 6-letniego.** Gosp. mater. 1953, nr 2, str. 9—10.

Osiągnięcia górnictwa rud nieżelaznych w pierwszej połowie Planu 6-letniego. (j)

1662. **GOELLER J.: Generalne wykonawstwo w budownictwie węglowym.** Gosp. Górn. 1953, nr 2, str. 6—9.

Ogólne zasady generalnego wykonawstwa i ich stosowanie w 1952 r. Zagadnienie generalnego wykonawstwa w budownictwie węglowym. (j)

1663. **HERSZDERFER S.: O niektórych zagadnieniach gospodarki materiałowej w resorcie górnictwa.** Gosp. Górn. 1953, nr 3, str. 12—17.

Styl pracy i organizacja komórek zaopatrzenia w górnictwie. Przeanalizowano zagadnienie gospodarki materiałowej w poszczególnych przemysłach resortu górnictwa oraz w odniesieniu do podstawowych artykułów zaopatrzenia. (j)

1664. **KRIEMIENA P. A.: Problema stroitelstwa glubokich szacht i ekonomika.** Ugol 1953, nr 1, str. 19—21.

Autor zajmuje się z punktu widzenia ekonomiki górnictwa zagadnieniem budowy głębokich szybów. Porównuje efektywność przeciętnych inwestycji przy budowie szybów typowych i głębokich. Wskazuje na sposoby obniżenia kosztów produkcji drogą pogłębienia kopalni. (g)

1665. **KUŹMICZ A.: Na drodze do pełnej mechanizacji wydobycia węgla w ZSRR.** Gosp. Górn. 1953, nr 2, str. 29—30.

Szybki wzrost wydobycia węgla w ZSRR — wynikiem wyposażenia kopalń radzieckich w nowoczesny sprzęt techniczny. Autor, wiceminister przemysłu węglowego ZSRR, omawia osiągnięcia górnictwa radzieckiego w dziedzinie mechanizacji i dalsze perspektywy jej rozwoju w związku z dyrektywami XIX Zjazdu KPZR. (j)

1666. **KUŹMICZ A. S.: Zadachi ugolnoj promyshlennosti w piatoy piatiletkie.** Ugol 1952, nr 1, str. 1—7.

Autor artykułu, zastępca ministra przemysłu węglowego, bilansuje dotychczasowe osiągnięcia górnictwa węglowego w ZSRR i szczegółowo omawia jego zadania w nowej pięcioletce. Przeprowadza wnikliwą analizę niedociągnięć hamujących wzrost produkcji i wskazuje na sposoby ich usunięcia. (g)

1667. **LASKOWSKI S.: Realizacja planu w przemyśle naftowym w roku 1952.** Nafta 1953, nr 2, str. 50—51.

Osiągnięcia przemysłu naftowego w r. 1952. Przyczyny niewykonania planu produkcji ropy i wiertniczego. Trudności na odcinku przeróbki ropy. (j)

1668. **Przegląd dokumentacyjny nafty.** (Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Instytutu Naftowego) 1953, nr 1, str. 1—4; nr 2, str. 5—8; Dod. do mies. Nafta 1953, nr 2, 4.

Bibliografia adnotowana książek i artykułów w języku polskim i obcych. Klasyfikacja dziesiętna i działowa. (j)

1669. **Przegląd dokumentacyjny górnictwa** (Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Górnictwa) 1953, nr 2, str. 5—8; nr 3, str. 9—12; nr 4, str. 13—16. Dod. do mies. Prz. górn. 1953, nr 2, 3, 4.

Bibliografia adnotowana książek i artykułów w języku polskim i obcych. Klasyfikacja dziesiętna i działowa. (j)

1670. **SOBIŁŁO J.: Przemysł naftowy w świetle przemówienia Tow. Bolesława Bieruta na spotkaniu z aktywem przemysłu węglowego.** Nafta 1953, nr 3, str. 77—79.

Krytyczna analiza dotychczasowych niedociągnięć i trudności przemysłu naftowego (m. in. niewykonanie planowanego wydobycia ropy w r. 1952). W oparciu o wskazania Prezesa Rady Ministrów sprezyowano podstawowe zadania przemysłu naftowego w r. 1953. (j)

1671. **Szybciej wykorzystywać fundusz zakładowy w kopalniach.** Życie gosp. 1953, nr 10—11, str. 331—332.

Artykuł wskazuje na doniosłe znaczenie funduszu zakładowego dla polepszenia warunków bytowych pracowników. Na przykładzie kilku kopalń omawia rozmaite możliwości szybkiego wykorzystywania funduszu zakładowego. (s)

1672. **ULIANOW I. A.: Za wypolnienie diriektiw partji w oblasti uluczszzenia kaczestwa uglej.** Ugol 1953, nr 2, str. 1—3.

Sposoby zapewnijające realizację dyrektyw XIX Zjazdu w zakresie poprawy jakości wydobywanego węgla. Znaczenie dalszej automatyzacji i mechanizacji produkcji. (g)

Zob. poz. 1335, 1432, 1437, 1556.

ENERGETYKA

1673. **★K istorji plana elektryfikacji Sowietskoj Strany.** Sbornik dokumentow i materialow 1918-1920 gg. pod ried. I. A. Gładkowa. 1952. Gospolitzdat, s. 590, 2 nlb.

Zbiór zawiera materiały archiwalne (w większości publikowane po raz pierwszy) oświetlające historię opracowania i wprowadzenia w życie planu elektryfikacji kraju w pierwszych latach po Rewolucji Paźdz. Materiały są ujęte w 4 rozdziały tematyczne, poświęcone kolejno: pierwszemu projektom elektryfikacji kraju i poszczególnych rejonów, pracom Komisji GOELRO oraz terenowej realizacji planów elektr. Wszystkie rozdziały, jak i cały zbiór, zaopatrzone są we wstępy, dające uogólnienie i oświetlenie teoretyczne zawartych w zbiorze materiałów. W ramach rozdziałów dokumenty są ujęte w grupy zagadnieniowe i uporządkowane chronologicznie. (s)

1674. **KROUPA W.: Nowa organizace ministerstwa paliw a energetiki.** Uhl 1953, nr 2, str. 33—34.

Reorganizacja i podział czechosł. ministerstwa paliw i energetyki. Uzasadnienie reorganizacji. Utworzenie ministerstwa paliw umożliwi usprawnienie kierownictwa tym działom przemysłu. Nowe komórki organizacyjne w ministerstwie paliw. (c)

1675. **Oczierednyje zadachi po ekonomji eniergji.** Promyszl. Enierg. 1953, nr 1, str. 1—3.

Dyrektywy piątego planu pięcioletniego w ZSRR w dziedzinie oszczędności energii elektrycznej. (g)

1676. **RAKOWSKI M., ZIÓŁKOWSKI E.: Elektryfikacja kraju a produkcja paliw.** Gosp. plan. 1953, nr 3, str. 26—33.

Autorzy wykazują niebezpieczeństwo powstania dysproporcji między nienadążającą produkcją paliw a szybkim tempem rozwoju przemysłu socjalistycznego w okresie dalszych planów pięcioletnich (1955-1970). Powszechna elektryfikacja kraju zmniejszając zużycie paliw pozwala osiągnąć znaczne oszczędności i zapewnia pełny rozwój socjalistycznej produkcji przemysłowej. (g)

1677. SZCZEDRIN M.: **Razwitię topliwnoy bazy narodno chozajstwa SSSR w piatoy piatiletke.** Plan. Choz. 1952, nr 6, str. 48—59.

Charakterystyka zadań, wysuniętych przez piątą pięcioletkę, w dziedzinie dalszej rozbudowy przemysłów paliw stałych i płynnych, w szczególności przemysłu węglowego i naftowego. Przegląd głównych problemów ekonomicznych i organizacyjnych związanych z rozwojem tych gałęzi przemysłu. (s)

1678. SZEWCZIK A.: **Perspektivni planowani w energetice.** Energetika 1953, nr 2, str. 41—45.

Znaczenie i konieczność pespektywicznego planowania w przemyśle energetycznym. Sposób planowania z uwzględnieniem zasad gospodarki socjalistycznej. Tablice i formularze stosowane w energetyce czechosł. (c)

Zob. poz. 1359.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY

1679. NIESIOŁOWSKI M.: **Bilans wykonania trzech lat Planu 6-letniego w przemyśle chemicznym.** Przem. chem. 1953, nr 2, str. 47—50.

Krótki bilans osiągnięć i braków przemysłu chemicznego w pierwszej połowie Planu 6-letniego. Dane, dotyczące wzrostu produkcji w tym okresie. Analiza wykonania planów przez przemysł chemiczny w zakresie produkcji podstawowych artykułów (wyrobów podstawowych o charakterze surowcowym, nawozów sztucznych, środków leczniczych, artykułów zaopatrzenia przemysłu włókienniczego, artykułów technicznych, ogumienia i paliw syntetycznych, papieru). (j)

1680. NIESZPOREK R.: **O zadaniach przemysłu kokschemicznego.** Gosp. Górn. 1953, nr 3, str. 8—12.

Przemówienie wygłoszone na naradzie programowej w styczniu 1953 r. Minister Górnictwa dokonał krytycznej oceny pracy zakładów w r. 1952 wskazując m. in. na następujące braki: wykonanie planu przemysłu tylko w 98,8%, niedociągnięcia w dziedzinie gosp. remontowej i brak rytmiczności w produkcji, trudności na odcinku inwestycji, niedociągnięcia w dziedzinie szkolenia i wysuwania nowych kadr. Szczegółowo omówił zadania produkcyjno-techniczne przemysłu w r. 1953, zagadnienia organizacyjne podkreślając m. in. konieczność wzmocnienia zasady jednoosobowego kierownictwa i rozszerzenia współzawodnictwa socjalistycznego. (j)

PRZEMYSŁ CIĘŻKI

1681. ADAMEK R.: **Wie sparten Betriebe des Maschinenbaus Umlaufmittel ein?** Finanzwirtschaft 1953, nr 4, str. 201—202.

Osiągnięcia niektórych przedsiębiorstw budowy maszyn w NRD w zakresie oszczędności środków obrotowych. (k)

1682. FRYMAR J.: **Uwagi odnośnie budowy planu produkcji w bazach remontowych.** Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 52—53.

Autor polemizuje z niektórymi tezami artykułu „Planowanie produkcji w warsztatach remontowych maszyn i sprzętu“ (Gosp. plan. 1952, nr 10). Podkreśla konieczność oparcia planowania produkcji na właściwej dokumentacji technicznej. Podaje również własne wzory sporządzania planów. (g)

1683. GRYKSZTAS W.: **Hutnictwo radzieckie w świetle materiałów XIX Zjazdu KPZR.** Wiad. hutn. 1953, nr 2, str. 1—3.

Osiągnięcia hutnictwa radzieckiego w świetle wygłoszonych na XIX Zjeździe KPZR referatów G. Malenkowa i M. Saburowa. (j)

1684. IWAŃSKI T.: **Próba ekonomicznej oceny realizacji planu CZPH w r. 1952.** Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 26—32.

Autor analizuje stopień wykonania planu w przemyśle hutniczym. Szczegółowo zajmuje się przyczynami obniżenia się poziomu pracy i niewykonania planu obniżki kosztów własnych. Wskazuje na konieczność pełnego wprowadzenia w życie wewnętrzny rachunku gospodarczego. (g)

1685. ★JURIEW N. W.: **Tlehpromfinplan maszynostroitel'noy zawoda.** Moskwa 1952, Maszgis, s. 309, 3 nlb.

Książka omawia wyczerpująco techniczno-przemysłowo-finansowy plan przedsiębiorstw budowy maszyn. Autor charakteryzuje, na podstawie szeregu przykładów i tablic, poszczególne plany (np. plan produkcji, plan kosztów własnych, plan finansowy i in.) wchodzące w skład techniczno-przemysłowo-finansowego planu przedsiębiorstw działających na zasadzie rozrachunku gospodarczego. (k)

1686. KOBR J.: **Zkuszenosti statni arbitraže s uzawiranim hospodarzkych smluv o dodawkach hutnich wyrobku.** Plan. Hosp. 1953, nr 2, str. 118—128.

Doświadczenia czechosł. arbitrażu państwowego przy zawieraniu umów gospodarczych o dostawę wyrobów hutniczych. (c)

1687. **Przegląd dokumentacyjny hutnictwa.** (Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Instytutów Ministerstwa Hutnictwa). 1953, nr 2, str. 5—8; nr 3, str. 9—12; nr 4, str. 13—16. Dod. do mies. Hutnik 1953, nr 2, 3, 4.

Bibliografia adnotowana książek i artykułów z czasopism w języku polskim i obcych. Klasyfikacja dziesiętna i działowa. (j)

1688. REINHARDT R.: **Zum Produktionsprogramm der Landmaschinen-industrie.** Wirtschaft 1953, nr 2, str. 4.

Krytyczna analiza osiągnięć przemysłu NRD w l. 1951—52 na odcinku budowy maszyn rolniczych. Konieczność — współmiernego z rozwojem rolnictwa — rozwoju budowy maszyn rolniczych. (m)

1689. ROLINEK K.: **Planowani rozwoje a specialisace zawodu težkeho strojirenstwi.** Strojir. 1953, nr 2, str. 137—143.

Artykuł na temat planowania rozwoju i specjalizacji przedsiębiorstw budowy maszyn ciężkich. Znaczenie specjalizacji produkcji i kooperacji przedsiębiorstw. Specjalizacja w gospodarce kapit. i socjalist. Specjalizacja wg wyrobów gotowych, części maszyn i wg faz produkcji. Elementy planowania specjalizacji. Specyfika czechosł. przemysłu budowy maszyn ciężkich. Kooperacja. (c)

1690. ROZANOW A. N.: **Normatiwnyj mletod uczeła izdierżek prozvodstva.** Awtom. traktornaja Promyszl. 1953, nr 3, str. 1—2.

Metoda normatywna w ewidencjonowaniu nakładów produkcyjnych w przedsiębiorstwach przemysłu samochodowego i traktorowego. Zastosowanie tej metody przy kalkulacji kosztów własnych produkcji. Przykłady liczbowe rozwiązań głównych zagadnień. (s)

1691. RURĄŃSKI S.: **Krajowa Narada Remontowa.** Wiad. hutn. 1953, nr 1, str. 14—17.

Omówienie referatu, wygłoszonego na Sekcji Hutniczej, zawierającego krytyczną ocenę błędów i niedociągnięć gospodarki konserwacyjno-remontowej w hutnictwie oraz omówienie możliwości ich usunięcia. (j)

1692. RYLKE A.: **Przemysł okrętowy a program Frontu Narodowego.** Techn. Gosp. mors. 1953, nr 3, str. 116—117.

W związku z ramowymi zadaniami, wypływającymi dla przemysłu okrętowego z założeń programu Frontu Narodowego, podkreślono konieczność ścisłego zharmonizowania prac przemysłu budownictwa okrętowego i jego powiązania z innymi odcinkami gospodarki morskiej, głównie w zakresie szkolenia nowych kadr morskich — inżynierskich, ekonomicznych i żeglarskich. (j)

1693. TOMASZEK P.: **Ukoly mǐstru w podnicich MTS.** Strojir. 1953, nr 2, str. 148—152.

Zadania majstrów w przedsiębiorstwach przemysłu budowy maszyn ciężkich. Stanowisko majstrów, ich zadania i kompetencje, w szczególności na odcinku wykonywania i przekraczania planów produkcyjnych. Sprawa materialnego zabezpieczenia majstrów w czechosł. przemyśle budowy maszyn ciężkich. (c)

1694. TYMIENIECKI A.: **Zadania roku 1953.** Motoryz. 1953, nr 1, str. 2.

Zadania przemysłu motoryzacyjnego w r. 1953 w zakresie obniżki kosztów własnych produkcji i stosowania nowych zdobyczy techniki. (j)

1695. TYMOWSKI J.: **Konferencja partyjno-techniczna w Zakładach Mechanicznych „Ursus“.** Techn. motoryz. 1953, nr 1, str. 5—6.

Konferencja partyjno-techniczna (9.XI.1952) jako nowa forma walki o pełne wykonanie planu przedsiębiorstwa. (j)

1696. ★ **Walka o postęp techniczny w przemyśle ciężkim.** Warszawa 1953. Wyd. Związk. CRZZ, s. 40.

Broszura popularyzująca racjonalizatorstwo i współzawodnictwo pracy, jako podstawowe czynniki w walce o postęp techniczny w przemyśle ciężkim. Szczególną uwagę zwrócono na osiągnięcia ZSRR w dziedzinie postępu technicznego, podkreślając konieczność pełnego wykorzystania tych doświadczeń. Podkreślono m. in. konieczność pełnego wykorzystania nowej techniki, lepszego wykorzystania rezerw produkcyjnych, wprowadzenia mechanizacji procesów pracy, wprowadzenia przodującej technologii dla uzyskania oszczędności materiałowych. (j)

Zob. poz. 1336, 1359, 1413, 1558, 1563, 1565, 1837, 1842, 1898.

PRZEMYSŁ LEKKI

1697. BERGER K.: **Arbeitseinsatzplanung in den Staatlichen Forstwirtschaftsbetrieben (Formularentwicklung).** Wald 1953, nr 2, str. 50—51.

Omówienie trybu opracowywania planu wewnątrzzakładowego przez przedsiębiorstwa przemysłu lekkiego NRD. (m)

1698. BOROWOJ W. Ja.: **Lesnaja promyslnost' jewropiejskich stran narodnoj diemokratii na putjach socjalistyczeskowo pleriestrojtwa.** Lesn. Promyszl. 1953, nr 1, str. 30—31.

Autor przedstawia przebieg socjalistycznej rekonstrukcji przemysłu drzewnego w europejskich krajach demokracji ludowej. Wykazuje, że rekonstrukcja, usuwając pozostałość kapitalizmu — zafocowanie techniczne, zapewnia dalszy wspaniały rozwój przemysłu drzewnego. (g)

1699. **Dieriewoobrabatywajuszczaja promyslnost'.** Bolsz. Sow. Enc. izd, 2, t. 14, str. 67—70.

Przemysł wyrobów drewnianych w ZSRR. Jego zakres, rozwój, lokalizacja i organizacja. Metody walki o wzrost wydajności pracy. Rozwój tej gałęzi przemysłu w krajach dem. lud. Charaktery-

styka ciężkiej sytuacji tego przemysłu w krajach kapitalistycznych. (s)

1700. JABŁOŃSKA M.: **Planowanie wykonawcze w zakładach przemysłu odzieżowego.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 2, str. 60—65.

Doświadczenia organizacyjne z zakresu wprowadzenia planowania wykonawczego w przemyśle odzieżowym. Omówiono, opracowaną przez zespół organizatorów powołany przez MPL, nową dokumentację w zakresie planowania wewnątrzzakładowego, a w szczególności dokumentację, dotyczącą procesów przebiegu produkcji. (j)

1701. KLÖHN R.: **Entwickelt neue Arbeitsmethoden zur Einsparung von Rohholz.** Wald 1953, nr 1, str. 4—5.

Wytyczne dla prowadzenia oszczędnej gospodarki surowcem drzewnym w NRD. (m)

1702. ★ **KOZŁOWSKI J., LIBISZOWSKI S.: Ekonomika przemysłu papierniczego.** Warszawa 1953. Polgos, s. 146.

Popularnie opracowana broszura, omawiająca podstawowe zagadnienia, dotyczące rozwoju i organizacji przemysłu papierniczego. M. in. omówione są zagadnienia, dotyczące organizacji produkcji, zaopatrzenia i zbytu, transportu, zatrudnienia, finansów i planowania wewnątrzzakładowego w przedsiębiorstwach papierniczych. (j)

1703. KRAMARZ A.: **Zagadnienie organizacji produkcji potokowej w szwalniach zakładów odzieżowych.** Ekon. Org. Pracy. 1953, nr 2, str. 50—59.

Porównanie systemu produkcji potokowej na przenośniku ruchomym oraz systemu synchro, stosowanych w zakładach przemysłu odzieżowego. W oparciu o badania przeprowadzone w terenie zanalizowano obydwa systemy i wykazano zarówno ich zalety, jak i wady. (j)

1704. KREISBERG J.: **Zasady planowania zużycia drewna w ZSRR.** Gosp. mater. 1953, nr 5, str. 124—129.

Na podstawie książki G. Benesowa „Planowanie zużycia drewna w gospodarce narodowej ZSRR“ (Moskwa 1951 Gosplanizdat) autor zaznajamia czytelnika z doświadczeniami radzieckimi w zakresie gospodarowania drewnem. (j)

1705. LANTAY A.: **Zwysit kwalitu wyroby — doleżita uloha podnikow liahkego prumyslu.** Plan Hosp. 1953, nr 2, str. 75—83.

Problem podniesienia jakości produkcji w przemyśle lekkim. Uchwała partii i rządu w sprawie jakości produkcji czechosł. przemysłu bawełnianego. Zastosowanie metody Czutkicha w przemyśle czechosł. Wprowadzenie i przestrzeganie dyscypliny technologicznej. (c)

1706. LASOCKI S.: **Realizacja zasady jednoosobowego kierownictwa w przemyśle artykułów skórzanym.** Prz. skór. 1953, nr 2, str. 31—35.

Znaczenie wprowadzenia zasady jednoosobowego kierownictwa dla przemysłu skórzanego. Przebieg realizacji zasady jednoosobowego kierownictwa, stan aktualny planowania wewnątrzzakładowego, organizacji produkcji i rozrachunku gospodarczego w przedsiębiorstwach przemysłu skórzanego. (j)

1707. ŁUŻNICKI J.: **Przemysł graficzny u progu czwartego roku Planu 6-letniego.** Poligr. 1953, nr 1, str. 1—2.

Osiągnięcia i braki przemysłu graficznego w realizacji planu w r. 1952. Wytyczne, dot. mobilizacji do wykonania zadań planowych w r. 1953. (j)

1708. **Przegląd dokumentacyjny elektrotechniki.** (Opracowany przez Ośrodek Dokumentacji Elektrotechniki) 1953, nr 1, str. 1—4; nr 2, str. 5—8; nr 3, str. 9—12, Dod. do mies. Prz. elektrot, 1953, nr 1, 2, 3.

Bibliografia adnotowana książek i artykułów w języku polskim i obcych. Klasyfikacja dziesiętna i działowa. (j)

1709. **Przegląd bibliograficzny włókiennictwa.** (Oprac. przez Dział Dokumentacji Naukowo-Technicznej Instytutu Włókiennictwa) 1953, nr 2, str. 3—4; nr 3, str. 5—6. Dod. do mies. Przem. włókien. 1953, nr 2, 3.

Bibliografia adnotowana książek i artykułów z czasopism w języku polskim i obcych. Klasyfikacja dziesiętna i działowa. (j)

1710. **Przegląd dokumentacyjny ceramiki szlachetnej i szkła.** (Oprac. przez Dział Dokumentacji Naukowo-Technicznej Instytutu Technologii Krzemianów) 1953, nr 2, str. 1—2. Dod. do mies. Szkło i Ceram. 1953, nr 4.

Bibliografia adnotowana książek i artykułów w języku polskim i obcych. Klasyfikacja dziesiętna i działowa. (j)

1711. **SIENCZUROW K.: Rynek lesnych i celulozno-bumaznych towarów kapitalistycznych stran.** Wniesz. Torg. 1953, nr 1, str. 22—28.

Autor omawia sytuację w l. 1950—1952 na rynku drewna i towarów celulozowo-papierniczych w krajach kapitalistycznych. Wykazuje narastanie objawów kryzysu w następstwie ekspansyjnej polityki St. Zjedn. i militarystyki gospodarki narodowej poszczególnych krajów kapitalistycznych. Omówienie uzupełniają liczne zestawienia statystyczne. (g)

1712. **Węgierski przemysł włókienniczy.** Przem. włókien. 1953, nr 3, str. 98—99.

Rys historyczny węgierskiego przemysłu włókienniczego. Osiągnięcia przemysłu włókienniczego w Węgierskiej Republice Ludowej. Szybki rozwój przemysł ten zawdzięcza wprowadzeniu metod gospodarki planowej, rozbudowie krajowej bazy surowcowej, stosowaniu radzieckich metod pracy i stale pogłębiającej się współpracy między naukowcami a robotnikami i personelem technicznym zakładów. (j)

1713. **WLK J.: Jak uplatnijuji metodu ing Kowalowa w Upolenu.** Zleps. a Wynal. 1953, nr 4, str. 111—112.

Szczegółowy opis instruktarzu, sporządzonego wg metody inż. Kowalowa, stosowanego w czechosł. przemyśle włókien łykowych dla automatycznych krosien Roschera. Liczne ryciny i szkice. (c)

1714. **ZIELIŃSKI W.: Drogi rozwoju przemysłu wapienniczego.** Cement. 1953, nr 3, str. 46—50.

Zadania planowe przemysłu wapienniczego, związane z koniecznością zlikwidowania w naszej gospodarce deficytu wapna. Aktualny stan produkcji. Potrzeba zwiększenia wydajności istniejących zakładów; rozbudowy kamieniołomów i mechanizacji pracy w kamieniołomach, w związku z budowaniem nowych zakładów — określenia mocy i wielkości zakładu typowego, stworzenia samodzielnego instytutu technologii wapna. (j)

1715. **Znaczenie warunków organizacyjno-technicznych w przedsiębiorstwie włókienniczym.** Przem. włókien. 1953, nr 3, str. 67—70.

Kształtowanie się warunków organizacyjno-technicznych w przemyśle włókienniczym na obecnym etapie jego rozwoju. Niektóre błędy popełniane przez przedsiębiorstwa w zakresie planu organizacyjno-technicznego. Znaczenie poszczególnych czynników, wpływających na kształtowanie się warunków organizacyjno-technicznych przedsiębiorstwa włókienniczego. (j)

Zob. poz. 1550, 1799, 1901.

PRZEMYSŁ ROLNY I SPOŻYWCZY

1716. **DOBRYŹYCKI J.: O właściwe normatywy zapasów w przemyśle sezonowym.** Gosp. mater. 1953, nr 4, str. 113—114.

Autor, opierając się na cykliczności produkcji w przemyśle cukrowniczym, udowadnia konieczność ustalania w poszczególnych kwartałach różnych wskaźników zapasów materiałowych. (j)

1717. **GURNIK A.: Mechanizacja w przemyśle rolnym i spożywczym.** Przem. rolny 1953, nr 3, str. 93—98.

Zagadnienie mechanizacji w poszczególnych gałęziach przemysłu rolno-spożywczego. Znaczenie polityczno-ekonomiczne mechanizacji. Krytyczna analiza stanu aktualnego. Wytyczne w zakresie ustalania planu mechanizacji. (j)

1718. **HOFFMAN M.: Rozwój bazy surowcowej podstawowym warunkiem wykonania planu przemysłu cukrowniczego.** Gaz. cukr. 1953, nr 3, str. 51—54.

Dotychczasowe osiągnięcia. Znaczenie akcji kontraktacyjnej. Warunki nowych umów kontraktowych z plantatorami. Usprawnienie organizacji i podniesienie kwalifikacji służby plantacyjnej oraz planowe jej wykorzystanie, zwiększenie opieki nad plantatorami i dalsza mechanizacja upraw — warunkami wykonania planu kontraktacji bu-raka cukrowego w r. 1953. (j)

1719. **KUC A.: O właściwe przygotowanie realizacji zadań inwestycyjnych przemysłu mleczarskiego w 1953 roku.** Prz. mlecz. 1953, nr 2, str. 24—27. (j)

1720. **MIELNIKOW P. I.: Osnownyje zadaczi, stojaszczije pieried rybnaj promyszlennostju w 1953 g.** Rybn. Choz. 1953, nr 1, str. 22—25.

Omówienie zadań przemysłu rybnego ZSRR w zakresie umacniania rozrachunku gospodarczego oraz wykorzystania rezerw obniżki kosztów własnych. (s)

1721. **PILICHOWSKI C.: O pełny system planowania w morskim przemyśle rybnym.** Gcsp. plan. 1953, nr 3, str. 33—39

Autor analizuje braki dotychczasowej praktyki sporządzania planów morskiego przemysłu rybnego. Wykazuje, że dopiero normy planu 1953 r. odpowiadają wymogom prawa planowego, proporcjonalnego rozwoju. (g)

1722. **PLEWKO W.: Gospodarka remontowa w przemyśle spożywczym.** Przem. rolny 1953, nr 2, str. 41—45.

Analiza aktualnej sytuacji na odcinku gospodarki remontowej w przemyśle spożywczym. Główne niedociągnięcia organizacyjne. Możliwości usunięcia tych niedociągnięć. (j)

1723. **Przegląd dokumentacyjny przemysłu rolnego i spożywczego.** (Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Gł. Instytutu Przem. Rolnego i Spoż.) 1953, nr 2, 3. Dod. do mies. Przem. rolny 1953, nr 2, str. 79—80; nr 3, str. 117—120.

Bibliografia adnotowana książek i artykułów w języku polskim i obcych. Klasyfikacja dziesiętna i działowa. (j)

1724. **Razwítje sacharnoj promyszlennosti w piatjoj piatiletkie.** Sacharn. Promyszl. 1953, nr 1, str. 1—4.

Charakterystyka planowanego rozwoju przemysłu cukrowniczego w piątej pięcioletce. Podkreślenie znaczenia mechanizacji produkcji oraz konieczności dalszej walki o obniżenie kosztów własnych produkcji jako głównych czynników, warunkujących pełną realizację planu. (g)

1725. **TARAJEWA M.: Riezierwy powyszenja proizwoditelnosti truda w masłodielnoj promyszlennosti.** Mołocz. Promyszl. 1953, nr 2, str. 5—8.

Autorka analizuje działalność dobrze i źle pracujących zjednoczeń maślarskich. Na tej podstawie wykazuje istnienie licznych rezerw, umożliwiających dalszy poważny wzrost wydajności pracy w przemyśle maślarskim. (g)

1726. **TRETIK A.: Dystrybucja ryb świeżych i wędzonych w 1952 roku w nowych formach organizacyjnych.** Gosp. rybna 1953, nr 2, str. 1314. (j)

1727. **ZAWADZKI J.: Ekonomiczne podstawy programu inwestycyjnego.** Prz. mlecz. 1953, nr 3, str. 1—6. Zagadnienie lokalizacji przedsiębiorstw przemysłu mleczarskiego, zaopatrujących największe

ośrodki konsumcyjne. Omówiono m. in.: sposoby skrócenia drogi produktów; wytyczne dla szczegółowego opracowania zagadnienia lokalizacji. (Artykuł dyskusyjny). (j)

Zob. poz. 1430.

DROBNA WYTWÓRCZOŚĆ I RZEMIOSŁO

1728. DMOWSKI P.: **Drobny przemysł uspołeczniony w IV kwartale 1952 roku.** Drobna Wytwórcz. 1953, nr 2, str. 2—3.

Osiągnięcia przemysłu drobnego w IV kwartale 1952 r.: wykonanie planu produkcji, znaczny, w porównaniu z III kwartałem, wzrost wartości produkcji w cenach bieżących oraz poprawa sytuacji na odcinku wykonania planu asortymentowego. (j)

1729. ZELICKI P.: **Niektóre uwagi na tle działalności spółdzielczości pracy w roku 1952.** Drobna Wytwórcz. 1953, nr 3, str. 11—16.

Analiza działalności spółdzielczości pracy w r. 1952. Zmiany w strukturze branżowej, Wykonanie planu produkcji i planu asortymentowego. Zagadnienie zaopatrzenia. Rozwój sieci punktów usługowych. Zadania spółdzielczości pracy na r. 1953 na odcinkach: planowania, zaopatrzenia i usług. (j)

1730. ŻEBROWSKI A.: **Przemysł drobny w czwartym roku Planu Sześcioletniego.** Drobna Wytwórcz. 1953, nr 3, str. 1—11.

Wyczerpująca, krytyczna analiza wyników wykonania planu przemysłu drobnego w r. 1952 (m. in. osiągnięć i przyczyn niedociągnięć w realizacji planu). Przegląd węzłowych zadań w związku z planem na r. 1953 oraz omówienie środków zapewniających pełne wykonanie tych zadań. (j)

1731. ŻEBROWSKI A.: **Rady Narodowe w walce o wykonanie zadań przemysłu terenowego w 1953 r.** Rada nar. 1953, nr 7, str. 3—7.

Wskazania, dotyczące zadań rad narodowych w r. 1953 w zakresie kierowania przemysłem terenowym i nadzoru nad przemysłem spółdzielczym. (j)

XIV ROLNICTWO I LEŚNICTWO

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1732. ABROSIMOW M.: **Marksistowsko - lenińska nauka o wyższości wielkiej produkcji w rolnictwie.** (Tłum. z czas. Socjalist. sielsk. Choz. 1952, nr 8). Nowe Roln. 1953, nr 2, str. 104—120. (j) Zob. poz. 2943 z 1952 r.

1733. CZARNECKI W.: **Tereny żywicielskie strefy podmiejskiej.** Miasto 1953, nr 2, str. 21—24.

Artykuł zawiera ciekawy materiał dyskusyjny, dotyczący niewystarczająco jeszcze opracowanego u nas zagadnienia planowania strefy podmiejskiej. Omówiono metody obliczania powierzchni terenów hodowlanych i terenów produkcji ogrodniczej (sadownictwo i warzywnictwo), potrzebnych dla żywienia miasta. Podano wytyczne planowania podmiejskich terenów żywicielskich. (j)

1734. **Diekriet o ziemi.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 616—618.

Omówienie treści i znaczenia historycznego pierwszej radzieckiej ustawy, dot. stosunków rolnych — Dekretu o ziemi z r. 1917. Dekret ten realizował proletariacką nacjonalizację ziemi, stworzył podstawy radzieckiego ustroju rolnego i dalszej, socjalistycznej przebudowy rolnictwa. (s)

1735. **Dierlewnja.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 57—65.

W kolejnych rozdziałach znajdujemy: historię powstania wsi i jej rozwoju przed okresem kapitalizmu, charakterystykę położenia wsi i stosunków wiejskich w kapitalizmie, oświetlenie stosunków na wsi rosyjskiej przed Rewolucją, omówienie socjalistycznej przebudowy wsi oraz zasadniczej zmiany warunków życia na wsi w ZSRR, a także perspektyw dalszego rozwoju, wreszcie charakterystykę stosunków wiejskich i ich przeobrażenia w krajach demokracji ludowej. Artykuł zawiera m. in. zarys historyczny rozwoju przeciwieństwa między miastem a wsią, omawia drogi likwidacji tego przeciwieństwa w socjalizmie oraz drogi zniesienia istotnych różnic między nimi na etapie przechodzenia do komunizmu. (s)

1736. GOLUBKOW P.: **Woprosy razwtlja sielskowo chozjajstwa SSSR w piatój stalinskoj piatiletkie.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 2, str. 41—56.

Przegląd głównych zagadnień ekonomiki rolnictwa radzieckiego, związanych z zadaniami piątej pię-

ciolatki. Drogi walki o maksymalną efektywność inwestycji w rolnictwie. Nowa technika jako główne źródło wzrostu produkcji rolnej i hodowlanej. Inne rezerwy dalszego szybkiego wzrostu urodzajności. Znaczenie doświadczeń radzieckich dla krajów demokracji ludowej. (s)

1737. ILIN M.: **Leniński kooperatylwnyj plan.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 1, str. 91—107.

Artykuł konsultacyjny, napisany w 30-lecie ogłoszenia pracy W. I. Lenina „O kooperacji“, charakteryzuje leniński plan uspołecznienia wsi jako jedyną drogę zbudowania socjalizmu w rolnictwie. Autor wskazuje na ogromny wkład J. W. Stalina, który przez opracowanie teorii kolektywizacji rolnictwa twórczo rozwinął leniński plan spółdzielczy. (g)

1738. JARMUCHAMIETOW A. I.: **Wlianie lesnych pasos na urozaj.** Les i Stiep. 1953, nr 1, str. 40—41.

Autor omawia wpływ leśnych pasów ochronnych na urodzajność gleby. Zajmuje się niektórymi zagadnieniami efektywności inwestycji w zakresie zalesiania. (g)

1739. KOZIN Ja.: **Stroitelstwo siewleró-krymskowo kanała i razwtije sielskowo chozjajstwa.** Kołchozn. Proizw. 1953, nr 2, str. 3—5.

Znaczenie nowej budowli komunizmu — kanału północno-krymskiego dla dalszego rozwoju gospodarki rolnej. Wskazanie na szerokie możliwości rozbudowy systemu zraszającego i związany z tym wzrost produkcji kołchozowej. (g)

1740. ★KUROPATKIN A.: **Zagadnienie ekonomiki pracy w rolnictwie ZSRR.** Tłum. z ros. Warszawa 1953. PWRiL, s. 340.

Po omówieniu zasadniczych przyczyn zacofania i niewolniczych stosunków pracy w rolnictwie w ustroju kapitalistycznym, autor przeciwstawia rolnictwu kapitalistycznemu osiągnięcia rolnictwa ZSRR. Wszelkstronnie oświetla proces przekształcania indywidualnej gospodarki rolnej w gospodarkę kolektywną, zag. postępu technicznego w rolnictwie radzieckim, znaczenie radzieckiej agrobiologii dla rozwoju rolnictwa, zasady socjalistycznej organizacji pracy w kołchozach, stały wzrost wyszkolenia fachowego kadr w rolnictwie oraz wzrost stopy życiowej chłopów radzieckich. (j)

1741. md.: **Znaczenie kontraktacji dla zwiększenia towarowości produkcji rolnej.** Życie gosp. 1953, nr 13, str. 402—403. (s)

1742. ★ **O socjalistyczną przebudowę wsi.** Warszawa 1953, KC PZPR, s. 106.

Uchwały i instrukcje Komitetu Centralnego PZPR z l. 1949—52, dotyczące zagadnień socjalistycznej przebudowy wsi w Polsce. (s)

1743. **O socjalistyczne przeobrażenie wsi polskiej.** Wiedza i Życie 1953, nr 4, str. 230—233.

Zwięźle podsumowanie naszych dotychczasowych osiągnięć w dziedzinie rozwoju spółdzielczości produkcyjnej. Artykuł uzupełniają obszerne fragmenty referatów B. Bieruta i Z. Nowaka, wygłoszonych na I Krajowym Zjeździe Spółdzielczości Produkcyjnej. (g)

1744. ★ **Proti falesznym burżuaznym teoriim w ziemiełskie ekonomice.** Praha 1953. Statni Naklad. Zemiełskie Literatry, s. 138.

Zbiór materiałów z I naukowej konferencji czechosł. ekonomistów z lipca 1952, poświęconej aktualnej problematyce czechosł. gospodarki rolnej. Zdemaskowanie fałszywych burżuazyjnych teorii w ekonomice rolnej. Drogi rozwojowe socjalistycznej gospodarki rolnej. Wykorzystywanie doświadczeń radzieckich. (c)

1745. PUGOWKIN G.: **Partja Lenina-Stalina — organizator massowowo dwiżenja za kollektiwizaciju sielskowo chozjajstwa w SSSR.** Wopr. Istorji 1952, nr 12, str. 18—47.

Artykuł napisany z okazji 25 rocznicy XV Zjazdu WKP(b), stanowiącego przełom w dziejach socjalistycznej przebudowy wsi w ZSRR. Omawiając początek i rozwój masowego ruchu kolchozowego autor podkreśla rolę partii jako organizatora i kierownika walki o jego przygotowanie i przebieg. (ch)

1746. ★ **ROMANCZENKO A.: O socjalistycznej przebudowie rolnictwa w ZSRR.** Warszawa 1953, Wiedza Powszechna, s. 62, 1 nlb.

Plan spółdzielczy Lenina-Stalina i jego realizacja w Zw. Radzieckim. Historyczne znaczenie zwycięstwa ustroju kolchozowego w Zw. Radzieckim. (ch)

1747. **SLUŻEWSKI A.: Wpływ zmniejszania się zasobów wodnych na rolnictwo w Polsce.** Gosp. wodna 1953, nr 2, str. 42—48.

Czynnik wpływający na kontynentalizację naszego klimatu i zmniejszanie się zasobów wodnych gleb i powietrza. Wpływ tych zjawisk na rolnictwo. Stan badań naukowych w tej dziedzinie. Wnioski dla polityki melioracyjnej. (Skrót referatu wygłoszonego na III Krajowym Naukowo-Technicznym Zjeździe Wodno-Melioracyjnym w Warszawie, w dn. 11.XII.1952 r.). (j)

1748. **STEFAŃSKI F.: O lepsze wykorzystanie nawozów sztucznych.** Życie gosp. 1953, nr 8, str. 230—233. Znaczenie racjonalnej gospodarki nawozami dla przyspieszenia tempa rozwoju rolnictwa. Uwagi, dotyczące usprawnienia pod względem organizacyjnym dystrybucji nawozów. (s)

1749. ★ **STOLIŃSKI F.: O początkach kapitalizmu w rolnictwie polskim.** Warszawa 1953, PWRiL, s. 112. Początki kapitalizmu w rolnictwie w poszczególnych zaborach. Pruska droga rozwoju kapitalizmu w rolnictwie. Stosunki ekonomiczne na wsi przed uwłaszczeniem. Przyczyny, przebieg i rezultaty uwłaszczenia. (ch)

1750. **SUSŁOW W.: Partijnyje organizacii i woprosy dalniejšewo podjoma sielskowo chozjajstwa.** Kommunist 1953, nr 5, str. 52—65.

Artykuł omawia zadania terenowych organizacji partyjnych w walce o dalszy rozwój rolnictwa radzieckiego zgodnie z wytycznymi 5 pięcioletki. Autor wskazuje na istniejące jeszcze niedociągnięcia w partyjnym kierownictwie kolchozów, sowchozów i MTS, podając sposoby podniesienia pra-

cy na wyższy poziom. M. in. omawia też drogi dalszego umacniania MTS i rozszerzania ich działalności dla zapewnienia szybkiego tempa wzrostu produkcji kolchozowej. (s)

1751. ★ **TRAPIEZNIKOW S.: Walka partii bolszewików o kolektywizację rolnictwa w latach pierwszej pięcioletki stalinowskiej.** Warszawa 1953, KiW, s. 290, 2 nlb.

Praca przedstawia walkę partii o przygotowanie i przeprowadzenie powszechnej kolektywizacji, przebieg samej kolektywizacji w różnych okręgach kraju oraz zwycięstwo ustroju kolchozowego. Omówiona jest walka z różnymi odchyleniami i wypaczeniami linii partii w tej dziedzinie, oraz środki które przedsięwzięto dla umocnienia kolchozów. W zakończeniu omówiony jest rozwój rolnictwa radzieckiego po wojnie. (ch)

1752. **Wsiępobieżdajuszczaja siła leninsko-stalinskich idiej socjalisticeskowo priobrazowanja sielskowo chozjajstwa.** Socjalist. sielsk. Choz. 1953, nr 1, str. 3—22.

Artykuł poświęcony omówieniu stalinowskiej teorii kolektywizacji rolnictwa i historycznych doświadczeń jej realizacji w ZSRR. Wspaniałe sukcesy budownictwa kolchozowego w ZSRR stają się podstawą dalszej przebudowy rolnictwa w kierunku komunizmu. Artykuł wskazuje też na międzynarodowe znaczenie doświadczeń radzieckich, które pozwalają na znaczne przyspieszenie tempa przebudowy rolnictwa w krajach dem. lud. (s)

1753. **WYSŁOUCH S.: Kapitalistyczna przebudowa rolnictwa śląskiego i jej skutki w latach 1850—1880.** Prz. zach. 1952, zeszyt dodatkowy „Studia Śląskie“, str. 1—119.

Praca porusza zagadnienie dotychczas mało opracowane w nauce historycznej. Jest ona bogato ilustrowana materiałem faktycznym i zawiera duży wybór literatury zagadnienia. (ch)

1754. **Za nowy moszcznyj podjom sielskowo chozjajstwa.** Socjalist. sielsk. Choz. 1953, nr 2, str. 3—9.

Omówienie głównych zadań, stojących przed rolnictwem radzieckim w roku 1953, będącym rokiem pełnej mobilizacji rezerw dla silnego wzrostu produkcji wszystkich upraw i społecznej produkcji hodowlanej. (s)

Zob. poz. 1262, 1336, 1396, 1575.

PAŃSTWOWE GOSPODARSTWA ROLNE

1755. **BOGDANOW I.: Razwitje proizwodstwa sowchozow w piatoy piatiletkie.** Socjalist. sielsk. Choz. 1953, nr 2, str. 10—17.

Przegląd zadań i możliwości rozwoju gospodarki sowchozów w piątej pięcioletce. Dotychczasowe osiągnięcia sowchozów w dziedzinie wzrostu urodzajności oraz rozwoju hodowli. Realne perspektywy przekroczenia wskaźników planowych przez sowchozy w zakresie wzrostu produkcji, wzrostu towarowości oraz obniżki kosztów własnych. (s)

1756. **FROHMCKE R.: Die Kostenrechnung der volkseigenen Güter.** Finanzwirtschaft 1953, nr 4, str. 207—208.

Rozliczenia kosztów produkcji w państwowych gospodarstwach rolnych w NRD. Krytyka niedociągnięć w pracy komórek księgowości tych gospodarstw. (k)

1757. ★ **ZAKRZEWSKI J.: Zespół PGR Gola.** Warszawa 1953, PWRiL, s. 160.

Doświadczenia organizacyjne i gospodarcze przodującego zespołu PGR Gola w okręgu Poznań-Wschód. Omówiono: warunki gospodarze i przyrodnicze zespołu, jego organizację, produkcję (ze specjalnym uwzględnieniem stosowania nowoczesnych metod gospodarki), współzawodnictwo pracy i ruch racjonalizatorski oraz dotychczasowe wyniki działalności gospodarczej. (j)

SPÓŁDZIELNIE PRODUKCYJNE

1758. ★BIERUT B.: Przemówienie na Krajowym Zjeździe Spółdzielczości Produkcyjnej wygłoszone dn. 22.II 1953. Warszawa 1953. KiW, s. 23, 1 nłb. (ch). Zob. poz. 1771.

1759. BRUK A.: Nasuszczyjnyje woprosy razwitja oroszajemowo ziemledielja. Socjalist, sielsk. Choz. 1953, nr 2, str. 33—40.

Artykuł przedstawia wyniki badań Rostowskiego Instytutu Ekonomiki Rolnictwa, przeprowadzonych w kołchozach obwodu rostowskiego, a dot. znaczenia rozwoju systemu zraszania dla społecznej gospodarki kołchozów. Badania wykazały istnienie szeregu specyficznych zagadnień organizacji pracy w rolnictwie, opartym na systemie zraszania, związanych z wysoką intensywnością uprawy. Powstaje m. in. zag. przebudowy brygad polowych. (s)

1760. ★BRÜLL D.: Spółdzielnia produkcyjna „Wspólny Siew“ w Kani. Warszawa 1953. PWRiL, s. 188.

Szczegółowe omówienie osiągnięć, organizacji i metod gospodarowania spółdzielni „Wspólny Siew“ w woj. szczecińskim, założonej w r. 1949. Dzięki stale wzrastającemu wkładowi pracy swych członków, stosowaniu nowoczesnych metod gospodarki oraz mechanizacji pracy spółdzielnia wykazuje co rok większą dochodowość i towarowość i jest jedną z przodujących spółdzielni w kraju. Wiele zadziwia ona wskazówkom i radom Bolesława Bieruta, który odwiedził „Wspólny Siew“ w roku 1950. (j)

1761. DYHRENFURTH K.: Akademie der Landwirtschaftswissenschaften zur Förderung der landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften. Wirtschaft 1953, nr 5, str. 4.

Omówienie dotychczasowej działalności Akademii Nauk Rolnych NRD i jej zadań na przyszłość w zakresie przyspieszenia rozwoju spółdzielczości produkcyjnej. (m)

1762. FABRY W.: Zasady statniho wedeni JZD. Za socjalist. Ziemied. 1953, nr 2, str. 125—132.

Zasady państwowego kierownictwa spółdzielczością produkcyjną na wsi. Dwie formy własności socjalistycznej i wynikająca stąd konieczność kierownictwa gospodarką rolną ze strony państwa. Kompetencje i zadania czechosł. ministerstwa rolnictwa, organów administracji rolnej, rad narodowych na odcinku kierownictwa spółdzielczością produkcyjną. (c)

1763. GÖPEL H.: Die Aufgaben der Abgabenverwaltung bei der Förderung der landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften. Finanzwirtschaft 1953, nr 2, str. 91—92.

Zadania aparatu finansowego w zakresie przyspieszenia rozwoju spółdzielni produkcyjnych w NRD. Konieczność zacieśnienia współpracy aparatu państwowego ze spółdzielniami produkcyjnymi. (k)

1764. ★GRIGORIEW W. K.: Prawa i objazannosti czlenow kolchozow. Moskwa 1952. Izd. Akad. Nauk SSSR, s. 45, 8 nłb.

Opracowanie popularno-naukowe, wyjaśniające prawa i obowiązki członków kołchozów, określone w stalinowskim statucie artelu rolnego. Autor omawia też znaczenie ścisłego stosowania się do przepisów statutu dla podniesienia dobrobytu kołchoźników i podaje liczne przykłady praktycznej realizacji tych przepisów w kołchozach ZSRR. (s)

1765. HEYBOWICZ M.: O coraz lepszą opiekę służby zdrowia nad spółdzielniami produkcyjnymi. Rada nar. 1953, nr 4, str. 7—8.

Autor, omawiając doświadczenia Woj. RN w Krakowie, zwraca uwagę na istniejące jeszcze braki i niedociągnięcia w dziedzinie opieki lekarskiej nad pracownikami spółdzielni produkcyjnych. (j)

1766. Jedyna droga rozwoju rolnictwa. Gosp. plan. 1953, nr 3, str. 4—11.

Jedynie rozwój spółdzielczości produkcyjnej zapewni zbudowanie socjalizmu na wsi i trwałe podniesienie stopy życiowej pracującego chłopstwa. Artykuł omawia wspaniałe osiągnięcia socjalistycznego rolnictwa w ZSRR, potwierdzające słuszność stalinowskiej teorii kolektywizacji, przeciwwstawiając je katastrofalnej sytuacji rolnictwa w krajach kapitalistycznych. Przedstawia nasze dotychczasowe sukcesy na drodze uspołdzielczenia wsi, podkreślając rolę i znaczenie uchwał I Krajowego Zjazdu Spółdzielczości Produkcyjnej dla dalszego socjalistycznego przekształcenia gospodarki rolnej. (g)

1767. JESCHKE H.: Übernimmt Patenschaft für unsere landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften. Finanzwirtschaft 1953, nr 4, str. 203—204.

Autor omawia znaczenie polityczne i gospodarcze spółdzielni produkcyjnej w socjalistycznej przebudowie wsi niemieckiej. Domaga się obejmowania patronatów nad tymi spółdzielniami przez przedsiębiorstwa przemysłowe i indywidualnych pracowników. (k)

1768. Landwirtschaftliche Produktionsgenossenschaften nach Kreisen. Statist. Praxis 1953, nr 2, str. nłb.

Graficzne przedstawienie stanu ilościowego spółdzielni produkcyjnych w NRD na 31.XII.1952. Układ wg powiatów i typów spółdzielni. (m)

1769. ★OBOLEŃSKI K.: Brygada polowa w kołchozie. Tłum. z ros. Warszawa 1952. PWRiL, s. 157, 3 nłb.

Książka charakteryzuje wszechstronnie znaczenie stałej brygady produkcyjnej jako podstawowej formy organizacji pracy w kołchozie. M. in. autor omawia zag. rozmiarów brygad polowych oraz znaczenie i metody kalkulacji dniówek obrachunkowych. Książka zaopatrzona jest w liczne przykłady, ilustrujące osiągnięcia przodujących kołchozów radzieckich dzięki prawidłowej organizacji pracy. (s)

1770. PANKRATOW L., NIESTIERIENKO W.: Oplata truda kolchoznikow w polewodstwie w zavisimosti ot poluchenoj produkciji. Socjalist. sielsk. Choz. 1953, nr 1, str. 44—50.

Artykuł omawia przodujące metody kalkulacji dniówek obrachunkowych, zapewniające ścisłą zależność podziału dochodu od otrzymanej produkcji. Zastosowanie tych metod przedstawiono na przykładzie jednego z wielkich kołchozów radzieckich. (s)

1771. ★Pierwszy Krajowy Zjazd Spółdzielczości Produkcyjnej. Warszawa 1953. KiW, s. 78, 2 nłb.

Zbiór zawiera przemówienia B. Bieruta i Z. Nowaka wygłoszone na Zjeździe, uchwały podjęte przez Zjazd oraz jego wezwania skierowane do chłopów pracujących, kobiet wiejskich, klasy robotniczej i młodzieży. (ch)

1772. PSZCZÓLKOWSKI E.: O umocnienie i rozwój spółdzielczości produkcyjnej. Nowe Roln. 1953, nr 2, str. 5—16.

Obszerny skrót referatu wygłoszonego na naradzie sekretarzy KW i KP PZPR w dniu 22.I.1953. Rozwój i osiągnięcia spółdzielczości w 1952 r. Wytyczne w zakresie dalszego rozszerzania ruchu spółdzielczego i pomocy organizacji partyjnych dla spółdzielni istniejących. Omówienie zasadniczych zadań w walce o rozwój spółdzielczości: wzmocnienia pracy politycznej i otoczenia większą opieką organizacji partyjnych w spółdzielniach produkcyjnych oraz zwiększenia odpowiedzialności KP, prezydiów PRN i POM za stan polityczny i gospodarczy każdej spółdzielni. (j)

1773. ROGOWSKI K.: 3-letni plan rozwoju gospodarczego spółdzielni produkcyjnych. Życie gospod. 1953, nr 8, str. 227—230.

Właściwe opracowanie 3-letnich planów rozwojowych jako elementu walki o umocnienie spółdzielni produkcyjnych. Zadania i zakres planów 3-let-

nich. Niektóre wskaźniki rozwoju rolnictwa spółdzielczego w najbliższym 3-leciu. (s)

1774. **Ruch rolniczej spółdzielczości produkcyjnej na Węgrzech.** Życie gosp. 1953, nr 8, str. 245—247.

Stały wzrost spółdzielczości produkcyjnej na wsi węgierskiej. Niektóre cechy charakterystyczne ruchu spółdzielczego na Węgrzech. Zasady organizacji pracy i podziału dochodu w węgierskich spółdzielniach produkcyjnych. Znaczenie i formy pomocy ze strony państwa. (s)

1775. **STACHOWIAK F.: Podział dochodów w spółdzielniach produkcyjnych.** Nowe Roln. 1953, nr 2, str. 17—22.

Na przykładzie dwóch typowych spółdzielni produkcyjnych (Olszewska w woj. bydgoskim i Gronowo w woj. poznańskim) omówiono stały wzrost oraz podział dochodów w spółdzielniach produkcyjnych. (j)

1776. **STIEŻKO W.: Normировanie truda w kolchozie.** Kolchozn. Proław. 1953, nr 2, str. 6—9.

Autor, w popularnej formie, na przykładzie kolchozu im. Lenina (rejon Taganrogski), omawia zagadnienie normowania pracy w kolchozie. Podkreśla konieczność wprowadzenia w życie norm progresywnych. (g)

1777. **SWOBODA-KOZISZEK J.: Niektóre skutki z jarnich a żniwowych prac JZD w r. 1952.** Za socjalist. Zemied. 1953 nr 2, str. 113—121.

Doświadczenia i wyniki osiągnięte w toku robót wiosennych i w czasie żniw w czechosł. spółdz. produkcyjnych. Niedociągnięcia w wykonywaniu robót polnych. Błędy w planowaniu. Niewykorzystanie własnej siły pociągowej przez spółdz. prod. Organizacja pracy i miejsca pracy w czasie żniw w 1952 r. Doświadczenia z zastosowania kombajnów. Urządzenia socjalne i udział kobiet w pracach polnych. (c)

1778. **SZPRINGER M.: Więcej uwagi poświęcić szkoleniu kadr spółdzielni produkcyjnych.** Rada nar. 1953, nr 4, str. 5—7.

Zagadnienie szkolenia kadr spółdzielczych w województwie wrocławskim. Krytyczna ocena działalności Woj. RN we Wrocławiu, podkreślająca niedostateczną opiekę Woj. RN i jej komisji Rolnictwa i Leśnictwa nad ośrodkiem szkoleniowym w Dobroszycach. (j)

1779. **TJUPA J.: Gospodarsko-techniczne uprawy a rozwój JZD.** Za socjalist. Zemied. 1953, nr 2, str. 121—125.

Wspólna gosp.-techniczna uprawa gruntów i rozwój czechosł. spółdz. produkcyjnych. Znaczenie wspólnej uprawy ziemi dla rozwoju spółdzielczości produkcyjnej na wsi. Zasięg i rozwój wspólnej uprawy ziemi w l. 1950—1952. (c)

1780. **TROJANOWSKI M.: Zagadnienie funduszy statutowych w spółdzielniach produkcyjnych.** Nowe Roln. 1953, nr 2, str. 23—38.

Autor omawia gospodarkę finansową wiejskich spółdzielni produkcyjnych. Analizuje układ funduszy spółdzielczych w trzech zasadniczych grupach: funduszy podstawowych (środki trwałe), funduszy obrotowych i funduszy społecznych. (j)

1781. **ZALESKIJ A.: Prawitielstwennaja i wsienarodnaja pomoszcz kolchozam Kurskoj oblasti w 1943 g.** Istoriceskije Zapiski, nr 40, str. 3—25. Akademia Nauk SSSR Institut Istoriji.

Artykuł obrazuje, na przykładzie pomocy kolchozom obwodu kurskiego, ogromny wysiłek rządu i społeczeństwa radzieckiego w dziele odbudowy, jeszcze przed zakończeniem działań wojennych, zniszczonej przez faszystowskich agresorów gospodarki narodowej. (ch)

Zob. poz. 1296, 1426, 1428—29, 1444, 1498, 1513, 1577, 1793, 1897.

MECHANIZACJA I ELEKTRYFIKACJA ROLNICTWA

1782. **Dogovor MTS s kolchozom.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 626—627.

Umowy roczne między ośrodkami maszynowo-traktorowymi a kolchozami i ich znaczenie dla planowego rozwoju rolnictwa radzieckiego. Rola umów w walce o organizacyjne i gospodarcze umacnianie kolchozów. Umowa typowa i zasady zawierania umów. Organizacja kontroli wykonania umów. (s)

1783. **GLUCHOW A.: Sistiema maszin w socialistieszkom sielskom chozjajstwie i jejo osobienosti.** Socjalist. sielsk. Choz. 1953, nr 2, str. 52—59.

Autor artykułu daje wyczerpującą charakterystykę systemu maszynowego w rolnictwie socjalistycznym, uwydatniając jego odmienną i wyższą w stosunku do kapitalizmu. Omawia także specyfikę systemu maszynowego w rolnictwie w porównaniu do przemysłu i wpływające stąd wnioski w odniesieniu do zag. efektywności zastosowania maszyn w rolnictwie. (s)

1784. **KIKWADZE W.: Rezerwy sniżenja siebiestoi-mosti rabot MTS.** Socjalist. sielsk. Choz. 1953, nr 1, str. 36—43.

Analiza i próba uogólnienia osiągnięć jednego z radzieckich ośrodków maszynowo-traktorowych w zakresie mobilizacji rezerw obniżki kosztów własnych. Artykuł zaznacza, że metodami osiągania wysokiej rentowności MTS przy jednoczesnym sprawniejszym obsłudze kolchozów. (s)

1785. **KÖRNER: Die nächsten Aufgaben der MTS.** Wirtschaft 1953, nr 3, str. 4.

Przygotowania POM do wykonania zbliżających się prac rolnych w NRD. (m)

1786. ★ **MACKIEWICZ S.: Rol elektryfikacji w rozwitji materialno-technicznej bazy sielskowo chozjajstwa SSSR.** 1952. Gospolitizdat. R e c. CHANKOWSKIJ A.: O putjach elektryfikacji socialistieszkowo sielskowo chozjajstwa. Socjalist. sielsk. Choz. 1953, nr 1, str. 51—64.

Recenzja zawiera ostrą krytykę książki i wykazuje, że rola elektryfikacji na różnych etapach rozwoju rolnictwa socjalistycznego nie została należycie przedstawiona. Recenzent szczegółowo analizuje główne błędy pracy, dając przy tym własne oświetlenie szeregu zagadnień. (s)

1787. **Miechanizacja sielskowo chozjajstwa w platioj piatiletkie.** Maszin. traktornaja Stanc. 1952, nr 12, str. 1—3.

Planowany rozwój mechanizacji gospodarki rolnej w nowym planie pięcioletnim. Tylko mechanizacja pozwoli na pełne wykonanie zadań wysuniętych przez plan. (g)

1788. ★ **ROSOWSKI S.: O kierownictwie POM.** Warszawa 1952, PWRiL, s. 108, Praca Instytutu Ekonomiki Rolnej.

Książka zawiera, opracowane w oparciu o doświadczenia radzieckich MTS i naszych przodujących POM, podstawowe wiadomości i wskazówki praktyczne, dotyczące kierowania pracą POM. Poruszono m. in. zagadnienia: planowanie produkcji, dobór i przygotowanie kadr, podstawowe zadania i obowiązki zespołu kierowniczego POM, zasady organizacji pracy oraz sprawozdawczość i metody analizy działalności POM. (j)

1789. ★ **ROSOWSKI S.: Państwowy ośrodek maszynowy Kąty Wrocławskie.** Warszawa 1953. PWRiL, s. 210. Praca Instytutu Ekonomiki Rolnej.

Monografia jednego z przodujących POM. Osiągnięcia, organizacja oraz metody planowania i pracy POM. Realizacja zadań politycznych POM w dziedzinie umacniania spółdzielczości produkcyjnej. (j)

1790. STARCEW D.: **Obieścić' sowrjemiennoje zaključenie i obrazcowoje wypolnienie dogoworow MTS s kolchozami.** Maszin. traktornaja Stanc. 1953, nr 1, str. 5—7.

Autor omawia nowe sposoby zawierania umów przez MTS z kolchozami, obowiązujące w roku bieżącym. Wskazuje, że przyczynią się one do dalszego polepszenia stylu pracy MTS, umożliwiając pełną realizację zadań wysuniętych przez nowy plan pięcioletni. (g)

PRODUKCJA ROŚLINNA (UPRAWA)

1791. **Gegenseltige Hilfe zur Saatgutbeschaffung organisieren.** Wirtschaft 1953, nr 5, str. 1.

Omówienie wytycznych Ministerstwa Rolnictwa NRD dla zapewnienia sprawnego przebiegu wiosennej akcji siewnej. (m)

1792. MIELNIK M. K.: **Za dalniejszj podjom sowchoznowo proizwodstwa.** Sacharn. Promyszl. 1953, nr 2, str. 1—5.

Planowany rozwój uprawy buraka cukrowego w nowym planie pięcioletnim. Pełna możliwość łączenia uprawy buraka cukrowego w sowchozach i kolchozach z dalszym rozszerzeniem hodowli bydła. (g)

PRODUKCJA ZWIERZĘCA (HODOWLA)

1793. CYNKOW M.: **powyszenie dochodności kolchozow ot ziwotnowodstwa.** Socjalist. sielsk. Choz. 1953, nr 1, str. 23—35.

Wyniki analizy dochodowości gospodarki hodowlanej kolchozów obwodu rostowskiego. Analiza ujawnia czynniki wzrostu dochodowości oraz rezerwy dalszego wzrostu. Autor rozważa niektóre zagadnienia metodyki badania dochodowości kolchozów. (s)

1794. CZECH J.: **Imponujący rozwój hodowli trzody chlewnej w spółdzielniach produkeyjnych.** Gosp. mięsna 1953, nr 2, str. 47—49. (j)

1795. KABANOWICZ A.: **Zastosowanie mechanizacji na fermach hodowlanych w sowchozach białoruskich.** (Tlum. z czas. Socjalistycznej Ziwotnowodstwo 1952, nr 11). Prz. hodowl. 1953, nr 3, str. 62—64.

Mechanizacja ferm jako jeden z głównych czynników w walce o zwiększenie pogłowia bydła, podniesienie wydajności pracy w fermach i obniżenie kosztów hodowli. Przegląd najważniejszych urządzeń mechanizujących pracę na fermach hodowlanych w sowchozach białoruskich. Osiągnięcia poszczególnych sowchozów w wyniku mechanizacji pracy. (j)

RYBACTWO — RYBOLÓWSTWO

1796. KOCIUBIŃSKI S.: **Uczmy się na błędach.** Gosp. rybna 1953, nr 3, str. 1—2.

Analiza i ocena pracy zespołów rybackich w r. 1952. Przyczyny niewykonania planu produkcji jeziorniczej i stawowej. (j)

1797. ROPELEWSKI A.: **Rok 1952, w rybolówsstwie morskim.** Gosp. rybna 1953, nr 3, str. 3. (j)

1798. RUDNICKI A.: **Rybaćstwo śródlądowe na tle planu przeobrażenia przyrody w Polsce.** Gosp. rybna 1953, nr 2, str. 2—3.

W związku z przewidywanymi w nowym planie 5-letnim wielkimi pracami, mającymi na celu regulację i uszluszenie rzek, autor omawia projekt rybackiego zagospodarowania doliny rzeki Bugu. Jest to pierwszy w Polsce projekt tego rodzaju. (j)

1799. TRIETIAK A.: **Analiza rynku na tle wykonania planu obrotu przez Centralę Rybną w 1952 roku.** Gosp. rybna 1953, nr 4, str. 10—12.

Decydujący wpływ wzrostu połowów ryb morskich i wzrostu produkcji przetworów rybnych na kształtowanie się zaopatrzenia rynku w 1952 r. Wskaźniki za lata 1951 i 1952 dotyczące: struktury zaopatrzenia, sezonowości zaopatrzenia rynku oraz rejonizacji spożycia (kształtowanie się spożycia ryb w poszczeg. województwach). (j)

LEŚNICTWO

1800. BUKSZTYNOWA A.D.: **SSZA i Anglja na puti k polnomu uniczożenju swoich lesow.** Lesn. Choz. 1953, nr 1, str. 17—19.

Zobrazowanie rabunkowej gospodarki leśnej w St. Zjedn. i Anglii w dziedzinie zasobów leśnych. Wykazanie, że w warunkach kapitalizmu niemożliwa jest racjonalna gospodarka leśna. (g)

1801. CZERNY R.: **Nowa methodika planowani lesniho gospodarstw.** Plan. Hosp. 1953, nr 2, str. 83—91.

Artykuł na temat nowej metody planowania gospodarki leśnej w CzSR. Dotychczasowy i nowy sposób sporządzania planu. Specyfika gospodarki leśnej. Podstawowe wskaźniki planu gospodarki leśnej. Doświadczenia osiągnięte przy opracowywaniu planu na r. 1953. (e)

1802. GORJACZEW I. W.: **Ułuczszit' planirowanie mieroprijatij w lesnom chozjajstwie.** Lesn. Choz. 1953, nr 2, str. 80—84.

Autor krytykuje dotychczasowe metody planowania w gospodarce leśnej ZSRR. Omawia zmiany, które mają być prowadzone w dotychczasowym systemie w związku z opracowaniem projektu nowej instrukcji. Blżej zajmuje się metodą sporządzania planów rocznych, planowaniem kosztów własnych, formami planowania organizacji pracy. (g)

1803. **K itogam sowieszczanija po planirowaniu mieroprijatij w lesnom chozjajstwie.** Lesn. Choz. 1953, nr 2, str. 91—94.

Podsumowanie dyskusji przeprowadzonej w Ministerstwie Gospodarki Leśnej ZSRR w sprawie projektu instrukcji o planowaniu w gospodarce leśnej. Dyskusja wykazała pewne usterki projektu i podkreśliła konieczność ich usunięcia. (g)

1804. **K nowym uspiecham w trictiem godu nowoj stalinskoj piatiletki.** Lesn. Choz. 1953, nr 1, str. 1—5.

Zadania stojące przed leśnictwem ZSRR w trzecim roku piątego planu pięcioletniego. Braki w pracy tej gałęzi gospodarki narodowej i konieczność zupełnego ich usunięcia. (g)

1805. **Lesnicka ekonomika a uprawa lesniho gospodarstw.** Praha 1953. Statni Zemiedelskie Nakladatelstwi, s. 149.

Zbiór artykułów poświęconych problematyce czechosłowackiej gospodarki leśnej. Skutki rabunkowej gospodarki kapitalistycznej w leśnictwie. Aktualne zadania czechosł. leśnictwa. Problem ewidencji w gospodarce leśnej. (c)

1806. MÜLLER H.: **Ertragssteigerung im Bauernwald unter Anwendung der vorratspfleglichen Waldwirtschaft.** Wald 1953, nr 1, str. 27—28.

Wyniki rabunkowej gospodarki w lasach chłopskich. Wytyczne prowadzenia właściwej, podnoszącej bogactwo drzewostanu, gospodarki leśnej w NRD. (m)

1807. **Ułuczszit' organizaciju proizwodstwa na lesozagotkach.** Lesn. Promyszl. 1953, nr 2, str. 1—3.

Autor wskazuje na przyczyny niewykonania państwowego planu dostaw drewna w r. 1952. Omawia sposoby podniesienia pracy na wyższy poziom, zapewniający realizację zadań piątego planu pięcioletniego. (g)

1808. WASILEW P. W.: **Woprosy razwítja lesnowo chozjajstwa SSSR w swiazi s ekonomiczeskimi zakonami socjalizma.** Lesn. Choz. 1953, nr 1, str. 6—16.

Autor charakteryzuje znaczenie poznania i wykorzystywania obiektywnych praw ekonomicznych socjalizmu dla dalszego rozwoju gospodarstwa leśnego ZSRR. Krytykuje błędne poglądy na rolę i zadania ekonomiki leśnictwa, wskazując, że, w świetle pracy J. W. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“, zadaniem jej jest za-

stosowanie twierdzeń ekonomii politycznej socjalizmu w praktycznej działalności leśnictwa jako gałęzi gospodarki narodowej. (g)

1809. **Wie organisieren wir im Jahre 1953 den sozialistischen Wettbewerb in den staatlichen Forstwirtschaftsbetrieben.** Wald 1953, nr 2, str. 41—42.

Organizacja i formy współzawodnictwa pracowników lasów państwowych w NRD. (m)

XV TRANSPORT

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1810. **Die Arbeit der ständigen Kommissionen für Verkehr.** Verkehr 1953 nr 1, str. 7—8.

Znaczenie obwodowych i powiatowych stałych komisji do spraw transportu dla usprawnienia tej gałęzi gospodarki NRD. (m)

1811. **Gruzooborot.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 117—120.

Transport towarowy w ZSRR, jego rozwój i struktura. Planowy wzrost przewozów towarowych w poszczególnych gałęziach transportu. Zmiany struktury przewozów związane ze stałym rozwojem gospodarki narodowej. Planowe wykorzystanie wszystkich typów transportu w ZSRR. Rozwój transportu towarowego w krajach dem. lud. nierównomierność i anarchia w transporcie towarowym krajów kapitalistycznych jako wyraz przeciwieństw kapitalizmu. (s)

1812. GÜNTHER J.: **Über die Ökonomischen Aufgaben des Verkehrswessens in der Deutschen Demokratischen Republik.** Verkehr 1953, nr 1, str. 4—7.

Autor, opierając się na licznych wypowiedziach klasyków marksizmu, przeprowadza analizę zadań ekonomicznych transportu. Główną uwagę zwraca na zagadnienie rozrachunku gospodarczego. Omawia wnioski wypływające z pracy Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“. (m)

1813. **Gużewoj transport.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 13, str. 184—186.

Transport przy pomocy żywej siły pociągowej. Dane wykazujące jego niższość wobec transportu zmechanizowanego i kurczenie się sfery jego zastosowania w różnych krajach. Charakterystyka tego typu transportu w krajach kapitalistycznych pod względem organizacji, struktury i rozmiarów. Dane, dot. jego udziału w transporcie towarowym różnych krajów. (s)

1814. PUŁAWSKI H.: **Taryfa spedycji międzynarodowej.** Transp. 1953, nr 2, str. 58—59.

Ewolucja w Polsce taryfy za usługi w spedycji międzynarodowej oraz nowa taryfa ustalona dla firmy C. Hartwig. (j)

1815. **Transportaufgaben erfordern Plandisziplin.** Wirtschaft 1953, nr 3, str. 2.

Autor stwierdza, iż wykonanie zadań planowych przez transport NRD jest w dużej mierze uzależnione od likwidacji przestojów, powodowanych powolnym tempem wyładunku. (m)

1816. WOLLWEBER E.: **Die Hauptaufgaben des Transportwesens im Jahre 1953.** Verkehr 1953, nr 1, str. 2—3.

Artykuł omawia zadania niemieckiego transportu w r. 1953 w związku z pierwszym planem budowy socjalizmu w NRD. (m)

1817. ZAGŁADIMOW D.: **Osnownyje woprosy razwítja transporta i swiazi w piatój piatiletkie.** Plan. Choz. 1952, nr 6, str. 60—70.

Omówienie zadań piątej pięcioletki w dziedzinie rozwoju transportu i łączności. Przegląd głównych problemów, związanych z rozwojem transportu, przede wszystkim dotyczących metod mobilizacji rezerw oraz dróg postępu technicznego. (s)

Zeb. poz. 1424, 1885.

TRANSPORT KOLEJOWY — DROGI ŻELAZNE

1818. HIMMEL B.: **Gospodarka węglem na PKP.** Życie gosp. 1953, nr 13, str. 387—390.

Autor, podkreślając poważne błędy i wady gospodarki węglem na PKP, wskazuje na ukryte, ogromne rezerwy wewnętrzne oszczędności, których mobilizacja przyniesie znaczne korzyści gospodarce narodowej. (s)

1819. P. B.: **Der erste Schienenweg nach Lautschou.** Wirtschaft 1953, nr 2, str. 12.

Odbudowa i rozbudowa sieci kolejowej w Chinach Ludowych. Możliwości rozwojowe handlu wewnętrznego w związku z rozwojem kolejnictwa. (m)

1820. **Przegląd dokumentacyjny kolejnictwa.** (Oprac. przez Instytut Naukowo-Badawczy Kolejnictwa) 1953, nr 2, str. 3—4. Dod. do mies. Prz. kolej. 1953, nr 3.

Adnotowana bibliografia książek i czasopism w języku polskim i obcych. Obok zagadnień technicznych kolejnictwa, obejmuje również zagadnienia dotyczące ekonomiki transportu kolejowego. Klasyfikacja dziesiętna i działowa. (j)

1821. SCHMIDTCHEN, HAAS: **Zur Materialversorgung.** Verkehr 1953, nr 1, str. E5—E6.

Autorzy, w oparciu o przepisy prawne i dotychczasową praktykę, omawiają zagadnienie zaopatrzenia materiałowego kolei w NRD. (m)

1822. SCIGALLA H.: **Über die Bedeutung der Elektrifizierung.** Verkehr 1953, nr 1, str. E2—E3.

Autor omawia znaczenie elektryfikacji kolei dla gospodarki narodowej podając przykłady liczbowe. (m)

1823. ★UMBLIJA W. E.: **Zasady organizacji, normowania i planowania pracy w transporcie kolejowym.** Tium. z ros. Warszawa 1952. WK, s. 327.

Autor omawia pokrótce zagadnienie wydajności pracy w kolejnictwie ZSRR, zasady organizacji pracy na kolei oraz wyczerpująco normowanie techniczne pracy z uwzględnieniem metod analizy graficznej i chronometrażu, ponadto planowanie zatrudnienia w kolejnictwie. Obszerna część pracy poświęcona jest placom i systemom plac w kolejnictwie. (j)

1824. ŻARKOWSKI J.: **Nowe kolejowe prawo przewozowe.** Transp. 1953, nr 2, str. 47—48.

Omówienie zatwierdzonego w dniu 24.XII.1952 r. przez Radę Państwa dekretu o przewozie przesyłek i osób kolejami. (j)

1825. ŻARKOWSKI J.: **Planowanie przewozów w świetle nowego kolejowego prawa przewozowego.** Transp. 1953, nr 3, str. 90-92. (j)

Zob. poz. 1547, 1903.

TRANSPORT SAMOCHODOWY — DROGI KOŁOWE

1826. BUSZMA E.: **Miasta ziem zachodnich jako węzły drogowe.** Miasto 1953, nr 3, str. 14—17.

Charakterystyka sieci drogowej. Zadania gospodarki drogowej na Ziemiach Odzyskanych. Prace dotychczas przeprowadzone i zadania na przyszłość. (j)

1827. JĘDRZEJEWSKI Z.: **Planowanie kosztów w publicznym transporcie samochodowym.** Transp. 1953, nr 2, str. 55—57.

Wskazówki, dotyczące opracowania planu kosztów w przedsiębiorstwach transportu samochodowego. (j)

1828. **Przegląd dokumentacyjny drogownictwa.** (Oprac. przez Dział Dokumentacji Technicznej i Szkolenia Instytutu Techniki Budowlanej) 1953, nr 1, 2. Dod. do mies. Drogown. 1953, nr 2, 4.

Bibliografia adnotowana książek i artykułów w języku polskim i obcych. Obok zagadnień technicznych obejmuje również zagadnienia ekonomiczne z zakresu drogownictwa. Klasyfikacja dziesiętna i działowa. (j)

1829. **Przegląd dokumentacyjny motoryzacji.** (Oprac. przez Biuro Konstrukcyjne Przem. Motoryzacyjnego). 1953, nr 1, str. 31—32; nr 2, str. 3—4. Dod. do mies. Techn. motoryz. 1953, nr 1, 3.

Bibliografia adnotowana książek i artykułów w języku polskim i obcych. Klasyfikacja dziesiętna i działowa (j)

1830. ROSTOCKI A.: **Planowanie w branżowych przedsiębiorstwach transportu samochodowego.** Motoryz. 1953, nr 3, str. 73—75.

Charakterystyka poszczególnych części planu transportowo-finansowego branżowych przedsiębiorstw transportowych, ze szczególnym uwzględnieniem planu pracy taboru. (j)

1831. SZEMBERG J.: **Drogi usprawnienia pracy transportu branżowego.** Motoryz. 1953, nr 2, str. 41—43.

Wyższość branżowych przedsiębiorstw transportowych nad małymi komórkami transportowymi. Ocena działalności i organizacja przedsiębiorstw transportowych. Wnioski dotyczące usprawnienia pracy transportu. (Artykuł dyskusyjny). (j)

1832 ★ TATAJEWSKI W.: **Planowanie w transporcie samochodowym ZSRR.** Tłum z ros. Warszawa 1952. WK, s. 132.

Autor omawia podstawowe zasady planowania transportu samochodowego w ZSRR, przytaczając szczegółowe dane, dotyczące zarówno planowania eksploatacyjnego jak i finansowego. Uwzględnił m. in. planowanie zatrudnienia i płacy oraz planowanie wydajności pracy. (j)

1833. W. K. **Ewidencja pracy samochodów.** Rachunk. 1953, nr 2, str. 69—73.

Sposoby ewidencjonowania remontów samochodowych, zużycia paliwa, części zapasowych i przejazdów samochodowych. Przykłady liczbowe. (k)

TRANSPORT MORSKI — ŻEGLUGA MORSKA

1834. JANOWICZ J.: **Planowanie przewozu masy towarowej morzem.** Transp. 1953, nr 2, str. 62—64.

Zadania żeglugi morskiej w naszych warunkach gospodarczych. Opis techniki planowania przewozów w transporcie morskim. Wnioski, dot współpracy transportu i handlu zagranicznego na odcinku planowania. (j)

1835. LEKSTON H.: **Taryfy frachtowe w żegludze socjalistycznej.** Techn. Gosp. mors. 1953, nr 3, str. 104-105.

Omówiono, na przykładzie systemu taryfowego ZSRR, kształtowanie się morskich taryt i frachtów w gospodarce socjalistycznej. Omówienie i ocena, wprowadzonej w Polsce od 1.V.1952 r., nowej taryfy rozliczeniowej i rachunku wyrównawczo-budżetowego w PMH. Podstawową zasadą nowej taryfy jest zapłata frachtowa za przewożony ładunek. Taryfa ta uniezależnia przedsiębiorstwa PMH od fluktuacji na rynku kapitalistycznym i mobilizuje załogi floty PMH do walki o zmniejszenie kosztów własnych. (j)

1836. OCIOŚZYŃSKI T.: **Działanie podstawowych praw ekonomicznych kapitalizmu i socjalizmu w dziedzinie transportu morskiego.** Techn. Gosp. mors. 1953, nr 4, str. 145—150.

Autor omawia metody osiągania maksymalnych zysków przez armatorów kapitalistycznych. Uzasadnia podstawowe prawo socjalistycznego transportu morskiego, wskazując m. in. na powiązanie transportu morskiego z problemami produkcji środków produkcji, stałe uniezależnianie się socjalistycznego transportu morskiego od wpływów kapitalistycznych i rozwój transportu morskiego jako jednego z czynników harmonijnego i wszechstronnego rozwoju sił wytwórczych. (j)

1837. **Przegląd dokumentacyjny budownictwa okrętowego i morskiego oraz ekonomiki transportu morskiego.** (Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Morskiego Instytutu Technicznego). 1953, nr 3/4. Dod. do mies. Techn. Gosp. mors. 1953, nr 4, str. 174—176.

Bibliografia adnotowana książek i artykułów w języku polskim i obcych. Obejmuje m. in. następujące działy: ekonomika transportu morskiego i ekonomika żeglugi, ekonomika portów, prawo morskie. Klasyfikacja dziesiętna i działowa. (j)

1838. ★ SZCZUTKOWSKI F.: **Rozrachunek gospodarczy statku.** Warszawa 1953. WK, str. 72.

Podsumowanie doświadczeń z wprowadzenia rozrachunku gospodarczego na statkach radzieckich i polskich. Książkę poprzedza obszerny wstęp, omawiający znaczenie rozrachunku gospodarczego dla obniżenia kosztów, wykonania planów i zadań oszczędnościowych. (k)

TRANSPORT WODNY ŚRÓDLĄDOWY — DROGI WODNE ŚRÓDLĄDOWE

1839. **Bessere Auslastung unserer Binnenschiffahrt.** Wirtschaft 1953, nr 4, str. 2.

Krytyczna analiza realizacji planu przewozów towarowych żeglugi rzecznej NRD w r. 1952. Zaniżony plan załadunku — przyczyną niewykonania planu przewozów. (m)

1840. CZIERIENKO P. W.: **Razwitiye riecznykh portov w piatoy piatiletkie.** Rieczn. Transp. 1953, nr 1, str. 1—4.

Artykuł zaznajamia z programem rozbudowy portów rzecznych ZSRR w piątęćciolatce. M. in. omawia zadania w dziedzinie obniżki kosztów robót przeładunkowych oraz metody zapewnienia ich realizacji. (s)

1841. GRUSZCZYŃSKI Z.: **Z zagadnień organizacji żeglugi śródlądowej w Polsce.** Gosp. wodna 1953, nr 1, str. 30—33.

Konieczność ulepszenia struktury organizacyjnej przedsiębiorstw żeglugowych w związku ze stałym wzrostem zadań żeglugi śródlądowej. Zadania eksploatacyjne oraz charakter dróg wodnych —

głównymi czynnikami przy ustalaniu właściwej struktury organizacyjnej. Autor omawia powyższe zagadnienia na przykładzie Żeglugi na Odrze i Żeglugi na Wiśle. (j)

1842. ★MANUIŁOW L. A.: **Planowanie w stocznich i warsztatach remontowych żeglugi śródlądowej.** Tłum. z ros. Warszawa, 1953. WK, str. 163.

Formy organizacyjne przedsiębiorstw budowy i remontu statków rzecznych w ZSRR. Metody planowania techniczno-ekonomicznego. Planowanie operatywne działalności przedsiębiorstwa. Książka zawiera przykłady praktyczne oraz wzory dokumentacji. (j)

Zob. poz. 1425.

TRANSPORT POWIETRZNY

1843. ŻYLICZ M.: **Imperializm amerykański a międzynarodowy transport lotniczy.** Transp. 1953, nr 3, str. 81—83.

Ekspansja St. Zjedn. w dziedzinie międzynarodowego transportu lotniczego. Nacisk wywierany przez Amerykanów na międzynarodowe organizacje lotnicze ICAO i IATA. (j)

ŁĄCZNOŚĆ

1844. KLIMEK J.: **Zadania poczty w 1953 roku.** Prz. poczt. 1953, nr 1, str. 3—4. (j)

XVI HANDEL I ŻYWIENIE ZBIOROWE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1845. KNIOLA H.: **Schlechte Vertragserfüllung durch Produktion.** Handel 1953, nr 2, str. 30—31.

Autor omawia zadania postawione przed handlem społecznym NRD na II Konferencji SPJ. (m)

1846. POLAKIEWICZ R.: **Węzłowe problemy handlu uspołecznionego i zadania pracowników handlowych.** Prz. związk. 1953, nr 2, str. 61—65.

Autor charakteryzując rolę handlu uspołecznionego w gospodarce planowej, omawia podstawowe zadania pracowników handlowych, m. in. w zakresie dalszego rozwoju ruchu współzawodnictwa i akcji polityczno-wychowawczej, poprawy na odcinku zaopatrzenia itp. (j)

1847. SCHALM W.: **Durch Handelsberatungen zum sozialistischen Handel.** Handel 1953, nr 2, str. 25—28.

Artykuł omawia znaczenie narad produkcyjnych dla usprawnienia metod pracy w handlu uspołecznionym. (m)

1848. **Für die Stärkung des staatlichen Handels.** Wirtschaft 1953, nr 5, str. 2.

Komentarz do uchwał Biura Politycznego SED w sprawie usprawnienia pracy aparatu administracyjnego w handlu NRD. (m)

1849. **Wzrost regulującej roli państwa w obrocie towarowym.** Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 13—17.

Omówienie pierwszych pozytywnych wyników uchwały Rady Ministrów z dnia 3.I.1953 o likwidacji bonowego zaopatrzenia, regulacji cen, ogólnej podwyżce płac. Wskazanie na znaczenie uchwały dla wzmocnienia spójni między miastem a wsią. (g)

Zob. poz. 1391, 1413, 1819.

EKONOMIKA HANDLU

1850. ★BODUCH J.: **Analiza działalności gospodarczej przedsiębiorstw handlowych.** Warszawa 1953. PWN, s. 353 (Masz. pow.)

Szczegółowe omówienie metod analizy działalności gospodarczej przedsiębiorstwa w zakresie obrotu towarowego, kosztów handlowych, skupu produktów rolnych, prowadzenia pomocniczego przedsiębiorstwa produkcyjnego, świadczonych usług, finansów i rentowności. Podręcznik dla słuchaczy WSE. (k)

1851. CYBULSKI O.: **Zadania i system pracy jednostek zaopatrzenia pozarynkowego.** Gosp. mater. 1953, nr 4, str. 100—105.

Zadania central handlowych i innych centralnych organizacji zbytu, działających w obrocie pozarynkowym (dla potrzeb jednostek gospodarczych produkcyjnych), w zakresie: planowania, wykonaw-

stwa planów obrotu, gospodarki materiałami zaopatrzenia oraz organizacji systemu zaopatrzenia pozarynkowego. (j)

1852. ★**Gospodarka finansowa spółdzielni spożywców.** Pod red. M. Bogusławskiego. Warszawa 1953. Polgos, s. 179, 1 nlb.

Książka omawia zasady gospodarki finansowej (wspólne dla wszystkich przedsiębiorstw i instytucji), poszczególne plany spółdzielni spożywców (plan kosztów, plan finansowy i in.) oraz zasady rozliczeń tych spółdzielni z dostawcami, budżetem i ubezpieczeniami. (k)

1853. ★JAMPEL W.: **Planowanie handlu.** Cz. II (skrypt SGPiS). Warszawa 1953. PWN, s. 209.

Autor omawia m. in. obowiązujące zasady planowania w handlu, układ planu i metody jego opracowania, organizację handlu w Polsce i strukturę organów planowania. Praca zawiera podstawowe wiadomości, dotyczące obrotu towarowego i masy towarowej. Autor porównuje kształtowanie się siły nabywczej i spożycia w ustroju kapitalistycznym i socjalistycznym. Analizuje rozwój i strukturę spożycia w Polsce Ludowej oraz metody badań popytu konsumcyjnego. (j)

1854. ★KIWAŁA E.: **Plan gospodarczo-finansowy przedsiębiorstwa handlowego.** Warszawa 1952. PWN, s. 313. (Masz. pow.)

Omówienie części składowych planu gospodarczo-finansowego przedsiębiorstwa handlowego (planu obrotu towarowego, planu pracy i płacy, kosztów własnych, marż handlowych, planu finansowego). Zagadnienie kontroli wykonania planów. Podręcznik dla słuchaczy WSE. (k)

1855. KÖHLER G.: **Fragen zur Preisbildung im Handel.** Finanzwirtschaft 1953, nr 4, str. 208—209.

Znaczenie marż handlowych i kosztów własnych przy ustalaniu cen dla handlu uspołecznionego NRD. (k)

1856. LEMPFUHL W.: **Form und Methodik des Betriebsplanes Handel (DHZ) für das Jahr 1953.** Handel 1953, nr 1, str. 4—5.

Wtyczne sporządzania planów w przedsiębiorstwach handlowych NRD na r. 1953. Autor zwraca uwagę na zagadnienie obniżki kosztów własnych. (m). Zob. poz. 1176.

1857. MARKIEWICZ M.: **Plan obrotu towarowego w aspekcie konsumenta i sprzedawcy.** Życie gosp. 1953, nr 8, str. 233—235.

Autor wskazuje na konkretne możliwości szerszego uwzględnienia potrzeb konsumenta przy planowaniu obrotu towarowego oraz na warunki, zapewniające mobilizujący charakter planów dla personelu sprzedającego. (s)

1858. PERZYŃSKI W.: **Wskaźniki wykonania planu nie są równoznaczne z dobrą pracą handlu.** Życie gosp. 1953, nr 10-11, str. 324—326.

Autor wskazuje na szereg niedociągnięć, jakie kryją się w pracy handlu mimo pomyślnych wskaźników ogólnych. Walka z tymi niedociągnięciami wymaga systematycznego badania wyników pracy wszystkich poszczególnych dystrybutorów detalicznych oraz podciągania placówek pozostających w tyle. Autor uwydatnia znaczenie takiej walki z punktu widzenia potrzeb gospodarki narodowej, konsumentów i pracowników handlu. (s)

1859. ★**Poradnik zarządu Gminnej Spółdzielni.** Praca zbiorowa pod red. T. Janczyka. Warszawa 1953. Polgos, s. 346.

Książka zawiera podstawowe wiadomości z zakresu organizacji pracy oraz wiadomości, dotyczące najważniejszych odcinków pracy GS: polityki kadry, planowania, obrotu towarowego, skupu i kontraktacji, transportu, remontów i inwestycji, gospodarki finansowej oraz kontroli. Książka ma charakter podręcznika dla członków zarządów GS. (j)

1860. SCHMIDT G., ROHLER H.: **Die Anwendung des Prinzips des Wirtschaftlichen Rechnungsführung in den Verkaufsstellen.** Handel 1953, nr 1, str. 19—22.

Szczegółowa analiza przesłanek ugruntowania zasad rozrachunku gospodarczego w punktach sprzedaży. Autorzy przeprowadzają wnikliwą krytykę dotychczasowych metod pracy podając wskazówki oparte na wzorach radzieckich. (m)

1861. SIEKIERSKI A.: **Właściwy podział masy towarowej gwarantuje prawidłowość zaopatrzenia i wykonanie planu.** Życie gosp. 1953, nr 12, str. 357—360.

Autor analizuje najbardziej typowe i szkodliwe błędy w rozdzielnictwie towarowym. Wskazuje na metody usprawnienia planowania obrotu towarowego na szczeblu wojewódzkim. Uwydatnia przy tym doniosłe znaczenie tego usprawnienia dla należytej organizacji ruchu towarów oraz oddziaływania handlu na produkcję. (s)

1862. SKRZYMOWSKI M., TOMICZEK H.: **Planowanie obrotu towarowego w 1953 roku.** Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 38—47.

Szczegółowe omówienie nowych instrukcji (83, 83A) normujących zasady planowania obrotu towarowego w r. 1953. Instrukcje te usprawniają metody planowania i w znacznej mierze upraszczają sporządzanie planów. (g)

1863. SUMIŃSKI T.: **Programowanie sieci detalicznej w miastach.** Gosp. plan. 1953, nr 3, str. 47—53.

Autor ustala niektóre zasady projektowania, programowania i rozmieszczenia sieci detalicznej w miastach. (Artykuł dyskusyjny). (g)

Zob. poz. 1799.

ORGANIZACJA I TECHNIKA HANDLU

1864. HOFMANN D.: **Spart Volksvermögen im Verpackungssektor! Neue Perspektiven in der Leergutfrage.** Finanzwirtschaft 1953, nr 2, str. 76—77.

Znaczenie ekonomiczne opakowań w gospodarce socjalistycznej. Wielokrotne używanie opakowań przyczynia się do obniżenia kosztów własnych przedsiębiorstw i zaoszczędzenia materiałów. Kontrola przy pomocy marki wydatków związanych z produkcją opakowań. (k)

1865. ★**KAPROWSKI C., SZTUCKI T.: Organizacja i technika miejskiego handlu detalicznego.** Warszawa 1953. Polgos, s. 352.

Książka jest podręcznikiem dla kadr naszego handlu detalicznego. W części wstępnej krótko przedstawiono zarys historii i organizacji handlu detalicznego ZSRR oraz rozwój i zadania handlu detalicznego w Polsce. Część II zaznajamia czytelnika

z pracą zarządów przedsiębiorstw MHD, m. in. z funkcjonowaniem i działalnością komórek planistyczno - koordynacyjnych i administracyjnych przedsiębiorstwa. W części III, stanowiącej zasadniczy trzon książki, podano, w oparciu o aktualnie obowiązujące zasady organizacyjne, zarządzenia, instrukcje itp., podstawowe wiadomości z zakresu organizacji i techniki pracy sklepowej. (j)

1866. KOŹMIŃSKI L.: **Typizacja lokali sklepowych.** Życie gosp. 1953, nr 10—11, str. 327—330.

Autor omawia znaczenie typizacji lokali sklepowych jako jednej z podstaw planowego rozwoju bazy materiałowo-technicznej handlu socjalistycznego. Po scharakteryzowaniu wprowadzonych w Polsce zasad pracy nad typizacją sklepów, przedstawia główne elementy obowiązującej u nas typizacji sieci oraz wskazuje na niektóre problemy wymagające dalszego opracowania. (s)

1867. SCHALM W.: **Die Bedeutung der Franik-Bewegung für den Handel.** Handel 1953, nr 2, str. 28—30.

Omówienie „systemu Franika“, będącego przeniesieniem radzieckich metod pracy do handlu w NRD. (m)

1868. SŁUPSKI T.: **Nowe zadania miejskiego handlu mięsem.** Gosp. mięsna 1953, nr 3, str. 89—90.

W oparciu o Uchwałę Prez. Rządu z dn. 3.I.1953 r. omówiono zadania organizacyjne Miejskiego Handlu Mięsem w zakresie techniki sprzedaży, pracy warsztatów masarskich MHM i współpracy z dostawcami. (j)

SKUP

1869. BUDA S.: **Kontraktacja trzody mięsno-słoninowej w 1953 r.** Gosp. mięsna 1953, nr 2, str. 40—41.

Zasady i warunki kontraktacji na r. 1953 w świetle uchwały Prez. Rządu z dn. 3.I.1953 r. (j)

1870. KOŚCIUK M.: **Rynkowy skup zbóż z dostaw ponadobowiązkowych.** Gosp. zboż. 1953, nr 2, str. 2—3.

W związku z uchwałą Prez. Rządu z dn. 3.I.1953 r. omówiono obecną organizację rynkowego skupu zbóż oraz zadania aparatu skupu. (j)

ŻYWIENIE ZBIOROWE

1871. ZALEWSKI A.: **Zagadnienia żywienia ruchomego.** Życie gosp. 1953, nr 8, str. 235—237.

Artykuł dyskusyjny na temat żywienia ruchomego jako elementu organizowania zaplecza bytowego różnych grup robotników sezonowych. Autor stawia szereg problemów mających istotne znaczenie dla należytego rozwinięcia tej ważnej formy żywienia zbiorowego. (s)

Zob. poz. 1434, 1594.

HANDEL ZAGRANICZNY

1872. **Diemping.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 14, str. 4—5.

Wyjaśnienie istoty dumpingu i form jego stosowania we współczesnym kapitalizmie. Dumping jako narzędzie ekspansji monopolu amerykańskich. Osobno omówiony jest dumping walutowy jako jedna z metod charakterystycznych dla kapitalizmu w okresie ogólnego kryzysu. (s)

1873. GRISZCZENKO E.: **Rynek chromowej rudy kapitalistycznych stran.** Wniesz. Torg. 1953, nr 1, str. 29—34.

Autor przedstawia zaostrenie walki konkurencyjnej między monopolami amerykańskimi a angielskimi na rynku rudy chromowej. Wykazuje, że koniunktura na rudę chromową, związana z militaryzacją ekonomiki krajów kapitalistycznych, prowadzi do zwiększenia eksploatacji krajów zacofanych i zależnych, w których znajdują się złoża tej rudy. (g)

1874. **Handelsabkommen DDR — Bulgarien unter-zeichnet.** Wirtschaft 1953, nr 4, str. 1.

Warunki umowy handlowej, zawartej na r. 1953 pomiędzy NRD a Bułgarią. (m)

1875. **Knigi i statii po woprosam ekonomiki i wniesznej torgowli zarubieźnych stran.** Wniesz. Torg. 1953, nr 1, str. 43—45.

Zestawienie bibliograficzne książek radzieckich i artykułów z prasy radzieckiej, poświęconych zagadnieniom ekonomiki i handlu zagranicznego państw obcych. Zestawienie obejmuje pozycje książkowe wydane w II półroczu 1952 r. i artykuły publikowane w IV kwartale tegoż roku. (g)

1876. **MAHLER H.: Die Bedeutung des Aussenhandels für die Erfüllung unserer Wirtschaftspläne.** Wirtschaft 1953, nr 5, str. 5.

Stosunki międzynarodowe nowego typu dźwignią rozwoju i wzajemnej pomocy w stosunkach handlowych. Zadania handlu NRD. (m)

1877. **SWIETŁOW W., MUSIN D.: Wnieszniaja torgowla Tailanda.** Wniesz. Torg. 1953, nr 1, str. 35—40.

Autorzy omawiają handel zagraniczny Sjamu, wykazując jego kolonialny i nieekwiwalentny charakter. Podają interesujące dane, dot. gospodarki narodowej kraju, podkreślając jej całkowite podporządkowanie kapitałowi amerykańskiemu i angielskiemu. (g)

1878. **TORSUJEW N.: Wnieszniertorgowaja ekspansja SSZA w stranach Zapadnoj Jewropy.** Wniesz. Torg. 1953, nr 3, str. 11—21.

Autor obrazuje rujnujący wpływ amerykańskiego handlu zagranicznego na ekonomikę krajów zachodnio-europejskich. Charakteryzuje strukturę wymiany zagranicznej poszczególnych krajów i wykazuje ich rosnącą zależność od St. Zjedn. Podkreśla, że ekspansja handlowa St. Zjedn. prowadzi do zaostrzenia walki konkurencyjnej o rynki zbytu. (g)

XVI ZAGADNIENIA KOMUNALNE — GOSPODARKA MIESZKANIOWA

1882 ★ **ANDRZEJEWSKI A.: Zagadnienia mieszkaniowe w Polsce Ludowej.** Warszawa 1952. Polgos, s. 172. Rec.: **MATEJKO A.** Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 2, str. 51—53.

Recenzent omawia najważniejsze zagadnienia poruszone w książce. Podkreśla, że praca zawiera systematycznie uszeregowane, oparte na skrupulatnie zebranych i gruntownie opracowanym materiale dokumentacyjnym, informacje o drogach rozwojowych naszego budownictwa mieszkaniowego. Zwraca uwagę na niedostateczne omówienie w książce ważnego zagadnienia urządzeń społeczno-usługowych w miastach oraz na nieuwzględnienie problematyki naukowej podbudowy naszego budownictwa mieszkaniowego. (j)

1883. **DZIEMBOWSKI Z.: O lepszą analizę wykonywania planów zarządów budynków mieszkalnych.** Miasto 1953, nr 2, str. 9—14.

Autor zwraca uwagę na konieczność oparcia pracy zarządów budynków mieszkalnych na zasadzie planowania. Szczegółowo omawia metody analizy działalności eksploatacyjnej zarządów (z wyłączeniem wykonania planu remontów bieżących i kapitalnych). (j)

1884. **GINSBERT A.: O zadaniach gospodarki komunalnej w zakresie oczyszczania miast i osiedli.** Miasto 1953, nr 3, str. 22—26.

Zagadnienie właściwej organizacji oczyszczania miast. Dane, dotyczące wielkości usług i inwestycji. Analiza działalności eksploatacyjnej przedsiębiorstw i zakładów oczyszczania miast. Udział społeczeństwa w walce o czystość. (j)

1879. **WECKWERTH M.: Der Westdeutsche Aussenhandel im Zeichen der imperialistischen Kriegsvorbereitungen.** Wirtschaft 1953, nr 5, str. 6.

Autor stwierdza systematyczne zmniejszanie się w handlu zagr. Niemiec Zach. obrotu dobrami konsumcyjnymi na rzecz dóbr przemysłowych. Jest to dowodem przestawienia całej gospodarki tego kraju na tory wojenne. Tabele w tekście. (m)

Zob. poz. 1332, 1374—75, 1378—79, 1397, 1521, 1711.

TOWAROZNAWSTWO

1880. **Przegląd dokumentacyjny Instytutu Technologii Krzemianów.** (Oprac. przez Dział Dokumentacji Naukowo-Technicznej) 1953, nr 1, str. 1—2. Dod. do mies. Szkło i Ceram. 1953, nr 2.

Bibliografia adnotowana książek i artykułów w języku polskim i obcych. Klasyfikacja dziesiętna i działowa. (j)

1881. ★ **Słownik towaroznawczy.** T. 1: A-B (Pod red. W. Wałęskiego). Warszawa 1952, Polgos, str. 1239; 4 nłb.

Opracowany w formie encyklopedycznej, słownik obejmuje monografie wszystkich ważniejszych towarów (z wyjątkiem galanterii, narzędzi, aparatury, maszyn i urządzeń) znajdujących się w obrocie polskiego handlu wewnętrznego i zagranicznego. Monografie te, w których szeroko uwzględniono zdobycze przodującej nauki radzieckiej, zawierają m. in. nast. dane: nazwę w języku polskim, rosyjskim, angielskim, francuskim, hiszpańskim i włoskim; nazwy naukowe łacińskie; dane dot. oceny i badań oraz zafalszowań; zastosowanie; dane dot. transportu i magazynowania; główne produkty pochodne; normy polskie i radzieckie; zasadnicze zwyczaje w handlu zagranicznym. Całość wydawnictwa obejmuje 6 tomów (ok. 12.000 towarów w 2.240 hasłach). (j)

1885. **KUTZA H., BERNDT H.: Überplanmäßige Selbstkostensenkungen in den kommunalen Verkehrsbetrieben.** Finanzwirtschaft 1953, nr 3, str. 137—144.

Drogi obniżenia kosztów własnych komunalnych przedsiębiorstw komunikacyjnych w NRD. (k)

1886. **LEDWOROWSKI B.: Zarys ekonomicznej charakterystyki gospodarki komunalnej.** Miasto 1953, nr 4, str. 21—25.

Artykuł podkreśla charakter usługowy gospodarki komunalnej, powszechność i masowość usług komunalnych oraz stałą tendencję socjalistycznej gospodarki komunalnej do rozbudowy urządzeń komunalnych jako czynnika podnoszenia dobrobytu ogólnego. Podaje też cechy charakterystyczne procesów produkcyjnych zakładów komunalnych. (j)

1887. **MASLAKOW: Finansированье народново хозяйство Ленинграда.** Финансы и Кредит 1952, nr 6, str. 48—51.

Finansowanie gospodarki komunalnej i handlu w Leningradzie. Krytyka niedociągnięć w pracy organów finansowych tego miasta. Dane statystyczne. (k)

1888. **Plan na 1953 god i zadaczi rabotnikov žiliszczo-kommunalnowo chozjajstwa RSFSR.** Žiliszczo-Kommun. Choz. 1953, nr 1, str. 1—4.

Omówienie warunków wykonania planu rozwoju gospodarki komunalnej RFSRR na rok 1953. W szczególności rozpatrywane są zadania w dziedzinie walki o obniżkę kosztów własnych oraz metody pobudzające twórczą aktywność ogółu pracowników. (s)

1889. **Przegląd dokumentacyjny zagadnień mieszkaniowych.** (Oprac. przez Dział Dokumentacji Instytutu Budownictwa Mieszkaniowego), 1953, nr 1, str. 1—4; nr 2, str. 1—4. Dod. do mies. Miasto 1953, nr 3, 4.

Bibliografia adnotowana książek i artykułów w języku polskim i obcych. Klasyfikacja dziesiętna i działowa. Jeden z działów poświęcony jest społeczno-ekonomicznym zagadnieniom mieszkaniowym. (j)

1890 ★ **Przepisy o lokalach mieszkaniach.** Ustawodawstwo gospodarcze. Teksty tom VII. Uzupełnienia III. Warszawa 1952. Polgós.

Trzecie uzupełnienie do tomu „Przepisy o lokalach i mieszkaniach“ zawiera normy prawne ogłoszone w okresie I.III.1951 — 31.VIII.1952. (g)

1891. SCHMIDT H.: **Grobliche Missachtung des Spar-samkeitsregimes in der Wasserwirtschaft.** Finanzwirtschaft 1953, nr 2, str. 64—65.

Na przykładzie zakładów wodociągowych w Bernau autor krytykuje rozrzućną gospodarke niektórych zakładów wodociągowych. Domaga się wprowadzenia rozrachunku gospodarczego w zakładach wodociągowych NRD. (k)

1892. TOEPLITZ K.: „**Brygady szturmowe**“ budują miasta. Miasto 1953, nr 4, str. 1—5.

Omówienie osiągnięć ZSRR, Chin Ludowych, Polski i innych krajów demokracji ludowej. Osiągnięciom tym przeciwstawiono, na przykładzie St. Zjedn., upadek i stagnację miast w krajach gospodarki kapitalistycznej. (j)

1893. **Wsiemierno uluczszat' obsłużiwanje trudjaszczichsja.** Żiliszczno-Kommun. Choz. 1953, nr 2, str. 3—6.

Sprawozdanie z narady aktywu pracowników gospodarki komunalnej RFSRR. Dotyczy ono w szczególności rozwiązywania szeregu czołowych zadań, związanych z walką o jak najpełniejsze zaspokajanie rosnących potrzeb ludności miejskiej. (s)

1894. ZAROWNYJ P.: **Nowyj etap w razwitiu gazifikacji gorodow.** Żiliszczno-Kommun. Choz. 1953, nr 1, str. 21—22.

Przegląd osiągnięć gazyfikacji miast RFSRR za okres pierwszych lat obecnej pięcioletki oraz omówienie głównych wytycznych dalszego rozwoju. Gazyfikacja miast stanowi ważny odcinek walki o podnoszenie dobrobytu ludności. (s)

XVIII SZKOLENIE ZAWODOWE

1895. BIGELEISEN ŻELAZOWSKI: **Z zagadnień szkolenia wewnątrzzakładowego.** Prz. związk. 1953, nr 3, str. 139—141.

Autor, na podstawie pracy radzieckiej M. Sonina, omawia wytyczne metodyki szkolenia wewnątrzzakładowego. Przedstawia dodatnie i ujemne strony trzech zasadniczych metod szkolenia nowych pracowników: szkolenia indywidualnego, brygadowego i na kursach. Omawia też metody szkolenia pracowników już zatrudnionych: m. in. szkolenie w szkołach stachanowskich oparte na metodzie inż. Kowalowa, które zdaniem Sonina, stanowi najdoskonalszy typ szkolenia wewnątrzzakładowego. Ponadto podano najważniejsze pozycje z literatury radzieckiej i polskiej na temat szkolenia wewnątrzzakładowego. (j)

1896. CHUDZYŃSKI M.: **O organizację kształcenia kadr inżynierskich w zakresie gospodarki wodnej.** Gosp. wodna 1953, nr 1, str. 7—9.

Biorąc jako punkt wyjścia aktualne potrzeby gospodarki narodowej, autor proponuje utworzenie odpowiedniej organizacji szkolenia kadr hydrotechnicznych w postaci specjalnej Akademii Techniki Wodnej. (j)

1897. HERZIG O.: **Drużstewni szkoły prace — welka pomoc JZD.** Za socialist. Zemied. 1953, nr 2, str. 138—143.

Formy szkolenia i doszkalania zawodowego, stosowane przez czechosłowackie spółdzielnie produkcyjne. Spółdzielcze szkoły pracy i ich znaczenie dla wzrostu wydajności pracy w rolnictwie. Specjalizacja szkół pracy, zakładanych w przodujących spółdzielniach produkcyjnych. (c)

1898. JACHNIEWICZ R.: **Szkolenie wewnątrzzakładowe.** Wiad. hutn. 1953, nr 2, str. 13—22.

Autor podaje wzór programu szkolenia wewnątrzzakładowego pracowników przemysłu hutniczego, które oparte jest na doświadczeniach ZSRR. (j)

1899. JACOB H.: **Die Zentralschule für Arbeit, das entscheidende Instrument für die Kaderentwicklung**

innerhalb der Arbeitsverwaltung. Arbeit u. Sozfürsorge 1953, nr 4, str. 123—125; nr 5, str. 156—158.

Autor uzasadnia konieczność istnienia „Centralnej Szkoły Pracy“. Omawia jej dotychczasową działalność i zadania na przyszłość. Absolwenci tej szkoły stanowią kadry urzędnicze administracji państwowej NRD. (m)

1900. KOLIS W.: **Organizacja szkolnictwa wyższego w zakresie gospodarki wodnej w ZSRR.** Gosp. wodna 1953, nr 3, str. 83—84.

Kierunki i organizacja kształcenia kadr inżynierskich w ZSRR w zakresie melioracji wodnych, budownictwa wodnego i obsługi eksploatacyjnej dróg wodnych. (j)

1901. SREBRZYŃSKI J.: **Problemy szkoleniowe w elektrotechnice.** Prz. elektrot. 1953, nr 1, str. 40—41.

Organizacja, tematyka wykładów oraz dane ogólnosprowozdawcze z przebiegu i wyników I. turnusu kursów przygotowawczych do egzaminu na stopień inżyniera, zorganizowanych przez Stow. Elektryków Polskich. (j)

1902. SZULKIN M.: **Kształcenie politechniczne w dziejach szkolnictwa radzieckiego.** Szkoła zawod. 1953, nr 4, str. 16—18.

Autor cytuje wypowiedzi Marksa i Engelsa w sprawie szkolenia politechnicznego oraz omawia obszernie prace Lenina na ten temat i jego działalność w pierwszych latach po Rewolucji. Ponadto analizuje prace prowadzone w ZSRR, zmierzające do wprowadzenia kształcenia politechnicznego. (j)

1903. WYRZYKOWSKI J.: **Szkolenie wewnątrzzakładowe w przedsiębiorstwach podległych Ministerstwu Kolei.** Prz. kolej. 1953, nr 3, str. 90—94.

Zastosowanie poszczególnych metod szkolenia: indywidualnego, brygadowego i kursowego. Ocena aktualnego stanu szkolenia wewnątrzzakładowego w kolejnictwie. Niedociągnięcia. (j)

Zob. poz. 1433, 1545, 1778.

XIX BIBLIOGRAFIA – ENCYKLOPEDIE – SŁOWNIKI

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1904. **Przegląd dokumentacyjny zagadnień dokumentacji.** (Oprac. przez Centralny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej) 1953, nr 1, str. 1—2; nr 2, str. 3—4 Dod. do mies. Prz. techn. 1953, nr 1, 3.

Bibliografia adnotowana książek i artykułów w języku polskim i obcych. Obejmuje zagadnienia, związane z pracami bibliograficznymi i bibliotekarskimi w dziedzinie nauk ekonomiczno-technicznych. Klasyfikacja dziesiętna i działowa. (j)

BIBLIOGRAFIE SPECJALNE

Zob. poz. 1267, 1330, 1367, 1410, 1435, 1534, 1648, 1668—69, 1687, 1708—10, 1723, 1820, 1828—29, 1837, 1875, 1880, 1889.

ENCYKLOPEDIE

1905. ★ **Bolszaja Sowietskaja Enciklopedija.** 2 izd. Moskwa 1952. Gos. Naucz. Izd. „Bolsz. Sow. Enc.“. T. 13 Groza-Demos, s. 669, 3 nlb., 53 tabl., 22 mapy; T. 14 Demosfen-Dokembrij, s. 655, 1 nlb., 41 tabl., 7 map. (s)

Zob. poz. 1230, 1233, 1235—36, 1248—49, 1252—54, 1262, 1268—69, 1272, 1274, 1278, 1301—02, 1306, 1311, 1326, 1343—44, 1382, 1388—90, 1417, 1449—50, 1457, 1503—10, 1535—36, 1699, 1734—35, 1782, 1811, 1813, 1872.

SŁOWNIKI

Zob. poz. 1881.

Życie Szkoły Wyższej

miesięcznik

Czasopismo wydawane przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego przy współudziale Związku Nauczycielstwa Polskiego, poświęcone zagadnieniom nauki i nauczania w szkołach wyższych, zagadnieniom społecznej funkcji szkoły wyższej, społecznej roli nauki oraz jej organizacji.

Kontynuując i rozwijając dotychczasową działalność „Życia Nauki“, zmierza obecnie do rozszerzenia swoich zadań i zasięgu oddziaływania. Ma stać się aktywnym współorganizatorem najżywotniejszych procesów zachodzących w szkole wyższej. Obejmuje dwie podstawowe funkcje szkolnictwa wyższego: funkcję dydaktyczno-wychowawczą i funkcję badawczą.

Adres Redakcji: Warszawa, ul. Nowy Świat 49
Cena zeszytu zł 8,—

Pojedyncze numery są do nabycia w Księgarniach Naukowych
„Domu Książki“

PRZEGLĄDY LITERATURY, ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE, SPRAWOZDANIA

Wielka Encyklopedia Radziecka

Przewodnik bibliograficzny (dokończenie)*

GEOGRAFIA

Wielka Encyklopedia Radziecka (II wydanie) zawiera ogromny materiał ze wszystkich dziedzin wiedzy, opracowany przez najwybitniejszych naukowców radzieckich i służyć może nie tylko jako zbiór ogólnych wiadomości, ale również jako źródłowa informacja naukowa, szczególnie w dziedzinach, w których publikacje fachowe są ciągle jeszcze nie wystarczające. Dotyczy to również w pewnym stopniu i geografii, dlatego też wiadomości geograficzne podane w Encyklopedii są szczególnie cenne zarówno dla pracowników naukowych z tej dziedziny, jak dla nauczycieli i wreszcie dla wszystkich interesujących się zagadnieniami gospodarczymi.

Ilość rozpraw, artykułów i notatek z dziedziny geografii, podanych w pierwszych jedenastu tomach WER wynosi ponad 1500. Nie jest więc rzeczą możliwą omówić je wszystkie w ramach niniejszego artykułu. Toteż omawiamy w niniejszym artykule jedynie te pozycje, które szczególnie mogą interesować czytelnika polskiego. Z tego też punktu widzenia materiał geograficzny zawarty w WER podzielić można na następujące grupy:

Pierwszą grupę, szczególnie ważną dla pracowników naukowych, stanowią *artykuły teoretyczne* z zakresu geografii. Artykuły te zamieszczone są w 10 tomie WER w następującej kolejności:

Środowisko geograficzne (Gieograficzeskaja srieda) — str. 452—453. Artykuł, oparty na stalinowskiej definicji środowiska, jako „otaczającej społeczności przyrody“ wyjaśnia, że w skład środowiska geograficznego wchodzi jedynie te elementy przyrody, które wpływają na rozwój społeczeństwa w danej epoce. Tak więc np. węgiel kamienny jest częścią środowiska geograficznego dopiero od czasu jego użytkowania. Artykuł zawiera również krytykę błędnych teorii burżuazyjnych o roli środowiska geograficznego (Teoria Ratzla i Boucle'a) oraz pokazuje, na przykładach Stanów Zjednoczonych z jednej strony i Stalinowskich Planów Przeobrażenia Przyrody z drugiej strony, różnicę między kapitalistyczną i socjalistyczną gospodarką w przyrodzie.

Geografia (Gieografija) — str. 456—472. Obszerny artykuł napisany przez dyrektora Instytutu Geograficznego Akademii Nauk ZSRR — A. A. Grigoriewa podzielony jest na cztery części: 1) Przedmiot i metoda geografii (str. 456—457), 2) Historia geografii (str. 457—467), 3) Geografia w ZSRR

(str. 464—468), 4) Chronologiczne zestawienie ważniejszych geograficznych odkryć i podróży (str. 468—472).

W pierwszej części artykułu A. A. Grigoriew definiuje geografję jako: „zespoł ściśle związanych z sobą nauk obejmujący geografję fizyczną i geografję ekonomiczną“, przy czym „geografia fizyczna jest nauką o otaczającej społeczeństwo przyrodzie, środowisku geograficznym“, a „geografia ekonomiczna — nauką o rozmieszczeniu produkcji, o warunkach i specyfice jej rozwoju w różnych krajach i okręgach“ (str. 457). „W ten sposób — pisze dalej A. A. Grigoriew — geografia fizyczna należy do nauk przyrodniczych, a geografia ekonomiczna do nauk społeczno-ekonomicznych“ (str. 457). Definicja powyższa jest szczególnie ważna, ze względu na żywą dyskusję, jaka od dłuższego już czasu toczy się na łamach czasopism radzieckich wokół podstawowych zagadnień metodologicznych geografii, a szczególnie wokół zagadnienia czy istnieje jedna geografia, czy też dwie geografie: fizyczna i ekonomiczna. Rozdział „Historia geografii“ poświęcony jest odkryciom i podróżom w poszczególnych epokach społeczno-gospodarczych. Do rozdziału tego dołączone są mapy kolorowe, ilustrujące stan znajomości i podziału ziemi oraz mapy ważniejszych szlaków podróży geograficznych w poszczególnych epokach.

Geopolityka (Gieopolitika) — str. 559—560. Artykuł zwraca uwagę na nienaukowy, reakcyjny charakter wszelkich geopolitycznych teorii oraz zawiera krytykę poglądów głównych geopolityków: Kjellena, Petersa, Haushofera, Mackindera i Metchena.

Drugą grupę artykułów stanowią *obszerne monografie kontynentów i państw*. Monografie te obejmują całokształt zagadnień przyrodniczych, ekonomiczno-społecznych i kulturalnych omawianego obszaru i znacznie wykraczają poza zagadnienia geograficzne.

Pierwsze jedenaście tomów WER zawiera monografie wszystkich kontynentów z wyjątkiem Europy.

Tak więc w I-tomie znajdują się dwa artykuły poświęcone Australii:

Związek Australijski (Awstralijiskij Sojuz) — str. 123—140. Artykuł poświęcony jest historii, geografii gospodarczej, rozwojowi stosunków społecznych, ekonomicznych i narodowościowych w dominium Australii.

Australia (Awstralja) — str. 140—148. — Artykuł poświęcony przyrodzie kontynentu australijskiego.

W tym samym tomie znajduje się bardzo obszerna monografia Azji:

* Patrz: Przegląd Bibliograficzny Wydawnictw Gospodarczych, 1952, z. 4—5, str. 232—238; z. 6, str. 291; 1953, z. 1, str. 43—46; z. 2, str. 99—100.

Azja (Azja) — str. 491—529 — w artykule tym, na stronach 513—518, omówiony jest rozwój gospodarczy i kulturalny Azji radzieckiej.

Tom 2 zawiera następujące artykuły:

Ameryka (Amierika) — str. 223—266.

Antarktyda — (Antarktida) — str. 482—484.

Tom 3 zawiera artykuły:

Afryka (Afrika) — str. 513—549.

Ocean Atlantycki (Atlantyczny okiean) — str. 357—371.

Wszystkie monografie kontynentów uzupełnione są kolorowymi mapami: fizycznymi, narodowościowymi i politycznymi. Wiele miejsca w monografiach tych zajmuje omówienie zagadnień narodowościowych, przedstawienie ucisku, jakiemu podlega ludność tubylcza ze strony białych kolonizatorów, oraz fatalnych warunków jej bytowania.

W części gospodarczej monografie zawierają ciekawe tablice i zestawienia ważniejszych gałęzi produkcji danego kontynentu oraz obszernie omówienie niszczycielskiej roli krajów imperialistycznych i wielkich koncernów w eksploatacji sił wytwórczych skolonizowanych obszarów.

Monografie kontynentów zawierają niejako skrócony zarys fizycznej i gospodarczej geografii świata. Oprócz map, do monografii dołączone są jeszcze liczne ilustracje zarówno poza tekstem, jak i w tekście, w znacznej części obrazującej ciężkie warunki bytowania miejscowej ludności tubylczej.

Monografie państw kapitalistycznych zamieszczone w WER są jak gdyby małymi encyklopediami wiedzy o danych państwach. Zawierają one informacje w następującej kolejności: wiadomości ogólne, środowisko geograficzne, opis geograficzno-gospodarczy, historia, ustroj państwowy, siły zbrojne, partie polityczne, związki zawodowe, prasa i radio, oświata, nauka, literatura, malarstwo i architektura, muzyka, teatr, zdrowie i higiena. Do każdej monografii dołączone są mapy danego kraju: fizyczna i administracyjna oraz liczne ilustracje poza tekstem i w tekście. Dane ekonomiczne doprowadzone są przeważnie do roku 1948, a w poszczególnych wypadkach do roku 1950. We wszystkich monografiach bardzo wiele uwagi poświęcono rozwojowi partii robotniczych, postępowemu nurtowi w ruchu związków zawodowych, postępowemu nurtowi w polityce, nauce i sztuce omawianego kraju. W wielu wypadkach monografie zamieszczone w WER są jedynym marksistowskim opracowaniem historii i geografii gospodarczej danego kraju. W pierwszych 11 tomach WER znajdzie czytelnik następujące monografie krajów kapitalistycznych:

Tom 1. Austria (Awstrja) — str. 151—174.

Tom 2. Argentyna (Argentina) — str. 620—639.

Tom 3. Afganistan (Afganistan) — str. 492—506.

Tom 4. Belgia (Bielgia) — str. 545—576.

Tom 5. Birma (Birma) — str. 240—249, Boliwia (Boliwia) — str. 470—479.

Tom 6. Brazylia (Brazylja) — str. 19—38, Imperium Brytyjskie (Britanskaja Impierja) — str. 103—116.

Tom 7. Wielka Brytania (Wielikobrytanja) — str. 233—330, Wenezuela (Wenecuela) — str. 427—438, Indie Zachodnie (Westindja) — str. 555—562.

Tom 10. Guatemala (Gwatemala) — str. 285—288, Haiti (Haiti) — str. 98—102.

W monografiach państw demokracji ludowej główny nacisk położony jest na rozwój tych państw od chwili wstąpienia na drogę budownictwa socjalistycznego. Dane liczbowe, doprowadzone do roku 1950, obrazują osiągnięcia we wszystkich gałęziach gospodarki narodowej, oświaty, kultury i nauki. W pierwszych 10 tomach WER omówione są 4 republiki ludowo-demokratyczne:

Tom 2. Albania (Albanja) — str. 33—50.

Tom 5. Bułgaria (Bułgarja) — str. 397—450.

Tom 7. Węgry (Wengrja) — str. 361—416.

Tom 9. Vietnam (Wietnam) — str. 545—562 — monografia zawiera dane odnośnie rozwoju przemysłu chemicznego, górniczego i szkolnictwa w wyzwolonej części Republiki Wietnamskiej.

Trzecią grupę artykułów stanowią artykuły poświęcone geografii Związku Radzieckiego. Są one poświęcone zarówno wielkim jednostkom geograficznym, jak np. Morze Azowskie, Wołga czy Góry Altaju, jak i wszystkim jednostkom administracyjnym, od Republik Związkowych aż do okręgów (oblasti) włącznie. Odrębne artykuły bądź notatki poświęcone są również wszystkim ważniejszym miastom, aż do stolic regionów włącznie. Ponadto omówione są w oddzielnych notatkach specjalnie ważne, wielkie zakłady przemysłowe, jak np. Bałchaszskij Kombinat Miedziowy w Kołunradzie.

Układ materiału w monografiach Republik Radzieckich, zarówno związkowych, jak i autonomicznych, pozwala czytelnikowi na możliwie dokładne zaznajomienie się z rolą Partii Komunistycznej, Komsomołu i Związków Zawodowych w przeobrażeniu kraju. Dane, dot. życia gospodarczego Republik doprowadzone są do roku 1950.

W 11 tomach WER omówione są następujące republiki związkowe i autonomiczne:

Tom 1. Abchaska ASSR (Abchazskaja ASSR) —

str. 45—48, Adzarska ASSR (Adzarskaja ASSR) — str. 397—406, Azerbajdzanska SSR (Azerbajdzanskaja SSR) — str. 434—485.

Tom 3. Armeńska SSR (Armijskaja SSR) — str. 49—106.

Tom 4. Baszkirska ASSR (Baszkirskaja ASSR) — str. 336—359, Białoruska SSR (Bieloruskaja SSR) — str. 468—529.

Tom 6. Buriat - Mongolska ASSR (Buriat-Mongolskaja ASSR) — str. 344—367.

Wszystkie powyższe monografie ilustrowane są zarówno mapami, jak i licznymi zdjęciami z kopalń, fabryk, kołchozów, zabytków sztuki i kultury. Poza monografiemi Republik Związkowych i Autonomicznych wymienić należy następujące hasła:

Tom 1. Adygieski Auton. Okręg (Adygiewskaja Awt. Obl.) — str. 424—429 — monografia kraju i ludu Czerkiesów. Morze Azowskie (Azowskoje Morie) — str. 532—534 — krótka informacja o przyrodzie Morza Azowskiego i jego gospodarczym znaczeniu.

Tom 2. Altaj (Altaj) — str. 136—140 i Kraj Altajski (Altajskij Kraj) — str. 142—151 — artykuły poświęcone fizjografii Gór Altaju i gospodarstwu rozwojowi tego dawniej zacofanego okręgu, będącego dziś jedną z największych baz mięsno-mlecznych Związku Radzieckiego i ważnym ośrodkiem przemysłu bawełnianego i maszynowego.

Tom 4. *Baku* (Baku) — str. 89—95 — obszerna monografia centrum naftowego Związku Radzieckiego, *Bałchaszki Kombinat Miedziowy* (Bałchaszski Miedziopławilnyj Zawod) — str. 169—170 — notatka o największym w świecie kombinacie miedziowym, *Kanał Bałtycko-Białomorski im. Stalina* (Białomorsko-Bałtycki Kanał imieni Stalina) — str. 460—462.

Tom 7. *Wielkie Budowle Komunizmu* (Wielkie Strojki Kommunizmu) — str. 218—228 — artykuł zawierający dokładne dane historyczne, techniczne i gospodarcze o Wielkich Budowlach Komunizmu.

Tom 8. *Wołga — Don* (Wołga — Don) — str. 612 — 613 — artykuł o kanale Wołga — Don im. W. I. Lenina, *Wołga* (Wołga) — str. 602—612 — monografia przyrodnicza i gospodarcza wielkiej rzeki rosyjskiej, *Wilnijus* (Wilinjus — Wilno) — str. 70—72 — artykuł m. in. omawia pamiątki po Mickiewiczu oraz zawiera fotografię jego domu.

Tom 11. *Główny Kanał Turkmeński* (Głównyj Turkmenskij Kanał) — str. 462 — 464.

Czwartą grupę stanowią artykuły i notatki, dotyczące *geografii Polski*. Notatki te podają wiadomości o województwach, miastach wojewódzkich i innych ważniejszych miastach, głównych rzekach, kanałach i górach. W pierwszych 11 tomach Encyklopedii jest ich łącznie ponad 30. Notatki o województwach zawierają dość dokładną charakterystykę gospodarczą, wymieniają ważniejsze ośrodki gospodarcze i kulturalne oraz omawiają rozwój danego województwa w Planie 6-letnim. Notatki o miastach, poza ogólną zwięzłą charakterystyką gospodarczą, podają ważniejsze daty z historii miasta, a niejednokrotnie wymieniają również ważniejsze obiekty przemysłowe.

Tom 4. Notatki o *województwie białostockim* (Białostockoje wojewodztwo) — str. 535 i o *Białymstoku* (Bielestok) — str. 534 oraz o *Biebrzy* (Biebrza) — str. 368.

Tom 5. Krótka notatka o *Beskidach* (Bieskidy) — str. 66 — uwzględniająca podział na Beskidy wschodnie i zachodnie oraz wymieniająca główne szczyty, m. in. Babią Górę.

Tom 6. Krótkie notatki o rzece *Brda* — (str. 66) i o *Kanale Bydgoskim* — (str. 419) oraz nieco dłuższe notatki o *Bydgoszczy* — (str. 419) i *województwie bydgoskim* — (str. 419—420) z zaznaczeniem zmiany nazwy województwa od 1950 roku na Pomorskie. Notatka o *Bytomiu* (str. 439) — z wymienieniem Huty im. Stalina i Huty Bobrek i wreszcie notatka o *Wałbrzychu* (str. 559).

Tom 7. Notatka o rzece *Warcie* (Warta) — str. 10. Dłuższy artykuł poświęcony *Warszawie* (Warszawa) — str. 11—17 — z licznymi fotografiami odbudowanych dzielnic i budynków. Artykuł o *województwie warszawskim* (Warszawskoje wojewodztwo) — str. 17—18 i informacje o rzece *Wieprz* (Wiepsz) — str. 472.

Tom 8. Informacje o *Wisłocie* (Wisłoka) — str. 167. Dłuższa informacja o *Wiśle* (Wisła) — str. 165—166 — z dokładną mapą dorzecza Wisły.

Tom 9. Artykuł o *Wrocławiu* (Wrocław) — str. 280—281 — z informacją o Kongresie Intellektualistów i notatka o *województwie wrocławskim* (Wrocławskoje wojewodztwo) — str. 281.

Tom 10. Dłuższa notatka o *Gdańsku* (Gdańsk-Dancig) — str. 300—301 — podkreślająca znaczenie Gdańska dla Polski i przedstawiająca jego rozwój w Planie 6-letnim. Oddzielny ustęp dotyczy historii i architektury Gdańska i podkreśla jego polskość. Krótka notatka o *Zatoce Gdańskiej* (Gdanskaja Buchta) — str. 301. Notatka o *województwie gdańskim* (Gdanskoje wojewodztwo) — str. 301—302. Krótka notatka o *Gdyni* (Gdynia) — str. 302.

Tom 11. Notatka o *Gliwicach* (Gliwice) — str. 413 i o *Kanale Gliwickim* (Gliwickij Kanał) — str. 413.

Mieczysław Fleszar

„Nauka Polska“

Kwartalnik. Czasopismo poświęcone zagadnieniom rozwoju nauki w Polsce
Rok I nr 1. Organ Polskiej Akademii Nauk

„Działalność naukowa Akademii to jedyna podstawa, na której może się oprzeć jej kierownicza rola w naukowym życiu kraju i jej efektywne oddziaływanie na planowy rozwój nauki. Kierować nauką — to znaczy naukę tworzyć (podkr. nasze), tworzyć ją zgodnie z jej przeznaczeniem w społeczeństwie, zgodnie z jej wielkimi ideałami i zgodnie z zadaniami w przełomowej epoce historii naszego narodu“.

Tymi słowy prof. Jan Dembowski, Prezes Polskiej Akademii Nauk, charakteryzuje zadania akademii nauk nowego typu, jaką — na wzór Akademii Nauk ZSRR — stać się ma niezależna instytucja naukowa w Polsce Ludowej. W sformułowaniu tym określona jest rola Aka-

demii i jednocześnie sprecyzowane są wyraźnie zadania „Nauki Polskiej“ — czasopisma, które ma być organem PAN. *Zadania pisma polegają przede wszystkim na informowaniu o tych osiągnięciach naukowych, które wytyczają drogi planowego rozwoju nauki.*

Oceniając z tego punktu widzenia pierwszy numer nowego kwartalnika stwierdzić należy, że aczkolwiek nie spełnia on jeszcze swego zadania, to jednak niektóre artykuły zdają się być zapowiedzią właściwego kierunku pisma. Przejdźmy do ich przeglądu.

„O roli i znaczeniu nauki w Polsce Ludowej“ pisze Zygmunt Modzelewski, rektor IKKN. Artykuł omawia główne zadania nauki polskiej,

którymi są — z jednej strony rozwiązywanie węzłowych problemów gospodarki planowej, z drugiej — walka o nowe założenia ideologiczne, o naukowy światopogląd. Na przykładach, zaczerpniętych z postępowej tradycji historycznej, autor artykułu wykazuje, iż właśnie w służbie narodu nauka polska może się poszczycić największymi osiągnięciami w dążeniu do prawdziwego odzwierciedlenia świata. Na tym tle autor nakreśla — w sposób najbardziej ogólny — zadania stojące przed polską humanistyką, przed naukami matematyczno-przyrodniczymi i naukami technicznymi.

Artykuł prof. O. Lange „Prawa ekonomiczne socjalizmu w świetle ostatniej pracy J. Stalina“ jest fragmentem dyskusji, jakie przeprowadzono we wszystkich ośrodkach naukowych po XIX Zjeździe KPZR i ukazaniu się pracy Józefa Stalina. Wyniki tych dyskusji a w szczególności dyskusji sesji naukowych IKKN, PAN i Instytutu Filozoficznego Uniwersytetu Warszawskiego wymagają podsumowania i łącznej oceny. Zanalizowanie i przywołanie wkładu „Stalinowskiego etapu“ w rozwój ekonomii i filozofii wymagać będzie jeszcze dużego i długotrwałego wysiłku pracowników nauki.

Pierwszy numer „Nauki Polskiej“ publikuje długo oczekiwane „Wytyczne do projektu planu badań naukowych szczególnie ważnych dla rozwoju gospodarki i kultury narodowej“¹⁾. Wytyczne te są wynikiem pierwszego etapu pracy prowadzonej na dużą skalę przez Polską Akademię Nauk, która jest ustawowo zobowiązana do przedłożenia Prezydium Rządu projektu ogólnopolskiego planu badań naukowych. Jak słusznie bowiem pisze rektor Modzelewski w cytowanym artykule „ludzie nauki polskiej“ muszą „sami nauczyć się planować, to jest nauczyć się wybierać co na dzisiejszym etapie wśród ich zadań jest najważniejsze, jest węzłowe“.

Należy stwierdzić, że „Wytyczne“ nasuwają bardzo poważne zastrzeżenia tak co do doboru problemów, jak przede wszystkim co do metody ich opracowania. O niektórych wątpliwościach pisze prof. Mazur w uwagach wstępnych, które poprzedzają „Wytyczne“. Jednak w uwagach tych nie zostały poruszone sprawy najważniejsze.

Nie jest bowiem bez znaczenia fakt, że w rok po rozpoczęciu pracy PAN nie ma wytycznych dla nauk humanistycznych, decydujących w walce nauki polskiej o światopogląd marksistowski. Dla nauk biologicznych zaś wymienione są kolejne problemy węzłowe różnych dyscyplin w taki sposób, jakby nie istniał między nimi żaden ściślejszy związek. Na tym przykładzie, z samego niemal układu „Wytycznych“, można poznać metodę ich opracowania: oto przedstawiciele poszczególnych dyscyplin zgłosili najważniejsze ich zdaniem zagadnienia, po czym kolejno je spisano. Stąd też znalazły się jedne obok drugich tak różne zagadnienia

jak np. VIII Biologia zapłodnienia, IX Opracowanie flory trzeciorzędowej i pleistocenijskiej, X Badania związane z gospodarką wodną kraju itd.

Metoda ta świadczy o tym, że, ucząc się dopiero planowania pracownicy naukowcy PAN nie potrafili ustalić niewielu kluczowych problemów rzutujących na całą naukę, wytyczających zadania dla każdej dyscypliny. Punktem wyjściowym dla planowania były poszczególne dyscypliny naukowe, nie zaś kluczowe zagadnienia gospodarki i kultury narodowej w całości. Ten brak koncentracji problematyki (o którym zresztą pisze w swych uwagach prof. Mazur), a zwłaszcza brak części wstępnej „Wytycznych“, wspólnej dla wszystkich nauk, w której wyznaczone byłyby główne zadania kompleksowe i pograniczne dla różnych dziedzin i specjalności świadczą o brakach prac koordynacyjnych i uogólniających, które nie potrafiły nadać jednolitego tonu intensywnym i twórczym w wielu wypadkach pracom Komitetów i Wydziałów.

Ponadto „Wytyczne“ ujęte są w sposób różnorodny — o ile niektóre z wymienionych zagadnień są nazbyt ogólne, inne wydają się być nadmiernie szczegółowe.

Jakby przecząc wyżej omówionym brakom i usterkom „Wytycznych“, zagadnienia planowania nauki w sposób bardzo ciekawy naświetla artykuł prof. Czetwertyńskiego „Problem gospodarki wodnej w Polsce“. Przebudowa gospodarki wodnej — to zadanie gospodarcze i naukowe zarazem, to zadanie naukowe, którego wykonanie wymaga współpracy naukowców różnych specjalności, to zespół problemów z zakresu ekonomiki, biologii, rolnictwa, geologii, techniki budownictwa wodnego, elektroenergetyki, architektury itd. Prof. Czetwertyński, przedstawiając w swym artykule różnorodność zagadnień, związanych z opracowaniem planu gospodarki wodnej, podkreśla jednocześnie odpowiedzialność pracowników nauki, którym w Komitecie Gospodarki Wodnej powierzono tak trudne zadanie. Jednak artykuł kończy się na tym — wstępnym niejako — omówieniu zagadnienia. O pracach samego Komitetu czytelnik dowiaduje się niewiele. A przecież z innych źródeł wiadomo, że prace Komitetu posunęły się już znacznie naprzód.²⁾ Wszelkierne informowanie o tych pracach, wyjaśnianie metod współpracy naukowców różnych specjalności to właśnie główne zadanie „Nauki Polskiej“, jeśli ma ona być organem Polskiej Akademii Nauk.

Jeśli z punktu widzenia zadań nowego kwartalnika, jako organu PAN, oceniać drugi artykuł działu „Z doświadczeń planowania“, a mianowicie obszerną wypowiedź wieloletniego dyrektora Instytutu Badań Literackich, a obecnie sekretarza naukowego PAN prof. Żółkiewskiego — ocena wypadnie bardzo pozytywnie. Opierając się na konkretnych doświadczeniach IBL

¹⁾ niestety bez wytycznych Wydziału I PAN, tzn. bez Nauk Społecznych (filozofia, historia, filologia, literatura, sztuka, ekonomia, prawo).

²⁾ por. chociażby: Dziedzic Fr.: Zadania nauki rolniczej wobec planów przebudowy gospodarki wodnej. Zagad. Ekon. Roln. 1953, nr 1, str. 148—158.

autor omawia wiele bardzo istotnych zagadnień z dziedziny planowania nauki i udowadnia, że planowanie to jest tym czym być powinno, tzn. *żywym twórczym procesem*, w którym znajduje wyraz dojrzwanie świadomości ideologicznej pracowników nauki, procesem, który przez stawianie nowych zadań, dojrzwanie to przyspiesza.

I ten artykuł — choć może nie dość wyraźnie to formułując — wyraża żądanie kompleksowego planowania nauki. Z doświadczeń IBL wynika bowiem niezbiecie, że nie spełni swych zadań plan badań naukowych z historii literatury, gdy nie powstanie jednocześnie ściśle z nim związany plan badań historii sztuki, a przede wszystkim perspektywiczny plan badań historii Polski, któremu przypada w tej dziedzinie rola kierownicza.

Aby zakończyć omawianie ważniejszych pozycji, które w numerze 1 „Nauki Polskiej“ realizują nakreślone na wstępie recenzji zadanie czasopisma, należy zatrzymać się nad informacyjną notatką o badaniach odnoszących się do historii Grodów Czerwieńskich. Trzeba wyrazić żal, że tego typu notatek jest w numerze zbyt mało. Więcej jest przecież prac *kompleksowych i zespołowych*, których kierownictwo już przejęła, lub przejąć powinna, Polska Akademia Nauk. W organie PAN powinno się znaleźć omówienie wyników prac badawczych nad początkami Państwa Polskiego, zespołowych badań polskiego Odrodzenia, powinny się znaleźć informacje o wspólnych pracach geografów i gleboznawców nad mapami gleb, matematyków z przyrodnikami oraz inżynierami, chemikami z fizykami i biologami itd. Organ PAN powinien systematycznie informować o pracach

naukowych, prowadzonych, inspirowanych i koordynowanych przez poszczególne Komitety i Wydziały Akademii, o sesjach naukowych przez nie organizowanych, o uzyskanych wynikach badań itp.

Czasopisma specjalne oraz zapowiedziane „Sprawozdania z czynności i prac PAN“ wypełnią być może z czasem poważną lukę w tym zakresie w naszym czasopiśmiennictwie naukowym. Dopóki jednak ona istnieje — a istnieje niewątpliwie — zadanie to spełniać powinno pismo, ukazujące się jako organ Akademii.

Niepodobna w krótkiej recenzji omówić całego materiału, zawartego w bogatym numerze „Nauki Polskiej“. Zawiera on ciekawe artykuły prof. Infelda i prof. Chałasińskiego, umieszczone w dziale „*Nauka w procesie społecznego rozwoju*“, interesującą kronikę z zakresu współpracy naukowej z zagranicą oraz przegląd książek i czasopism. Ten ostatni dział powinien być w dalszych numerach pisma rozszerzony i objąć recenzje najpoważniejszych publikacji naukowych polskich i zagranicznych, powinien przynieść marksistowską krytykę burżuazyjnego piśmiennictwa naukowego.

Wypełnienie wskazanych wyżej luk może sprawić, że „Nauka Polska“ stanie się istotnie, a nie tylko formalnie, „organem“ PAN; w przeciwnym bowiem razie może pozostać tym, czym jest w tej chwili, tzn. bardzo interesującym i pożytecznym czasopismem naukowym takim, jakimi w swoim czasie były np. „Myśl Współczesna“ lub „Życie Nauki“, do którego zresztą jest zbliżone swą szatą zewnętrzną.

Piotr Kaltenberg
Zofia Zakrzewska

Marks i Engels w Polsce

Materiały do bibliografii 1842 – 1952. Warszawa 1953

Biblioteka Narodowa 8° s. 111, 1 nb.

W 135 rocznicę urodzin Karola Marksa Biblioteka Narodowa wydała bibliografię polskich tłumaczeń dzieł Marksa i Engelsa, ogłoszonych drukiem do końca r. 1952. Bibliografia obejmuje zarówno prace wydane w formie samoistnej, jak i drukowane w czasopismach i innych wydawnictwach. Z okresu najwcześniejszego, to jest początków przenikania marksizmu do Polski, podano również pierwsze streszczenia i omówienia, o ile zamieszczone w nich były cytaty z dzieł Marksa lub Engelsa. Redakcja bibliografii zapowiada wydanie drugiej części, w której zebrane będą drukowane w języku polskim prace o Marksie i Engelsie.

Wydawcy, uważając, że nie wyczerpali całkowicie możliwości odnalezienia wszystkich polskich tłumaczeń, potraktowali swoją pracę jako „materiały do bibliografii“. Niemniej jednak pokłosie przedsięwziętych poszukiwań jest obfite. Bibliografia podaje bowiem 240 pozycji, nie

licząc przedruków poszczególnych pozycji, o ile wydane były w tym samym roku, co i nakład poprzedni.

Układ bibliografii jest chronologiczny. Rozpoczyna ją r. 1842 kiedy pojawia się pierwsze w języku polskim omówienie pracy Engelsa. Następne pozycje o podobnym charakterze, dotyczą r. 1844 i 1846, pierwsze zaś tłumaczenie pochodzi z r. 1848. Potem następuje dłuższa przerwa aż do r. 1871, kiedy bibliografia notuje częściowe tłumaczenie Manifestu Rady Generalnej i Statutu Międzynarodówki. W tej części nie uwzględniono streszczenia napisanego przez Marksa i Engelsa w r. 1850 — Apelu Komitetu Centralnego do Związku Komunistów, opublikowanego w krakowskim „Czasie“ w r. 1851. Przy poz. 2 nie zaznaczono, że autorem jest prawdopodobnie Wincenty Mazurkiewicz (por. artykuł W. Łukaszewicza w czas. „Wies“ 1949, nr 27) jak również, że sama recenzja była

przedrukowana w wyżej wymienionym piśmie. Dopiero od r. 1880 następuje nieprzerwany, stale rosnący, ciąg tłumaczeń. Zwłaszcza w okresie Polski Ludowej ilość tytułów i nakładów tłumaczeń poważnie wzrosła: w ciągu ostatnich sześciu lat ilość opublikowanych tłumaczeń jest prawie równa ilości pozycji wydanych przez lat 65, to jest od r. 1880 do 1945.

Zebrany dużym wysiłkiem (jak wspomina Redakcja — przejrzano w tym celu około 750 tomów czasopism) materiał jest podany w ujednoczonym opisie bibliograficznym. Zwrócić tylko należy uwagę na to, że tytuły czasopism należało cytować w pełnym brzmieniu, a więc nie „Rok 1846“, ale „Rok... pod względem oświaty etc“ i data rocznika. Przy pierwszym polskim wydaniu Kapitału z r. 1884 nie zaznaczono, że ukazywał się w zeszytach i że ostatni zeszyt, trzeci, ukazał się w r. 1886.

O ile opis bibliograficzny na ogół nie budzi zastrzeżeń, o tyle poważne zastrzeżenia budzi treść i forma adnotacji.

Bibliografia tłumaczeń powinna przede wszystkim podawać tytuł oryginału. Oryginałem nie zawsze będzie pierwodruk względnie oryginał, albo kopia rękopisu. Jak wiadomo, dzieła Marksa i Engelsa zostały w dalszych wydaniach poprawione przez samych autorów (co zaznaczali oni zresztą lojalnie w przedmowach). Niejednokrotnie „poprawki“ wprowadzały osoby niepowołane. Przykładem może być działalność wydawnicza Mehringa, a zwłaszcza Bernsteina, który rozmyślnie fałszował treść oryginału. Te właśnie „poprawione“ (zarówno w sensie dodatnim jak i ujemnym) wydawnictwa, a nie pierwodruki, stały się następnie podstawą polskich tłumaczeń. Toteż z punktu widzenia bibliograficznego ważne nade wszystko ustalenie oryginału przekładu, to jest tego dokumentu, który został przetłumaczony. Tak czyni wydawany przez Instytut Bibliograficzny Biblioteki Narodowej „Przewodnik Bibliograficzny“, podobnie inne wydawnictwa bibliograficzne. W tym wypadku Redakcja bibliografii obrała inną drogę i, zamiast podawać oryginał tłumaczenia, podawała w zasadzie pierwodruk oraz ewentualnie dalsze jego przedruki i wydania, wzorując się na adnotacjach, w które Instytut Marksa — Engelsa — Lenina (IMEL) — a wzorem jego u nas „Książka i Wiedza“ — zaopatruje wydawane przez siebie utwory klasyków. Jednak IMEL, oprócz krótkiej historii danego dokumentu, podaje także również z czego dokonano przekładu, natomiast Redakcja bibliografii podaje to w adnotacjach tylko wyjątkowo (np. w poz. 6, 109).

Również przy wszelkiego rodzaju zbiorach prac nie podawano na ogół, kto danego wyboru dokonał, czy jest to „oryginalny“ wybór tłumacza czy redaktora polskiego wydania, czy też przetłumaczony względnie adaptowany wybór, dokonany przez innego wydawcę (np. przez IMEL w przypadku Dzieł Wybranych, poz. 155, o czym się można dowiedzieć nie z tej pozycji jednak, ale z poz. 193).

Oprócz tytułu oryginału adnotacja powinna podawać czy jest to tylko przedruk poprzednie-

go, czy też nowe tłumaczenie. I tego również, z wyjątkiem sporadycznych wypadków, bibliografia nie podaje.

Nie podając elementów istotnych, Redakcja zajmuje się ustalaniem spraw spornych, co prawda ważnych, ale dla bibliografii tłumaczeń nieistotnych, jak np. daty napisania pewnej pracy przez Marksa (poz. 72).

Terminologia stosowana w adnotacjach jest chwiejna, nie ustalona, niejednokrotnie wprost błędna albo językowo niepoprawna. Tym bardziej rzuca to cień na redaktorów bibliografii że, jak wiadomo, w skład Biblioteki Narodowej wchodzi Instytut Bibliograficzny, do którego zadań należy m. in. ustalanie terminów i czuwanie nad ich stosowaniem.

Aby zarzut nasz nie był gołosłowny, poprzemy go przykładami:

Oto dla określenia „pierwodruku“, obok tego terminu (poz. 20, 77, 120), użyte są zwroty: „po raz pierwszy wydrukowane“ (23, 72, 237), „po raz pierwszy drukowane“ (36, 37, 39, 40, 50, 59, 165), „po raz pierwszy opublikowane“ (15, 101, 193), „po raz pierwszy wydane“ (16, 25), „po raz pierwszy wyszedł“ (24), „po raz pierwszy ogłoszone“ (61, 99, 128, 139, 155, 193). Podanie wreszcie obok terminu „pierwodruk“, w nawiasie (s. 4) terminu „oryginał“, sugeruje, że Redakcja utożsamia oba te pojęcia. Obok terminu „samoistne wydanie“ (25, 45, 130) używano terminu „oddzielne wydanie“ (35, 193). Chaos istnieje również w użyciu terminów: wydanie i nakład. W zasadzie za nowe „wydanie“ Redakcja uważa i przedruk, o ile różni się on datą wydania, nawet gdy jest to dawny nakład a tylko zmieniono kartę tytułową (tzw. „powtórzone wydanie“ — por. poz. 65—68, 83, 84, 132, 164, 173, 175, 209, 211). Jednak w poz. 181, 185, 189, 196, nazywa się to również „wznowionym nakładem“ i z tego powodu „Kapitał“ z roku wydania 1951 traktuje się jako drugi nakład wydania z r. 1950 (poz. 224). Wreszcie „ponowne wydanie“, nazwane jest po prostu „przedrukiem“ (124), (choć ma częściowo ten sam skład drukarski), ale pomimo to traktowane jest jako nowe „wydanie“. Niewątpliwie chodzi tu tylko o nowy „nakład“. Wobec nieustalenia pojęcia „wydanie“ i „nakład“ chybiona jest próba określenia przez Redację bibliografii ilości wydań „Manifestu Komunistycznego“ i „Kapitału“.

Zupełna dowolność istnieje w użyciu słowa „tłumaczenie“ względnie „przekład“. Spotykamy tu następujące określenia: „tłumaczenie tekstu“ (34), „tłumaczenie odpowiada tekstowi“ (39), „przekład oparty na...“ (109), „tłumaczenie na podstawie“ (77), „tłumaczenie“ albo „przekład z wydania“ (134, 237), „tłumaczenie z serii“ (193), „tłumaczone z czasopisma“ (6, 13), wreszcie po prostu tłumaczenie albo przekład pracy, artykułu, książki itd. W jednym miejscu przekład nazwano po prostu „przedrukiem“ (3). Te wszystkie formy można było zastąpić przez ogólnie przyjęty skrót „tł.“ i podanie tytułu oryginału. Zupełnie niezrozumiałe jest takie zdanie: „Nietłumaczony dodatek z 1894 r.“ (155

na s. 47). Czy to ma znaczyć „dotychczas nie tłumaczony dodatek”, czy „nie został przetłumaczony dodatek” czy coś jeszcze innego — trudno odgadnąć. Wreszcie takie curiosum: „po polsku został przetłumaczony” (28) — co ma znaczyć: „przetłumaczony na język polski”.

Dla oznaczenia, że dany utwór jest piśmienniczo niesamoistny, Redakcja używa terminów: „wyjątek”, (87, 88), „cytat” (92), fragment z czegoś” (np. z listu, pracy, manifestu — poz. 12, 178, 226), „fragment książki” (2). Spotykamy również takie zwroty: „w druku praca pozostała fragmentem” (17) — co ma znaczyć, że nie wydrukowano całości, albo „fragmenty dotyczą opisu Londynu” (240) — czyli po prostu, że są to fragmenty opisu. Nadruk na karcie tytułowej — to dla autorów bibliografii po prostu „zamieszczona wzmianka” (69), „okładki” (167) — to karty tytułowe itd.

Nie ustalona jest w adnotacjach forma podawania nazw czasopism — raz podawano je w brzmieniu oryginalnym, innym razem w polskim tłumaczeniu (por. np. poz. 50 i 60). W adnotacji do poz. 50 podano błędnie tytuł czasopisma: nie „Nowa Gazeta Reńska”, która wychodziła w latach 1848/1849, ale „Nowa Gazeta Reńska — Przegląd polityczno-ekonomiczny”, wychodząca w r. 1850.

Do bibliografii dołączono indeksy. Pierwszy — to „wykaz tytułów pierwodruków”. O ile tym pierwodrukiem było tłumaczenie polskie to podawano tytuł polski. Indeks ten zatem nie obejmuje wszystkich „oryginałów”, tzn. tych wydawnictw lub utworów, które były przetłumaczone na język polski. Drugi indeks — to wykaz tytułów polskich z podaniem tytułu

w brzmieniu oryginalnym. Następne indeksy: wykaz tłumaczonych przedmów Marksa i Engelsa, wykaz ich listów, wreszcie wykaz nazwisk tłumaczy, przedmówców i redaktorów. W tym ostatnim wykazie nie rozwiązano kryptonimu Oskara Langego (O. L.). Walecki Henryk — to pseudonim Maxa Horwita, Wyszacki miał imię Konstancy. Kryptonim nie rozwiązany K. M. to po prostu inicjały Karola Marksa. Umieszczenie Karola Marksa w spisie polskich tłumaczy, przedmówców itd. wynikało z błędu w opisie poz. 98, w której podpis Marksa pod listem (K. M.) wzięto za inicjały wydawcy. Ostatni indeks — to wykaz tytułów czasopism, w których zamieszczone były tłumaczenia. Powinien to być raczej indeks nie tylko czasopism, ale w ogóle wydawnictw, w których umieszczone są tłumaczenia dzieł Marksa i Engelsa.

Dyrektor Biblioteki Narodowej Wł. Bienkowski w swej ostatnio wydanej pracy „O pseudonauce bibliologii i najpilniejszych zadaniach bibliografii” (Warszawa 1953) słusznie uznaje bibliografię rejestracyjną (a taką właśnie jest bibliografia tłumaczeń), za „surowiec”, który ma służyć do dalszej obróbki naukowej (s. 44). Dalej zaś stwierdza, że bibliografia „winna się stać niezbędnym, wstępnym etapem krytycznego opracowania, oceny i selekcji bibliografowanego materiału” (s. 47). Niestety, omawiana bibliografia, pomimo wielkiego wysiłku włożonego w odszukanie i zarejestrowanie materiału, ze względu na swe braki nie jest tym „wstępnym, niezbędnym etapem krytycznego opracowania” a przeto i „w pełni twórczym wkładem do pracy naukowej”.

Andrzej Grodek

Zagadnienia bibliograficzne w „Przeglądzie Bibliotecznym”

W ostatnich zeszytach „Przeglądu Bibliograficznego” pojawiło się kilka interesujących artykułów, dotyczących teorii, metodyki i organizacji służby bibliograficznej. Ponieważ poruszają one zagadnienia, które mogą zainteresować także użytkowników „Przeglądu Bibliograficznego Wydawnictw Gospodarczych” i wszystkich, którzy w jakikolwiek sposób są związani z pracami bibliograficznymi w dziedzinie nauk ekonomicznych, postaramy się pokrótce przedstawić problematykę zawartą w tych artykułach.

W zesz. 4/1952 M. Dembowska w art. „Normalizacja spisu bibliograficznego” omawia zasadnicze postanowienia normy opracowanej przez Komisję Bibliograficzno-Bibliotecarską Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. Norma ta zostanie niebawem ogłoszona jako Polska Norma PN/N-01152 — „Opis zasadniczy (rejestracyjny) w bibliografii bieżącej dziedzin lub zagadnień”.

Normalizacja, w życiu gospodarczym jeden z ważnych czynników usprawnienia i zwiększenia wydajności pracy, może być skuteczną pomocą także w innych dziedzinach, m. in. w bibliotekarstwie i bibliografii¹⁾. Artykuł ogranicza się tylko do omówienia jednego z zagadnień, wymienionego w tytule. Cechą charakterystyczną omawianej normy opisu bibliograficznego jest to, że wymaga ona podawania — obok cech wydawniczo-formalnych potrzebnych do zidentyfikowania jednostki bibliograficznej (autorstwo, tytuł, cechy wydawnicze, format, objętość, technika wykonania) — także dodatkowych wiadomości o treści dokumentu w tych przypadkach, gdy dane, zaczerpnięte z tytułatury dostatecznie o tym nie informują (bądź jako uzupełnienie niejasnego tytułu, bądź jako dodatko-

¹⁾ Całokształt prac normalizacyjnych na tym odcinku omawia praca J. Gruszeckiej: Normalizacja bibliografii i bibliotekarstwa 1950—1952. Biul. IB 1952, nr 8.

we uwagi po samym opisie, np. wyszczególnienie zawartości pracy zbiorowej). Nie chodzi tu o adnotacje wyjaśniające lub charakteryzujące treść dokumentu, a tylko o dodatkowe wyjaśnienia potrzebne do zaklasyfikowania dokumentu. Elementy opisu bibliograficznego w bibliografii dziedzin i zagadnień są zasadniczo zgodne ze stosowanym opisem katalogowym, pewne zmiany i odchylenia są wyrazem tendencji do formalnych uproszczeń i dokładnego informowania o treści dokumentu. Artykuł omawia najważniejsze postanowienia nowej normy, ilustrowane odpowiednimi przykładami. Na czym polega znaczenie stosowania nowej normy? Ułatwi ona przede wszystkim pracę bibliografów, którzy będą mogli oprzeć się na gotowych wzorach metodycznych oraz ułatwi orientację w różnych bibliografiach — dzięki stosowaniu tych samych metod — i uprzystępni je przez to szerokim rzeszom użytkowników.²⁾

Powyższa norma — jak już wspomniano — zajmuje się tylko opisem rejestracyjnym, a nie dotyczy adnotacji omawiającej krytycznie treść dokumentu. Zagadnienie takich adnotacji jest niezmiernie ważne w naszych warunkach ze względu na społeczną rolę bibliografii, zwłaszcza zalecającej, która ma uczyć i wychowywać różne i o różnych poziomach kręgi czytelników. Metodzie i praktyce budowy adnotacji zalecającej poświęcony jest obszerny artykuł D. A. Wołoszina w zesz. I/1952 „Przeglądu Bibliotecznego” „O adnotacji zalecającej”, będący tłumaczeniem z czasopisma „Sowietskaja Bibliografja”. W artykule podkreślono odpowiedzialne zadanie adnotacji zalecającej, która „powinna wykrywać ideologiczno-polityczne, naukowe i artystyczne wartości książki i okazywać czytelnikowi pomoc w prawidłowym, marksistowsko-leninowskim rozumieniu zagadnień poruszanych w książce”. Na licznych przykładach dobrze i źle opracowanych adnotacji wyjaśniono, jak powinny być one skonstruowane. Artykuł ten jest tym cenniejszy, że w naszym piśmiennictwie bibliotekarskim brak jest dotychczas opracowań tego ważnego zagadnienia. Ze względu na dużą ilość pożytecznych wskazówek, opartych na doświadczeniach radzieckich bibliografii zalecających, z pracą tą powinni się zaznajomić wszyscy, którzy zajmują się bibliografią.

Tematycznie łączy się z tym zagadnieniem artykuł B. A. Smirnowej pt. „Bibliografia a kierowanie czytelnictwem” (zesz. I/1953), będący również tłumaczeniem z czasopisma „Sowietskaja Bibliografja”. W artykule omówiona jest obszernie zasadnicza rola bibliografii radzieckiej — kierowanie lekturą czytelników na wszystkich poziomach (nie wyłączając najwyższego). Podkreśla się, że „żadna praca bibliograficzna nie może być wystrzałem w próżnię”, a powinna być skierowana pod określonym adresem, i dlatego przy opracowy-

waniu różnych poradników bibliograficznych, ogólnych i specjalnych, nigdy nie trzeba zapominać dla kogo są one przeznaczone. „Sposoby podania takiego czy innego materiału bibliograficznego... wynikają z określonych założeń czytelniczych, przemyślanych przed zestawianiem bibliografii”. Potrzeba różnicowania metod opracowywania bibliografii w zależności od różnych grup odbiorców, jest specjalnie zaakcentowana. Artykuł, będący częściowo podsumowaniem doświadczeń Biblioteki Lenina w zakresie sporządzania przewodników bibliograficznych dla bibliotek masowych, omawia obok ogólnych założeń teoretycznych także praktyczne sprawy doboru książek, układu treści, budowy adnotacji. Ze względu na różnorodny zespół odbiorców przewodniki bibliograficzne ukazują się w rozmaitych formach, np. jako ogólne „zakresy lektury” (dla przewodniczących kolchozów, aktywu komsomolskiego itp.), „programy lektury” (przede wszystkim dla samouków pragnących zdobyć wiedzę w zakresie szkolnym), „rozmowy o książkach” (dla czytelników mało wyrobionych, zwłaszcza wśród młodzieży robotniczej i kolchozowej), informatory bibliograficzne dla czytelników posiadających większe przygotowanie i inne. Artykuł przynosi wiele cennego materiału dla bibliografów polskich, przed którymi także stoją zadania zorganizowania odpowiedniej służby bibliograficznej dla szerokich rzesz nowych czytelników z miast i wsi, fabryk i spółdzielni produkcyjnych, aktywu społecznego, politycznego i zawodowego — rzesz, które dążą do zdobycia wszechstronnego wykształcenia i podniesienia swego poziomu ideologicznego, kulturalnego i fachowego.

Należy jeszcze zwrócić uwagę na dwa artykuły (w zesz. I/1952), dotyczące zagadnień organizacji służby bibliograficznej. A. Bocheński omawia rozwój oraz przedstawia stan obecny „Służby informacyjno-bibliograficznej w Związku Radzieckim” charakteryzując jej zadania i metody pracy. M. Dembowska w „Pracach bibliograficznych w Polsce” informuje o organizacji i działalności Instytutu Bibliograficznego przy Bibliotece Narodowej w Warszawie, jako centralnej placówki bibliograficznej. Zadania Instytutu „polegają przede wszystkim na wykonywaniu prac centralnych w samym Instytucie (należy do nich opracowywanie „Przewodnika Bibliograficznego”, „Bibliografii Zawartości Czasopism”, centralny druk kart katalogowych i in.)” następnie na koordynowaniu, planowaniu i pomocy w specjalnych pracach bibliograficznych prowadzonych poza Instytutem. Poza tym szkiecowo omówiono próby organizacji ogólnopolskiej sieci bibliograficznej, która dopiero oczekuje planowej realizacji.

Pomimo niewątpliwego rozwoju prac bibliograficznych w Polsce Ludowej, czego wyrazem jest rozrost agend bibliograficznych Instytutu Bibliograficznego i działalność różnych ośrodków specjalnych (jak Centralny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej, Instytut Badań Literackich) oraz różnych indywidualnych przedsięwzięć bibliograficznych — jest jeszcze wiele odcinków nie objętych służbą bibliograficzną. Zrealizowanie pełnego programu polskiej służby bibliograficznej zależy, oprócz planowej organizacji, od odpowiednich środków materialnych i odpowiednio wyszkolonych kadr pracowników.

²⁾ Skoro już mowa o normalizacji bibliograficznej, warto jeszcze wspomnieć o innej, już ogłoszonej drukiem, normie PN/N-01150 — „Skróty tytułów czasopism” ustalającej zasady podawania tytułów czasopism w spisach bibliograficznych. Załącznikiem do tej normy jest ogłoszony w nr. 1 „Biuletynu Instytutu Bibliograficznego” z r. 1953, wykaz tytułów czasopism wychodzących w Polsce oraz ich skrótów. Skróty, w postaci przewidzianej przez normę, są już stosowane w wielu bibliografiach m. in. w „Bibliografii Zawartości Czasopism” i „Przeglądzie Bibliograficznym Wydawnictw Gospodarczych”. Nie trzeba bliżej uzasadniać, że powszechne stosowanie tej normy ułatwi także orientację coraz szerszego kręgu użytkowników różnego rodzaju bibliografii.

Służba informacyjno – bibliograficzna bibliotek krakowskich w dziedzinie nauk społeczno-ekonomicznych

Kraków znany jest jako ośrodek naukowy, posiadający oprócz Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wyższej Szkoły Ekonomicznej, szkół technicznych, jak Akademii Górniczo-Hutniczej i jej Wydziałów politechnicznych — wiele innych wyższych uczelni. Jednocześnie w Krakowie znajduje się wiele zakładów przemysłu kluczowego. Znaczenie ich wzrasta zwłaszcza dzięki budowie Nowej Huty i związanych z nią zakładów. Ten rozwijający się przemysł, jak również bliskość Śląska przyczyniły się do powstania w Krakowie instytutów naukowo-badawczych, które mają za zadanie opracowywanie zagadnień z zakresu ekonomik szczegółowych i wyposażone są w odpowiednie do tego celu biblioteki.

Ośrodek krakowski — to przede wszystkim największa w Polsce naukowa biblioteka uniwersalna, tj. Biblioteka Jagiellońska. Oprócz tej biblioteki przy poszczególnych zakładach Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz przy innych wyższych uczelniach znajduje się szereg bibliotek, obejmujących dzieła z poszczególnych dziedzin nauk ekonomicznych. Ponadto istnieją jeszcze biblioteki instytutów naukowo-badawczych.

Poniżej podajemy charakterystyki tych bibliotek.

1. Biblioteka Jagiellońska w Krakowie.

Adres: al. Mickiewicza 22.

Czynna: dni powszednie godz. 8 — 20, niedziele i święta godz. 9 — 15.

Katalogi: katalog alfabetyczny główny, katalog systematyczny, katalog przedmiotowy, katalogi zbiorów specjalnych, centralny katalog bibliotek podręcznych, centralny katalog bibliotek zakładowych Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Biblioteka Jagiellońska, jak to już stwierdziliśmy, jest uniwersalną biblioteką naukową, w której nauki ekonomiczne są tylko jednym z reprezentowanych działów. Posiada ona w zasadzie wszystkie wydawnictwa ekonomiczne, które ukazały się w Polsce w okresie międzywojennym i większość z okresu powojennego. Trudno jest podać, chociażby w przybliżeniu, ilość pozycji z poszczególnych dziedzin nauk ekonomicznych, ponieważ katalogiem systematycznym objęte są tylko książki, które wpłynęły do Biblioteki od roku 1945. Biblioteka posiada Oddział Informacyjno-Bibliograficzny także z zakresu nauk ekonomicznych.

2. Biblioteka Zakładowa Zespołowej Katedry Ekonomii Politycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Adres: ul. Straszewskiego 27, I p.

Czynna: dni powszednie, z wyjątkiem czwartków, godz. 16—20.

Katalogi: alfabetyczny, działowy w przygotowaniu.

Biblioteka Zespołowej Katedry Ekonomii Politycznej posiada ok. 8.000 wol. książek oraz prawie 1.400 wol. czasopism ekonomicznych. Są to przede wszystkim dzieła z zakresu ekonomii politycznej łącznie z historią myśli ekonomicznej i historią gospodarczą (ok. 4.500 wol.), poza tym z zakresu statystyki (ok. 800 wol.), planowania gospodarki narodowej (600 wol.), finansów (900 wol.), ekonomiki transportu (900 wol.) oraz innych ekonomik specjalnych. Biblioteka nie posiada ośrodka informacyjno-bibliograficznego, a informacji udzielają profesorowie i asystenci.

3. Biblioteka Zakładu Ekonomiki Socjalistycznych Przedsiębiorstw Rolnych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Adres: al. Mickiewicza 21, I p., pok. 60.

Czynna: dni powszednie godz. 8 — 15.

Katalogi: alfabetyczny, działowy.

Ogólna ilość tomów z dziedziny nauk ekonomicznych wynosi ok. 12.000, prócz tego ok. 6.000 woluminów cza-

sopism ekonomicznych. Specjalnie rozwinięte są następujące działy: ekonomia polityczna — ok. 4.000 wol., ekonomika rolnictwa (razem ze statystyką) — ok. 5.000 wol., polityka agrarna — ok. 2.000 wol. Informacji udzielają profesorowie i asystenci.

4. Biblioteka Seminarium Historii Gospodarczej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Adres: ul. Gołębia 24 — Collegium Novum II p.
Czynna: wtorki godz. 13 — 14, środy godz. 18 — 19, piątki godz. 8 — 9.

Katalogi: alfabetyczny.

Biblioteka Seminarium Historii Gospodarczej obejmuje ok. 2.000 wol. książek z zakresu historii gospodarczej. Informacji udziela asystent.

5. Biblioteka Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Krakowie.

Adres: ul. Rakowicka 27.

Czynna: dni powszednie godz. 10 — 19.

Katalogi: alfabetyczny, rzeczowy wg klasyfikacji dziesiętnej.

Księgozbiór ekonomiczny tej biblioteki wynosi ok. 26.000 wol. książek i ok. 3.000 wol. czasopism. Ekonomię polityczną, z historią myśli ekonomicznej i historią gospodarczą łącznie, reprezentuje ok. 5.000 wol., dalej ekonomika przemysłu — około 2.500 wol., finanse i kredyt — 2.400 wol., ekonomika handlu — 2.200 wol., teoria rachunkowości — 2.000 wol., ekonomika rolnictwa — 2.000 wol., statystyka — 1.500 wol., ekonomika budownictwa — 1.000 wol., planowanie gospodarki narodowej — 900 wol., ekonomika gospodarki komunalnej — 600 wol., ekonomika transportu — 500 wol. Obficie są również reprezentowane ekonomiki poszczególnych przemysłów, np. ekonomika przemysłu hutniczego (1.500 wol.) ekonomika przemysłu budowy maszyn (1.200 wol.), ekonomika przemysłu węglowego (600 wol.). Specjalnego ośrodka informacyjno-bibliograficznego biblioteka nie posiada, informacji udzielają bibliotekarze dyżurujący wypożyczalni i czytelnicy, a ponadto, w razie potrzeby, profesorowie i asystenci.

6. Biblioteka Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

Adres: al. Mickiewicza 30.

Czynna: dni powszednie, z wyjątkiem sobót, godz. 8 — 20.

Katalogi: alfabetyczny.

Akademia Górniczo-Hutnicza jest największą techniczną uczelnią w ośrodku krakowskim, posiadającą przeszło 100 katedr i zakładów naukowych. Prócz biblioteki centralnej istnieje ok. 80 bibliotek zakładów naukowych uczelni. Biblioteki uczelni mają charakter naukowo-techniczny. Dziedzinę nauk ekonomicznych najobficiej reprezentują księgozbiory Katedry Ekonomii Politycznej i Katedry Podstaw Marksizmu-Leninizmu, a ponadto księgozbiory Katedry Ekonomiki i Organizacji Górnictwa i Katedry Ekonomiki i Organizacji Hutnictwa. Katedra Ekonomiki Politycznej przygotowuje własną podręczną bibliografię książek i artykułów z czasopism gospodarczych ZSRR i krajów demokracji ludowej. Biblioteka Akademii Górniczo-Hutniczej posiada jeden centralny ośrodek informacyjno-bibliograficzny. Prócz tego ośrodki informacyjne, w węższym zakresie, mieszczą się przy poszczególnych katedrach i zakładach naukowych, gdzie informacji udzielają profesorowie i asystenci.

7. Biblioteka Wydziałów Politechnicznych Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

Adres: ul. Warszawska 24.

Czynna: dni powszednie godz. 8 — 15.

Katalogi: alfabetyczny, działowy, wyborowy.

Jest to zasadniczo biblioteka techniczna, w której księgozbiór ekonomiczny stanowi niewielką część ogólnych zbiorów. Biblioteka obejmuje ok. 1.500 wol. z dziedziny nauk ekonomicznych, w tym z zakresu ekonomii politycznej — 1.000 wol., planowania gospodarki narodowej — 200 wol., ekonomiki transportu — 150 wol., ekonomiki budownictwa — 100 wol. Biblioteka nie posiada ośrodka informacyjno-bibliograficznego; informacji udzielają asystenci.

8. *Biblioteka Instytutu Ekonomiki i Organizacji Przemysłu, Zakład Przemysłu Spożywczego w Krakowie.*

Adres: ul. Grodzka 33, Ip.

Czynna: dni powszednie godz. 8 — 15.

Katalogi: alfabetyczny, działowy w przygotowaniu.

Biblioteka Zakładu posiada ok. 1200 wol. dzieł ekonomicznych oraz ok. 100 wol. czasopism ekonomicznych. Jak sama nazwa Instytutu wskazuje, zajmuje się on zagadnieniami ekonomiki i organizacji przemysłu, dlatego też przede wszystkim ten dział jest reprezentowany w księgozbiórze (ok. 850 wol.), w tym na ekonomikę przemysłu rolnego i spożywczego, w której specjalizuje się oddział krakowski Instytutu, przypada ok. 120 wol. Ponadto w innych działach ilość woluminów wynosi: teoria rachunkowości — ok. 60 wol., finanse, kredyt, obieg pieniężny — ok. 70 wol., ekonomika handlu — ok. 60 wol., i planowanie gospodarki narodowej — 50 wol. Informacji udziela bibliotekarz i pracownicy Instytutu.

9. *Biblioteka Instytutu Naftowego w Krakowie.*

Adres: ul. Lubicz 26 b.

Czynna: dni powszednie godz. 7.30 — 14.30, środy i piątki godz. 15 — 18.

Katalogi: alfabetyczny, działowy dla potrzeb przemysłu naftowego.

Biblioteka Instytutu, będąca zasadniczo biblioteką techniczną, z zakresu nauk ekonomicznych posiada ok. 210 wol. prócz tego 60 wol. czasopism. Większość z tych dzieł odnosi się do ekonomiki górnictwa, ze szczególnym uwzględnieniem kopalnictwa i przemysłu naftowego. Biblioteka Instytutu posiada ośrodek informacyjno-bibliograficzny.

10. *Biblioteka Instytutu Odlewnictwa w Krakowie.*

Adres: Borek Fałęcki, ul. Zakopiańska 73.

Czynna: dni powszednie godz. 8 — 14.30.

Katalogi: alfabetyczny, działowy wg klasyfikacji dziesiętnej.

Biblioteka jest zasadniczo biblioteką naukowo-techniczną. Książek z zakresu nauk ekonomicznych zawiera ok. 200. Biblioteka Instytutu posiada ośrodek informacyjno-bibliograficzny.

11. *Biblioteka Instytutu Obrabiarek i Obróbki Skrawaniem w Krakowie.*

Adres: ul. Oboźna 14.

Czynna: poniedziałki, środy, czwartki, soboty godz. 8 — 15; wtorki i piątki godz. 13 — 20.

Katalogi: alfabetyczny, systematyczny w przygotowaniu.

Jest to również biblioteka naukowo-techniczna o niewielkim księgozbiórze ekonomicznym. Większą ilością pozycji wyróżnia się ekonomika przemysłu, ze szczególnym uwzględnieniem ekonomiki przemysłu budowy maszyn. Biblioteka Instytutu posiada ośrodek informacyjno-bibliograficzny, udzielający informacji z zakresu ekonomiki budowy maszyn (obróbka skrawaniem).

12. *Biblioteka Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego w Krakowie.*

Adres: ul. 1 Maja 8.

Czynna: dni powszednie godz. 8 — 15.

Katalogi: alfabetyczny.

Księgozbiór biblioteki obejmuje ok. 850 wol. ekonomicznych, w tym ok. 700 wol. z zakresu ekonomii politycznej, 100 wol. z zakresu planowania gospodarki narodowej i ok. 50 wol. z zakresu statystyki. Informacji udzielają pracownicy Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego.

Dane, zawarte w artykule, zebrane zostały na podstawie ankiety, wypełnianej przez poszczególne biblioteki. Podanie informacji odnośnie bibliotek, zwłaszcza większych, napotykało na trudności, ze względu na brak w wielu bibliotekach katalogów działowych uwzględniających podział nauk ekonomicznych według wytycznych I Kongresu Nauki Polskiej.

Krzysztyna Dęborska

Od Redakcji

Począwszy od zeszytu 3 Redakcja Przeglądu Bibliograficznego Wydawnictw Gospodarczych zastosowała skróty nazw czasopism polskich opracowane przez Instytut Bibliograficzny przy Bibliotece Narodowej i ogłoszone w Biuletynie Instytutu Bibliograficznego nr 1 z 1953 r.

UZUPEŁNIENIA I ZMIANY W WYKAZIE SKRÓTÓW CZASOPISM WYKORZYSTYWANYCH W PRZEGLĄDZIE BIBLIOGRAFICZNYM WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH W R. 1953

Czasopisma polskie

Zesz. filoz. Nowych Dróg — Zeszyty Filozoficzne Nowych Dróg zmieniły tytuł na: Zesz. filoz. Nowych Dróg i Myśli filoz. — Zeszyty Filozoficzne Nowych Dróg i Myśli Filozoficznej.

Czasopisma radzieckie

Izw. wsiesojuz. geogr. Obszczestwa — Izwiestja Wsiesojuznowo Geograficzeskowo Obszczestwa. Sacharn. Promyszl. — Sacharnaja Promyszlennost.

Czasopisma czechosłowackie

Fin. a Uwier — Finance a Uwier
Nowa Mysl — Nowa Mysl.

SPIS TREŚCI ZESZYTU 2/53 PRZEGLĄDU BIBLIOGRAFICZNEGO WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH

Mieczysław Fleczar — Wielkie Budowle Socjalizmu w Polsce

BIBLIOGRAFIA

PRZEGLĄDY LITERATURY, ZESTAWIENIA
BIBLIOGRAFICZNE, SPRAWOZDANIA

Jan Drewnowski — Planowanie gospodarki narodowej. Przegląd literatury.

Wielka Encyklopedia Radziecka. Przewodnik bibliograficzny (c. d.). Zagadnienia agrarne — **Z. S.**

Piotr Kaltenberg — Recenzje w polskich czasopismach gospodarczych.

Łódzkie ośrodki informacyjno-bibliograficzne z zakresu nauk ekonomicznych — **Helena Walterowa.**

Wykaz skrótów czasopism wykorzystywanych w „Prze-glądzie Bibliograficznym Wydawnictw Gospodar-czych“ w r. 1953

Skróty nazw instytucji wydawniczych

Cena 10 zł

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH

Redaguje Kolegium. Redaktor Naczelny Mieczysław Gutkowski.

Adres Redakcji: Warszawa, ul. Hoża 35, III piętro. Tel.: 606-28. Godziny przyjęć: 12-15. Konsultacje z czytelnikami: poniedziałki w godz. 17-19, środy i piątki w godz. 13-15.

Polskie Wydawnictwa Gospodarcze, Przedsiębiorstwo Państwowe, Warszawa, ul. Poznańska 15. Tel.: 860-71. Zamówienia i wpłaty na prenumeratę przyjmują wszystkie urzędy pocztowe oraz listonosze.

Cena pojedynczego egzemplarza zł 10, prenumerata półroczna zł 30, roczna zł 60.

Ceny ogłoszeń: za 1 cm² w tekście lub poza tekstem 9 zł.

Zamówienie PWG Nr OP₁ — P/C — 155/53 z dn. 3.6.53 r. 26.6.53 r. Nakład 1000 egz. ark. wyd. 12. Zakłady Graficzne i Wydawn. „Dom Słowa

Polskiego“ — Zam. 2881/C. 4-B-16955
r. Podpisano do druku 16.6.53 r. Druk ukończono
Papier druk. sat. kl. VII, 60 g 61 X 86.

POLSKIE WYDAWNICTWA GOSPODARCZE

WARSZAWA

POLECAJĄ OSTATNIE NOWOŚCI WYDAWNICZE

- Birman A. M.** — PLANOWANIE ŚRODKÓW OBROTOWYCH. Tłum. z rosyjskiego.
L. Kurowski.
Stron 208. Cena zł 12,80.
- Górski R. i Sziucki T.** — WYKORZYSTANIE ODPADKÓW Z ZAKŁADÓW ŻYWIENIA ZBIOROWEGO.
Stron 58. Cena zł 3,25.
- ORZECZNICTWO ARBITRAŻOWE Tom V — Praca zbiorowa (Główna Komisja Arbitrażowa).
Stron 78. Cena zł 4,50.
- Plotrowska-Hochfeldowa K.** — URZĄDZENIA KULTURALNE I SOCJALNE W ZSRR.
Stron 262. Cena zł 15,75.
- Porwit K.** — PLANOWANIE ZAOPATRZENIA MATERIAŁOWEGO W BUDOWNICTWIE.
Stron 208. Cena zł 12,50.
- Rowiński N. N.** — ORGANIZACJA FINANSOWANIA I KREDYTOWANIA NAKŁADÓW INWESTYCYJNYCH. Tłum. z rosyjskiego.
Stron 328. Cena zł 41,10.
- Skrzywan Sł. i Fedak Z.** — RACHUNKOWOŚĆ W PRZEMYSLE. Część II.
Stron 318. Cena zł 36,—.
- USTAWODAWSTWO GOSPODARCZE TEKSTY Tom II — uzupełnienie III. Przepisy dotyczące dostaw i robót.
Stron 388. Cena zł 21,80.
- USTAWODAWSTWO GOSPODARCZE TEKSTY Tom III — uzupełnienie II. Nabywanie i przekazywanie nieruchomości dla realizacji narodowych planów gospodarczych.
Stron 136. Cena zł 5,75.
- USTAWODAWSTWO GOSPODARCZE TEKSTY Tom IV — uzupełnienie II. Umowy planowe.
Stron 152. Cena zł 10,40.
- Wojewski J.** — TECHNIKA LITERNICTWA.

W/w książki można nabyć w księgarniach techniczno-gospodarczych „DOMU KSIĄZKI”.

